

Programmarekening 2014

Inhoudsopgave	Blz
Aanbiedingsbrief	3
Voorwoord	11
Hoofdstuk 1. Inleiding	13
1.1. Verantwoording beleid	13
1.2. Leeswijzer	14
Jaarverslag	
Hoofdstuk 2. Jaarverslag	15
Programma 1	Inwoner en bestuur 17
Programma 1.1	Inwoner en bestuur 17
Programma 1.2	Dienstverlening 20
Programma 2	Brandweer en Veiligheid 23
Programma 3	Openbare ruimte en verkeer 29
Programma 3.1	Verkeer en Vervoer 29
Programma 3.2	Openbaar groen 33
Programma 3.3	Duurzame bescherming openbare ruimte 35
Programma 4	Onderwijs 39
Programma 5	Sport en welzijn 43
Programma 5.1	Sport 43
Programma 5.2	Welzijn 47
Programma 6	Inkomen en zorg 53
Programma 6.1	Inkomen 53
Programma 6.2	Zorg 57
Programma 7	Ruimte, wonen en economie 61
Programma 7.1	Ruimte en wonen 61
Programma 7.2	Economie 64
Hoofdstuk 3. Paragrafen	67
3.1. Lokale heffingen	68
3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	76
3.3. Onderhoud kapitaalgoederen	86
3.4. Financiering	91
3.5. Bedrijfsvoering	93
3.6. Verbonden partijen	96
3.7. Grondbeleid	120

Jaarrekening

Hoofdstuk 4. Balans met toelichting	133
4.1 Balans	134
4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	136
4.3 Toelichting op de balans	140
 Hoofdstuk 5. Overzicht van baten en lasten met toelichting	 171
5.1 Overzicht van baten en lasten	171
5.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	173
5.2.1. Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht	173
5.2.2. Toelichting op de programma's	177
5.2.3. Wet normering topinkomens	210
5.3 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	211
5.4 Onvoorzien	214
5.5 Incidentele baten en lasten	215
5.6 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	218
 Hoofdstuk 6. Bijlagen	 221
6.1 Verschillen programmarekening 2013 – 2014	222
6.2 Verschillen programmabegroting 2014 – rekening 2014	224
6.3 Overzicht niet aangewende kredieten / budgetten 2014 overbrengen naar 2015	226
6.4 Sisa overzicht	228
6.5 Investeren Met Gemeenten overzicht	230
6.6 Format egalisatiereserve zorg	231
6.7 Format Attero	232
 Afsluiting	 233
Inleiding	233
Verklaring College van B&W	233
Raadsbesluit	234

Aanbiedingsbrief

Raalte, 21 april 2015

Onderwerp: Programmarekening 2014

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de programmarekening 2014 aan. Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde bestuur in het afgelopen jaar. Ook doen wij u voorstellen over de bestemming van het rekeningsaldo 2014.

De aanbidding van de jaarrekening 2014 is de eerste jaarrekening van de collegeperiode 2014-2018. Een collegeperiode die, naar verwachting, in het teken staat van grote veranderingen. Niet alleen binnen het sociale domein, maar ook in de veranderende rol van de gemeente. Daarom is in het Hoofdlijnenakkoord 2014-2018, "De kracht van de kern" ingezet op overheidsparticipatie. In de komende bestuursperiode willen we met de kracht van onze negen kernen toegroeien naar een nieuwe verhouding tussen gemeente en samenleving.

In 2014 is veel voorbereid én gerealiseerd

Zonder volledig te willen zijn blikken we in deze aanbiedingsbrief kort terug op het jaar 2014. Een jaar waarin veel zaken in de steigers zijn gezet, belangrijke besluiten zijn genomen én veel is gerealiseerd. Onderstaand een terugblik in vogelvlucht.

Sociaal domein

Het jaar 2014 stond in het teken van de voorbereiding van de drie decentralisaties in het sociale domein. Het gaat om de participatiewet, de jeugdwet en de wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Daarvoor is veel werk verzet. Uw raad heeft hierbij de uitvoeringskaders bepaald en binnen deze kaders in een later stadium het beleidsplan 'drie decentralisaties één perspectief' vastgesteld. Hierna heeft vertaling van het beleid plaats gevonden in de diverse verordeningen Sociaal Domein. Vanaf 1 januari 2015 is de overheveling van deze taken naar de gemeente een feit. In de komende jaren moet de slag gemaakt worden van transitie naar transformatie. Ook is in 2014 onderzoek gedaan naar de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening. Besluitvorming hierover door uw raad heeft in maart 2015 plaats gevonden.

De overgang van bovengenoemde taken brengt ook de nodige financiële risico's met zich mee. Hier komen we in het vervolg van deze aanbiedingsbrief nader op terug.

Verzelfstandiging sportbedrijf/ voorbereidingen "Nieuw Tijenraan"

De voorbereidingen tot verzelfstandiging van het sportbedrijf hebben in 2014 hun beslag gekregen. Per 1 januari 2015 is het sportbedrijf verzelfstandigd. Het programma van eisen voor multifunctioneel sportcentrum "Nieuw Tijenraan" is uitgewerkt en door uw raad vastgesteld in januari 2015.

Besluitvorming bezuinigingstaakstelling 2015-2018

Als gevolg van rijksbezuinigingen op het gemeentefonds heeft uw raad in 2014 het besluit genomen tot invulling van een ingrijpende bezuinigingstaakstelling oplopend van € 1,55 mln. in 2015 tot € 3,35 mln. in 2018.

Multifunctionele accommodaties

Nadat in 2013 de multifunctionele accommodaties in Luttenberg en Heino zijn gerealiseerd, zijn in 2014 ook de multifunctionele accommodaties in Lierderholthuis en Nieuw Heeten in gebruik genomen. In Heeten is in 2014 gestart met de verbouw van het Trefpunt tot MFA.

Onderwijs

Ook op onderwijsgebied is in 2014 veel gerealiseerd. Na de realisatie van de brede scholen in 2012/2013 in Heino zijn in 2014 weer twee brede scholen gereed gekomen. Het betreft de brede school Raalte-dorp en de school in Lierderholthuis. Daarnaast is in 2014 hard gewerkt aan de nieuwbouw voor de sector HAVO/VWO van het Carmel College Salland.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid zijn in 2014 tal van initiatieven ontplooid (zonnepanelen, Led-verlichting, uitvoeren energiescans bij sportclubs et cetera). Ook het energieloket is nog steeds toegankelijk voor alle inwoners van Raalte. Bovendien draait de gemeente volop mee in "Salland Deal". Hierbij wordt met name gewerkt aan waterkwaliteit en -berging gecombineerd met wensen voor natuur en milieu maar ook voor de economie. Met al deze initiatieven en maatregelen scoort Raalte goed op het gebied van duurzaamheid. Uit de recent verschenen monitor Gemeentelijke Duurzaamheid Index (GDI) blijkt dat de gemeente Raalte landelijk op de 30ste plek staat en in Overijssel op de vierde plek. Deze mooie GDI score willen we in 2015 graag vasthouden.

Ruimtelijk/ fysieke domein

Binnen het ruimtelijk/ fysieke domein is onder meer:

- uitvoering gegeven aan het Gemeentelijk Riolerings Plan;
- versleten groen vervangen in Heino, Raalte, Lierderholthuis en Heeten;
- de Heesweg gereconstrueerd;
- de dorpsvisie Nieuw Heeten door uw raad vastgesteld;
- invulling gegeven aan de locatie voormalig gemeentehuis Heino (masterplan "Hart voor Heino");
- de VOF Franciscushof ontbonden (sindsdien is er sprake van een gemeentelijke grondexploitatie);
- een woningmarktanalyse uitgevoerd. De informatie uit deze analyse wordt gebruikt als input voor de nieuwe woonvisie in 2015.

Financieel resultaat 2014

Bij de najaarsnota 2014 was een begroot negatief resultaat voorzien van ruim € 0,8 mln. Het "netto" rekeningsaldo 2014 komt nu uit op een negatief resultaat van bijna € 0,2 mln. Dit resultaat is derhalve ruim € 0,6 mln. minder nadelig dan bij de najaarsnota 2014 werd verwacht.

Weliswaar sluit de jaarrekening 2014 met een "bruto" positief saldo van € 1,9 mln., maar hier staat tegenover dat een bedrag van € 2,1 mln. opnieuw door de raad beschikbaar wordt gesteld als gevolg van overlopende posten van 2014 naar 2015. Derhalve een "netto" rekeningsaldo van negatief € 0,2 mln.

Overlopende posten

Dit zijn posten waarvoor in 2014 middelen beschikbaar zijn gesteld ten laste van de exploitatie maar die per einde boekjaar nog niet (geheel) zijn gerealiseerd. Daarom wordt voorgesteld deze middelen in 2015 opnieuw beschikbaar te stellen. Op blz. 226 is een specificatie weergegeven van deze overlopende posten.

In onderstaande tabel treft u de opbouw van het rekeningresultaat 2014 aan.

Rekeningresultaat 2014			
Begrotingsresultaat tot en met NJN 2014	N		€ -806.054
Gerealiseerd resultaat 2014	V	€ 1.893.035	
opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2015 ivm "overlopende posten" van 2014 naar 2015	N	€ -2.069.690	
"Netto" rekeningsaldo 2014	N		€ -176.655
Minder nadelig rekeningsaldo 2014 dan verwacht bij NJN 2014	V		€ 629.399

Voor een nadere analyse van het rekeningresultaat zie hoofdstuk 5.2.1. "Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht (blz. 173 en volgende).

Positief "overloop-resultaat" 2014 op personele middelen toevoegen aan de reserve voor Strategische Personeels Planning (SPP).

Het (eenmalig) positief resultaat op personele middelen 2014 bedraagt € 280.000.

Dit eenmalig voordeel is ontstaan doordat in 2014 de voorbereidingen in gang zijn gezet om de nodige organisatieveranderingen te realiseren, inclusief het realiseren van de bezuinigingen. De hieruit voortvloeiende consequenties krijgen hun beslag in 2015 en volgende jaren. Daarom wordt voorgesteld deze "overloop-post" bij de bestemming van het rekeningsaldo 2014 toe te voegen aan de reserve Strategische Personeels Planning. Deze reserve is bij de voorjaarsnota 2014 ingesteld met een tweeledig doel: ontwikkeling duurzame inzetbaarheid medewerkers en dekking frictiekosten.

Daarnaast ontwikkelen we momenteel voorstellen om binnen het bestaande loonsomkader meer flexibiliteit te creëren. Wij willen deze voorstellen graag voor het zomerreces met uw raad delen tijdens een technisch beraad / informatiebijeenkomst, waarna vertaling plaats kan vinden in de zomernota 2015 en de begroting 2016 en volgende.

Reservepositie

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht (bedragen x € 1 mln.). Uit deze tabel blijkt dat de algemene reserve ad € 8,59 mln. per 31-12-2014 (excl. rekeningsaldo 2014) terug loopt tot een bedrag van € 4,10 mln. per ultimo 2018. Na storting van een deel van het rekeningsaldo in de reserve SPP en de recente maatregelen Arendshorst-Collendoorn is dit saldo nagenoeg gelijk aan het saldo dat bij de programma-begroting 2015-2018 was verwacht.

In onderstaande tabel geven wij het verwachte verloop van de algemene bestemmingsreserve weer op basis van de stand bij de jaarrekening 2014.

STAND ALGEMENE BESTEMMINGS RESERVE BIJ JAARREKENING 2014					
<i>genoemde bedragen x 1 mln.</i>					
Verloop reserve	2014	2015	2016	2017	2018
stand per 1 januari		8,59	3,59	3,62	3,95
bij: rekeningsaldo 2014		1,89			
af: storting deel rekeningsaldo 2014 in reserve SPP		-0,28			
claims via raadsbesluit jaarrekening 2014 (overbrengen budgetten/kredieten ten laste van algemene bestemmingsreserve		-1,91			
claims via NJN 2014 (reeds door raadsbesluit geaccordeerd)		-0,53			
overbrengen (eenmalige) kredieten van 2014 naar 2015 ten laste van alg. bestemmingsreserve		-2,07			
overbrengen eenmalige middelen die zijn afgedekt ten laste van de algemene bestemmingsreserve		-0,1			
Dekking begrotingsresultaten 2015-2018		-1,87	0,03	0,33	0,15
Dekking maatregelen Arendshorst-Collendoorn		-0,13			
stand per ultimo jaar	8,59	3,59	3,62	3,95	4,1

Ter vergelijking met het beeld dat wij bij de programmabegroting 2015 hebben geschetst treft u in onderstaande tabel het verloop aan zoals wij becijferd hebben bij de programmabegroting 2015-2018.

Stand algemene bestemmingsreserve bij programmabegroting 2015					
<i>genoemde bedragen x 1 mln.</i>					
Verloop algemene bestemmingsreserve	2014	2015	2016	2017	2018
Verwachte stand per ultimo jaar	5,77	3,42	3,5	3,88	4,08

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf kent per 31-12-2014 een stand van € 1,32 mln. Op basis van o.a. de geactualiseerde grondexploitaties ziet het meerjarenoverzicht van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

Stand algemene reserve grondexploitatie					
<i>genoemde bedragen x 1 mln.</i>					
Verloop algemene reserve grondexploitatie	2014	2015	2016	2017	2018
Stand per ultimo jaar	1,32	1,35	1,38	1,39	1,25

Volgens de nota grondbeleid is het minimum bepaald op € 1 mln. Indien de algemene reserve grondexploitatie daalt tot onder de € 1 mln. dan is het noodzakelijk een beroep te doen op de algemene bestemmingsreserve, dan wel de reserve weerstandsvermogen. Bij de zomernota 2015 ontvangt u de geactualiseerde projectenrapportage. In deze rapportage schetsen we de ontwikkelingen van de diverse complexen en geven we opnieuw inzicht in de ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

De financiële risico's van de drie decentralisaties

Bij de najaarsnota 2013 is een tweetal reserves gevormd als noodzakelijke risicobuffer voor de decentralisaties in het sociaal domein. Het betreft de egaliseringsreserve participatie en de reserve WMO.

Participatiewet

De stand van de egaliseringsreserve participatie heeft zich in 2014 als volgt ontwikkeld:

Stand per 01-01-2014 € 1.500.000

Stand per 31-12-2014 € 1.365.278

Laatstgenoemd bedrag is onvoldoende om alle claims welke vanaf 2015 op deze reserve rusten, te kunnen dekken. Het gaat hierbij onder meer om de volgende claims: verwachte tekorten WSW 2015, kosten werkgeverspunt 2015, eenmalige kosten herijking WSW en kosten uittreding GR-WEZO). In de zomernota 2015 (of eerder, wanneer noodzakelijk) zullen hieromtrent nadere voorstellen worden gedaan.

Hierbij is het goed te vermelden dat nog géén rekening is gehouden met structurele dekking van het Werkgeverspunt vanaf 2016. Verwachte jaarlijkse structurele last € 150.000.

Voorheen werden deze kosten incidenteel ten laste van de participatiereserve gebracht. Nu we voornemens zijn het werkgeverspunt een structureel karakter te geven, moet daarvoor ook structurele dekking worden gevonden. Bovendien is er binnen de participatiereserve géén ruimte meer beschikbaar voor dergelijke (structurele) uitgaven.

Daarnaast moet vanaf 2016 rekening gehouden worden met de meerkosten van de WSW. Door "zelf" de WSW uit te voeren wordt het tekort op de WSW minder groot dan bij ongewijzigd beleid (definitieve besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van maart 2015). Hierbij kan het volgende plaatje worden geschetst.

Saldi uitvoering WSW	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo eigen uitvoering	- € 167.000	- € 228.300	- € 299.100	- € 421.900	- € 548.200
Saldo uitvoering ongewijzigd beleid	- € 739.500	- € 850.000	- € 968.800	- € 1.043.800	- € 1.125.200

De netto toegevoegde waarde voor beschut werk is hierbij op nihil gesteld. Elke opbrengst verbetert de exploitatie in positieve zin.

De stelpost drie decentralisaties ad € 0,2 mln. is (vanaf 2016) nog beschikbaar in de begroting/ meerjarenraming, maar deze is, naar verwachting, ontoereikend indien dekking gevonden moet worden voor én het werkgeverspunt en de meerkosten WSW zoals bovenstaand geschetst.

Raalte is niet de enige gemeente die met de WSW-problematiek wordt geconfronteerd.

Bij de komende meicirculaire hopen we opnieuw een geactualiseerd beeld te kunnen schetsen met betrekking tot de inkomsten- en uitgavenstroom participatiewet.

Bij de zomernota 2015 c.q. de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 doen we zo nodig aanvullende voorstellen, naar de dan actuele financiële situatie.

WMO

De stand van de egalisatiereserve WMO heeft zich in 2014 als volgt ontwikkeld:

Stand per 01-01-2014	€ 852.316
Stand per 31-12-2014	€ 2.076.801

De toename met ruim € 1,2 miljoen is een gevolg van de aanzienlijk lagere uitgaven voor de WMO in 2014. De niet bestede WMO-middelen worden immers op grond van het raadsbesluit bij de najaarsnota 2013 gestort in een hiervoor gevormde reserve. De lagere uitgaven betreffen bijna alle individuele WMO voorzieningen (huishoudelijke hulp, vervoer, rolstoelen en woningaanpassingen). “De kanteling” van de WMO is hierop zeker van invloed geweest. Daarnaast vallen de eigen bijdragen welke door het CAK worden berekend en ingevorderd aanzienlijk hoger uit (€ 325.000) dan werd geraamd. Een deel van deze lagere uitgaven “oude WMO” lijkt een structureel karakter te hebben.

Met betrekking tot de nieuwe WMO is er momenteel (april 2015) nog grote onzekerheid met betrekking tot het aantal cliënten en de daarbij behorende persoonsgebonden budgetten (PGB) en budgetten Wet langdurige zorg (WLZ). Hierdoor weten we nu nog niet precies de omvang van de te verwachten uitgaven WMO.

Wel is de verwachting dat de uitgaven hoger uit komen dan de budgetten die we hiervoor van het rijk ontvangen.

Daarnaast zijn de huidige inkomstenramingen die in het gemeentefonds zijn opgenomen, berekend aan de hand van historische gegevens. Met ingang van 2016 wordt het budget (stapsgewijs) op basis van een objectief verdeelmodel verdeeld. Dit zal tot herverdeel-effecten leiden. Een eerste indicatie is dat we nadeelgemeente zijn.

Wij verwachten de geschetste nadelen van de “nieuwe WMO” voor een deel op te kunnen vangen uit het verwachte voordeel op de “oude WMO”. Hierbij moeten we rekening houden met de kortingen van het rijk op huishoudelijke hulp en de ingeboekte “Berenschot-bezuinigingen”. In de komende tijd moeten zowel de uitgaven- als inkomstenstromen zich verder uitkristalliseren. Daarnaast is de gevormde egalisatiereserve WMO als risicobuffer beschikbaar.

Jeugdhulp

Wij schatten de financiële risico's van de jeugdhulp beperkter in.

Temeer omdat de verwachting is dat we bij overgang jeugdhulp van historisch naar objectief verdeelmodel in 2016 als voordeelgemeente uit de bus komen.

Egalisatiereserve WMO omvormen tot egalisatiereserve Zorg

De reikwijdte van de egalisatiereserve WMO is nu in theorie beperkt tot de WMO. Zowel de maatschappelijke ondersteuning, begeleiding en jeugdhulp vallen vanaf de begroting 2015 onder één programma. Bovendien is er veel samenhang tussen WMO en jeugdhulp. Daarom stellen wij uw raad voor om de egalisatiereserve WMO nu ook formeel om te vormen tot één egalisatiereserve Zorg, waarbij de reikwijdte zich uitstrekt tot zowel de WMO als de jeugdhulp. Op basis van de nu actuele inzichten achten wij een maximum plafond van circa € 3,5 mln. voldoende, zijnde 25% van de totale jaarlijkse budgetomvang WMO/jeugdhulp. (zie blz. 231 Format egalisatiereserve Zorg).

Via maandelijkse monitoring volgen we de ontwikkelingen. Uw raad wordt via de reguliere momenten in de P&C-cyclus geïnformeerd. Daarnaast informeert het college u op twee momenten over de voortgang in het sociaal domein.

Recente ontwikkelingen algemene uitkering

Zoals hierboven is aangegeven zal bij de meicirculaire 2015 duidelijk worden hoe de verdeling van de 3 decentralisatie-budgetten op basis van historische gegevens naar objectieve verdeelmaatstaven voor de gemeente Raalte gaat uitpakken.

Daarnaast heeft in de afgelopen jaren een herijking (groot onderhoud) plaatsgevonden van het gemeentefonds. Deze herijking was nodig om de verdeling beter te laten aansluiten bij de uitgangspunten kostengeoriënteerdheid en globaliteit. Dit heeft geleid tot herverdeeleffecten voor gemeenten. De 1^e fase betekende voor Raalte een negatief effect op de omvang van de uitkering uit het gemeentefonds. Dit negatieve effect is reeds in de meerjarenbegroting 2015-2018 vertaald. De 2^e fase van het groot onderhoud uitkering gemeentefonds heeft in het afgelopen jaar plaats gevonden. De onlangs bekend gemaakte voorlopige herverdeeleffecten (gebaseerd op 2014) duiden op een positieve uitkomst voor de gemeente Raalte.

Zowel ten aanzien van de herijking van het gemeentefonds als de overgang van historische naar objectieve verdeling van de decentralisatie-uitkeringen is afgesproken dat er een overgangsregeling wordt getroffen. Hiervoor geldt een bestuurlijke afspraak van een maximaal nadelig effect van € 15 per inwoner per jaar.

Door een werkgroep, waarin zowel de betrokken departementen als de VNG en enkele individuele gemeenten deelnemen, wordt het herverdeeleffect van het groot onderhoud en de herverdeeleffecten in het sociaal domein bezien. Verwacht wordt dat bij de meicirculaire 2015 de op objectieve maatstaven berekende decentralisatie-uitkeringen 2016, de definitieve herverdeeleffecten van het groot onderhoud voor 2016 als de overgangsmaatregelen in verband hiermee bekend zullen worden gemaakt.

Tenslotte

De door de raad ingestelde rekeningcommissie voert op 20 mei aanstaande het onderzoek van de jaarrekening uit. Hierbij licht de accountant het accountantsverslag 2014 toe. Het verslag van dit onderzoek wordt u daarna zo spoedig mogelijk toegezonden.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris
Karin Cornelissen

de burgemeester
Martijn Dadema

Voorwoord

Voor u ligt de programmarekening 2014 van de gemeente Raalte. Met dit sluitstuk van de budgetcyclus 2014 leggen we als college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. Het is gebruikelijk dat de verslaglegging voor een ieder ter inzage wordt gelegd en op de website wordt gepubliceerd.

Programmarekening (jaarverslag / jaarrekening)

De programmarekening 2014 is opgedeeld in een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de diverse paragrafen. Over dit onderdeel wordt geen accountantsverklaring afgegeven. Wel stelt de accountant vast dat de inhoud van het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans met toelichtingen en is door de accountant gecontroleerd en voorzien van een controleverklaring.

Wij hopen dat u met deze verslaglegging een instrument in handen heeft voor een goede invulling van uw controlerende rol.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

April 2015.

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1. Verantwoording beleid

Het programmaverslag en de financiële vertaling daarvan in de programmarekening, vormen het sluitstuk van de gemeentelijke planning- en controlcyclus.

In de meerjarenbegroting 2014-2017 zijn de beleidsvoornemens, de beschikbare middelen en de daaraan gekoppelde resultaten en prioriteitstellingen opgenomen.

Over de vorderingen in de uitvoering van deze beleidsvoornemens en de aanwending van de beschikbaar gestelde middelen wordt jaarlijks in de voor- en najaarsnota aan de raad gerapporteerd. Het nu voorliggende afsluitende jaarverslag en de jaarrekening zijn de belangrijkste documenten voor het afleggen van verantwoording over gemeentelijke prestaties en bestedingen. Formeel dienen de documenten twee doelen:

1. verantwoording van ons als college aan de gemeenteraad;
2. verantwoording van de gemeenteraad aan de bevolking die hij vertegenwoordigt.

Zoals al aangegeven dient er voor de verslaglegging een onderscheid te worden gemaakt in jaarverslag en jaarrekening.

Het onderdeel jaarverslag geeft inzicht in de realisatie van de programma's. Dit inzicht wordt verkregen door een uitwerking te geven van:

- de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd;
- de wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.

De jaarrekening, waar het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties betrekking op heeft, bevat:

- de gerealiseerde baten en lasten per programma;
- het overzicht van de gerealiseerde dekkingsmiddelen;
- het totaal saldo van baten en lasten;
- de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het gerealiseerde resultaat na bestemming.

Volgens de BBV-voorschriften worden eerst alle baten en lasten van de programma's gepresenteerd. Vervolgens wordt het resultaat bepaald en daarna wordt het resultaat bestemd. Op dat moment vinden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaats.

Een aantal succesindicatoren, welke bij de diverse programma's zijn vermeld, is ontleend aan het tweejaarlijks onderzoek "Waarstaatjegemeente". Dit onderzoek heeft in 2013 plaats gevonden en vindt vervolgens in 2015 plaats. Daarom treft u op deze onderdelen geen (nieuwe) indicatoren aan voor het verslagjaar 2014.

1.2 Leeswijzer

In de begroting en rekening 2014 zijn de volgende programma's opgenomen:

1. Inwoner en bestuur
2. Brandweer en veiligheid
3. Openbare ruimte en verkeer
4. Onderwijs
5. Sport en welzijn
6. Inkomen en zorg
7. Ruimte, wonen en economie.

De algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien zijn niet ondergebracht in een afzonderlijk programma, maar worden weergegeven in een financieel overzicht, dat aansluitend aan de programma's wordt toegelicht.

Met het jaarverslag is geprobeerd om inzicht te geven in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd en de wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.

Dit uit zich in **hoofdstuk 2**, waar aan de hand van 7 programma's de volgende W-vragen worden beantwoord:

- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat hebben we ermee bereikt?

In **hoofdstuk 3** wordt een nadere toelichting gegeven in de voorgeschreven paragrafen.

Deze toelichting geeft een dwarsdoorsnede van de financiële positie gezien vanuit het perspectief van de volgende onderdelen:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid.

In **hoofdstuk 4** vindt u de balans met grondslagen en toelichting op de balans.

In **hoofdstuk 5** wordt antwoord gegeven op de W-vraag "Wat heeft het ons gekost?". Hier wordt het financieel resultaat per programma weergegeven. Naast het resultaat 2014 zijn ook de resultaten 2013 weergegeven. Ook wordt hier de jaarrekening in een vogelvlucht toegelicht.

U treft in **hoofdstuk 6** enkele financiële bijlagen aan, waaronder de Sisa-bijlage.

In **hoofdstuk 7** is de controleverklaring opgenomen.

Als afsluiting treft u het raadsbesluit aan tot vaststelling van de programmarekening 2014 en de bestemming van het rekeningsaldo.

Hoofdstuk 2. Programmaverantwoording

Inleiding

Om een heldere verslaglegging af te geven over het gevoerde beleid in 2014, is de programmaverantwoording in navolging van de programmabegroting 2014 opgebouwd uit zeven programma's. Zo zijn de resultaten in de programmarekening 2014 te vergelijken met het geraamde in de programmabegroting 2014.

Missie: samen werken
aan samen leven

PROGRAMMA 1

INWONER & BESTUUR

Programma 1.1

Inwoner en bestuur

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven zorg dragen voor Raalte, waar het goed leven, werken en recreëren is. Inwoners voelen zich betrokken en participeren actief.

Relevante ontwikkelingen:

Er vindt een kentering plaats in de rol die de overheid speelt bij maatschappelijke opgaven. Maatschappelijke opgaven worden steeds meer door de overheid in samenwerking met de samenleving opgepakt of het initiatief wordt bij de burger gelaten. Het thema burgerparticipatie en overheidsparticipatie wordt steeds belangrijker de komende jaren.

Subdoelstellingen:

1. Er is vertrouwen van de burgers in het college.
2. De gemeente is helder en transparant.
3. De gemeente betreft burgers en belangenorganisaties actief bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 De score op de indicator "vertrouwen burgers in B&W" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 3.1 De score op een tevredenheidsonderzoek dat we twee-jaarlijks onder de Plaatselijke Belangen gaan houden.
- 3.2 De score op de indicator "betrekken burger bij totstandkoming van plannen" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012 Werkelijk	2013 Werkelijk	2014	2014 Werkelijk
1.1	Score vertrouwen burgers in B&W	6,3	5,8 **)	0 meting	
3.1	Score onderzoek bij PB's	*)	*)		niet gemeten
3.2	Score betrekken burger bij totstandkoming plannen	5,6	5,5		

* er zijn in de jaren 2012 en 2013 geen onderzoeken geweest.

** Het landelijk gemiddeld is ook teruggelopen van 6,0 naar 5,8. In 2011 zat Raalte boven dat gemiddelde en in 2013 dus op het gemiddelde. In het kader van overheids-participatie werken we aan meer vertrouwen van de burgers.

Wat gaan we er voor doen?

- 1.1 We communiceren helder en transparant over bestuurlijke keuzes. Hiervoor maken we gebruik van de verschillende communicatiemiddelen zoals de website, de gemeentepagina, brieven en de verschillende social media. We zetten extra in op de bekendheid onder inwoners met onze communicatie via social media, zoals twitter.
- 1.2 We stemmen onze toon waarop en het middel waarmee we communiceren af op de doelgroep. In onze eigen communicatie gebruiken we zoveel mogelijk onze voorkeurskanalen (eerst digitaal, daarna telefonisch en als laatste fysiek of per brief).
- 2.1 We pakken signalen en geluiden vanuit de samenleving actief op, via alle kanalen die wij daarvoor beschikbaar hebben.
- 2.2 We stimuleren via de plaatselijke belangen actieve deelname van de bevolking aan de totstandkoming van plannen.
- 3.1 We betrekken het bestuursakkoord en onze strategische visie "Samen vooruit Raalte 2020" actief in onze projectcommunicatie.
- 3.2 Door de veranderde rol van de gemeente betrekken we zoveel mogelijk belangenorganisaties en instellingen uit het maatschappelijk veld bij de totstandkoming van plannen.
- 3.3 We stellen in samenspraak met de plaatselijke Belangen een nieuw Samenwerkingsconvenant op.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 We gebruiken de website en brieven om tekst en uitleg te geven over onder meer bestuurlijke keuzes. De gemeentepagina hebben we vanwege bezuinigingen in 2014 hoofdzakelijk ingezet voor de bekendmakingen. Tevens hebben we social media actief ingezet voor de communicatie over bestuurlijke keuzes en activiteiten. Daarnaast hebben we eind 2014 onze nieuwe website in gebruik genomen. Deze nieuwe website is gebaseerd op toptaken en sluit daarmee beter aan bij het zoekgedrag en de informatiebehoefte van onze inwoners.
- 1.2 We hebben in onze communicatie de toon en het kanaal zoveel mogelijk afgestemd op de doelgroep, waarbij we rekening hebben gehouden met onze voorkeurskanalen (eerst digitaal, daarna telefonisch en als laatste fysiek of per brief).
- 2.1 Vanuit de gemeente bezoeken de contactwethouder en de contactambtenaar alle jaarvergaderingen van de plaatselijke belangen. De contactambtenaar gaat samen met het college eenmaal per jaar naar de dorpen. Verder bezoekt de contactambtenaar diverse keren per jaar de dorpen voor allerlei lopende zaken. Hij zoekt de verbinding en is de smeermolie.
- 2.2 Bij projecten vanuit de gemeente worden de inwoners, meestal via de plaatselijke belangen, betrokken bij de uitvoering van deze projecten.
- 3.1 Waar mogelijk is in de communicatie, bij onder meer projecten, actief de aansluiting gezocht bij de thema's uit de strategische visie.
- 3.2 Hierbij spelen vooral de termen overheidsparticipatie en burgerparticipatie een rol. Waar we kunnen betrekken we de inwoners bij de projecten. Per plan of project is gekeken welke partijen en/of instellingen vanuit het maatschappelijk veld betrokken moesten worden (zie hierboven). Bij initiatieven vanuit de samenleving proberen we zoveel mogelijk hierbij aan te sluiten en een faciliterende rol te spelen.

- 3.3 Het oude convenant liep op 31 december 2014 af. Het nieuwe bestuursconvenant is in 2014 in samenspraak met de plaatselijke belangen en de gemeente opgesteld en op 12-02-2015 ondertekend.

Programma 1.2

Dienstverlening

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager R. Peeters

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Inwoners, bedrijven en instellingen zijn tevreden over onze publieksdienstverlening.

Relevante ontwikkelingen:

Het sterk toegenomen gebruik van internet en digitale media vraagt om een verdere ontwikkeling van de e-dienstverlening.

Subdoelstellingen:

1. De inwoners van Raalte beoordelen de doorlooptijd aan het loket met tenminste een 7,5.
2. De inwoners van Raalte beoordelen de duidelijkheid van de informatie met tenminste een 7,0.
3. De inwoners van Raalte beoordelen de informatie via de website met tenminste een 7,0.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 De score op de indicator "oordeel bezoeker doorlooptijd" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 2.1 De score op de indicator "over duidelijkheid informatie" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 3.1 De score op de indicator "oordeel burgers over informatie via website" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	Score indicator oordeel bezoeker doorlooptijd	8,2	8,1		
2.1	Score indicator oordeel over duidelijkheid informatie	6,8	8,5		
3.1	Score indicator oordeel burgers over informatie via website	6,9	6,8		

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Het doorontwikkelen van het zaakgericht werken.
- 1.2 Het vervangen van de telefooncentrale en ondersteunende software.
- 1.3 Op dit moment is het wetsvoorstel voor de Wet basisregistratie personen aanhangig bij de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel vervangt de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Wet GBA) en vormt het nieuwe wettelijke kader voor de basisregistratie personen. Aan dit wetsvoorstel is onder andere ook een nieuw kwaliteitssysteem verbonden. Als de wet wordt aangenomen, moet dit kwaliteitssysteem ook geïmplementeerd worden bij de gemeente Raalte. Op dit moment is nog niet concreet te maken wat de inhoud en omvang (in tijd en geld) daarvan is.
- 2.1 Het opstellen van het Realisatieplan dienstverlening 2013 – 2016.
- 3.1 Het digitaal aanbieden van tenminste 10 producten.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 In 2014 is het besluit genomen aan te sluiten bij de vereniging Dimpact. Dit biedt nieuwe perspectieven om zaakgericht te werken met de e-suite als oplossing die nu al bij veel gemeenten in gebruik is. De e-suite betreft een digitale oplossing voor de contacten met burgers en interne contacten.
- 1.2 In 2014 is de hardware en software aangekocht. De ingebruikname ervan vindt plaats in de eerste helft van 2015.
- 1.3 Doordat de gemeente Raalte inmiddels lid is geworden van Dimpact, maken we gebruik van de techniek die die vereniging aanbiedt. De voor de mGBA benodigde techniek is inmiddels ontwikkeld en doorloopt een testtraject. Als het vervolgtraject volgens verwachting verloopt, is de mGBA in 2016 geïmplementeerd in de gemeente Raalte.
- 2.1 Dit heeft zich inmiddels vertaald in het door de directie vastgesteld programmaplan digitalisering 2014-2016.
- 3.1 In 2014 heeft de basisimplementatie plaatsgevonden van de e-suite, waarbij de digitale diensten succesvol zijn overgezet. Het gaat om zeven diensten, waaraan begin 2015 een achtste wordt toegevoegd.

Missie: Een veilige samenleving

PROGRAMMA 2

**BRANDWEER &
VEILIGHEID**

Programma 2

Brandweer en Veiligheid

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager R. Peeters

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Een veilige gemeente binnen de context van een veilige regio (veiligheidsregio).

Relevante ontwikkelingen:

- De gemeente kent een regisseursrol op het gebied van veiligheid waaraan veel intern en extern betrokken partijen bijdragen. Gezamenlijk werken we aan een veilige gemeente.
- Ontwikkelen van en bijdragen aan de uitvoering van nieuw integraal veiligheidsbeleid met de volgende veiligheidsvelden:
 - o Veilige woon- en leefomgeving;
 - o Bedrijvigheid en veiligheid;
 - o Jeugd en veiligheid;
 - o Fysieke veiligheid;
 - o Integriteit en veiligheid.
- Vanuit het programma levert de gemeente een actieve bijdrage aan de Veiligheidsregio IJsselland en daarmee aan een integrale hulpverlening bij rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandweertzorg.
- Nieuwe wetgeving heeft geleid tot regionalisering van de brandweer. De hiermee gepaard gaande gemeentelijke ontvechtingskosten zijn uiterlijk op 1 januari 2018 tot nul gereduceerd.
- Veiligheid in brede zin blijft een gemeentelijke taak en wordt ambtelijk elders in de gemeentelijke organisatie ondergebracht.

Subdoelstellingen:

Veiligheidsbeleid

1. Een door de gemeenteraad vastgesteld meerjaren integraal veiligheidsbeleid.

Veilige Woon- en leefomgeving

2. Een stabilisatie of mogelijk een daling van het aantal misdrijven.
3. Een stabilisatie of mogelijk een verhoging van het veiligheidsgevoel van inwoners.
4. Een daling van het aantal woninginbraken.

Bedrijvigheid en veiligheid

5. Een daling van het aantal winkeldiefstallen en inbraken op bedrijventerreinen.

Jeugd en veiligheid

6. Vermindering van overlast in de openbare ruimte, met als prioriteit vermindering overlast door (jeugd)groepen.

Fysieke Veiligheid

7. Het (mede) in stand houden van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie die voldoet aan de Wet Veiligheidsregio's.
8. De regionale brandweer voldoet aan de bestuurlijk vastgestelde overschrijdings-indexcijfers.

9. Een vergroting van het risicobewustzijn van onze inwoners op het gebied van brandveiligheid en hulpverlening.

Integriteit en veiligheid

10. Het inzetten van bestuurlijke instrumenten ter bestrijding van criminele activiteiten.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Een vastgesteld meerjarenbeleid integrale veiligheid
- 2.1 Het aantal geregistreerde misdrijven in de Gebiedsscan politie IJsselland.
- 3.1 Het gemiddelde rapportcijfer veiligheidsgevoel van onze inwoners in hun eigen buurt dat wordt gemeten in de eenmaal per twee jaar uit te voeren Veiligheidsmonitor.
- 4.1 Het aantal geregistreerde woninginbraken door de politie IJsselland.
- 5.1 Het aantal geregistreerde winkeldiefstallen en inbraken bedrijven/instellingen in de Gebiedsscan politie IJsselland.
- 6.1 Het aantal geregistreerde overlastmeldingen in de Gebiedsscan politie IJsselland.
- 6.2 Het aantal geregistreerde jeugdgerelateerde overlastmeldingen in de Gebiedsscan politie IJsselland.
- 7.1 De rapportage van de Veiligheidsregio IJsselland over de bijdrage van de gemeente Raalte.
- 8.1 Het overschrijdingsindexcijfer van de opkomsttijd van de brandweer volgens het vastgestelde regionale dekkingsplan.
- 10.1 Het aantal klachten op basis van gevoerde procedures.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
2.1	Het aantal geregistreerde misdrijven	1.005	1.059	< 1.005	808
3.1	Het rapportcijfer veiligheid in de eigen buurt / woonomgeving	7,5	*)	7,0	7,3
4.1	Het aantal geregistreerde woninginbraken	101	99	< 100	93
5.1	Aantal geregistreerde winkeldiefstallen	36		< 36	21
5.2	Aantal geregistreerde inbraken bedrijven en instellingen	65		< 65	40
6.1	Aantal overlastmeldingen	672	651	< 627	695
6.2	Aantal jeugdgerelateerde overlastmeldingen	133	100	< 120	92
8.1	Overschrijdingsindexcijfer opkomsttijd brandweer (gemiddeld)	12,8	19,8 **)	< 22	***)
	Percentage kwaliteitsnormen dat voldoende scoort		85,7%		***)

*) het onderzoek wordt 1 maal per twee jaren gehouden; in 2014 dus weer.

**) stand van zaken 1 december 2013

***) cijfers zijn niet meer vergelijkbaar door de overgang naar de Veiligheidsregio. Indicator kan terugkeren in het jaarverslag van de VRIJ, maar de lokale kwaliteitsnormen van Raalte worden niet meer separaat geregistreerd binnen de VRIJ.

Wat gaan we er voor doen?

Veiligheidsbeleid

1. Samen met interne en externe partners voor 2015 nieuw meerjarenbeleid opstellen en laten vaststellen door de gemeenteraad.

Veilige woon- en leefomgeving

- 2.1 Uitvoering geven aan het plan van aanpak woninginbraken en de aanpak jeugdgroep Raalte.
- 2.2 Voorlichting geven op verschillende thema's, zoals woninginbraken en hennepsteelt.
- 2.3 Mensen stimuleren om deel te nemen aan Burgernet.
- 3.1 We dragen bij aan activiteiten die een rustige en veilige jaarwisseling realiseren.
- 3.2 We zetten maatregelen in om geweld en overlast tegen te gaan en waar mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld inzet huisverbod en de overlastwet.

Bedrijvigheid en veiligheid

- 5.1 We onderzoeken samen met ondernemers en winkeliers of ingezet kan worden op het keurmerk veilig ondernemen.

Jeugd en veiligheid

- 6.1 We organiseren een sluitende ketenaanpak op het gebied van veiligheid en zorg, specifiek gericht op jeugdigen.
- 6.2 We stellen een integrale aanpak voor de jeugdgroep in Raalte op.
- 6.3 We zetten duowerk (samenwerking jeugdagent en jongerenwerk) in bij de aanpak van jeugdoverlast.

Fysieke Veiligheid

- 7.1 We leiden gemeentelijke functionarissen op om te voldoen aan de kwaliteitseisen voor de rampenbestrijding en we laten de rampbestrijdingsorganisatie oefenen conform het regionale multidisciplinaire oefenbeleidsplan.
- 7.2 We beoordelen en zo nodig actualiseren de Risicokaart Overijssel (Raalter deel).
- 8.1 We maken afspraken om de input van de hulpverleningsdiensten bij infrastructurele ontwikkelingen (bereikbaarheid) ook na de regionalisatie te borgen.
- 9.1 In samenwerking met de regionale brandweer bieden we het lespakket 'brandveilig leven' aan bij basisscholen.
- 9.2 In samenwerking met de Veiligheidsregio (brandweer en GHOR) organiseren we voorlichtingsbijeenkomsten voor doelgroepen (w.o. specifiek de groep ouderen en plaatselijke belangen) om risicobewustzijn op het gebied van brandveiligheid en (geneeskundige) hulpverlening te bevorderen.

Integriteit en veiligheid

- 10.1 We passen op een pro-actieve en correcte wijze de relevante wetgeving toe (Bibob, Opiumwet, Overlastwet ed.).

**WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?
EN
WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?**

Veiligheidsbeleid

1. In basis is het proces gestart door middel van een startnotitie, waarbij ook de raad vanaf het begin is meegenomen in het proces. Het meerjarenbeleidsplan integrale veiligheid 2015-2018 is samen met interne en externe partners opgesteld en door de gemeenteraad in oktober 2014 vastgesteld.

Veilige woon- en leefomgeving

De daling van het aantal misdrijven ligt op verschillende vlakken, zoals de woninginbraken, maar ook de bedrijfscriminaliteit zoals (winkel)diefstal en inbraak bij bedrijven en instellingen en geweldsdelicten. De aanpak is vooral effectief door een steeds betere samenwerking met partners en de inzet van integrale plannen van aanpak.

- 2.1 Voor wat betreft de woninginbraken zijn de maatregelen zoals genoemd in het plan van aanpak woninginbraken uitgevoerd. Het gaat hierbij onder andere om flyeren na een inbraak en het geven van preventietips aan inwoners. Daarnaast is ook ingezet op het project 'waaks', waarbij hondenbezitters gevraagd zijn extra ogen en oren te zijn. Kijken we naar de jeugdgroep die door de driehoek is geprioriteerd en waarvoor een integraal plan van aanpak is opgesteld, dan zien we een positieve ontwikkeling. Belangrijk onderdeel van de aanpak is geweest en blijft de persoonsgebonden aanpak voor de individuele jongere, waarbij ook de ouder(s) betrokken worden.
- 2.2. Voorlichting geven op verschillende thema's zoals woninginbraken gebeurt door middel van flyers, gebruik van social media en aandacht op de website. Voorlichting over hennepsteelt is de afgelopen periode voornamelijk een intern proces geweest, wat een extern vervolg zal krijgen. Ook partners geven voorlichting over deze verschillende thema's.
- 2.3 Vanuit het relatiebeheer Burgernet zijn de contacten onderhouden met deelnemers van Burgernet, naast deze 'standaard' contacten en landelijke/regionale aandacht voor Burgernet, zijn er ook vanwege het hoge percentage deelnemers lokaal geen specifieke wervingsactiviteiten geweest in 2014.
- 3.1 Er zijn verschillende maatregelen genomen om de jaarwisseling zo gezellig en veilig mogelijk te laten verlopen. Maatregelen zijn bijvoorbeeld het instellen van een vuurwerkverbod in het centrum van Raalte, communiceren en handhaven van de geldende wet- en regelgeving rondom vuurwerk en carbidschieten. Daarnaast hebben er verschillende evenementen plaats gevonden en hebben meerdere pb's gebruik gemaakt van de subsidiemogelijkheid voor het organiseren van activiteiten tijdens de jaarwisseling.
- 3.2 In 2014 is in meerdere situaties gekeken naar de bestuurlijke mogelijkheden die er zijn om in te zetten bij geweld en overlast. Dit heeft in ieder geval geresulteerd in meerdere huisverboden die opgelegd zijn, waarbij ook het merendeel verlengd is. Daarnaast is natuurlijk in het kader van de ontwikkelingen binnen het sociaal domein, maar ook de ontwikkelingen binnen veiligheid gekeken naar beleidsmatige aspecten en waar is of moet er een verbinding tot stand komen.

Bedrijvigheid en veiligheid

- 5.1 In juli 2014 heeft het college besloten om te starten met het traject 'keurmerk veilig ondernemen'. Er zijn daarna twee werkgroepen gevormd waaraan medewerkers van politie, brandweer, gemeente en ondernemers deelnemen, met ondersteuning vanuit het midden en klein bedrijf (MKB) en het centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid (CCV). In december 2014 is bekend gemaakt dat de eerste stap in dit traject een nul-meting is.

Jeugd en veiligheid

- 6.1 De samenwerking zorg en veiligheid is in het veiligheidsbeleid ook voor de komende jaren als prioriteit aangemerkt. Het afgelopen jaar is dit ook nadrukkelijk in beeld geweest. Zo gaat de samenwerking tussen de ketenregisseur en veiligheid prima. Zij vullen elkaar aan maken gebruik van ieders kwaliteiten. Dit heeft geresulteerd in een stevige regie vanuit de gemeente, waarbij er korte lijnen zijn en goede samenwerking tot stand is gekomen met onze partners. De koppeling sociaal domein en veiligheid is een thema dat blijvende aandacht nodig heeft en waar we elkaar scherp moeten houden. De cijfers van dit jaar laten dat ook zien, de stijging zit hier voornamelijk in verwarde personen. Daarnaast geven de cijfers voor dit thema niet helemaal het juiste beeld, aangezien overlast van vuurwerk ook onder de noemer overlastmeldingen valt en deze ook een redelijke stijging laat zien.
- 6.2 Er is een integrale aanpak voor de jeugdgroep opgesteld en hier is uitvoering aan gegeven. Deze integrale aanpak is ingezet met verschillende partners en levert positieve resultaten op, zoals ook onder punt 1.1. is aangegeven.
- 6.3 Bij de aanpak van jeugdoverlast wordt actief afgestemd en vroegtijdig gesignaleerd, waarmee het duowerk (samenwerking jeugdagent en jongerenwerk) ingezet wordt. Bij meldingen van overlast volgt altijd afstemming tussen gemeente, jongerenwerker en jeugdagent. Hierin is de lijn dat er altijd contact gezocht wordt met de melder en eventueel buurt en wordt er contact gelegd met de jeugdigen. Bij overlast wordt gezamenlijk bekeken of en welke aanpak noodzakelijk is en betreft dit een groepsaanpak of een individuele aanpak of juist beide. Het duowerk is daarnaast ook een van de voorportalen voor het signaleren van problematische groepen of jongeren.

Fysieke Veiligheid

- 7.1 In 2014 zijn verschillende mensen opgeleid, maar is ook gekeken naar een doorkijk voor de volgende jaren. Alle gemeentelijke medewerkers met een taak bij de rampenbestrijding en die een onderdeel uitmaken van het team Bevolkingszorg, hebben de basiscursus rampenbestrijding gevolgd. Daarnaast is er eind 2014 een Multidisciplinair oefenprogramma opgesteld voor de komende 1,5 jaar, waarbij voor elke functionaris opfriscursussen, procesopleiding en/of functiegerichte opleiding ingepland zijn.
- 7.2 Bij het verlenen van milieuvergunningen en/of de controle op verstrekte milieuvergunningen wordt continue de Risicokaart geactualiseerd; nieuwe (milieu-) inrichtingen zijn opgenomen in het Risicoregister Gevaarlijke Stoffen (RRGS) en bestaande (milieu-)inrichtingen zijn geactualiseerd. Met de provincie en de Veiligheidsregio IJsselland is een overleg gestart om nieuwe kwetsbare objecten op te nemen in het Informatie Systeem Overige Ramptypen (ISOR) en het systeem te actualiseren.

- 8.1 De afspraak is dat bij elke infrastructurele ontwikkeling standaard advies gevraagd wordt aan de Veiligheidsregio. Bij (wijzigingen van) bestemmingsplannen is dit wettelijk vastgelegd. De bereikbaarheid van hulpverleningsdiensten is een vast onderdeel van de advisering van de Veiligheidsregio.
- 9.1 De Veiligheidsregio heeft zeven scholen actief bezocht in het kader van het lespakket 'brandveilig leven'.
- 9.2 Er is een voorlichtingsbijeenkomst gegeven aan de verschillende EHBO-afdelingen in Raalte over rampenbestrijding/crisisbeheersing. Er is met name aandacht geweest voor de positie van de EHBO hierin en de ontwikkeling naar participatie en zelfredzaamheid.
De regionale brandweer bezocht in 2014 verenigingen van huiseigenaren en belangengroepen van ouderen, met name om bewustzijn omtrent brandveiligheid te bevorderen.

Integriteit en veiligheid

- 10.1 Daar waar nodig en mogelijk is gebruik gemaakt van de bestuurlijke bevoegdheden en de bestuurlijke aanpak, onder andere in het kader van de Wet Bibob, de Opiumwet, de Gemeentewet en Overlastwet.

Missie: Een duurzame, schone,
verkeersveilige en bereikbare
leef- en werkomgeving

PROGRAMMA 3

OPENBARE RUIMTE & VERKEER

Deelprogramma 3.1 Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Het bevorderen van een veilige en vlotte verkeersafwikkeling, waarbij alle vormen van verkeershinder zoveel mogelijk beperkt worden.

Relevante ontwikkelingen:

- Doorzetten van de autonome groei van het verkeer.
- Toename vergrijzende (kwetsbare) verkeersdeelnemers.
- Nieuwe vervoersvormen (elektrisch vervoer voor auto en (brom)fiets).

Subdoelstellingen:

1. De inwoners van Raalte beoordelen de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van de gemeente met tenminste een 6,5.
2. Er is voldoende gelegenheid tot parkeren in de gemeente Raalte.
3. De gemeente Raalte is voorzien van adequate verlichting in de kernen.
4. De inwoners van Raalte beoordelen de wegen, paden en pleintjes met tenminste een 6,5.

Waar meten wij ons succes aan af?

- 1.1 De score op de indicator "oordeel burger verkeersveiligheid gemeente" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 2.1 Het gemiddelde bezettingspercentage van de parkeerplaatsen in het centrum van Raalte over de drie drukste momenten van de week.
- 2.2 De score op de indicator "oordeel burger over parkeermogelijkheden in de buurt" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 3.1 De mate van tevredenheid over de openbare verlichting volgens de Veiligheidsmonitor.
- 4.1 De score op de indicator "oordeel burger wegen, paden en pleintjes" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	Score verkeerveiligheid gemeente	6,8	6,6		
2.1	Bezettingspercentage centrum Raalte	58%	nb	<85%	< 49%
2.2	Score parkeermogelijkheden in de buurt	7,0	6,9		
3.1	Percentage mate van tevredenheid verlichting	67%	nb		
4.1	Score wegen, paden en pleintjes	6,5	6,7		

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1 In 2012 is onderzoek ingesteld naar de verbinding tussen Raalte noord en Raalte centrum (investeringskosten en effecten). De resultaten worden aan de gemeenteraad voorgelegd, zodat er een beslissing genomen wordt over het al of niet realiseren van een verbinding en zo ja in welke verschijningsvorm. Wanneer er besloten is om de verbinding te realiseren is de inzet om de voorbereiding van de uitvoering in 2014 op te pakken.
- 1.2 De bewegwijzering voor het gemotoriseerde verkeer wordt aangepast. Een goed opgezet bewegwijzeringsysteem vermindert zoekverkeer en sluiptverkeer.
- 1.3. Meedraaien in het project van het rijk om verkeersveiligheid op de N35 op het traject tussen Wijthmen en Nijverdal te verbeteren. Hierbij wordt onderzoek (najaar van 2013 uitgevoerd) naar de kosten van een uitbuiging van de N35 ingebracht. Uitvoering van dit project wordt voorzien in 2016. Hierbij vindt afstemming plaats met het project om de ontsluiting van de woonwijken Franciscushof en Salland II te optimaliseren (aanleg rotonde en aanleg nieuwe ontsluitingswegen).
- 1.4. Meedraaien in het project van het rijk om de inrichting van kruispunt Bos bij te stellen. Hierbij worden gewenste bijstellingen in de bewegwijzering meegenomen.
- 1.5. Meedraaien in het project van het rijk om de inrichting van het kruispunt N35 – Zwolseweg bij te stellen. Hierbij worden gewenste bijstellingen in de bewegwijzering meegenomen. Uitvoering van dit project wordt voorzien in 2014.
- 1.6. Completeren fietsstraat Harinkdijk.
- 1.7. Saneren straatmeubilair (verkeersborden en palen in bermen, langs kruispunten en in fietspaden).
- 1.8. Project verbeteren bedrijventerrein Blankenfoort en 't Zeegsveld.
- 1.9. Realiseren schoolzone Heeten.
- 1.10. Uitvoering project de Zegge.
- 1.11. Verkeerstechnische uitwerking van project de brede school in Raalte.
- 1.12. Ter bevordering van het besef over de verkeersregels en de gevaren in het verkeer wordt verkeerseducatie ingezet. Inzet hierbij is toegang te bieden tot educatie voor alle leeftijdsgroepen en een accent te leggen bij de risicogroepen.
- 2.1 Bij het sportcomplex aan de Stationsweg in Heino worden minimaal 66 parkeerplaatsen gerealiseerd (aanpassing tennisbanen). De parkeerplaatsen haaks op de Stationsweg worden in verband met de verkeersveiligheid opgeheven.
- 3.1 Bij nieuwe aanleg en het vervangen van openbare verlichting wordt kwalitatief goede en duurzame verlichting aangebracht. Uitgangspunt is hierbij te kiezen voor led verlichting.
- 4.1 Bij ontwikkelingen (zoals stedenbouwkundige plannen, riool- en wegonderhoud, realisatie bouwprojecten, aanleg extra weginfrastructuur) is er aandacht voor alle vervoersmodaliteiten, met de inzet om de bestaande situatie te verbeteren.

**WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?
EN
WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?**

- 1.1. De resultaten van het onderzoek (verkeerskundige effecten en kosten) naar de verbinding zijn eind 2013 gedeeld met de raad. In de eerste helft van 2014 is onderzoek uitgevoerd naar de benodigde voorbereidingstijd voor de realisatie en zijn de indicatieve kosten van de varianten van de verbinding (voor alleen fietsers of fietsers en autoverkeer) gedetailleerder uitgewerkt. Voor het realiseren van een verbinding voor auto- en fietsverkeer is er een fors tekort aan middelen. Dit geldt ook voor het realiseren van een fietsverbinding als de subsidie van het ministerie vervalt. Het risico hierop is groot, aangezien de subsidie is aangevraagd voor een fiets-autoverbinding en omdat de voorbereidingstijd erg (te) krap is. Daarom is in 2014 ingezet op het verkrijgen van extra middelen vanuit het project N35 (zie 1.3). Omdat er binnen dit project goede kansen liggen voor het genereren van extra middelen voor een robuuste oplossing voor kruispunt Bos (zie 1.3) en omdat het risico groot is dat er onvoldoende middelen zijn voor de verbinding tussen Raalte noord en het centrum, is gekozen voor inzet van de gereserveerde middelen voor laatstgenoemde verbinding voor kruispunt Bos. Inzet hierbij is een ongelijkvloerse fietsverbinding te realiseren tussen Raalte noord en de Zwolseweg ter plaats van kruispunt Bos.
- 1.2. De correctie van de bewegwijzering voor het gemotoriseerde verkeer is vrijwel volledig aangepast. Enkele correcties wachten nog op uitvoering. Het gaat hierbij om correcties die gekoppeld kunnen worden met aanpassing van de bewegwijzering op de N35 door Rijkswaterstaat. Deze werkzaamheden worden in de periode 2015 tot en met 2017 doorgevoerd.
- 1.3. In het najaar 2014 is bestuurlijk vastgelegd dat de provincie en het Rijk in totaal € 15 mln. investeren in maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid op de N35 tussen Wijthmen (afslag Hoonhorst) en Nijverdal. De maatregelen worden uitgevoerd in de periode 2015 – 2018. De belanghebbenden worden in de eerste helft van 2015 op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen. Daarnaast is de provincie zich aan het oriënteren op het toekennen van extra financiële middelen voor de N35. Een extra investering voor een robuuste oplossing (ongelijkvloers) bij kruispunt Bos neemt men hierbij in overweging. Deze overweging wordt gekoppeld aan de bevindingen van onderzoek naar de verkeerskundige effecten van een oostelijke omlegging van de N348 om Raalte en een zuidelijke omlegging van de N35 om Mariënheem. In het najaar 2015 wordt hierover een besluit verwacht.
- 1.4. Het project voor een gewenste inrichting van kruispunt Bos is in 2014 ingebed in het project Wijthmen – Nijverdal (zie 1.3).
- 1.5. De bewegwijzering op de N35 is aangepast door het Rijk waarbij onze wensen zijn meegenomen. Om ongewenste sluipbewegingen te verhinderen is de verwijzing naar Lemelerveld door Heino verwijderd en is de verwijzing naar Dalfsen gecorrigeerd door over de N35 te verwijzen in plaats van door het buitengebied.
- 1.6. Het aantal woningen verantwoordt de investering in de aanleg van de Harinkdijk nog niet. Daarom is het doortrekken van de fietsstraat nog niet ingepland. Zodra er voldoende kavels zijn verkocht in het woongebied “Franciscushof” zal de fietsstraat worden gerealiseerd. Dekking van de kosten vindt plaats door te beschikken over de reserve Bovenwijkse voorzieningen.
- 1.7. Het saneren van straatmeubilair is daar waar mogelijk binnen reguliere uren uitgevoerd. Voor een extra saneringsslag is budget nodig. Bij het actualiseren van het Gemeentelijk verkeers- en Vervoersplan zal dit een aandachtspunt zijn.

- 1.8. Op Blankenfoort zijn rabatstroken / langsparkeerstroken omgevormd tot groenstroken om de uitstraling van de openbare ruimte te verbeteren. Daar waar extra parkeercapaciteit nodig was, zijn enkele parkeervakken bijgemaakt. Op 't Zeegsveld zijn parkeervoorzieningen aangelegd. Deze werkzaamheden zijn in 2014 uitgevoerd en afgerond.
- 1.9. In samenspraak met plaatselijk belang Heeten en de school is de Weseperweg voorzien van een schoolzone.
- 1.10. Een groot deel van de Heesweg is gereconstrueerd. Daarbij is het wegprofiel verbreed en is de klinkerverharding vervangen door asfalt. In combinatie hiermee is de kruising Aakstraat-Heesweg gereconstrueerd. Deze kruising past nu beter in de beoogde hoofdstructuur op het bedrijventerrein. Langs de Klipperweg is een vrijliggend fietspad aangelegd, waardoor er nu een veilige fietsroute is langs deze drukke weg. Ook langs een deel van de Aakstraat en Kaagstraat zijn de fietsstroken verbeterd voor de veiligheid. In combinatie met de aanleg en reconstructie van infrastructuur is de groenstructuur versterkt. Daarmee is de beeldkwaliteit van de openbare ruimte verbeterd. Het parkeerregime op het bedrijventerrein is aangepast. Het parkeerregime is nu eenduidig aangegeven en de hoofdstructuur blijft beter vrij van parkerende voertuigen.
- 1.11. De verkeerstechnische uitwerking van het project de brede school Raalte is afgerond.
- 1.12. In afstemming met de provincie zijn vele educatieprojecten uitgevoerd gericht met accenten op risicogroepen (zoals (brom)fietsers, ouderen en kinderen).
- 2.1 Bij sportpark De Kampen is de openbare ruimte aangepast en zijn 69 parkeerplaatsen gerealiseerd waarmee parkeren aan de Stationsweg tot het verleden behoort.
- 3.1 Bij aanleg van nieuwe wijken en het vervangen van openbare verlichting op wijkniveau wordt gekozen voor ledverlichting. Alle wegen binnen de kernen zijn voorzien van goede adequate conventionele verlichting. Incidentele vervanging van Openbare Verlichting langs wegen waar conventionele verlichting geplaatst is, wordt door conventionele verlichting vervangen.
- 4.1 In de ontwikkeling van diverse projecten is aandacht geweest voor alle vervoersmodaliteiten. In het jaar 2014 valt hierbij te denken aan: Burgemeester Kwartier, Wieken / De Vang, Nijboersbrug, Brede School Raalte, Tijenraan en Molenweg.

Nieuw beleid na perspectiefnota 2014

Civieltechnische kunstwerken

In 2014 is een start gemaakt met het uitvoeren van het achterstallig onderhoud van de civieltechnische kunstwerken. Er is een beheerplan opgesteld en er is een onderzoek uitgevoerd naar duikers in het buitengebied. De resultaten van het beheerplan vragen om een nadere beschouwing. Bij de behandeling van de begroting 2016 hopen wij u een voorstel aan te kunnen bieden.

Deelprogramma 3.2

Openbaar groen

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouders Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Raalte wil een aantrekkelijke, groene gemeente zijn.

Relevante ontwikkelingen:

Het is nog niet bekend wat de consequenties van de Participatiewet zijn voor toekomstige aanbestedingen voor het onderhoud van het openbaar groen.

Subdoelstellingen:

1. In 2015 voldoet 90% van het areaal openbaar groen aan de kwaliteitsniveaus uit het groenbeleidsplan.
2. De inwoners van Raalte waarderen het openbaar groen met tenminste een 7,0.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 De mate waarin wordt voldaan aan deze kwaliteitsnormen.
- 2.1 De score op de indicator “waardering van inwoners van het openbaar groen” in het tweejaarlijks onderzoek “Waar staat je gemeente”.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	De mate waarin wordt voldaan aan de kwaliteitsniveaus uit het groenbeleidsplan	nb	94%	85%	92%*)
2.1	De waardering van inwoners van het openbaar groen	6,1	6,4		

*) In het groeiseizoen zijn steekproefsgewijs ca. 230 locaties beoordeeld. 92% van de locaties voldeden aan het voor die locatie geldend kwaliteitsniveau.

Wat gaan we er voor doen?

- 1.1 Uitvoeren van het dagelijks onderhoud en het vervangen van versleten groen.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

1.1. In 2014 is een deel van het versleten groen vervangen. Vervangingen hebben onder andere plaatsgevonden in de kernen Lierderholthuis, Heeten, Heino en Raalte. Daarnaast is het dagelijks onderhoud uitgevoerd op basis van vastgelegde kwaliteitsniveaus.

Voor het beoordelen van het dagelijks onderhoud in 2014 is met de aannemers op 312 locaties een schouw gehouden. Daaruit bleek dat bij 92% de kwaliteit op het afgesproken niveau was.

Nieuw beleid na de perspectiefnota

De invoering van de Participatiewet is inmiddels een feit. Er wordt onderzocht op welke wijze we hieraan invulling geven binnen de gemeente Raalte. Voor 2013 is het onderhoud openbaar groen voor 2 jaar aanbesteed, met optie voor nog een jaar, om geen belemmering te hebben bij de ontwikkelingen met betrekking tot SW-bedrijven.

De afgelopen jaren is op eenmalige basis steeds aanvullend € 112.000 uitgetrokken. Hiermee is ook in 2014 uitvoering mogelijk gemaakt van het reguliere groenonderhoud.

In 2015 moet nader worden onderzocht in welke mate voor de komende jaren structurele aanvulling benodigd is. Een en ander hangt af van hoe de op handen zijnde organisatieverandering, ten behoeve van de huidige SW-medewerkers die in het groen werkzaam zijn, uitpakt.

Deelprogramma 3.3

Duurzame bescherming openbare ruimte

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Een duurzame, prettige en veilige leefomgeving met beperkte omgevingsrisico's.

Relevante ontwikkelingen:

Verdergaande afvalscheiding en hergebruik van afval.

Subdoelstellingen:

1. Door optimalisering van de inzamelingsstructuur realiseren dat 65% herbruikbare afvalstoffen gescheiden worden aangeboden in 2015.
2. De afvalinzameling wordt door de burger met minimaal een 7 beoordeeld.
3. De openbare ruimte is zo schoon en opgeruimd dat dit door burgers beoordeeld wordt met minimaal een 7.
4. Minder wateroverlast bij hevige regenval door het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering.
5. Het naleefgedrag van wet- en regelgeving verbeteren.
6. Een duurzame samenleving in 2050 voornamelijk door de inzet van bewoners en bedrijfsleven.
7. Een duurzame gemeentelijke organisatie in 2025.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het percentage hergebruik ten opzichte van het totale huisvuilaanbod.
- 2.1 De score op de indicator "afvalverzameling in de gemeente is goed verzorgd" in het tweejaarlijkse onderzoek "waar staat je gemeente".
- 3.1 De score op de indicator "wijk ziet er in het algemeen schoon en opgeruimd uit" in het tweejaarlijkse onderzoek "waar staat je gemeente".
- 4.1 Het aantal hectares afgekoppeld verhard oppervlak.
- 5.1 De score op de indicator "gemeente controleert en handhaaft de regels voldoende" in het tweejaarlijkse onderzoek "waar staat je gemeente".
- 6.1 CO2 uitstoot als gevolg van elektra- en gasverbruik van de samenleving en de hoeveelheid opgewekte duurzame energie door zonnepanelen van de samenleving.
- 7.1 Het energieverbruik van de gemeente Raalte.

Succesindicatoren

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	Hergebruik t.o.v. totale huisvuilaanbod		nb	60%	61%
2.1	Score op de afvalverzameling in de gemeente is goed verzorgd	7,5	7,6		
3.1	Score op de wijk ziet er in het algemeen schoon en opgeruimd uit	6,4	6,8		
4.1	Afkoppelen aantal ha's verhard oppervlak	ca 8,5 ha	3,7 ha	n.t.b.	0,1 ha
5.1	Score op de gemeente controleert en handhaaft de regels voldoende	6,0	5,9		
6.1	CO2 uitstoot van de samenleving Raalte daalt met 1% per jaar (Kton)	175		171	173
6.2	Opwekking van zonne-energie in Raalte stijgt met 2% per jaar (MWh)	1.284		1.336	3.868
7.1	Energieverbruik van de gemeente Raalte daalt met 2% per jaar		p.m.		

Wat gaan we er voor doen?

- 1.1 Er zijn containers voor kunststofafval bij de huishoudens in de gemeente Raalte geplaatst. De appartementen en bovenwoningen blijven gebruik maken van speciale plastic zakken. Zo wordt een extra prikkel gegeven om kunststof te scheiden.
- 2.1 Door goede voorlichting en communicatie worden inwoners gestimuleerd tot een optimale scheiding van afvalstoffen. De inzamelingsgegevens monitoren, zodat we eventueel kunnen bijsturen.
- 3.1 Het huidige beleid voor het bestrijden van zwerfafval wordt voortgezet
- 4.1 In het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan Raalte 2014 t/m 2020 geven we invulling aan de drie gemeentelijke zorgplichten (voor afval-, hemel- en grondwater). In het eerste kwartaal 2014 wordt het nieuwe GRP aan de gemeenteraad aangeboden. Het beleid ten aanzien van het afkoppelen van verhard oppervlak van de gemengde riolering vanuit het huidige GRP wordt voortgezet. Het afkoppelen van afvoerend oppervlak van de gemengde riolering vindt hoofdzakelijk plaats in combinatie met overige werken in de openbare ruimte.
- 5.1 In het jaarverslag integrale handhaving evalueren we het uitvoeringsprogramma. Op basis hiervan stellen we de prioriteiten bij en maken een uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar. Specifieke acties pakken we met andere handhavingpartners op. De lijn van het in DOWR- verband opstellen van het handhavinguitvoeringsprogramma wordt ook voor het uitvoeringsprogramma 2014 gevolgd. Dit uitvoeringsprogramma moet zijn afgestemd met onze partners binnen de regionale uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland. De samenwerking is mede geïnitieerd vanuit het Rijk om de kwaliteit verder te verhogen.

- 6.1 Het proces om met de Raalter samenleving te komen tot een agenda duurzaam Raalte 2050 en een uitvoeringsprogramma 2014-2018 is afgerond. In 2014 richten we ons op het faciliteren van de projecten uit de uitvoeringsagenda. Hoewel er vele aspecten zijn van duurzaamheid hebben we succesindicatoren gekozen die objectief meetbaar zijn.
- 7.1 We inventariseren mogelijke duurzaamheidsmaatregelen om daarmee te komen tot een uitvoeringsprogramma waarin wordt vastgelegd wat nodig is voor een duurzame gemeentelijke organisatie in 2025. Als eerste succesindicator wordt het energieverbruik van de gemeente Raalte gekozen. In de komende jaren worden hier andere succesindicatoren aan toegevoegd waarmee ook andere elementen van duurzaamheid getoetst kunnen worden.

Nieuw beleid na perspectiefnota

De gemeente draagt de verantwoordelijkheid voor de (verbrede) watertaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze taken zijn beschreven in het Gemeentelijke Riolerings Plan.

In onderstaand overzicht zijn de totaalbedragen van de investeringen weergegeven die we in de periode 2014-2017 gaan oppakken. De investeringen worden gedekt door de inzet van de rioleringsreserve en de opbrengsten rioolheffing.

	2014	2015	2016	2017	Totaal
Investeringen volgens GRP 2014-2020	€ 1.325.000	€ 986.500	€ 1.211.000	€ 1.053.000	€ 4.575.500

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN EN WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 Er is nieuw beleid ontwikkeld en ingevoerd met ingang van 2015. Dit moet leiden tot een hoger percentage hergebruik van huishoudelijk afval. Het percentage hergebruik is gestegen tot 61% (was in 2013 58%).
- 2.1 Wij monitoren het scheidingsgedrag van huishoudens. Middels steekproeven wordt de mate van het scheiden van afval in kaart gebracht, bijv. het percentage GFT, kunststof en restafval. Communicatie heeft zich in 2014 langs meerdere kanalen voltrokken. Huishoudens konden gebruik maken van een digitale afvalkalender en de Rova-app. Daarnaast zijn er publicaties geweest rondom het invoeren van nieuw beleid met ingang van 2015 en is een flyer rondgestuurd waarop de aangepaste manier van inzamelen van huishoudelijk afval is weergegeven.
Het beleid voor het bestrijden van zwerfafval is voortgezet. Dit omvat maatregelen die in het kader van het reguliere beheer en onderhoud worden uitgevoerd als het verwijderen van zwerfafval in beplantingen. Daarnaast worden diverse vrijwillige initiatieven ondersteund.
- 4.1 Het GRP is in februari 2014 door de gemeenteraad vastgesteld. In het Gemeentelijk Rioleringsplan geven we invulling aan de drie gemeentelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater.
- 5.1 In het jaarverslag Integrale Handhaving 2013 hebben we het uitvoeringsprogramma geëvalueerd. Dit jaarverslag is na vaststelling aan de raad aangeboden. In 2014 hebben we handhavingsactiviteiten uitgevoerd op basis van het vastgestelde handhavingsuitvoeringsplan 2014. Het jaarverslag 2014 zal in het voorjaar 2015 aan uw raad worden aangeboden.

Samen met Deventer en Olst-Wijhe hebben we in 2014 het uitvoeringsprogramma 2015 opgesteld en zijn er gezamenlijke acties geformuleerd om elkaar en de acties te versterken. Het uitvoeringsprogramma 2015 is onlangs aan uw raad aangeboden.

6.1 In 2014 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Leadprojecten op het gebied van duurzaamheid gefinancierd.
- Facilitering van het initiatief om te komen tot een Zonnepark in Heeten.
- Cofinanciering en ondersteuning aanleg duurzame sfeerverlichting Heino, Heeten en Lierderholthuis.
- Project Duurzaam verlichten opgestart met Regio Zwolle waarin wordt uitgevoerd: project met LTO Salland over energiebesparing en vermindering lichtuitstraling, proef met ledverlichting bij sportveld MFA de Belte, aanleggen van LED verlichting centrum parkeerplaats Raalte en ontwikkeling beleid ten aanzien van duurzaam verlichten.
- Contacten met Duurzaam Heino voor aanleg van watertappunt (Join the Pipe) op verzoek van Duurzaam Heino.
- Contacten met Carmel College Salland en gemeente Deventer rondom opzetten van een duurzaamheidscentrum door Carmel en Living green centrum in Deventer.
- Plaatselijk belang Luttenberg ondersteund in actie om LED verlichting te promoten.
- Prestatieafspraken wonen: in de afgelopen 3 jaar heeft Salland Wonen het aantal groene woningen in haar portefeuille uitgebreid van 53% (begin 2012) naar 72% (eind 2014).
- Voor het realiseren van elektrische laadpalen draaien we mee in het programma van de provincie Overijssel en is een eerste verkenning gedaan naar behoefte.
- Naast deze concrete activiteiten zijn er verschillende activiteiten uitgevoerd ten aanzien van kennisverspreiding en bewustwording via de programma's Energieloket, Verbeter en Bespaar en Mooi Schoon.

7.1 In 2014 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het IMG pilotproject warmte-uitwisseling RWZI-Tijenraan is afgerond. In 2014 heeft de warmtewisselaar een energiebesparing opgeleverd van € 35.000 ten opzichte van 2012 toen het zwembad nog volledig door gas verwarmd was.
- Voor Nieuw Tijenraan is ondersteund in het opstellen van duurzaamheidsmaatregelen. Daarnaast zijn subsidiemogelijkheden op het gebied van duurzaamheid geïnventariseerd.
- Er is een Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE) subsidie aangevraagd en toegekend voor de installatie van zonnepanelen op het gemeentehuis. Deze zullen in 2015 geïnstalleerd worden.
- Er is SDE-subsidie aangevraagd voor het Hoftheater. In 2015 krijgen we daar uitsluitsel over.
- Er is een eerste verkenning gedaan naar de uitbreiding en renovatie van de Fietsenstalling bij het station Heino.

Nieuw beleid

In 2014 is er voor ca. € 1.385.000 geïnvesteerd in de riolering. Deels betrof dat overlopende kredieten uit voorgaand jaar respectievelijk nieuwe kredieten buiten het GRP om (voor € 873.000), terwijl de rest (€ 512.000) betrekking had op de bovengenoemde GRP-jaarschijf van 2014.

Missie: Onderwijs naar
maximaal individueel niveau

PROGRAMMA 4

ONDERWIJS

Programma 4

Onderwijs

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Passend onderwijs, zodat iedereen op het eigen, optimale niveau maatschappelijk en economisch kan functioneren.

Subdoelstellingen:

1. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool doordat meer dan 75% van de 2,5 - 4 jarigen aan de voorschoolse voorzieningen deelneemt.
2. Alle kinderen in de gemeente Raalte van 4 t/m 8 jaar, zijn logopedisch gescreend en gecontroleerd en zo nodig doorverwezen.
3. Alle leerlingen en onderwijsmedewerkers in de gemeente Raalte leren of werken in passende gebouwen die in een goede technische staat verkeren en voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving.
4. Verminderen herhaaldelijk ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het percentage 2,5 tot 4 jarigen dat deelneemt aan de voorschoolse voorzieningen die voldoen aan de eisen van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE).
- 2.1 Het percentage logopedisch gescreende kinderen van 4,9 t/m 5,9 jaar.
- 3.1 De score op de indicator "oordeel van de burger op onderwijsvoorzieningen" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 4.1 Het percentage kinderen en jongeren dat meerdere keren verzuimt als percentage van het totale ongeoorloofde schoolverzuim.
- 4.2 Het percentage van de gemelde voortijdige schoolverlaters dat wordt herplaatst in een onderwijs- of in een leertraject.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	Het percentage 2,5 tot 4 jarigen dat deelneemt aan de voorschoolse voorzieningen	78%	72,5%	> 75%	78%
2.1	Het percentage logopedisch gescreende kinderen	100%	100%	100%	100%
3.1	Score burger over onderwijsvoorzieningen	7,9	7,8		7,9
4.1	Het percentage kinderen dat herhaaldelijk ongeoorloofd schoolverzuim vertoont en in herhaling vervalt	18%	18%	14% *)	21%
4.2	Het percentage voortijdige schoolverlaters dat wordt herplaatst	90%	88%	90%	90%

*) De oorzaak is dat de geraamde indicator niet juist is. Eerst vanaf 2014 is een goede uitgangsbasis gelegd voor dit cijfer. Vóór 2014 was er geen goed "verzuimvolgsysteem". In de begroting 2015 is e.e.a. wel juist(er) opgenomen.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1 Samen met de voor- en vroegscholen nieuw beleid (voor- en vroegscholen educatie) ontwikkelen en uitvoeren, waarin onder andere afspraken over het bereik en deelname van 2,5 tot 4 jarigen zijn opgenomen.
- 1.2 (Subsidie-) afspraken maken met voorschoolse voorzieningen, geënt op de (verwachte) landelijke richtlijnen, waar het moet en lokaal uitgewerkt waar gewenst en kan. Er zijn landelijke richtlijnen in voorbereiding ter uitwerking van het regeerakkoord, waarin staat dat peuterspeelzaalwerk onder de financiering van de Wet Kinderopvang wordt gebracht.
- 2.1 De logopedist screent alle kinderen in de leeftijd van 4,9 t/m 5,9 jaar en geeft bij doorverwijzing advies over eventuele verdere logopedische interventie.
- 3.1 We zetten er op in dat het ontwerp voor en de bouw van de brede school Raalte-dorp en de nieuwe spelzaal volgens schema blijft verlopen en begin 2015 de school en de spelzaal in gebruik kunnen worden genomen.
- 3.2. Begin 2014 start de stichting Catent met de vervangende nieuwbouw van basisschool St. Nicolaas in Lierderholthuis. De nieuwe school komt vrij te staan van de aangrenzende voormalige schoolhoofdwooning, Gedurende de bouw worden de leerlingen tijdelijk gehuisvest in het voormalige schoolgebouw van de Gouden Emmer in Heino.
- 3.3 In het voorjaar 2014 wordt gestart met de nieuwbouw van de HAVO/VWO locatie van het Carmel College. Als alles volgens plan verloopt, kan de nieuwe school in het voorjaar 2016 in gebruik genomen worden. Het schoolbestuur treedt op als bouwheer.

Onze rol is gericht op bewaking van de voorwaarden voor wat betreft het beschikbare budget en de te creëren ruimte zoals die zijn vastgelegd in de Verordening Huisvestingsvoorzieningen Onderwijs. Daarnaast willen wij het bouwproces waar mogelijk faciliteren.

- 4.1 Wij nemen deel aan het multidisciplinair casuïstiekoverleg op basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. In dit overleg stemmen school, jeugdhulpverlening en leerplichtambtenaar hun aanpak af rond het voorkomen van schoolverzuim.
- 4.2 Bij meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim vindt in 95 % van de gevallen binnen 10 werkdagen een gesprek met de leerplichtambtenaar plaats.
- 4.3 Door de regionale aanpak “Harde kern”, jongeren zonder startkwalificatie en geen inkomsten, projectmatig terugleiden naar school dan wel werk.
- 4.4. Het leerplichtinformatiesysteem (her)inrichten en optimaliseren.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 Samen met de voor- en vroegscholen is in 2014 het nieuwe subsidiekader opgesteld met daarin het bereik en doelstellingen. Sinds 2015 zijn deze beleidsregels in gebruik.
- 1.2 Bij de subsidieaanvragen en – overeenkomsten is specifiek gekeken naar spreiding en lokale mogelijkheden. Zo zijn er in 2014 meer kinderdagverblijven toegelaten die peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie aanbieden. Daarnaast is ook de harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderdagverblijven afgerond.
- 2.1 In 2014 zijn 393 van alle leerlingen in groep 1 en 2 gescreend. Daarvan is 80% in behandeling en 20% krijgt een follow-up gesprek.
- 3.1 De realisatie van de brede school Raalte-dorp met spelzaal is eind 2014 afgerond en zijn inmiddels in gebruik genomen. Voor de realisatie van de dependance voor de basisschool De Bolster zijn de eerste voorbereidingen gestart.
- 3.2 De nieuwbouw van de school in Lierderholthuis is eveneens eind 2014 opgeleverd en inmiddels in gebruik genomen.
- 3.3 De in 2013 gestarte nieuwbouw van de HAVO/VWO-locatie van het Carmel College verloopt volgens plan en zal in januari 2016 in gebruik kunnen worden genomen.
- 4.1 Er is maandelijks multidisciplinair overleg met het voortgezet onderwijs. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van Centrum voor Jeugd – overleggen en het gemeentelijk toegangsteam. In dat overleg worden casussen van (basisonderwijs) leerlingen besproken en worden vervolgstappen afgestemd.
- 4.2 Er wordt gewerkt conform het regionaal verzuimprotocol 18-. Hierin staat dat bij een melding van ongeoorloofd verzuim eerst afstemming plaatsvindt met de school die de verzuimmelding doet. Zo wordt naar de oorzaken gekeken en de stappen die de school zelf eerst dient te nemen. Als de leerplichtambtenaar vervolgens stappen onderneemt, is dit conform protocol binnen 10 werkdagen.
- 4.3 Het project Harde Kern is uitgevoerd door Watkannu. Zij hebben in 2014 13 aanmeldingen gehad en hebben 9 jongeren begeleid. Hiervan zijn 4 personen terug geleid naar werk.
- 4.4 Het leerplicht systeem Jeugd VolgSysteem (JVS) is in april 2014 opgeleverd.

Missie: Een sociale en leefbare samenleving
waarin vitaliteit en zelfredzaamheid
centraal staan

PROGRAMMA 5

SPORT & WELZIJN

Programma 5.1.

Sport

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

In Raalte is een sportief- en bewegingsaanbod aanwezig, dat bijdraagt aan een gezonde en vitale samenleving.

Relevante ontwikkelingen:

- De veranderende bevolkingssamenstelling (ontgroening en vergrijzing) vraagt om een kritische blik naar het beweeg- en sportaanbod en gerichte dienstverlening aan de sportverenigingen en geprivatiseerde sportzalen.
- Het economisch klimaat draagt er aan bij dat sportdeelname onder druk staat, sponsoring aan verenigingen afneemt en onderwijs inkrimpt op beweegactiviteiten.
- Inactiviteit is de belangrijkste volksziekte in Nederland gebleken. De gevolgen (arbeidsuitval, obesitas, chronische ziekten, etc.) vragen om een doordacht concept van integraal beleid en integrale uitvoering.
- De samenwerking met omliggende gemeenten (bijvoorbeeld Deventer en Olst-Wijhe) wordt gecontinueerd.
- Mogelijke verzelfstandiging van het Sportbedrijf in het kader van het raadsbesluit Sport.
- Bezuinigingen op de sport in relatie tot het activiteitenaanbod en nieuwbouw sportcentrum Tijenraan.
- Evaluatie deelname aan 'Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur' (5,9 fte Combinatiefuncties) en mogelijke uitbreiding naar 8,3 fte Sportbuurtcoaches.

Subdoelstellingen:

1. Alle sportaccommodaties in de gemeente Raalte zijn functioneel en veilig ingericht wat betreft het onderhoud, de inrichting en het gebruik.
2. De sport- en beweegdeelname van de bevolking in de gemeente Raalte is mede gelet op de economische ontwikkelingen en de gevolgen van de bezuinigingen stabiel.
3. Het sportief- en bewegingsaanbod van de gemeente Raalte komt overeen met de behoefte onder de bevolking.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het aantal accommodaties dat voldoet aan de onderhoudsbeheerplannen en/of Wet hygiëne en veiligheid bad- en zwemgelegenheden voor wat betreft het onderhoud, inrichting en gebruik.
- 1.2 Het aantal accommodaties dat een nieuwe inventaris kent conform de inrichtingswensen vakleerkracht lichamelijke opvoeding en combinatiefunctionaris.
- 2.1 Het percentage van de bevolking dat deelneemt aan sport, gemeten in het tweejaarlijkse onderzoek 'Fit en Gezond in Overijssel' (uitvoering door Sportservice Overijssel).
- 3.1 De score op de indicator "oordeel burger sportvoorzieningen" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012 Werkelijk	2013 Werkelijk	2014	2014 Werkelijk
1.1	Aantal droge accommodaties conform obp	7	4	7	Opm.
1.2	Aantal droge accommodaties met een nieuwe inventaris	2	4	4	
2.1	Sportdeelname 12 - 17 jaar	96%		96%	
2.2	Sportdeelname 25 - 34 jaar		81%		
2.3	Sportdeelname 51 - 64 jaar		82%		
2.4	Sportdeelname 65 - 79 jaar		57%		
2.2	Sportdeelname 18 - 34 jaar	81%		81%	
2.3	Sportdeelname 35 - 49 jaar	83%		81%	
2.4	Sportdeelname 50 - 79 jaar	79%		79%	
3.1	Oordeel burger sportvoorzieningen	7,7	7,8		

Opm. In 2014 heeft een nieuwe meting plaatsgevonden. De resultaten hiervan worden pas begin 2015 bekend.

Wat gaan we er voor doen?

- 1.1 Uitvoering onderhoudbeheerplannen van de sportaccommodaties.
- 1.2 Implementatie nieuwe gebruiksverordening en huurovereenkomsten.
- 1.3 Voor sportcentrum Tijenraan wordt in 2014 een besluit genomen in de gemeenteraad over het programma van eisen ten behoeve van nieuwbouw.
- 1.4 Vervangen van de 'oude' inventaris droge sportaccommodaties voor de nieuwe inrichtingsnormen van de vakleerkracht lichamelijke opvoeding en combinatie functionaris.
- 1.5 De verhuur wordt verder geautomatiseerd, webbased.
- 1.6 De nieuwbouw spelzaal in Brede School Raalte wordt afgerond, de gymzalen Olykampen en Hartkamp worden gesloten.
- 1.7 Aanleg kunstgrasveld Nieuw Heeten (voor € 350.000). Bij de begroting 2013-2016 werd hier nog eenmalig € 400.000 voor geraamd. In begroting 2014 is de aanleg opgenomen op basis van een structurele kapitaallast van € 32.883.

- 2.1 Inzet 5,5 fte Combinatiefunctionarissen binnen 12 basisscholen, 2 middelbare scholen, 22 sportverenigingen en schoolzwemmen in Tijenraan (daarnaast is 0,4 fte ten dienst van alle cultuurverenigingen in de gemeente: totaal 5,9 fte).
- 2.2 Uitvoeren evaluatieonderzoek naar de inzet van de combinatiefuncties en mogelijke uitbreiding naar 8,3 fte sportbuurtcoaches binnen onderwijs, sportverenigingen en nieuwe beleidsterreinen gezondheid, zorg en welzijn. De resultaten vertalen en eventueel bijstellen in het plan van aanpak voor 2015 en verder.
- 2.3 Integrale aanpak met andere beleidsterreinen (gezondheid, welzijn, zorg) uitbreiden en samenwerken met omliggende gemeenten voor specifieke stimuleringsprojecten.
- 3.1 Een overzicht van sport en beweegmogelijkheden is digitaal op de website Sportbedrijf voorhanden.
- 3.2 De implementatie van het uitvoeringsprogramma van de verzelfstandiging van het sportbedrijf naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek naar de bezuiniging- en organisatie / beheermogelijkheden (afhankelijk van het Raadsbesluit in de december 2013) worden in 2014 in gang gezet.
- 3.3 Vertalen van de inventarisatie samenwerking particuliere sportaccommodaties – Sportbedrijf in een dienstenpakket.
- 3.4 Invulling geven aan de bezuinigingstaakstelling 2010-2014.

Nieuw beleid na perspectiefnota 2014-2017

Aanleg kunstgrasveld Heeten

In de kunstgras beleidsnota is het voornemen uitgesproken dat op alle gemeentelijke sportparken minimaal 1 kunstgrasveld wordt aangelegd. Bestuurlijk overleg met de verenigingen heeft er toe geleid dat wordt voorgesteld in 2017 een kunstgrasveld in Heeten aan te leggen. De kosten worden geraamd op € 350.000. In begroting 2014-2017 is de aanleg opgenomen op basis van een structurele kapitaallast van € 32.883 met ingang van 2017.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

De implementatie van de verzelfstandiging van het sportbedrijf heeft in 2014 zijn beslag gekregen en is vertaald in een aantal documenten tussen de Gemeente Raalte en het Sportbedrijf Raalte b.v.:

- exploitatieovereenkomst
- huurovereenkomst
- governancecode
- prestatieafspraken

Deze documenten zijn in december 2014 aan uw Raad ter informatie aangeboden.

De samenwerking tussen het Sportbedrijf en de particuliere sportzalen heeft in 2014 geen expliciete aandacht gehad. Het voornemen is dit met de introductie van het verzelfstandigde Sportbedrijf naar de externe partners mee te nemen, om vervolgens tot samenwerkingsafspraken te komen en deze vast te leggen.

De bezuinigingstaakstelling binnen het programma sport bedroeg in 2014 totaal € 399.000. Bij de voorjaarsnota hebben wij de raad al gemeld dat deze taakstelling eenmalig in 2014 tot een bedrag van € 120.000 niet kon worden gerealiseerd. Vanaf 2015 is de totale

bezuiniging financieel vertaald in het verzelfstandigde sportbedrijf. Het te realiseren bedrag van € 279.000 is in 2014 daadwerkelijk gehaald.

- 1.1 Het onderhoud wordt conform de beheerplannen uitgevoerd. Het onderhoud van Tijenraan wordt, in verband met de voorgenomen nieuwbouw van sportcentrum Tijenraan, per onderdeel beoordeeld of het al dan niet kan worden uitgesteld.
De oplevering van de Brede School (incl. spelzaal) Raalte en de multifunctionele accommodatie Nieuw Heeten brengt met zich mee dat de gymzalen Nieuw Heeten, Olykampen en Hartkamp worden afgestoten, cq. een andere bestemming kunnen krijgen.
De onderhoudsbeheerplannen voor de sportvelden zijn vernieuwd, budgettaire vertaling krijgt in de loop 2015 zijn beslag en zal voor de begroting 2016 worden aangepast.
- 1.2 De nieuwe gebruiksovereenkomsten zijn in concept klaar. De nieuwe wetgeving; "Markt en Overheid", de verzelfstandiging van het sportbedrijf en de afspraken die in dat kader met de belastingdienst worden gemaakt zijn hierin verwerkt. Tijdens het voorjaarsoverleg 2015 zullen deze opnieuw met de verenigingen worden besproken. Hierna zullen ze worden vastgesteld en geïmplementeerd.
- 1.3 Voor sportcentrum Tijenraan is in januari 2015 een besluit genomen in de gemeenteraad over het programma van eisen ten behoeve van nieuwbouw.
- 1.4 Met de realisatie van de Spelzaal Brede School Raalte zijn de zalen conform deze normering ingericht.
- 1.5 Met de implementatie van de verzelfstandiging is dit voornemen in de planning meegenomen. De uitvoering krijgt een uitloop naar 2015.
- 1.6 De opening staat voor februari 2015 gepland. Met Carmel College Salland wordt gesproken om eventueel een van de beide gymlokalen als noodlocatie (in verband met nieuwbouw Havo/vwo) te gebruiken.
- 1.7 Het kunstgrasveld Nieuw Heeten is aangelegd en samen met de MFA de Belte in het najaar van 2014 in gebruik genomen. Het veld heeft als eerste in de gemeente Raalte LED-verlichting, dit als pilot voor de overige velden. Meetregistratie moet input geven in de planvorming voor de overige sportparken en toekomstig aan te leggen kunstgrasvelden.
- 2.1 en 2.2 De inzet van combinatiefunctionarissen is ook meegenomen in de prestatieafspraken tussen de gemeente en het Sportbedrijf.
Er wordt momenteel een evaluatieonderzoek naar de inzet van de combinatiefuncties uitgevoerd, waarbij ook de mogelijke uitbreiding wordt betrokken naar 8,3 fte sportbuurtcoaches binnen onderwijs, sportverenigingen en nieuwe beleidsterreinen gezondheid, zorg en welzijn. De resultaten hiervan worden vertaald en eventueel bijgesteld in het plan van aanpak voor 2015 en verder.
- 2.3 Zie 2.1. en 2.2
- 3.1 Een digitaal overzicht van sport en beweegmogelijkheden wordt in de nieuwe website van het verzelfstandigde Sportbedrijf meegenomen.

Deelprogramma 5.2 Welzijn

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Mensen in de gelegenheid stellen om elkaar te ontmoeten en de mogelijkheid bieden om in een zelfstandige leefsituatie te functioneren.

Relevante ontwikkelingen:

Verschuiven van taken (AWBZ, en jeugdzorg) naar de gemeente.

Rol van de overheid in de samenleving neemt af ten gunste van initiatieven van onderop.

Subdoelstellingen:

1. De inwoners van de gemeente Raalte beoordelen de leefbaarheid in de buurt met een 7,5 of hoger.
2. De inwoners van de gemeente Raalte beoordelen de welzijnsvoorzieningen (buurthuis, jongerencentrum) met een 6,0 of hoger.
3. Het percentage inwoners in de gemeente Raalte dat vrijwilligerswerk doet is minimaal 34%.
4. De mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuiszorg worden door de doelgroep gewaardeerd met minimaal een 8.
5. De inwoners van de gemeente Raalte beoordelen het culturele klimaat in Raalte met een 6,8 of hoger.
6. Tenminste 50% van de huishoudens van de gemeente Raalte woont in 2015 in enigerlei vorm van een woonservicegebied.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 De score op de indicator "leefbaarheid in de buurt" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 2.1 De score op de indicator "welzijnsvoorzieningen (buurthuis, jongerencentrum)" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 3.1 Het percentage vrijwilligers gemeten in het jaarlijkse onderzoek van Arcon/CBS.
- 4.1 De score van het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuiszorg.
- 5.1 De score op de indicator "cultuur" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente".
- 6.1 Het percentage huishoudens dat in een woonservicegebied woont.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012 Werkelijk	2013 Werkelijk	2014	2014 Werkelijk
1.1	Score op leefbaarheid in de buurt	7,5	7,6		
2.1	Score op welzijnsvoorzieningen	5,8	6,0		
3.1	Percentage vrijwilligers	34% *)	*)	34%	34% *)
4.1	Score mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuiszorg	8,0 *)	**)	8,0	**)
5.1	Score op cultuur	6,7	6,8		
6.1	Percentage huishoudens dat in een woonservicegebied woont		***)		

* Het meest recente onderzoek dateert van 2011.

** Er is in 2013 en 2014 geen onderzoek geweest (is driejaarlijks)

*** Geen gegevens bekend, omdat niet gemeten kan worden.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1 Het toekennen van subsidie leefbaarheid aan verenigingen voor Plaatselijk belang.
- 2.1 Uitvoeren van het Wmo beleidsplan.
- 3.1 Het (verder) ontwikkelen van vrijwilligersaanbod voor kwetsbare inwoners.
- 3.2. Het blijven ondersteunen van vrijwilligers en initiatieven vanuit de samenleving.
- 4.1 Voortzetting van het project Werk&Mantelzorg door mantelzorg onder de aandacht te brengen van werkgevers en het stimuleren van een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid.
- 4.2 Uitvoeren van een uniform klanttevredenheidsonderzoek bij beide mantelzorgorganisaties.
- 4.3 Via een behoefteonderzoek, waarbij de beide mantelzorgorganisaties, de Wmo-raad en Arcon betrokken worden, onderzoeken of het aanbod met betrekking tot mantelzorgondersteuning en vrijwillige thuiszorg nog voldoende aansluit op de veranderende vraag.
- 5.1 Uitvoeren cultuurnota (kunst en cultuur), onder andere:
 - Het stimuleren van samenwerking tussen culturele organisaties, cultureel ondernemerschap en het ontwikkelen van nieuwe culturele initiatieven via projectsubsidies en inhoudelijke ondersteuning door HOFadvies;
 - Ambtelijke ondersteuning bieden aan landbouwmuseum De Laarman in het kader van het bij de perspectiefnota 2013-2016 aangenomen amendement. Dit amendement houdt kort samengevat in dat middelen beschikbaar worden gesteld als cofinancieringssubsidie voor landbouwmuseum de Laarman;
 - Behouden van de functie van beeldende kunst in de openbare ruimte door het herdefiniëren van de inzet en werkwijze van de commissie Beeldende kunst;
 - Breed aanbod cultuureducatie/erfgoededucatie voor kinderen in de basisschoolleeftijd door een stimuleringsregeling cultuureducatie en inzet van de combinatiefunctionaris cultuur;

- Cultuurdeelname door de jeugd stimuleren met een waarderingssubsidie voor jeugdleden van verenigingen en het benoemen van jeugd als prioritaire doelgroep bij het verstrekken van projectsubsidies.
- Door middel van de arrangementsubsidie van de Provincie Overijssel over de periode 2013 t/m 2016 en de inzet van de cultuurmakelaar over de periode van 2013 en 2014 de witte vlekken in het cultuuraanbod in de gemeente onderzoeken en hierop anticiperen.

6.1 Uitvoeren programma woonservicegebieden:

- Het realiseren van het zorgkruispunt (informatie en ontmoetingspunt) De Hartkamp in Raalte Zuid.
- Het realiseren van het Virtueel Verzorgingshuis in Luttenberg en Mariënheem;
- Het realiseren van de pilot afstemming formele en informele zorg;
- Het vervolgen van een goede communicatie-/voorlichtingscampagne met betrekking tot bewustwording tijdig aanpassen woning;
- Het verbeteren van de toegankelijkheid en veiligheid van wooncomplexen in het kader van het zogenoemd opplussen van de bestaande woningvoorraad;
- Realiseren en implementeren van het startproject thuistechnologie.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ER MEE BEREIKT?

1.1 In 2014 zijn er ook weer leefbaarheidssubsidies naar de PB's van de buurtdorpen gegaan. Deze subsidies bevorderen de leefbaarheid in die dorpen en zorgen voor een nog betere sociale cohesie.

2.1 Uitvoeren Wmo-beleidsplan

- De gemeente heeft de afgelopen periode ingezet op leefbaarheidsbevorderende activiteiten als ontmoeting- en kinderactiviteiten. De eigen kracht wordt bevorderd door de leefbaarheids subsidie aan de verenigingen voor Plaatselijk Belang en de subsidie inwonersinitiatieven. Het programma Woonservicegebieden is gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. In 2015 zal het programma Woonservicegebieden geïntegreerd worden in de reguliere werkzaamheden.
- Er is enerzijds geïnvesteerd in het bevorderen van gezond gedrag door bijvoorbeeld het verminderen van alcoholgebruik en begeleiding bij psychosociale problemen bij jongeren. Anderzijds is aandacht besteed aan de kwetsbare groep jongeren. Daarbij is het in beeld hebben van deze groep een belangrijke voorwaarde voor vervolgacties.
- Informatie en advies zijn verkregen door de informatie vanuit het Sociaal loket en informatie van consultants van het team Participatie. Er is in Raalte een digitale gemeentegids waarop informatie is te vinden. Met betrekking tot cliëntondersteuning is in eerste instantie ingezet op de groep senioren. Met de komst van de doelgroepen vanuit de AWBZ naar de Wmo per 1 januari 2015 zijn ook organisaties als MEE en Vriendendienst Deventer betrokken bij de samenwerking op het terrein van cliëntondersteuning.
- De afgelopen tijd is behoorlijk geïnvesteerd in de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. In 2015 zal de transitie van de nieuwe Wmo verder vorm worden gegeven. De overbelasting van mantelzorgers en de inzet van vrijwilligers in Raalte zijn een belangrijk thema hierbij.

- Er is ingezet op ondersteuning van ouderen (eenzaamheid en dagbesteding) en mensen met dementie (vaak ouderen). De afspraken met Salland Wonen, de inrichting van de openbare ruimte en de Sociale cirkels richten zich op alle inwoners van Raalte, waaronder de kwetsbaren.
 - Het werken volgens het “kantelingprincipe” is volledig geïntegreerd in de werkwijze van het toegangsteam. Het resultaat van deze werkwijze is, dat er minder Wmo-aanvragen zijn ingediend. De consultants van het team toegang blijven trainingen volgen om te werken volgens het “kantelingsprincipe”
 - Er is geïnvesteerd in regionale samenwerking met het oog op een goede maatschappelijke opvang, terugdringen van huiselijk geweld, een goede openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.
 - De samenwerking met de Wmo-raad, het platform Welzijn Wonen en Zorg en het zorgkantoor is het afgelopen jaar goed verlopen. Met het zorgkantoor is een start gemaakt met de uitwerking van het opgestelde convenant.
- 3.1 In 2014 is extra ingezet op kwetsbare inwoners die begeleiding nodig hebben bij het zoeken naar en verrichten van vrijwilligerswerk. Vanaf 2013 financiert de gemeente dit project in afgeslankte vorm. In dat jaar zijn er 31 personen begeleid naar vrijwilligerswerk. In 2014 zijn er 40 personen begeleid naar vrijwilligerswerk. Voor 2015 en volgende jaren lijkt een aantal van 30 personen op jaarbasis een reëel aantal te zijn. Dit project maakt inmiddels als reguliere activiteit deel uit van de prestatieafspraken met Landstede Welzijn.
- 3.2 Met Landstede Welzijn, waaronder het vrijwilligerssteunpunt valt, is periodiek overleg; onderwerp van gesprek is onder andere ook, waaraan en op welke wijze vrijwilligers/organisaties ondersteuning nodig hebben. Daar waar mogelijk wordt ondersteuning geboden en worden initiatieven ondersteund. De uitkomsten/bevindingen worden gebruikt als input voor de te maken prestatieafspraken voor het volgende jaar.
- 4.1 De gemeente Raalte subsidieert jaarlijks onze beide mantelzorgorganisaties om elk bij één bedrijf/organisatie een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid in te voeren. De gemeente heeft zelf in 2014 de erkenning “wij werken mantelzorgvriendelijk” verkregen. In totaliteit zijn er tot nu toe in onze gemeente 8 van deze erkenningen uitgereikt waarmee Raalte met trots landelijk koploper is.
- 4.2 Beide mantelzorgorganisaties hanteren inmiddels een uniform klanttevredenheids-onderzoek dat eenmaal in de 3 jaar wordt gehouden. Het laatste onderzoek heeft in 2012 plaatsgevonden en het eerstvolgende onderzoek is dus in 2015.
- 4.3 In het najaar van 2014 heeft het behoeftenonderzoek onder mantelzorgers en zorgvrijwilligers plaatsgevonden. In samenwerking met Arcon, MEZZO, de beide mantelzorgorganisaties en de Wmo-raad heeft de gemeente dit onderzoek gehouden. In november zijn de uitkomsten gepresenteerd tijdens een druk bezochte informatieavond. In 2015 worden de uitkomsten betrokken bij de verdere ontwikkeling van ondersteuning aan en waardering van beide doelgroepen. Concrete voorstellen hiertoe worden opgenomen in het nieuwe Wmo-beleidsplan.
- 5.1 Uitvoering gegeven aan de cultuurnota:
- In 2014 zijn 17 aanvragen gedaan voor projectsubsidies cultuur. 9 subsidies die samenwerking tussen culturele organisaties en cultureel ondernemerschap stimuleren zijn toegekend. Bij de helft van deze aanvragen en andere culturele activiteiten hebben de cultuurmakelaar en Hofadvies vooraf dan wel achteraf adviezen gegeven met betrekking tot de subsidieaanvragen en projectuitwerkingen.

- In 2014 is De Laarman, met een subsidie van de gemeente Raalte, een coachingtraject gestart voor het vernieuwen van het jaarprogramma. Daarnaast is ambtelijke ondersteuning verleend bij het mogelijk maken van de aankoop van de museumpanden door de stichting De Laarman.
- In januari 2014 heeft het college de visie van de commissie Beeldende kunst vastgesteld.
- In 2014 is een tussentijds verslag opgemaakt van de binnenschoolse Cultuureducatieve activiteiten. Op basis hiervan heeft de Provincie Overijssel voor het jaar 2014 en 2015 opnieuw een subsidie toegekend. 16 van de 19 scholen hebben zich gecommitteerd aan het gemeentelijk cultuureducatieplan. Dat is in totaal 85%. Binnen de scholen zijn in 2014 14 interne cultuur coördinatoren (ICC) werkzaam, doordat 9 leerkrachten de ICC-cursus hebben gevolgd.
- In totaal zijn er 217 jeugdleden aangesloten bij een vereniging en hebben er 3813 jeugdigen deelgenomen aan het programma van Stichting Cultuur Theater Salland.
- In totaal is er € 36.134 besteed aan het Cultuurarrangement gelden voor het versterken van het culturele aanbod in de gemeente Raalte. De cultuurmakelaar is in 2014 één van de grote aanjagers geweest voor de uitvoering van het cultuurarrangement.

6.1 Uitvoeren programma woonservicegebieden:

- Het realiseren van het zorgkruispunt (informatie en ontmoetingspunt) De Hartkamp in Raalte Zuid. Carinova Woonzorg, de organisatie die intramurale zorg aan ouderen verleent in de Hartkamp, heeft een ontwerp voor de herontwikkeling van de gebouwen van de Hartkamp gemaakt. In dat ontwerp is ook ruimte opgenomen voor de huisvesting van zorg- en welzijnsfuncties die voor de buurt beschikbaar zijn. Eind 2014 is gestart met de bouw.
- Het realiseren van het Virtueel Verzorgingshuis in Luttenberg en Mariënheem. In Luttenberg en Mariënheem is de pilot uitgerold en zijn alle “bewoners” die daarvoor in aanmerking kwamen opgenomen in het “verzorgingshuis”. De tot nu toe opgedane ervaringen zijn voor de initiatiefnemers aanleiding geweest te starten met de uitrol over de gehele gemeente Raalte. Alle huisartsen in de gemeente Raalte doen mee aan het project.
- Het realiseren van de pilot afstemming formele en informele zorg. De afgelopen periode is door de verschillende organisaties invulling gegeven aan het gebiedsgerichte overleg ter verbetering van de afstemming tussen organisaties op het gebied van formele zorg, informele zorg en welzijnswerk. De ervaringen die daarbij zijn opgedaan zijn begin 2014 in een tussenevaluatie besproken. Het project loopt niet soepel en kent nogal wat aanloop c.q. opstartproblemen. Hier zal stevig op ingezet worden zodat er eind 2015 een goede basisstructuur staat.
- Het vervolgen van een goede communicatie-/voorlichtingscampagne met betrekking tot bewustwording tijdig aanpassen woning. In 2014 is de campagne geëvalueerd. Aan de hand van de resultaten hiervan en in samenhang met de ontwikkelingen rondom de drie decentralisaties zal in 2015 opnieuw een serie met informatiebijeenkomsten worden gehouden.
- Het verbeteren van de toegankelijkheid en veiligheid van wooncomplexen in het kader van het zogenoemd opplussen van de bestaande woningvoorraad. Salland Wonen heeft de toegankelijkheid van een appartementencomplex aan de Marktstraat in Raalte aangepakt door het ophogen van de galerijen. In 2015 zal de rest van de voorziene werkzaamheden worden opgepakt en uitgevoerd.

- Realiseren en implementeren van het startproject thuishetchnologie. In overleg met Zorggroep Raalte, Salland Wonen en Landstede is een pilot gestart. Ongeveer 20 woningen zijn uitgerust met vormen van thuishetchnologie, zodat in deze woningen vormen van extramurale zorg efficiënt inzetbaar zijn en het welzijnsgevoel van de bewoner van de woning wordt versterkt. In de pilot is aangesloten bij het traject van “In Voor Zorg” dat wordt gefinancierd door het Ministerie van VWS. In het kader van “In Voor Zorg” worden zorgorganisaties begeleid bij onder andere de implementatie van thuishetchnologie in hun bedrijfsvoering. Er is op basis van de opgedane ervaringen een tussenevaluatie opgesteld, op basis waarvan een voorstel wordt gedaan voor een vervolgtraject.

Missie: Maatschappelijke participatie

PROGRAMMA 6

INKOMEN & ZORG

Deelprogramma 6.1 Inkomen

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder van Loevezijn
Eenheidsmanager R. Peeters

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

Iedereen ongeacht leeftijd, geslacht en gezondheidstoestand doet mee in de maatschappij en neemt daarin zelf de regie.

Relevante ontwikkelingen:

- Kabinet en sociale partners hebben in april 2013 een sociaal akkoord gesloten over de gehele breedte van de arbeidsmarkt. Dit akkoord heeft geleid tot wijzigingen van het voorstel Participatiewet. Onder andere is de afspraak gemaakt dat werkgevers hun verantwoordelijkheid nemen om arbeidsplaatsen voor beperkten te realiseren.
- Het kabinet heeft de hoofdlijnen van de Participatiewet opgesteld (verwachte ingangsdatum 1 januari 2015). De Participatiewet bouwt voort op het wetsvoorstel Werken naar Vermogen. De regelingen Wsw, Wajong en WWB worden vervangen of aangepast door een nieuwe wet waarbij gemeenten de lead krijgen en financieel verantwoordelijk worden. Hiervoor worden werkbedrijven ontwikkeld, die op regionaal niveau functioneren. De instroom in de Sociale werkvoorziening wordt gestopt en de gemeente moet beschut werken mogelijk maken.
- De financieel-economische crisis heeft ook de komende periode gevolgen voor de arbeidsmogelijkheden van onze inwoners en de financiële lastendruk. De vraag naar ondersteuning in het eigen netwerk stijgt hierdoor. Tevens wordt hierbij het beroep op ondersteuning van, of gefaciliteerd door, de gemeente groter.

Subdoelstellingen:

1. In de gemeente Raalte wordt de instroom van uitkeringsgerechtigden verminderd en de uitstroom vergroot.
2. Inwoners van de gemeente Raalte die gebruik maken van (uitkerings-)ondersteuning, participeren meer in de maatschappij.
3. Inwoners van de gemeente Raalte die hier aanspraak op kunnen maken, maken meer gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen ten opzichte van het voorgaande jaar.
4. Klanten van de gemeente Raalte hoeven niet langer dan 3 weken te wachten voor schuldhelpverlening.
5. WSW geïndiceerde inwoners van de gemeente Raalte staande op de wachtlijst, zijn in 2016 voor 100% geactiveerd. (Deze meerjarendoelstelling loopt feitelijk tot 2015, omdat dan de Participatiewet van kracht wordt en de wachtlijst Wsw niet meer van kracht is. Dit laat onverlet dat wij inspanningen moeten doen om de inwoners op de wachtlijst Wsw te activeren).

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het aantal jaarlijks ingestroomde uitkeringsgerechtigden.
- 1.2 Het aantal jaarlijks uitgestroomde uitkeringsgerechtigden.
- 2.1 Percentage van WWB-cliënten die participatiegroei hebben bereikt ten opzichte van peildatum 2013.
- 3.1 Het jaarlijks aantal personen dat gebruik maakt van voorzieningen van Stichting Leergeld. (Tot 2013 werd de uitvoering van de regeling maatschappelijke participatie van kinderen uitgevoerd binnen de bijzondere bijstand. De aantallen voor 2011 en 2012 zijn daarom niet van toepassing voor Stichting Leergeld.
- 3.2 Het jaarlijks aantal deelnemers dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering ten opzichte van de potentiële omvang van de doelgroep (dekkingsgraad).
- 3.3 Het jaarlijks aantal aanvragen bijzondere bijstand. (Het is geen doelstelling op zich om het aantal aanvragen af te laten nemen. Echter door de inzet van Stichting Leergeld (3.1) neemt het aantal aanvragen bij de gemeentelijke organisatie wel af. Het effect moet vooral vanaf 2013 zichtbaar zijn op het aantal aanvragen bij de gemeentelijke organisatie).
- 4.1 De wachttijd voor een schuldhulpverleningsintake (is wettelijk vastgesteld op maximaal 4 weken en gemiddeld 3 weken, bij crisis binnen 72 uur).
- 5.1 Het aantal geactiveerde personen op de wachtlijst voor de Sociale Werkvoorziening als percentage van het totaal (op de wachtlijst). Zie ook bij subdoelstellingen programma 6.1.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012 Werkelijk	2013 Werkelijk	2014	2014 Werkelijk
1.1	Aantal personen instroom	111	144*)	120	171 *)
1.2	Aantal personen uitstroom	133 *****)	115	110	138 *)
2.1	Percentage WWB-cliënten met participatiegroei	-	**))	-	42%
3.1	Aantal personen Stichting Leergeld	178 ****)	239	200	231 **))
3.2	Dekkingsgraad aantal deelnemers collectieve zorgverzekering	17%	***))	20%	15%
3.3	Aantal aanvragen bijzondere bijstand	1.884	1.440	1.880	1.351
4.1	Aantal weken gemiddelde wachttijd schuldhulpverlening	3	4	3	4
5.1	Percentage geactiveerde inwoners	90%	100%	95%	100%

*) Per 15-2-2015 zijn er met betrekking tot 2014 nog 18 aanvragen levensonderhoud in behandeling waardoor het werkelijke aantal uitkeringen instroom nog toe kan nemen. Aan de andere kant kan het aantal uitkeringen bij uitstroom nog toenemen met 6 (administratief te verwerken beëindigen).

**) Dit aantal is gemeten op 20 november 2014. Het aantal over heel 2014 zal hoger uitvallen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Effectuering van Work Fast methodiek in samenhang met effectieve handhaving aan de kop van het proces (poortwachterrol). Beleidsplan Participatiewet wordt in 2014 opgesteld. Voor de aanpak wordt aangesloten bij de toegang tot het sociale domein onder de drie decentralisatieopgaven.
- 1.2 Optimaliseren samenwerking Work Fast, werkgeverspunt, consultants werk en netwerkpartners. Daarnaast wordt in het kader van fraudebestrijding en fraudepreventie een themacontrole uitgevoerd op rechtmatigheid.
- 2.1 Eerste meting van participatiegroei. Nog geen meting bij totstandkoming begroting.
- 3.1 Informatie, voorlichting en communicatie van inwoners over minimavoorzieningen. In 2014 wordt het minimabeleid geëvalueerd en wordt een nieuw beleidsplan opgesteld.
- 4.1 Uitvoering geven aan beleidsplan en actieplan schulddienstverlening.
- 5.1 Diagnose en activering van SW-geïndiceerden op de wachtlijst.
- 5.2 In 2014 wordt de Participatiewet voorbereid en geïmplementeerd. Onderdeel hiervan zijn o.a. veranderingen in de Sociale werkvoorziening; vorming van regionale werkbedrijven en inzet voor een bredere doelgroep (WWB, Wajong en de nieuwe beschut werken-doelgroep).

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1. Door te werken met een integrale intake en directe aansluiting op de Work Fast methodiek is de instroom van nieuwe WWB-cliënten beperkt gebleven. Het aantal cliënten dat is ingestroomd is weliswaar hoger dan verwacht, maar dit heeft vooral te maken met de slechte economische situatie die ook in 2014 nog effecten had. In 2014 hebben wij het beleidsplan 3D1P (drie decentralisaties één perspectief) opgesteld waarin ook de Participatiewet is opgenomen. In dit beleidsplan is extra aandacht gegeven aan onze werkgeversbenadering. Dat is niet voor niets, want ook in 2014 was de uitstroom hoger dan verwacht. Het werkgeverspunt heeft hierin, in samenhang met de juiste begeleiding, een belangrijke rol gespeeld.
In 2014 hebben wij een onderzoek gedaan naar de meest effectieve wijze van inzet van thematische controles in het kader van doelmatigheid. Wij zullen deze controles in 2015 ten uitvoer brengen.
- 2.1 In 2014 heeft de eerste meting plaatsgevonden van WWB-cliënten met participatiegroei. Ongeveer 40% van het cliëntenbestand kan groeien op de participatieladder. De begeleiders van de gemeente begeleiden deze cliënten in het bereiken van die groei. In 2015 zal verder gemeten worden of deze verwachte groei ook kan worden gerealiseerd.
Participatiegroei kan ook bereikt worden door betere geletterdheid. In 2014 is daarom in Raalte een Taalpunt geopend. Vanuit het Taalpunt worden laaggeletterden gekoppeld aan vrijwillige taalcoaches die ervoor zorgen dat zij nog beter mee kunnen doen aan de samenleving.
- 3.1. Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand is in zijn totaliteit gedaald ten opzichte van 2013. Dit is mogelijk te verklaren doordat de gemeente Raalte met ingang van 1 januari 2014 haar collectieve zorgverzekering heeft uitgebreid met een 2e pakket. Hierdoor kunnen minima zich beter verzekeren ten aanzien van medische kosten, wat mogelijk heeft geleid tot een afname van aanvragen bijzondere bijstand voor medische kosten.

Daarnaast wordt de collectieve zorgverzekering in principe als passend en toereikend geacht waardoor er geen recht meer bestaat op bijzondere bijstand.

Stichting Leergeld Salland weet elk jaar meer kinderen te bereiken. De kracht van deze vrijwilligersorganisatie is zichtbaar vergroot.

In het najaar heeft de gemeente veel gecommuniceerd naar cliënten over wijzigingen als gevolg van de Participatiewet. Het college heeft van de Adviesraad Werk en Inkomen begrepen dat cliënten dit als helder en duidelijk hebben ervaren. Er zijn ook afspraken gemaakt met intermediairs om hen meer te betrekken in dergelijke voorlichting. In 2015 wordt hieraan verder gevolg gegeven. Dit geldt eveneens voor de totstandkoming van nieuw minimabeleid.

- 4.1. In 2014 is het aantal aanvragen voor schulddienstverlening sterk gestegen. Dit heeft ervoor gezorgd dat de wachttijden voor schulddienstverlening soms lang waren. De wettelijke termijn van vier weken is wel gehaald. Er is in 2014 gestart met netwerkoeverleggen met belangrijke partners in de schulddienstverlening. Door de samenwerking tussen de professionele dienstverleners van de schulddienstverleningsorganisatie/maatschappelijk werk en vrijwilligersorganisaties te verbeteren wordt de dienstverlening versterkt. Ook heeft de gemeente Raalte deelgenomen aan een pilot waarin de Gkb integrale intakes afneemt gericht op schulddienstverlening. Hierdoor wordt aan de voorkant van het proces het totaalbeeld van de cliënt helder.
- 5.1 In 2014 is de Participatiewet voorbereid. De gemeente Raalte heeft in dat kader tevens een onderzoek gedaan naar de uitvoering van de Sociale werkvoorziening. De uitkomsten van het rapport zijn in 2015 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Deelprogramma 6.2 Zorg

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel

Zelfstandig maatschappelijk functioneren van inwoners van de gemeente Raalte.

Relevante ontwikkelingen:

- De kanteling is een doorlopend veranderingsproces, dat ook de komende jaren doorgaat.
- De transitie van de onderdelen persoonlijke verzorging, begeleiding en dagbesteding vanuit de AWBZ naar de Wmo is in volle gang. De vorming wordt in 2014 duidelijk en het proces loopt ook door na 2014. Het veranderings- en ontwikkeltraject is ingezet en wordt doorontwikkeld.
- Ook de voorbereiding van de transitie van de jeugdzorg wordt in 2014 voortgezet. Het college verwacht begin 2014 met voorstellen hierover te komen.
- Bij de voorbereiding van de transities in het sociaal domein wordt uitgegaan van een integrale aanpak, waarbij de transities op het gebied van de Wmo, de Jeugdzorg en de arbeidsparticipatie in samenhang worden uitgevoerd. De stelregel is 'één gezin, één plan, één regisseur'.

Subdoelstellingen:

1. Het percentage kinderen dat in het kader van de preventieve gezondheidszorg in beeld is bij de jeugdgezondheidszorg blijft gelijk of stijgt.
2. Toename van deelname aan het inburgeringsexamen door allochtone nieuwkomers. (Deze doelstelling geldt nog voor een beperkte groep in 2014. De verantwoordelijkheid voor inburgering geldt alleen nog voor de groep die gestart is met een inburgeringstraject vóór 2013.
3. Door de gekantelde werkwijze blijft het aantal aanvragen voor individuele voorzieningen Wmo gelijk of daalt ten opzichte van het aantal in het voorgaande jaar.
4. Inwoners van de gemeente Raalte beoordelen de Wmo voorzieningen met tenminste een 7,5.
5. Het bieden van een adequaat hulpverleningsaanbod aan kwetsbare burgers en slachtoffers/daders huiselijk geweld.
6. Bevorderen gezonde leefstijl op de onderdelen overgewicht, bewegen en alcohol (lokaal gezondheidsbeleid).

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het percentage kinderen in beeld bij de jeugdgezondheidszorg.
- 2.1 Het aantal inburgeraars dat per jaar deelneemt aan het inburgeringsexamen.
- 3.1 Het aantal verstrekte individuele voorzieningen per jaar.
- 4.1 De beoordeling van inwoners van de gemeente Raalte in de jaarlijkse vragenlijst.
- 5.1 Het aantal kwetsbare burgers dat voor hulpverlening is aangemeld bij het Meldpunt Bijzonder Zorg of ten aanzien van huiselijk geweld bij Kadera en waarvoor een hulpverleningstraject is gestart.

6.1 Uitkomsten van de 4-jaarlijkse GGD gezondheidsmonitoren onder de vier doelgroepen:

1. Percentage overgewicht is in 2016 gedaald met 2% ten opzichte van referentie jaar 2011 (was 33%)
2. Percentage beweegnorm is in 2016 gestegen met 3% ten opzichte van referentiejaar 2011 (was 65%)
3. Percentage alcoholgebruik is in 2016 gedaald met 4% ten opzichte van het referentiejaar 2012 (was 36%)

De gezondheidsmonitoren hebben betrekking op 4 verschillende leeftijdscategorieën, te weten 0-12, 12-24, 24-65 en 65 jaar en ouder. De daling c.q. stijging betreft een gemiddelde van deze vier groepen op één van de drie genoemde thema's.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012 Werkelijk	2013 Werkelijk	2014	2014 Werkelijk
1.1	Indicator "Bereik JGZ" (basistakenpakket JGZ) *	99,2%		99,5%	99,5%
1.	Percentage jongeren / ouders dat het CJG weet te vinden		56,0%		
2.1	Percentage inburgeraars dat deelneemt aan het examen **	-		60%	70%
2.2	Aantal inburgeraars dat deelneemt aan het examen		4		
3.1	Aantal verstrekte individuele voorzieningen	3.581	3.173	3.580	3.087
4.1	Rapportcijfer Wmo voorzieningen	7,6	7,6	7,5	7,3
5.1	Aantal personen waarvoor een hulpverleningstraject is gestart***:				
	a. aantal kwetsbare burgers (DOWR)	909	834	900	-
	b. Aantal casussen huiselijk geweld (Raalte)	9	10	10	-
6.1	Percentage overgewicht	-	-	-	-
6.2	Percentage beweegnorm	-	-	-	-
6.3	Percentage alcoholgebruik	-	-	-	-

* Deze indicator is een gemiddelde uit de leeftijd: zuigelingen en 3-jarige kinderen in beeld.

** De indicator geldt nog voor een beperkte groep. De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor inburgeringstrajecten geldt alleen nog voor de groep die met een inburgeringstraject is gestart vóór 2013.

*** Aantal hulpverleningstrajecten met betrekking tot kwetsbare burgers in het kader van het regionaal kompas worden thans geregistreerd via het Meldpunt Bijzonder Zorg en omvatten de totaal aantallen van de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte.

Gewerkt wordt aan een uitsplitsing per gemeente. Registratie en coördinatie van het aantal huiselijk geweld situaties vindt plaats door Kadera te Zwolle en heeft betrekking op alleen Raalte. De informatie met betrekking tot 2014 komt pas in april 2015 beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Jaarlijks afspraken maken met de Jeugdgezondheidszorg.
- 2.1 Jaarlijks subsidiëren en maken van afspraken met Stichting Vluchtelingenwerk en stimuleren deelname bestaande doelgroep inburgeraars aan inburgeringsexamen.
- 3.1 Doorontwikkeling van algemene voorzieningen, voortgaande gekantelde werkwijze toepassen. Met maatschappelijke partners en vertegenwoordigers wordt de toegang tot voorzieningen in het kader van de drie decentralisaties uitgewerkt.
- 4.1 Jaarlijks wordt in opdracht van de gemeente Raalte een extern klanttevredenheids-onderzoek uitgevoerd onder cliënten van de Wmo-doelgroep.
- 5.1 Invulling geven aan het Regionaal Kompas over maatschappelijke opvang, de openbare geestelijke gezondheidszorg en ambulante verslavingszorg. Dit wordt in samenspraak met centrumgemeente Deventer en de gemeenten Olst-Wijhe, Zutphen en Lochem uitgevoerd. Monitoring vindt plaats aan de hand van voortgangs-rapportages.
- 5.2 Het huiselijk geweld een krachtig halt toeroepen door een sluitende ketenaanpak aangestuurd vanuit een professionele ketencoördinatie.
- 5.3 In regionaal verband werken aan een algemene visie huiselijk geweld en een specifieke visie m.b.t. ouderen- en kindermishandeling.
- 5.4 Het verder implementeren van de wet Meldcode.
- 6.1 Het implementeren van het uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid voor de periode 2013-2017.
- 6.2 Het stimuleren en faciliteren van projecten/activiteiten uit de programma's Raalte Gezond! en Gezonde Slagkracht.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 In 2014 zijn de jaarlijkse subsidie afspraken gemaakt met de GGD IJsselland die de jeugdgezondheidszorg uitvoert in onze gemeente. Afspraken die gemaakt zijn hebben o.a. betrekking op de inzet van de jeugdgezondheidszorg op scholen, peuterspeelzalen etc. Kortom, op de plekken waar ouders en jeugdigen komen.
- 2.1 In 2014 heeft de Stichting Vluchtelingenwerk haar producten volgens afspraak geleverd. Daarnaast zijn de inburgeringstrajecten die onder de gemeentelijke doelgroep vallen (tot 2013 ingestroomd) voor veel inburgeraars inmiddels afgerond. Het aantal mensen dat het examen heeft afgelegd is ongeveer gelijk aan de gestelde doelstelling. Een deel van de groep dient dit examen nog in 2015 te doen. In 2014 is daarnaast ook een taalpunt opgericht in het Kulturhus Raalte. Via het taalpunt worden ook oud-inburgeraars in staat gesteld om taalcoaching te blijven krijgen na inburgering.
- 3.1 In 2014 is gestart met de implementatie van een integrale gemeentelijke toegang tot het sociale domein. Dit is het gevolg van de besluitvorming in het kader van de drie decentralisaties. De gekantelde werkwijze wordt hiermee ook doorgevoerd op de andere domeinen Jeugd en Participatie.

- 4.1 De gemeentelijke uitvoering wordt ieder jaar goed beoordeeld. Ook dit jaar hebben we een mooi cijfer behaald voor onze klanttevredenheid.
- 5.1 In 2014 is verdere invulling gegeven aan de projecten van het Regionaal Kompas. De projecten zijn of afgerond of structureel ingebed. Dit conform het uitvoeringsplan 2010-2014. In 2015 wordt de eindevaluatie opgesteld.
De gemeente Deventer blijft als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang (daklozen/verslavingszorg/beschermd wonen) deze taken en rol voor onder andere onze gemeente vervullen. Dit mede in het kader van de nieuwe Wmo.
Er komt geen nieuw uitvoeringsplan, maar gemeenten blijven elkaar ontmoeten en samenwerken op verschillende thema's.
- 5.2 Er zijn subsidieafspraken gemaakt met stichting Kadera voor het uitvoeren van professionele ketencoördinatie.
- 5.3 De regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling is op 30 oktober 2014 in de Raadsvergadering besproken en vastgesteld.
- 6.1 en 6.2
Het meerjarenuitvoeringsplan lokaal gezondheidsbeleid is volop in uitvoering. Jaarlijks wordt een eindverslag opgesteld evenals een nieuw werkplan. Het jaarverslag wordt het college en de raad ter kennisname aangeboden. Het jaar 2014 was het laatste jaar dat we de middelen van Gezonde Slagkracht hebben kunnen inzetten met name op de onderdelen alcoholpreventie, overgewicht, samenwerking en borging. Het eerste kwartaal 2015 wordt de eindevaluatie opgesteld. Eind 2014 zijn bij het ministerie GIDS-middelen (Gezond In De Stad) aangevraagd die ingezet kunnen worden op gezondheidsbevordering van mensen met een laag sociale economische status. Over de aanvraag vindt in 2015 overleg plaats en wordt beoordeeld of de aanvraag wordt gehonoreerd.

Missie: Prettige leefomgeving
om in te wonen en te werken

PROGRAMMA 7

WONEN & WERKEN

Deelprogramma 7.1. Ruimte en wonen

Portefeuillehouders
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel

Raalte is en blijft een aantrekkelijke woongemeente.

Relevante ontwikkelingen:

- De economische crisis en landelijke regelgeving hebben de woningmarkt veranderd. De afgelopen jaren was het consumentenvertrouwen in de woningmarkt laag, met als gevolg daling in het aantal transacties (vooral in het middeldure en dure segment) en dalende prijzen. Hoewel de toekomst van de woningmarkt lastig te voorspellen is, lijkt de woningmarkt zich op dit moment te stabiliseren.
- De invoering van de verhuurderheffing heeft invloed op de investeringscapaciteit van de woningcorporatie. De huidige prestatieafspraken met Salland Wonen kunnen nog wel worden gerealiseerd maar de landelijke regelgeving heeft wel invloed op het speelveld van de corporatie. De corporatie moet zich in de toekomst focussen op de verhuur van uitsluitend de sociale huurvoorraad (onder de huursubsidiegrens) voor de doelgroep met een inkomen onder de € 34.000.
- De komende jaren staan nog diverse nieuwbouwprojecten op de planning om aan de woningvraag te kunnen voldoen. Gezien de demografische ontwikkelingen op de middellange termijn vindt een verschuiving plaats van uitbreiding door middel van nieuwbouw naar het duurzaam beheren van de bestaande voorraad.
- In Raalte vindt een verschuiving plaats in de leeftijdsopbouw. Het aandeel huishoudens in de leeftijd 35 tot 50 jaar neemt af terwijl het aandeel 55 + toeneemt. Dit heeft gevolgen voor de kwalitatieve woningvraag.

Subdoelen

1. In Raalte is het goed wonen, met een verscheidenheid aan aanbod waar al onze inwoners/alle doelgroepen hun plek kunnen vinden. Met specifieke aandacht voor:
2. Aanbod van woningen voor starters, zowel door het bereikbaar houden van de kernvoorraad huurwoningen als door het (zelf) realiseren van koopwoningen.
3. Kansen voor doorstromers zodat deze een volgende stap in hun wooncarrière kunnen maken. Door deze doorstroming komen er op de bestaande markt ook woningen voor starters vrij.
4. De vergrijzing en extramuralisatie vragen om uitbreiding van het aanbod voor zorg geschikte woningen door nieuwbouw en aanpassen van de bestaande voorraad

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Uitbreiding van het aantal woningen conform de prestatieafspraken met de Provincie Overijssel voor de periode 2010-2015.
- 1.2 De score op de indicator "oordeel burger directe woonomgeving" in het tweejaarlijkse onderzoek "Waar staat je gemeente" is tenminste 7,5.
- 2.1 en 3.1:
Het percentage in particulier opdrachtgeverschap gebouwde woningen is (conform raadsnotie) per jaar minimaal 65%

- 4.1 Het aandeel nultredenwoningen in het nieuwbouwprogramma is in de periode tot 2015 gemiddeld tenminste 40%.

Succesindicatoren:

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk	2014	Werkelijk
1.1	Uitbreiding van de woningvoorraad per jaar	93	227	138	90*
1.2	Score directe woonomgeving	7,6			
2 en 3	Percentage nieuwbouwkoopwoning in particulier opdrachtgeverschap	68%	19% **	>65%	83%***
4.1	Percentage nultredenwoningen	9%	80%	20%	43%

- * In 2014 zijn er minder woningen opgeleverd dan begroot. Dit komt doordat niet altijd exact in te schatten is in welk jaar een project daadwerkelijk gereed gemeld wordt. Zo zijn er in 2013 meer woningen opgeleverd dan ingeschat (doordat projecten sneller gerealiseerd zijn en gereed gemeld zijn) en in 2014 wat minder. Over de jaren 2012-2014 lopen we echter nog goed in de planning van de (in de actualisatienotitie woonvisie vastgestelde) programmering
- ** Het percentage particulier opdrachtgeverschap geeft voor 2013 een vertekend beeld. In 2013 is een inhaalslag gemaakt met het bouwen van nultredenhuurwoningen. Als we alleen naar de uitgegeven koopwoningen kijken (dus de huur niet meerekenen) is 78% in particulier opdrachtgeverschap uitgegeven. Het getal 19% is in feite onjuist.
- *** Het percentage van 65% is een gemiddeld percentage over de programmering voor de periode 2012-2015. Hierin kunnen op jaarbasis fluctuaties voorkomen (het ene jaar een hoger percentage dan het andere).

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1.1 Door constant de markt te monitoren, contacten met marktpartijen en aanvullende woningmarktonderzoeken, bewerkstelligen we dat we de juiste woningen, op de juiste plek, in het juiste tempo bouwen om in de lokale behoefte te voorzien.
- 1.2 Elke kern krijgt ontwikkelingsruimte op basis van het huidige aandeel in de bevolkingsomvang; autonome groei (zoals is verwoord in de concept structuurvisie Raalte 2025).
- 2.1 Bij (kavel)uitgiftes kunnen woningen bij voorrang aan starters (en andere doelgroepen) worden uitgegeven.
- 2.2 Met Salland Wonen is afgesproken de kernvoorraad en de bereikbaarheid ervan jaarlijks te monitoren.
- 3.1 Bevorderen van doorstroming door het toevoegen van kwalitatief goede woningen en het uitgeven van kavels.
- 3.2 Inzetten van de starterslening voor bestaande woningen om doorstroming te bevorderen.
- 3.3 Afspraken met Salland Wonen over verkoop van huurwoningen onder koopgarant
- 4.1 Oplevering van diverse nieuwbouwprojecten met nultredenwoningen (appartementen en patiowoningen).

- 4.2 Informatie verstrekken over mogelijkheden tijdig aanpassen eigen woning zodat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen (project lang zult u wonen).
- 4.3 Afspraken met Salland Wonen over het complexgewijs oplossen van seniorenwoningen zodat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

WAT HEBBEN WE ERVOOR GEDAAN?

EN

WAT HEBBEN WE ERMEE BEREIKT?

- 1.1 In 2014 is een woningmarktanalyse uitgevoerd. Daarnaast hebben we middels bijeenkomsten in de kernen informatie opgehaald over het onderwerp wonen en is een marktpartijenoverleg gehouden. Deze informatie wordt gebruikt als input voor de nieuwe woonvisie in 2015.
Met name de bijeenkomsten in de kernen hebben (naast informatie ook) concrete acties opgeleverd voor de diverse uitgiftes. Deze acties hebben we, waar mogelijk samen met de plaatselijk belangen, opgepakt. Zoals bijvoorbeeld een onderzoek naar herverkaveling van de uitbreiding Lierderholthuis en in diverse kernen nieuwe initiatieven tot collectief particulier opdrachtgeversschap.
- 1.2 In elke kern zijn er momenteel bouw kavels direct beschikbaar.
- 2.1 In 2014 is de nieuwe huisvestingswet in werking getreden. De mogelijkheid om kavels bij voorrang aan doelgroepen uit te geven (zoals in een eerder wetsontwerp opgenomen) is komen te vervallen. Wij passen dit dan ook niet meer toe.
- 2.2 Met Salland Wonen hebben we prestatieafspraken gemaakt over de kernvoorraad. Per kwartaal vindt er bestuurlijk overleg plaats. In dit overleg wordt de monitor prestatie afspraken (inclusief kernvoorraad) besproken. Hieruit blijkt dat de afspraken over de kernvoorraad in 2014 zijn nagekomen.
- 3.1 In 2014 zijn er diverse kavels verkocht in de plannen Franciscushof, Salland II, Kiezebos, Borgwijk en Wörmink (zie paragraaf grondbeleid). In de toekomstige programmering is ook een aandeel in de (middel)dure sector opgenomen ter bevordering van de doorstroming.
- 3.2 In 2014 zijn er 21 startersleningen verstrekt.
- 3.3 In 2014 heeft Salland Wonen de pilot koopgarant geëvalueerd. Salland Wonen zal koopgarant in de toekomst op kleine schaal en bij specifieke projecten in gaan zetten.
- 4.1. In aanvulling op de in 2013 opgeleverde projecten (Schuilenburg, Kop van Salland en de Haere) zijn in 2014 locatie de Zwaan Heino en verbouw van Angeli Custodes Raalte opgeleverd.
- 4.2. Het project kr8 van Raalte is in 2014 geëvalueerd en zal in aangepaste vorm in 2015 naar alle waarschijnlijkheid een vervolg krijgen.
- 4.3. Salland Wonen heeft voor de wooncomplexen een inventarisatie gemaakt van de opplus mogelijkheden. Op basis van deze inventarisatie worden in de periode van de prestatieafspraken drie wooncomplexen aangepakt. De Marktstraat is in uitvoering (ophoging galerij, afsluiten entree en voorzien van videofoon). Daarnaast wordt dit jaar bij de Dahliastraat een stalling voor scootmobiel gerealiseerd. Volgend jaar zal complex Kuiperstraat aangepakt worden (entree en galerij). Naast wooncomplexen wordt bij renovatie van eengezinswoningen gelet op maatregelen die het langer zelfstandig wonen mogelijk maken. Zo is bij groot onderhoud aan de Wieken bij 90% van de woningen de badkamer vergroot en een tweede toilet (op de slaapverdieping) gerealiseerd.

Deelprogramma 7.2. Economie

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder van Loevezijn
Eenheidsmanager A. Nijman

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijk doel:

De economische structuur versterken en de werkgelegenheid in stand houden c.q. bevorderen.

Relevante ontwikkelingen:

De economische recessie is van invloed op het uit te geven bedrijventerrein.

Subdoelstellingen:

1. Voldoende aanbod van bedrijventerreinen en kantoorlocaties (is gerealiseerd met het onherroepelijk worden van bestemmingsplan de Zegge VII).
2. Versterken toerisme en (verblijfs-)recreatie.
3. Stimuleren en faciliteren van het ondernemerschap.

Waar meten we ons succes aan af?

- 1.1 Het jaarlijks aantal uitgegeven bedrijventerrein in hectares.
- 2.1 Het aantal toeristische overnachtingen per jaar.
- 3.1 De beoordeling van ondernemers over de gemeentelijke dienstverlening in het jaarlijks onderzoek van de Kamer van Koophandel.

Subdoel	Indicator	2012	2013	2014	2014
		Werkelijk	Werkelijk		Werkelijk
1.1	Uitgegeven bedrijventerrein in hectares	0	0	2	0
2.1	Aantal toeristische overnachtingen	203.023	205.900	210.000	*)
3.1	Beoordeling van ondernemers	Ruim voldoende	Net voldoende	Ruim voldoende	voldoende

*) cijfers over 2014 zijn nog niet beschikbaar.

Wat gaan we ervoor doen?

- 1.1 Aanpassingen ten behoeve van parkeren, c.q. parkeerstroken en bermen op bedrijventerrein Blankenfoort. Op 't Zeegsveld aanpassen van bermen en parkeer-voorziening. Start uitvoering in 2013 met doorloop in 2014.
- 1.2 Bouwrijpmaken 1e fase de Zegge VII.
- 1.3 Uitvoering herstructureringsplannen De Zegge in Raalte. In uitvoering doorloop tot en met 2015.
- 1.4 Regionale samenwerking Economische Zaken met de regio Zwolle voor onder andere een goede afstemming van het aanbod bedrijven- en kantorenlocaties in de regio. In regionaal verband investeren in onderlinge netwerken. Dit uit zich niet alleen in samenwerking tussen overheden onderling maar ook met ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstellingen. Samen bouwen aan een krachtige, regionale economie waarin wordt gewerkt aan versterking van het innovatiedomein, activering van het bedrijfsleven op regionaal niveau en de doorontwikkeling van Kennispoort regio Zwolle.
- 1.5 Bestemmingsplannen gereed maken die aansluiten bij de marktvraag.
- 2.1 Het geactualiseerde beleidsplan Recreatie & Toerisme, inclusief bijbehorend actieplan, uitvoeren. In navolging van de ombuiging naar promotie & marketing die in 2013 heeft plaatsgevonden zetten wij in 2014 in op verdere versterking van de promotie van Salland onder andere door uitvoering van het actieplan Toerisme.
- 3.1 De provincie heeft financiële en organisatorische middelen ter beschikking gesteld om in het buitengebied en op bedrijventerreinen de aanleg van snel internet te realiseren. Ook heeft de provincie een onderzoeksvraag bij de Europese Commissie (EC) uitstaan. De EC moet goedkeuring geven aan het ingrijpen door de overheid in de markt. Hoewel de provincie de voortrekkersrol op zich heeft genomen, dient de feitelijke uitvoer gedaan te worden door de gebruikers in het gebied. Verdere uitvoering wordt in samenwerking met Deventer en Olst-Wijhe opgepakt, waarbij de gemeenten voornamelijk een faciliterende rol hebben. Momenteel vinden de voorbereidende werkzaamheden plaats om te komen tot de oprichting van de financiële coöperatie, die belast gaat worden met de vraagbundeling. De formele coöperatie bestaat in eerste aanzet uit vertegenwoordigers van het samenwerkingsverband Salland Breed.
- 3.2 Voor het optimaal stimuleren en faciliteren van de ondernemers is er de Bedrijfscontactfunctionaris. Hij is de schakel tussen gemeente en ondernemers en is het aanspreekpunt voor het bedrijfsleven.

**WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?
EN
WAT HEBBEN WE ER MEE BEREIKT?**

- 1.1 Op Blankenfoort zijn rabatstroken / langsparkeerstroken omgevormd tot groenstroken om de uitstraling van de openbare ruimte te verbeteren. Daar waar extra parkeercapaciteit nodig was, zijn enkele parkeervakken bijgemaakt. Op 't Zeegsveld zijn parkeervoorzieningen aangelegd. Deze werkzaamheden zijn in 2014 uitgevoerd en afgerond.
- 1.2 Met het bouwrijp maken van de 1e fase de Zegge VIII wordt gestart zodra er één of meer kavels verkocht zijn. Dit was in 2014 nog niet het geval.
- 1.3 Uitvoering herstructureringsplan loopt. In 2014 is onder andere de kruising Aakstraat-Heesweg gereconstrueerd en een fietspad langs de Klipperweg aangelegd. Uitvoering loopt door in 2015. Zie ook onderdeel 1.10 in deelprogramma 3.1 Verkeer en vervoer.
- 1.4 Vanuit de regio Zwolle zijn diverse netwerkbijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd, Kennispoort heeft in samenwerking met de werkgeversverenigingen ondernemersondersteuning aangeboden. Vanuit de Economic Board heeft verdere afstemming tussen de vier O's (onderwijs, onderzoek, overheid en ondernemers) plaatsgevonden. De portefeuillehouders Economische Zaken hebben de samenwerking van de afgelopen drie jaar geëvalueerd, wat een basis vormt voor de toekomstverkenning Regio Zwolle en het Werkplan EZ 2015 en volgende jaren.
- 1.5 De bestemmingsplannen voor industriële vestiging sluiten aan bij de marktvraag. Bedrijven die vallen onder de milieucategorie 4 kunnen zich vestigen op de Zegge. Het bestemmingsplan voor de kantoren in de Sallandse Poort moet nog worden aangepast aan de markt om vooral kleinschalige kantoorvestiging te faciliteren.
- 2.1 Een greep uit de projecten/activiteiten die in 2014 hebben plaatsgevonden in aanvulling op reguliere (promotie)activiteiten: Streekmarkten in Raalte, Leontiens Ladies Ride, realisatie wandelpaden Knapenveld/Raalterwetering, campagne Salland Wandelland met bijv. wandelreportage in Trouw en asperge-arrangement op Vlaamse beurzen. De meeste van deze projecten zijn in samenwerking met Salland Marketing uitgevoerd. In zijn algemeenheid constateren wij dat Salland het goed doet als toeristische regio.
- 3.1 Stichting SallandGlas is gestart met de vraagbundeling aangaande glasvezel in het buitengebied. Met de provincie, SallandGlas en de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte is een intensief traject gestart rondom het initiatief van SallandGlas. De Provincie Overijssel heeft een subsidieregeling opengesteld. Eén van de voorwaarden voor het succes van de business case van SallandGlas is dat er minimaal 60% inschrijvingen gerealiseerd moet zijn. In 2015 zal daar verder actie opgezet worden. Tevens is de vraag neergelegd bij gemeenten of zij garant willen staan of een lening willen verstrekken aan SallandGlas voor de uitrol van glasvezel. Indien de 60% wordt gehaald zal de businesscase in 2015 definitief worden. Vanuit gemeente is ambtelijke ondersteuning gerealiseerd op het gebied van financiën, subsidies en communicatie.
- 3.2 De bedrijfscontactfunctionaris heeft in 2014 onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd:
Bijwonen van reguliere vergadering van KRW, ROV, Heino actief, Platform Ondernemersnetwerk; totaal 19 netwerkvergaderingen en overleg met ondernemersverenigingen. Er is een 44-tal besprekingen geweest met bedrijven over herstructurering, vestiging, beveiliging, bedrijfsbezoeken en algemene advisering.

Hoofdstuk 3. De paragrafen

Inleiding

Conform art. 9 van de BBV zijn in dit hoofdstuk de paragrafen opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de programmarekening gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk ook is hun politieke betekenis groot of zijn ze van belang voor de realisaties van programma's. Gegeven het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de gemeenteraad in een dualistisch stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de gemeenteraad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren, daartoe dienen de paragrafen.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

3.1. Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een overzicht van de diverse lokale belastingen en rechten. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, welke van belang is voor de integrale afweging tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook wordt in deze paragraaf het beleid weergegeven dat de gemeente Raalte in het jaar 2014 heeft gevoerd ten aanzien van de lokale heffingen en de kwijschelding hiervan.

In de onderstaande tabel is weergegeven welke bedragen voor 2014 geraamd zijn en wat werkelijk is gerealiseerd. Als extra kolom zijn ook de werkelijk gerealiseerde bedragen voor 2013 weergegeven.

Belasting	werkelijk 2013	raming 2014	werkelijk 2014	verschil 2014
OZB - eigenaar:				
* niet woningen	€ 1.497.099	€ 1.629.636	€ 1.554.969	€ -74.667
* woningen	€ 3.893.743	€ 4.211.939	€ 4.204.705	€ -7.234
OZB - gebruiker	€ 954.793	€ 979.633	€ 1.018.396	€ 38.763
Afvalstoffenheffing	€ 1.940.592	€ 2.128.649	€ 1.934.437	€ -194.209
Rioolheffing	€ 2.930.085	€ 2.876.105	€ 2.825.516	€ -50.589
Toeristenbelasting	€ 126.166	€ 147.000	€ 189.147	€ 42.147
Forensenbelasting	€ 74.667	€ 83.531	€ 100.697	€ 17.166
Precariobelasting	€ 16.766	€ 14.665	€ 25.137	€ 10.472
Parkeerbelasting	€ 419.531	€ 414.700	€ 409.877	€ -4.823
Baatbelasting	€ 2.812	€ 2.851	€ 2.812	€ -39
Marktgelden excl. reclamegelden	€ 79.681	€ 88.937	€ 82.039	€ -6.898
Lijkbezorgingsrechten	€ 223.117	€ 200.000	€ 194.920	€ -5.080
Kwijschelding	€ -100.966	€ -111.569	€ -129.496	€ -17.927
Totaal lokale heffingen	€ 12.058.087	€ 12.666.077	€ 12.413.156	€ -252.921

Hieronder geven we per belasting of heffing een korte toelichting op de resultaten in de jaarrekening 2014.

Onroerende zaakbelasting 2014 (OZB)

De aanslagen OZB berekenen we over de WOZ-waarde van het betreffende onroerend goed. Voor 2014 zijn dat de vastgestelde WOZ-waarden met als peildatum 1 januari 2013.

Onderstaand de gehanteerde percentages in 2014:

Deel van de OZB	woningen	niet-woningen
Eigenarendeel	0,1172%	0,1831%
Gebruikersdeel	afgeschaft	0,1467%

Uitgangspunt is dat gemiddelde waardeinstijgingen of -dalingen eerst worden geneutraliseerd door de tarieven overeenkomstig te laten dalen of stijgen, zodat de opbrengst gelijk blijft. Vervolgens wordt het huidige tarief berekend door het te verhogen met het door de raad vastgestelde percentage. De totale ozb-opbrengst is € 6.778.070, als volgt onderverdeeld:

Belasting	raming 2014	werkelijk opgelegd in 2014	werkelijk 2013 boekjaar 2014	totaal 2014	verschil 2014
OZB - eigenaar:					
* niet woningen	€ 1.629.636	€ 1.564.926	€ -9.958	€ 1.554.969	€ -74.667
* woningen	€ 4.211.939	€ 4.206.595	€ -1.890	€ 4.204.705	€ -7.234
OZB - gebruiker	€ 979.633	€ 1.026.497	€ -8.101	€ 1.018.396	€ 38.763
totaal	€ 6.821.208	€ 6.798.018	€ -19.949	€ 6.778.069	€ -43.139

In de oorspronkelijke begroting 2014 was een totale opbrengst OZB geraamd van € 6.961.208. Deze raming is bij de voorjaarsnota 2014 naar beneden bijgesteld met € 140.000. Bij de programmabegroting in 2014 was de waardedaling woningen ingeschat op 2,5%. Na aanslagoplegging 2014 is gebleken dat deze waardedaling in werkelijkheid 3,5% bedraagt. Daarnaast bleek na de tariefberekening 2014 dat er sprake was van toenemende leegstand en een uitspraak van de Hoge Raad inzake wettelijke vrijstellingsfactoren bij verzorgingstehuizen. Deze effecten hebben tezamen geleid tot een definitieve raming in 2014 van € 6.821.208.

De uiteindelijke opbrengst 2014 is € 6.778.070, dat is € 43.138 minder dan geraamd. Een afwijking van minder dan 1%. Voor deze minderopbrengst zijn de volgende redenen:

- Er zijn in de periode van 1 maart tot en met 1 oktober 2013 bezwaar- en beroepschriften tegen de WOZ-waarden ingediend en afgehandeld. Op het moment van het opstellen van de begroting is een inschatting gemaakt van de gevolgen hiervan op de totale opbrengst.
- Ook was de algehele hertaxatie 2014 nog niet geheel afgerond, een deel van de waarden was gebaseerd op schattingen.
- Verder was in 2013 het uitgangspunt voor de tariefstelling een procentuele correctie op de tarieven. Bij een dalende en grillige vastgoedmarkt blijkt deze benadering meer risicovol.

Geringe afwijkingen zijn inherent aan het systeem van begroting en rekening. Voor het opstellen van de begroting en het berekenen van de tarieven moeten vooraf een aantal inschattingen worden gemaakt. Achteraf kunnen die mee- en/of tegenvallen.

Ook in 2014 zijn de aanslagen onroerendezaakbelasting gecombineerd met de WOZ-beschikkingen, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de baatbelasting.

Afvalstoffenheffing

Het basisbedrag is voor 2014 bepaald op € 50 per perceel. Dit is € 51,36 minder dan de kosten per perceel. Hierbij is uitvoering gegeven aan het amendement van de raad, dat er op gericht is het saldo van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing terug te geven aan de belastingplichtige.

De volgende tarieven zijn van toepassing met betrekking tot de ledigingen van containers:

Volume container	rest-fractie			gift-fractie		
	2014	2013	2012	2014	2013	2012
240 liter	€ 9,21	€ 9,21	€ 7,92	€ 2,40	€ 2,40	€ 5,61
140 liter	€ 5,63	€ 5,63	€ 4,91	€ 1,40	€ 1,40	€ 3,53

Voor de ondergrondse systemen geldt een tarief van € 1,11 (huisvuilzak 40 liter).

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is, dat er sprake is van 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten worden via de voorziening afvalverwijdering verrekend met de burger.

Rekening houdend met het werkelijk aantal aanbiedingen is in 2014 in totaal € 1.934.437 ontvangen aan afvalstoffenheffing. De begrote opbrengst bedraagt € 2.128.649. De opbrengst is € 194.212 (9,1%) minder dan begroot. De vastrecht-aanbiedingen laten een lichte stijging zien. Vast recht wordt betaald door elk huishouden in de gemeente. Ten aanzien van de ledigingen zien we een sterk neergaande trend. Deze trend is in lijn met de eerdere signaleringen uit 2013. De daling van de ledigingen betekent eveneens minder aanbiedingen aan onze afvalverwerker waardoor ook daar de kosten verlagen.

Het verschil is nader uitgewerkt in de onderstaande tabel.

	Geraamde opbrengst		Werkelijke opbrengst		% verschil
Basisbedrag	€	745.900	€	759.546	1,8%
Rest-fractie	€	1.236.553	€	1.074.891	-13,1%
Gft-fractie	€	146.196	€	101.319	-30,7%
Totaal incl. afronding	€	2.128.649	€	1.934.437	-9,30%
* Nb. In 2013 was het percentage -8,4%					

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het verschil veroorzaakt wordt doordat er feitelijk minder afval is aangeboden dan begroot. Het vastrecht is licht gestegen, echter de ledigingen zijn fors gedaald. Deze dalende lijn van aanbiedingen is in 2013 reeds ingezet. De begrote opbrengst voor 2014 was hierop niet aangepast, omdat de afrekening voor de ledigingen 2013 na afloop van het jaar 2013 wordt verzonden en de tarieven voor het jaar daarna al zijn vastgesteld. Bij de najaarsnota 2014 is al wel geanticipeerd op een verlaging van de inzamelingskosten door Rova met € 225.000.

We verwachtten daarbij voor € 541.000 te moeten beschikken over de egalisatievoorziening afvalverwijdering; uiteindelijk blijkt dit bijna € 278.000 te zijn. De kosten voor Rova bleken nog meer mee te vallen en we hebben extra inkomsten ontvangen voor de inzameling kunststof, glas en papier. Omdat dit pas duidelijk was na afloop van het jaar 2014 konden we hierop niet anticiperen en is het saldo van de egalisatievoorziening afvalverwijdering eind 2014 circa € 263.000 hoger dan we hadden ingeschat bij het bepalen van de tarieven 2015. Dit voordeel betrekken we bij het vaststellen van de tarieven 2016.

Hieronder het verloop van de voorziening:

Stand van de voorziening afvalverwijdering (nr. 705)	
stand 1-1-2014	€ 1.028.174
vermindering	€ 277.828
stand 31-12-2014	€ 750.346

Rioolheffing

Op basis van het kostendeckingsplan is voor 2014 een basistarief van € 189,00 vastgesteld (waterverbruik tot 500 m³ per jaar). Ten opzichte van 2013 is het tarief naar beneden bijgesteld met € 10,00. Dit omdat de reserve riolering voldoende middelen bevat. Uitgangspunt voor de rioolheffing is, dat er sprake is van 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten worden via de reserve riolering verrekend met de burger.

Rioolheffing	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	% verschil
Bedrijven	€ 51.500	€ 44.309	-14%
Woningen	€ 2.824.605	€ 2.781.206	-2%
Totaal	€ 2.876.105	€ 2.825.516	-2%

De werkelijke opbrengst van de rioolheffing bedraagt in 2014 € 2.825.516. De opbrengst riolering is € 50.589 lager dan het begrote bedrag van € 2.876.105. De lagere opbrengst is veroorzaakt doordat het aantal te heffen objecten lager was dan waar rekening mee is gehouden. Grootste verschil hierbij is een te hoge inschatting van het aantal nieuwbouwobjecten.

Naar aanleiding van de voorjaarsnota 2014 was de reserve riolering gesplitst in een voorziening voor toekomstige investeringen en een reserve voor het jaarlijks egaliseren van de opbrengst rioolheffing. Bij nader inzien blijkt, dat de BBV deze splitsing niet toestaat, en dat er één voorziening gevormd moet worden die beide doelen dient.

Beschikbaar voor riolering	
stand 1-1-2014 (was reserve)	€ 5.150.658
Storting vanuit exploitatie 2014	€ 171.357
Onttrekking 2014	€ -952.592
stand 31-12-2014 (nu voorziening)	€ 4.369.423

Precariobelasting

De gemeente is vrij in het vaststellen van de hoogte van de tarieven, onafhankelijk van eventuele kosten. Hierbij gelden wel de eisen van redelijkheid. Wat redelijk is, kan de gemeente zelf bepalen. De rechter kan dit in een beroepzaak marginaal toetsen.

Precario-onderdelen:	2013	2014
voor standplaatsen: per dag en per m2	€ 0,54	€ 0,54
voor terrassen: per seizoen en per m2	€ 10,85	€ 10,85
voor uitstallingen: per jaar en per m2	€ 5,45	€ 5,45

De opbrengst precariobelasting 2014 bedraagt € 25.137. Deze is begroot op € 14.665. De opbrengst is € 10.472 (ruim 71%) meer dan begroot.

De precario-opbrengsten zijn de afgelopen jaren gestegen als gevolg van enige uitbreiding van verhuurde ruimten. Hier is bij het opstellen van de begroting geen rekening gehouden.

In 2015 wordt invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling om binnen de precariobelasting extra inkomsten te genereren.

Toeristenbelasting

Het tarief per overnachting is voor 2014 € 0,70 (2013 € 0,58). Uitgaande van 201.035 overnachtingen (werkelijk aantal opgegeven overnachtingen 2013) is de raming 2014 € 147.000. De aanslagen 2014 worden in 2015 opgelegd op basis van de aangifteformulieren over 2014. Volgens de verordening toeristenbelasting en constante jurisprudentie moeten alle vormen van verblijf tegen betaling in de heffing worden betrokken. Dit geldt ook voor langverhuur van bijvoorbeeld "buitenlandse werknemers". In 2013 is hierover actief gecommuniceerd met alle verblijfbieders o.a. door het versturen van een informatiebrief in juni 2013. Samen met een verscherpte controle heeft dit in 2014 geresulteerd in een toename van het aantal opgegeven persoonsovernachtingen. Op basis van de ontvangen aangiftes over het jaar 2014 wordt het aantal overnachtingen voorlopig ingeschat op 250.000 persoonsovernachtingen. De opbrengst 2014 is voorlopig bepaald op € 175.000. Door een positieve afrekening 2013 van € 14.147 is in 2014 uiteindelijk een totale opbrengst verantwoord van € 189.147.

Forensenbelasting

Voor 2014 is de forensenbelasting bepaald op 0,46% van de WOZ-waarde met een maximum van € 540,00. De aanslagen 2014 worden in 2015 opgelegd op basis van de aangiftes over 2014. Door het opbouwen van een nieuw basisbestand en een scherpere controle en beoordeling van de aangiftes was in 2013 de opbrengst al hoger dan de raming. Deze trend zet zich waarschijnlijk door naar 2014. De opbrengst van 2014 is voorlopig bepaald op € 83.531. Dit bedrag is gelijk aan de raming 2014. Door een positieve afrekening 2013 van € 17.166 is in 2014 uiteindelijk een totale opbrengst verantwoord van € 100.697.

Parkeerbelasting

Vanaf 2005 bedraagt het tarief € 0,75 per uur met een maximum van € 4 per dag. Bij de begrotingsbehandeling voor 2014 was er geen aanleiding om de parkeertarieven aan te passen. Overschotten c.q. tekorten worden verrekend met de reserve betaald parkeren.

De belangrijkste tarieven in 2014 bedroegen:

Vergunningen op jaarbasis:

bewoners	€	50
bedrijven	€	200
werknemers	€	50
zakelijk gerechtigden	€	50

Parkeerbelasting:

tarief per uur	€	0,75
tarief per dag	€	4,00

De opbrengst van betaald parkeren bedroeg in 2014 € 409.877. Geraamd was € 414.700. De opbrengst is € 4.823 lager dan begroot.

De opbrengst van de naheffingsaanslagen bedroeg in 2014 € 27.029, terwijl € 40.000 geraamd was. We zien een daling van deze inkomsten uit verkeersovertredingen door verbetering van het naleefgedrag.

Deze dalende tendens binnen de inkomsten betaald parkeren ligt in de lijn met vermindering van de bezettingsgraad van de parkeerplaatsen in het centrum van Raalte.

Zie programma 3.1 verkeer en vervoer.

Stand van de reserve betaald parkeren	
stand 1-1-2014	€ 420.972
vermindering uitgaven 2014	€ - 455.960
storting exploitatie 2014	€ 409.834
stand 31-12-2014	€ 374.846

Baatbelasting

De hoogte van de baatbelasting wordt bepaald in de gemeentelijke verordening. Voor Raalte is de opbrengst beperkt en loopt langzaam terug, doordat de nu nog actuele verordeningen nog een beperkte looptijd kennen. De opbrengst baatbelasting bedraagt in 2014 € 2.812. Geraamd was € 2.851; een zeer geringe afwijking.

Marktgelden

In 2014 is het tarief per vierkante meter, per dag of een gedeelte daarvan, € 0,54 (inclusief een basisbedrag voor stroomkosten). Afhankelijk van de gebruikte stroomvoorziening wordt het marktgeld verhoogd.

De totale opbrengst bedraagt voor 2014 € 81.408, terwijl € 88.937 geraamd is (exclusief reclamegelden). De opbrengst is € 6.898 (7,8%) lager dan begroot.

Daarnaast werd op incidentele basis een bijdrage van € 631 ontvangen in de stroomkosten (geraamd €474).

Bij de marktgelden gaan we uit van 100% kostendekkendheid. Er is aan de marktgelden geen voorziening gekoppeld; eventuele voor- of nadelen worden via het rekeningsaldo afgewikkeld. We zien zowel in 2013 als in 2014 een lagere opbrengst dan begroot. Daarom wordt in 2015 kritisch naar de kostenonderbouwing en de hoogte van de tarieven gekeken, om tekorten in de toekomst te voorkomen.

Lijkbezorgingsrechten

Bij het vaststellen van de begroting worden jaarlijks ook de tarieven vastgesteld. De totale opbrengst is voor 2014 geraamd op € 200.000. De werkelijke opbrengst bedraagt € 194.920. De opbrengst is hiermee 2,5% lager dan begroot.

Onze huidige systematiek rond de grafrechten en de kostendekkendheid daarvan zijn door de gemeenteraad vastgesteld in 2009. De kostenonderbouwing is niet op alle fronten even helder. Omdat dit een vereiste is en we ook naar de kostendekkendheid willen kijken, wordt er in 2015 een onderzoek gedaan hiernaar.

Leges

Bij leges gaat het om betalingen aan de gemeente voor een door de gemeente uitgevoerde dienst of geleverd product. In de tarieventabel van de legesverordening wordt er onderscheid gemaakt tussen drie titels:

Titel 1: Dienstverlening algemeen

Titel 2: Omgevingsvergunning en bestemmingswijzing

Titel 3: Europese Dienstenrichtlijn

Titel 1 betreft de leges voor reisdocument, rijbewijs, burgerlijke stand, uittreksel uit de basisregistratie personen en enkele kleinere leges.

Titel 2 betreft de leges voor omgevingsvergunning en bestemmingswijziging.

Titel 3 betreft de leges voor evenement, horeca en enkele kleinere leges.

De leges en het kostenmodel vormen steeds vaker een bron van discussie. Een goede kostenonderbouwing van de legesverordening leidt tot een goed onderbouwde en transparante opbouw van de leges. In het jaar 2014 is de kostenonderbouwing voor titel 2 en 3 nader uitgewerkt. De nadere uitwerking van Titel 1 volgt in 2015. In 2014 is de legesverordening twee keer aangepast. De eerste wijziging betrof de wijziging van wettelijke tarieven voor rijbewijs en naturalisatie. De tweede wijziging betrof de aanpassing van de paspoortwet waarbij de geldigheid van paspoort en identiteitskaart gewijzigd is van 5 naar 10 jaar.

Voor 2014 zijn we uitgegaan van de volgende ramingen, de werkelijke inkomsten staan eraanst:

Legesopbrengsten	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	% verschil
Rijbewijzen	€ 109.300	€ 115.912	6%
Reisdocumenten	€ 285.035	€ 390.991	37%
Burgerlijke stand	€ 69.511	€ 83.001	19%
Omgevingsvergunningen	€ 737.449	€ 741.987	1%
Overige	€ 103.160	€ 101.101	-2%
Totaal	€ 1.304.455	€ 1.432.992	10%

Toelichting:

In 2014 is er meer afzet geweest van producten ten aanzien van burgerzaken dan geraamd; een concrete oorzaak is hiervoor niet aan te wijzen. Dit heeft geleid tot een meeropbrengst. De opbrengst van de omgevingsvergunningen is bij de voorjaarsnota 2014 met € 200.000 naar beneden bijgesteld, de afwijking bij de jaarrekening is minimaal.

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen.

De genormeerde kosten van bestaan zijn door het Rijk bepaald op 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot 100%. De gemeente Raalte hanteert de norm van 100%. Een hoger percentage is niet toegestaan.

Niet alle gemeentelijke heffingen kwamen in aanmerking voor kwijtschelding. De volgende heffingen komen voor een eventuele kwijtschelding in aanmerking:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

In de begroting 2014 is € 111.569 geraamd. Totaal is € 129.496 verantwoord aan kwijtschelding. Dit betekent dat er €17.927 (16%) meer kwijtschelding is geboekt dan begroot.

Een deel van dit verschil is tevens toe te schrijven aan het feit dat met ingang van 2014 de cijfers worden gehanteerd per boekjaar en niet per belastingjaar. Er hebben 561 burgers kwijtschelding aangevraagd. 397 verzoeken werden toegewezen, 156 afgewezen. Op 31 december waren er nog acht verzoeken in behandeling. Het beeld van de toename van kwijtscheldingsverzoeken is in lijn met de trend in de regio.

3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het belang van risicomanagement is in de afgelopen jaren toegenomen. De gemeenteraad en ons college willen inzicht hebben in risico's die we lopen in relatie tot de omvang van de aanwezige middelen (weerstandscapaciteit). In 2013 zijn de belangrijkste risico's in beeld gebracht en indien mogelijk gekwantificeerd. Daarbij zijn de beheersingsmaatregelen aangegeven om de risico's te beperken. Via een monitoringssysteem informeren we u over de laatste stand van zaken.

In deze paragraaf gaan we nader in op de weerstandscapaciteit in relatie tot de belangrijkste risico's die van invloed kunnen zijn op de financiële positie.

Algemeen

Bij het begrip weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit gevolgen heeft voor het beleid en de bedrijfsvoering. Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen enerzijds de weerstandscapaciteit (middelen) en anderzijds de risico's die de gemeente loopt en waarvoor geen voorziening is getroffen of verzekering is afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang bij het bepalen van de financiële positie voor de korte (begrotingsjaar) en middellange (meerjarenraming) termijn.

Per onderwerp in de risicotabel even verderop in deze paragraaf schatten we in, welk mogelijk financieel risico we lopen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de kans dat de risicovolle gebeurtenis zich voordoet: laag (25%), gemiddeld (50%) of hoog (75%). Als we het mogelijk risico loslaten op de kans dat het zich voordoet, krijgen we het risicobedrag.

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in ieder geval:

1. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
2. een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie;
3. het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's;
4. de beheersingsmaatregelen.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

Bij bepaling van de weerstandscapaciteit gaat het om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Bij de bepaling wordt uitgegaan van:

- a. de onbenutte belastingcapaciteit;
- b. de post onvoorzien in de begroting;
- c. de reserve weerstandsvermogen;
- d. de algemene reserve bouwgrondexploitatie;
- e. de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar die direct verkoopbaar zijn als we dat willen.

Deze elementen zetten we hieronder uiteen.

a. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de financiële ruimte, die de gemeente nog kan benutten door verhoging van de onroerende-zaakbelasting (OZB), voordat een beroep gedaan kan worden op aanvullende middelen uit het gemeentefonds in het kader van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw). Voor toelating tot artikel 12 Fvw moeten gemeenten onder andere voldoen aan het redelijke peil van het zogenoemde belastingpakket. In 2014 is de onbenutte belastingcapaciteit berekend op ca. € 2 mln., gebaseerd op de OZB-opbrengst van 2015 van bijna € 7,1 mln. Per saldo een stijging van 3,7% ten opzichte van 2014.

Omdat het toetsingspercentage van het ministerie (+8,4%) sterker gestegen is dan onze raming OZB-opbrengst voor 2015 is de onbenutte belastingcapaciteit toegenomen ten opzichte van 2014.

b. Onvoorzien

Voor het opvangen van onuitstelbare, onvoorzienbare en onontkoombare tegenvallers doen we gedurende het jaar een beroep op de post onvoorzien structureel en onvoorzien eenmalig. Voor zowel onvoorzien structureel als voor onvoorzien eenmalig nemen we een bedrag op van € 50.000, in totaal dus € 100.000. De stand van de post onvoorzien structureel is eind 2014 € 32.905 en van onvoorzien eenmalig € 56.168.

c. Reserve weerstandsvermogen

De stand van de reserve weerstandsvermogen bedraagt per 31 december 2014 € 9 mln. Er is in 2014 geen beroep gedaan op deze reserve.

d. Algemene reserve bouwgrondexploitatie

Binnen de grondexploitatie kennen we de algemene reserve bouwgrondexploitatie als buffer om tegenvallers op te vangen. De stand van deze reserve is per 31 december 2014 € 1,3 mln. (2013 € 1,1 mln.). In de paragraaf grondbeleid is de meerjarenprognose van het verloop te zien.

Mochten zich tegenvallers voordoen en de reserve onder de € 1 mln. komen, dan wordt deze aangevuld tot de ondergrens door te beschikken over de algemene bestemmingsreserve. Op dit moment zijn er geen indicaties die wijzen op een extra beschikking over de algemene reserve grondexploitatie waardoor deze onder de ondergrens komt. De marge om tegenvallers op te kunnen vangen is echter zeer gering.

e. Stille reserves

De omvang van de stille reserves is bepaald op € 0.

De weerstandscapaciteit zetten we af tegen de risico's om zodoende te bepalen of ons weerstandsvermogen toereikend is.

Tenslotte wordt er onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele weerstandscapaciteit voor het opvangen van eenmalige of structurele tegenvallers.

Indien structurele risico's zich voordoen kan een beroep gedaan worden op de onbenutte belastingcapaciteit, kunnen bezuinigingsmaatregelen genomen worden of kunnen tijdelijk eenmalige middelen worden ingezet in afwachting van de realisatie van bezuinigingen om de begroting in evenwicht te brengen. Indien incidentele risico's zich voordoen kunnen deze afgedekt worden door het weerstandsvermogen. Bovendien kunnen we bij tegenvallers een beroep doen op de algemene bestemmingsreserve.

2. Inventarisatie risico's

De gemeente Raalte heeft als uitgangspunt dat geprobeerd wordt risico's zoveel mogelijk af te dekken. Dit kan door het aangaan van een verzekering of door het vormen van een voorziening. In de praktijk blijkt dat niet alle risico's af te dekken zijn.

In de volgende tabel hebben we de belangrijkste risico's op een rij gezet, een zo actueel mogelijk risicobedrag aangegeven en vervolgens de beheersingsmaatregelen vermeld om de risico's zo veel mogelijk te beperken.

3. Beleid over de weerstandcapaciteit en de risico's

In oktober 2010 is de nota reserves, voorzieningen en rentebeleid 2010 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierbij is de omvang van het weerstandsvermogen bepaald op 12,5% van de begrotingsomzet. De begrotingsomzet is echter fors gestegen met de drie decentralisaties. Vooruitlopend op de actualisatie van genoemde nota en gezien het goede inzicht in de risico's, laten we dit percentage buiten beschouwing. Belangrijker is enerzijds de (positieve) ruimte tussen de bestaande reserve weerstandsvermogen en de geïnterpreteerde risico's voor wat betreft de eenmalige risico's en anderzijds het verschil tussen de onbenutte belastingcapaciteit en de risico's met een structureel karakter.

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
Ontwikkeling sociaal domein (AWBZ, WWnV, Jeugdzorg, kanteling Wmo)		
algemeen		
Per 1 januari 2015 is de participatiewet ingevoerd en zijn we gestart met de overheveling van de functies begeleiding en persoonlijke verzorging uit de AWBZ naar de Wmo. Met ingang van die datum heeft ook de decentralisatie van de jeugdzorg plaatsgevonden. Daarmee worden ook de financiële middelen voor deze taken, met een aanzienlijke bezuinigingskorting, overgeheveld naar de gemeenten. Voor Raalte betekent dit een toename van de uitkering uit het gemeentefonds met bijna € 17,5 mln.		
onderdeel jeugdzorg		
Vanaf 2016 wordt de Jeugdzorg aan de gemeenten deels bekostigd volgens een objectief verdeelmodel. Dit geeft risico op negatieve herverdeeleffecten. In de meicirculaire 2013 is het historisch budget voor de jeugdzorg gepubliceerd, dat is € 6,9 mln., als basis voor het decentralisatiebudget voor Raalte. Inmiddels zijn afspraken gemaakt met de aanbieders over budgetten en zorgcontinuïteit in de periode 2015 en 2016 via het vormen van een GR Jeugdzorg (zie paragraaf verbonden partijen). Hierdoor is het risico verminderd. Uitgaande van een decentralisatiekorting van 10% en een kleine kans dat het zich voordoet, komt het risicobedrag voor jeugdbeleid uit op € 175.000.	€ 175.000	

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
Om de risico's enigszins te kunnen beheersen, zijn er binnen de regio IJsselland afspraken gemaakt rond financiële risicoverevening. Op basis van het solidariteitsprincipe worden de financiële voor- en nadelen gezamenlijk opgevangen. Het budget jeugdzorg Raalte wat naar de regio IJsselland gaat bedraagt € 5,9 mln. We gaan uit van een risico van 10% van ons budget; gelet op de onduidelijkheid in hoeverre we zullen worden aangesproken, gaan we uit van een waarschijnlijkheid van 50%. Dat is een risico van € 295.000. We hebben in de begroting 2015 € 69.000 als buffer opgenomen. Het restant nemen we hierbij op als eenmalig risico.		€ 226.000
onderdeel Wmo		
Op de bestaande taken binnen de Wmo (huishoudelijke hulp en gehandicapten-voorzieningen) is in 2014 aanzienlijk minder een beroep gedaan dan bij de begroting 2014 werd geraamd. Dit betekent dat per saldo ruim € 1,2 mln. aan niet bestede middelen kan worden toegevoegd aan de reserve Wmo. Vanaf 2015 wordt een forse korting toegepast op de integratie-uitkering. Om deze rijksbezuiniging op te kunnen vangen zijn maatregelen genomen om tot een evenredig lager uitgavenniveau te komen. De reserve WMO is een goed vangnet om eventuele eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen. Daarom nemen we hier nu geen risicobedrag voor op.	€ -	
Ten aanzien van de nieuwe WMO-taken (begeleiding/dagbesteding/kortdurend verblijf) is beleid vastgesteld, waarbij rekening is gehouden met de rijkskorting. We zien hierbij een dubbel risico. Er zijn afspraken gemaakt met aanbieders over de tarieven, maar het is nog niet duidelijk om welke aantallen het gaat en hoe de toekomstige herindicaties zullen uitpakken. Daarnaast is er een indicatie dat door de nieuwe verdeelsystematiek (vanaf 2016) de uitkering voor de gemeente Raalte nog eens € 500.000 lager zal uitvallen. Door een eerste indicatie van de te verwachten uitgaven en deze financiële onzekerheid t.a.v. de herverdeeleeffecten vanaf 2016, gaan we uit van een dubbel risico en berekenen we dat op 20% van het budget met een hoge waarschijnlijkheid van 75%. Op basis van het budget van € 5,1 mln. voor 2015 is het risico € 1.020.000; 75% risico is € 765.000 structureel. We verwachten, dat er € 500.000 aan structurele ruimte zit in het budget voor de oude WMO-taken, wat we kunnen inzetten om de kostenstijging binnen de nieuwe WMO-taken op te vangen. Daarom brengen we dat bedrag in mindering op dit risico.	€ 265.000	
De egaliseriereserve WMO bevat eind 2014 € 2,1 mln., te gebruiken als risicobuffer voor de toekomstige onzekerheden. Als de uitgaven WMO stijgen dan wel het budget naar beneden wordt bijgesteld door de herverdeeleeffecten, kunnen we slechts incidenteel een beroep doen op deze egaliseriereserve WMO.		

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
onderdeel schuldhelpverlening en bijstandsverlening		
Voor de onderdelen schuldhelpverlening en bijstandsverlening verwachten we de komende jaren door de naweeën van de economische crisis meer uitgaven. We gaan er van uit dat de egaliseriereserve participatie, waar middelen vanuit WWB in zijn gestort, voldoende omvang heeft om deze mogelijke tegenvallers op te kunnen vangen, alhoewel deze reserve wel onder druk komt te staan door tekorten binnen de WSW. Vooralsnog gaan we van p.m. uit.	p.m.	
Stelpost		
In de begroting 2014 € 200.000 geraamd voor het opvangen van de gevolgen van deze decentralisaties. We hebben bij de najaarsnota 2014 deze € 200.000 eenmalig toegevoegd aan het krediet invoeringskosten AWBZ, voor tijdelijke personeelsinzet. In 2015 wordt deze stelpost grotendeels ingezet voor formatieve consequenties van de invoering nieuwe taken in het sociaal domein. Restant van de stelpost is nog beschikbaar en wordt hier in mindering gebracht op het risico.	€ -55.173	
Beheersingsmaatregelen		
We monitoren zelf, o.a. op de aantallen indicatie en de beslaglegging op het budget, en hebben daarnaast afspraken gemaakt met BVO jeugdzorg rond monitoring. We hebben geregeld ambtelijk overleg (overleg sociaal domein).		
Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden		
De risico's binnen de verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn ingeschat. Voor toelichting verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen.	€ 372.000	€ 1.072.000
Gegarandeerde geldleningen		
Voor wat de woningbouw betreft houdt Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) toezicht op de garantstellingen. Als de woningcorporatie niet aan zijn verplichtingen kan voldoen vangt de WSW dit op. Daarna heeft het rijk nog een rol, de gemeente kan pas in derde instantie worden aangesproken voor 50%. Daarom houden we een risicobedrag van € 0 aan. Het gaat hierbij om € 75 mln. aan leningen.		€ -
De gemeente heeft buiten de WSW gegarandeerde geldleningen voor woningbouw afgesloten; stand eind 2014 € 2,2 mln. Hiervoor zijn we dus voor 100% aansprakelijk. Uitgaande van een risico van 10% met een lage waarschijnlijkheid van 25% is het risicobedrag € 55.000.		€ 55.000

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
Bij garantstelling voor (sport)verenigingen en instellingen is de gemeente in sommige gevallen volledig aansprakelijk; in andere gevallen delen we het risico met Stichting Waarborgfonds Sport (50/50). Daarnaast is er sprake van garantstellingen of hypotheekvestiging gecombineerd met een stimuleringslening uit het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting SVn). In 2014 zijn 3 nieuwe garanties afgegeven. Er zijn geen verenigingen in de problemen gekomen. We hebben nu ook geen signalen dat er aanspraak op de gemeente moet worden gemaakt. Het saldo van de bovengenoemde geldleningen, waar de gemeente aansprakelijk voor is, is € 1,7 mln. We gaan daarbij uit van een risico van 10% met de kans van 25%. Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichtingen en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.		€ 42.500
Beheersingsmaatregel: Jaarlijks presenteren we bij de balans een overzicht van de garantstellingen. Ook ten aanzien van garantstellingen is het belangrijk de vinger aan de pols te houden over de mogelijke risico's die we lopen. Daarom hebben we het beheer geborgd in de organisatie en gekoppeld aan ons bestaande systeem van controle en informatievoorziening. Ten aanzien van de garantstellingen binnen de sport is er geregeld overleg dan wel informatie uitwisseling met Stichting Waarborgfonds Sport. We ontvangen jaarlijks de jaarrekeningen van de verenigingen/instellingen, waardoor we op de hoogte blijven van hun (financiële) situatie en indien nodig actie kunnen ondernemen.		
Grondexploitatie		
De risico's binnen de grondexploitatie zijn gestegen van € 4,3 mln. naar € 5,7 mln. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid. Daarin staan de meest risicovolle projecten beschreven en de oorzaak van de stijging van het risico.		€ 5.700.000
Wegenonderhoud		
Door beperkte middelen in de begroting voor wegenonderhoud zetten we op dit moment in op onderhoud van asfaltwegen ten koste van de elementverhardingen. Door het oprekken van de vervangingstermijn van klinkerwegen lopen we het risico, dat er meer klachten komen. We achten het risico klein, omdat uit de kwaliteitsmeting CROW van 2013 bleek, dat 94% van de elementverhardingen tenminste niveau B scoort (goed/zeer goed) en 6% beneden B niveau (slecht/zeer slecht).		
We gaan de vastgestelde IVOR verder uitwerken en in 2015 weer een inspectiemeting uitvoeren. Daarmee onderzoeken we of de bestaande middelen in de huidige begroting in de toekomst toereikend zijn. Vooralsnog gaan we van p.m. uit.	p.m.	

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
Renterisico's		
Als gevolg van afname van onze reservepositie, (her)financiering van de leningenportefeuille en bij de rente lopen we risico. We houden de renteontwikkelingen in de gaten. 1% stijging van de renteomslag geeft een extra druk op de begroting van maximaal € 1.000.000.	€ 1.000.000	
We hebben bij de begroting 2014 een stelpost van € 700.000 opgenomen om schommelingen op te kunnen vangen. Zowel bij de voorjaarsnota als bij de najaarsnota bleek dat we lagere rentelasten hadden. Nu bij de rekening blijkt wederom een rentevoordeel. Daarom worden deze voordelen in mindering gebracht op het risicobedrag en vervalt daarmee het risico.	€ -1.000.000	
Beheersingsmaatregel: Gelet op de lage rentestand en om daar zo optimaal mogelijk van te profiteren, financieren we de rekening-courant met kasgeld. Om een goede risicospreiding te hanteren trekken we de komende jaren ook geldleningen aan met een looptijd van 10 tot 15 jaar. Zie verder de paragraaf financiering.		
Continuïteit ICT-systemen		
Met de gemeente Deventer is een dienstverleningsovereenkomst gesloten. ICT-beheer garandeert binnen de infrastructuur van de I-werkorganisatie een server- en netwerkbeschikbaarheid van 99%, gemeten binnen het Servicewindow (7:30 tot 17:30). Voor Raalte zou het risico dus 1% zijn. Op basis van het aantal uren dat medewerkers geen gebruik kunnen maken is dat € 200.000. Uitgaande van een lage waarschijnlijkheid van 25% is dat een risico van € 50.000. We zien ook een risico in toegankelijkheid van systemen voor onbevoegden (intern en extern). Dan zou sprake zijn van met name imagoschade; dat is lastig financieel te vertalen.	€ 50.000	
Beheersingsmaatregel: We nemen maatregelen op beleidsniveau: we hebben I-visie DOWR vastgesteld, architectuur is beschreven, programmaplan harmonisatie is vastgesteld, programmaplan digitalisering is vastgesteld, projectplan zaakgericht werken is in ontwikkeling. Daarnaast nemen we maatregelen op planniveau: uitvoeren beveiligingsplan, harmonisatie applicaties, project het nieuwe werken infrastructuur, en bouwen nieuwe datacentre.		

Risico onderwerp met toelichting	structureel	eenmalig
Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening		
Door de landelijke ontwikkelingen is de huidige markt voor personeel bij gemeenten onzeker en zien we een toename van risico's. We zien namelijk dat gemeenten een omslag moeten maken naar meer overheidsparticipatie, toenemende digitalisering en ontwikkelingen zoals de 3 decentralisaties. Er worden andere zaken van onze medewerkers verwacht en helaas kan niet iedereen met deze veranderingen meegroeien. We lopen meer risico dat de personele bezetting kwantitatief en kwalitatief gezien niet aansluit op de benodigde capaciteit. Daardoor kan er sprake zijn van hoge werkdruk. Als we dan ook medewerkers moeten inhuren is er geen opbouw en borging van eigen kennis. Dit alles kan leiden tot omscholing bij een deel van de medewerkers en/of helaas vervroegd afscheid nemen. Op basis van onze huidige salariskosten en rekening houdend met frictiekosten en scholingskosten, uitgaande van een gemiddelde waarschijnlijkheid, schatten we het risicobedrag in op € 1 mln. Dit staat los van de verwachte uitwerking van de bezuinigingstaakstelling op het personeel.		€ 1.000.000
In de begroting 2013 is een revolving fund opgenomen. We hebben in de afgelopen 2 jaar verschillende afspraken gemaakt met diverse personeelsleden over een vervroegd vertrek uit de organisatie. De huidige stand van dit budget is € 188.000 maar door de verplichtingen die al zijn aangegaan, brengen we geen bedrag in mindering op het risicobedrag.		€ 0
We hebben een reserve strategisch personeelsbeleid (SPP), bedoeld om financiële ondersteuning te geven bij uitvoering van het SPP. Zie ook hieronder bij beheersingsmaatregel. Deze reserve zal naar verwachting in de komende jaren gevoed moeten worden om de verschillende toekomstige claims te kunnen bekostigen. Korthedshalve verwijzen we hierbij naar het gestelde in de aanbestedingsbrief. Vooralsnog nemen we p.m. op.		p.m.
Beheersingsmaatregel: We treffen verschillende maatregelen om de risico's zo laag mogelijk te houden zoals monitoring, meer inzetten op opleidingen, realistische teamplannen maken en intensivering van uitwisseling van medewerkers binnen DOWR en talentenregio. We hebben een Strategische Personeelsplanning (SPP) opgesteld en zijn bezig met de implementatie in onze organisatie. Daarmee hebben we een instrument om het personeelsbeleid actief bij te sturen op de verwachte ontwikkelingen. Daarnaast loopt er een project E-HRM binnen DOWR verband. Dit systeem zal ons helpen om te sturen op formatie, loonkosten, verzuim, opleidingen etc.		
totaal	€ 806.827	€ 8.095.500

Weerstandscapaciteit	structureel	incidenteel
algemene reserve bouwgrondexploitatie per 31 december 2014		€ 1.317.000
reserve weerstandsvermogen per 31 december 2014		€ 9.039.000
onbenutte belastingcapaciteit	€ 2.000.000	

Resumé

We hebben de structurele mogelijkheid binnen onze begroting van afgerond € 2 mln. om structurele risico's op te vangen. Op basis van de kwantitatieve verkenning zijn de structurele risico's geschat op € 0,8 mln.; een lichte daling ten opzichte van de risico-inventarisatie bij de programmabegroting 2015. Een ruime marge (van ca. € 1,2 mln.) tussen weerstandscapaciteit en risico's derhalve.

Onze eenmalige weerstandscapaciteit is € 10,4 mln. Op basis van een kwantitatieve verkenning zijn de incidentele risico's geschat op € 8,1 mln. Dit is een stijging van ca. 20% ten opzichte van de laatste risico-inventarisatie. Deze stijging is hoofdzakelijk ontstaan door vermeerdering van risico's binnen de grondexploitatie. Ook de risico's met betrekking tot personeel zijn gestegen. Toch is ook hier de marge tussen weerstandscapaciteit en risico's ruim voldoende.

Daarnaast kan zich nog een aantal kleinere risico's voordoen die wij niet afzonderlijk in beeld hebben gebracht. Daar zijn de posten onvoorziene uitgaven/eenmalige middelen voor bedoeld.

Ons weerstandsvermogen is in balans met de geïnventariseerde risico's, maar gezien de toename van de risico's, onder andere grondexploitatie, de transities in het sociale domein, de onzekere economische ontwikkelingen, de genoemde p.m.-posten en de aflopende reservepositie moeten we nadrukkelijk de vinger aan de pols houden.

Classificatie risico's en gevolgen

Tenslotte worden hieronder de bovenstaande risico's geclassificeerd naar kans en financieel gevolg. In het voorgaande zijn er drie categorieën waarschijnlijkheid (kans) benoemd met betrekking tot het zich voordoen van een risicovolle gebeurtenis: laag (25% kans), gemiddeld (50%) en hoog (75%). Daarnaast hebben we het financiële gevolg van de risicovolle gebeurtenissen geschat: laag (tot € 100.000), midden (€ 100.000 - € 300.000) en hoog (> € 300.000). Deze grenzen zijn onder andere gebaseerd op een vergelijking met die van andere gemeenten.

Rechtsboven zijn de meest risicovolle onderwerpen met een groot financieel gevolg (rood). Linksonder het tegenovergestelde (groen). Het moge duidelijk zijn dat de benodigde mate van sturing rechtsboven het hoogst zal zijn.

De weergave is een momentopname. In de loop van de tijd kunnen de onderwerpen verschuiven naar een andere categorie. Deze manier van presenteren maakt monitoring in de tijd eenvoudiger.

	Laag	Gemiddeld	Hoog
Hoog			
Midden			
Laag			

Conclusie is dat we vanwege het grote belang en de relatief grote kans dat een risicovolle gebeurtenis zich voordoet, vooral veel aandacht moeten (blijven) besteden aan de grondexploitaties, Wmo, verbonden partijen en het personeel. Bij de grondexploitaties spitst zich dit hoge risico toe op de complexen Franciscushof en Zegge VII, vanwege de hoge boekwaarde ten opzichte van de lange looptijd. Deze twee grondexploitaties bepalen 75% van het opgenomen risicobedrag. Als de uitkomsten nog nadeliger uitvallen dan de raming zal dat ten laste van de daarvoor bestemde reserves gebracht moeten worden. Deze reserves maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Overigens moet daarbij de kanttekening gemaakt worden, dat de GREX Franciscushof op dit moment sluitend is en binnen de GREX nog risicobuffers aanwezig zijn. Voor de Zegge VII geldt dit niet. De mate van beïnvloedbaarheid van de verschillende onderwerpen verschilt overigens onderling sterk.

3.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemene inleiding

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten, artikel 12, bevat de paragraaf tenminste de volgende kapitaalgoederen:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen.

Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:

- a. het beleidskader;
- b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting;
- d. het risico / de consequenties.

Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR)

In 2013 is de IVOR opgesteld. Deze is in 2014 aan de gemeenteraad ter vaststelling aangeboden. Hiermee beogen wij nadrukkelijk het kwaliteitsdenken in het domein van de openbare ruimte een prominente plek te geven. Op basis van deze visie willen we komen tot een set kwaliteitseisen voor het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Deze eisen zijn integraal, realistisch en toetsbaar. De uitwerking van de visie kan daarmee gevolgen hebben voor de wijze waarop diverse kapitaalgoederen worden beheerd.

1. Wegen

a. Beleidskader

De uitgangspunten voor het beheer zijn vastgelegd in het 'Beheerplan Wegen'. Het beheerplan Wegen uit 2005 heeft in 2014 als basis voor de uitvoering van werken aan wegverhardingen binnen- en buiten de bebouwde kom gediend.

Door middel van een tweejaarlijkse update wordt de actualiteit van het beheerplan periodiek getoetst.

b. Benodigde middelen

Voor het dagelijks onderhoud van asfalt- en klinkerwegen was in 2014 totaal € 1.035.000 beschikbaar.

c. Vertaling naar begroting

Het onderhoud is structureel opgenomen in de begroting. Om kapitaalvernietiging te voorkomen wordt vanaf 2014 een gedeelte van het budget klinkerwegen ingezet voor de asfaltwegen.

d. Risico/consequenties

Door met ingang van 2014 een deel van het budget klinkerwegen in te zetten voor asfaltwegen wordt de vervangingstermijn van de klinkerwegen "opgerekt" en ontstaan mogelijk meer klachten.

2. Riolering

a. Beleidskader

In het gemeentelijk Rioleringsplan Raalte (GRP) geven we invulling aan de drie gemeentelijke zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. Het huidige GRP is begin 2014 door de gemeenteraad vastgesteld en geldig t/m 2020.

b. Benodigde middelen

De benodigde middelen voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken worden verkregen via de rioolheffing.

c. Vertaling naar begroting

Alle lasten in de begroting worden gedekt door inzet van de reserve riolering en de opbrengsten rioolheffing.

d. Risico/consequenties

Met de budgetten uit de beheersbegroting en de aanvullend aan te vragen kredieten kunnen de wettelijke gemeentelijke zorgplichten ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater worden uitgevoerd.

3. Water

a. Beleidskader

Al het stedelijk water is overgedragen aan Waterschap Groot Salland. Het beheer van oeverbescherming en duikers valt onder het beheer van civiele kunstwerken en is onder punt 7 uitgewerkt. De hemelwater-, afvalwater- en grondwater- zorgplichten vallen onder het Gemeentelijk RioleringsPlan. Daarom wordt in het vervolg het kapitaalgoed 'Water' ondergebracht en belicht in de onderdelen 2. 'Riolering' en 7. 'Kunstwerken'.

b. Benodigde middelen

Niet van toepassing.

c. Vertaling naar begroting

Niet van toepassing.

d. Risico/consequenties

Geen.

4. Groen

a. Beleidskader

De uitgangspunten voor het beheer zijn vastgelegd in het Groenbeleidsplan 'Kernen in het Groen'. Het beheerplan Groen uit 2004 heeft in 2014 als basis voor de uitvoering van werken aan het groen binnen de bebouwde kom gediend. Een beheerplan voor het groen in het buitengebied ontbreekt.

b. Benodigde middelen

Voor het dagelijks onderhoud was in de begroting 2014 iets meer dan € 700.000 geraamd. Aanvullend wordt tot en met 2015 € 112.000 bij geraamd op basis van de aanbesteding van het groenonderhoud. Dit is bij de vaststelling van de programmabegroting 2013-2016 besloten. Ondanks deze bijraming is op dit onderdeel een overschrijding ontstaan van circa € 22.000 door areaaluitbreiding en indexaties van de afgelopen jaren. Dit is binnen het totale product Groen opgevangen. Voor het vervangen van versleten groen was in de begroting structureel € 147.500 beschikbaar. Hiervoor zijn in o.a. Heino, Raalte, Lierderholthuis en Heeten delen groen vervangen.

c. Vertaling naar begroting

De structurele lasten zijn opgenomen in de begroting.

- d. **Risico/consequenties**
Hiermee is het openbaar groen in stand gehouden op het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau. Met ingang van 2016 vervalt de bijraming van € 112.000. Zonder deze bijraming kan het groen niet meer op het vastgestelde onderhoudsniveau onderhouden worden.

5. Gebouwen

- a. **Beleidskader**
In 2013 is er een nota gebouwenbeheer opgesteld, waarin onderhoud, conditiemeting, duurzaamheid en klimaat onderwerpen zijn om daar in de komende jaren invulling aan te geven. De onderwijsgebouwen komen ten aanzien van het onderhoud in 2015 volledig onder beheer van de schoolbesturen. De gemeente gaat in 2015 inspecties aan deze gebouwen uitvoeren volgens de NEN 2767 en daaruit zal een conditiescore komen. Op die manier kan worden vastgesteld in welke staat de scholen zijn overgedragen aan de schoolbesturen.
Voor gebouwen die op de nominatie staan om afgestoten te worden, wordt alleen het hoogst noodzakelijke onderhoud gepland en uitgevoerd.
Duurzaamheid wordt de komende jaren een belangrijk uitgangspunt voor uitvoering van het geplande onderhoud. Te denken valt aan het vervangen van bijvoorbeeld de CV- installaties door alternatieve installaties (waaronder warmtepompen), wat op termijn besparingen zal opleveren in de exploitatie.
- b. **Benodigde middelen**
Jaarlijks wordt de meerjaren onderhoudsplanning geactualiseerd en geïndexeerd; de benodigde middelen beschikbaar gesteld en er wordt een storting gedaan in de onderhoudsreserves. De storting 2014 in de verschillende onderhoudsreserves is afgerond € 1.200.000 (gemiddelde voor komende 30 jaren). Bij de programma-begroting 2013-2016 is jaarlijks eenmalig € 150.000 extra beschikbaar gesteld t/m 2016. De laatste actualisatie van het MJOP laat zien dat de jaarlijkse storting toereikend is om het (toekomstige) onderhoud uit te voeren. Dit is ontstaan door summier onderhoud uit te voeren op die gebouwen, die op nominatie staan om te worden afgestoten, zonder dat daarbij de veiligheid in het gedrang kwam.
- c. **Vertaling naar begroting**
De structurele lasten zijn opgenomen in de begroting. Aan uitgaven was uiteindelijk het totaalbedrag geraamd op ca. € 1,2 mln. De werkelijke uitgaven waren ca. € 0,6 mln. Met name bij onderwijshuisvesting was er een forse onderschijding.
- d. **Risico/consequenties.**
Voor 2014 t/m 2016 kan het onderhoud uitgevoerd worden conform de planning. In dezelfde periode streven we naar een beperking van het eigendom van gebouwen en het professionaliseren van het beheer en onderhoud, waarbij de financiële consequenties worden vertaald in de toekomstige begrotingen.

6. Openbare verlichting

- a. **Beleidskader**
De uitgangspunten van het beheer zijn vastgelegd in het "Beleid en vervangingsplan openbare verlichting".
- b. **Benodigde middelen**
Behalve voor het dagelijks onderhoud staan ons vanaf 2014 verder geen middelen voor verdere projectmatige vervanging van verlichtingsmiddelen ter beschikking.
- c. **Vertaling naar begroting**
Voor het dagelijks onderhoud zijn structurele middelen opgenomen in de begroting.

- d. **Risico/consequenties**
Voor de eerstkomende jaren mag verwacht worden dat hiermee de openbare verlichting op het gewenste onderhoudsniveau onderhouden kan worden. Voor toekomstige projectmatige vervangingen zijn vooralsnog geen middelen opgenomen.

7. Kunstwerken

- a. **Beleidskader**
Voor het beheer en onderhoud van civiele kunstwerken is nog geen beleid geformuleerd. In de aanloop naar een “Beleids- en beheerplan kunstwerken” is in 2013 een quickscan uitgevoerd van 69 meest risicovolle kunstwerken. De uitkomst hiervan heeft geresulteerd in een kadernotitie met een nader voorstel om een aanvullend krediet beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud, nadere inspectie van grote duikers en het opstellen van een beleids- en beheerplan. Hierbij is verder richting gegeven aan de gewenste beleidsuitgangspunten.
- b. **Benodigde middelen**
De benodigde middelen voor het in stand houden van de civiele kunstwerken worden in een op te stellen beleids- en beheerplan nader gedefinieerd. Dit plan wordt in 2015 ter besluitvorming aangeboden.
- c. **Vertaling naar begroting**
Voor het dagelijks onderhoud is jaarlijks structureel € 27.000 beschikbaar. Bij de begroting 2014 is eenmalig een bedrag van € 172.000 beschikbaar gesteld om de risico's door achterstallig onderhoud te beperken. Dit krediet is echter nog niet volledig verbruikt en loopt door in 2015.
- d. **Risico/consequenties**
Uitvoeren van noodzakelijk (achterstallig) onderhoud beperkt het risico van onveilige situaties. De consequenties van het nog vast te stellen beleids- en beheerplan zijn nog niet inzichtelijk, maar de eerste berekeningen tonen aan dat het huidige structureel beschikbare budget voor dagelijks onderhoud waarschijnlijk onvoldoende is voor het onderhoud op een ‘redelijk’ kwaliteitsniveau. Daarnaast bestaat ook de behoefte aan budgetten voor de vervanging van civieltechnische kunstwerken.

8. Speeltoestellen

- a. **Beleidskader**
In 2007 is het beheerplan speelplaatsen vastgesteld.
- b. **Benodigde middelen**
Voor 2014 zijn voor de vervanging van speeltoestellen financiële middelen beschikbaar gesteld. Binnen dit budget zijn hiervoor een aantal versleten zandbak-omrandingen vervangen.
- c. **Vertaling naar begroting**
Op het vervangingsbudget dat jaarlijks wordt opgenomen in de begroting wordt jaarlijks 25% in mindering gebracht zijnde de bezuinigingstaakstelling. De benodigde middelen voor dagelijks onderhoud zijn voor dit doel ingezet.
- d. **Risico/consequenties**
Door inzet op onderhoud en vervanging voldoen de speelplaatsen aan het attractiebesluit.

9. Begraafplaatsen

a. Beleidskader

Het beleid ten aanzien van de algemene begraafplaatsen in Raalte is vastgelegd in het beleidsplan 'Begraven in Raalte' (2009). De criteria ten aanzien van het beheer en onderhoud zijn uitgewerkt in een beheerplan. Op basis van dit beheerplan is een hoge mate van netheid binnen de grafperken en standaard onderhoudsniveau voor de overige gebieden op de begraafplaatsen gerealiseerd.

b. Benodigde middelen

Tot en met 2013 was jaarlijks € 130.000 benodigd voor het dagelijks groenonderhoud op de begraafplaatsen. Na aanpassing van het onderhoudsbestek en een aanbesteding is dit voor 2014 teruggebracht naar € 88.000.

c. Vertaling naar begroting

Voor 2014 was € 86.500 beschikbaar. Het oorspronkelijke verschil tussen benodigde en beschikbare middelen is grotendeels overbrugd door de nieuwe aanbesteding. Dit door doorgevoerde aanpassingen in het bestek voor de jaren 2014 t/m 2017.

d. Risico/consequenties

Het beschikbare budget was in overeenstemming met de benodigde middelen. Hiermee kon het onderhoud conform het beheerplan worden gerealiseerd.

3.4. Financiering

Algemeen

De treasuryparagraaf is een verplicht onderdeel van de rekening. Deze verplichting hangt samen met de invoering van de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden). Deze paragraaf bevat, conform artikel 13 van het BBV, in ieder geval de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryparagraaf vormt, in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut en de overeenkomstig vastgestelde verordeningen, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen, verantwoorden van en toezicht houden op de financieringsfunctie. Het treasurystatuut is als gevolg van Raalte 2.0 geactualiseerd.

Liquiditeiten

Er is aan efficiënt liquiditeitenbeheer gedaan door het aanhouden van een hoofdrekening en het saldo van de overige rekeningen af te romen en over te boeken naar onze hoofdrekening. Wij houden rekeningen aan bij de BNG en de Rabobank.

Er is in 2014 zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de ruimte binnen de kasgeldlimiet en ons rekening-courantkrediet. De rente op de kasgeldleningen is in 2014 extreem laag gebleven. Op een aantal momenten is deze rente zelfs negatief geworden. Hiervan hebben we in het afgelopen jaar zo optimaal mogelijk geprofiteerd. Desondanks hebben we in het afgelopen jaar enkele leningen afgesloten met een langlopende renteperiode.

Eind 2013 is het schatkistbankieren verplicht geworden. De overheden zijn op grond daarvan verplicht een banktegoed dagelijks bij de schatkist te parkeren. Begin 2014 is het afromen geautomatiseerd, het geld weer ophalen is een handmatige handeling. Om het aantal van deze handmatige handelingen te beperken worden onze crediteuren nu twee keer per week betaald met in achtneming van de wettelijke betaaltermijnen.

Renterisicobeheer

Voor 2014 is er een financieringstekort geraamd van ruim € 8,3 mln.

In 2014 zijn drie leningen aangetrokken voor in totaal € 15 mln, dit was conform de planning. Daarnaast zijn twee leningen van de ontwikkelcombinatie Franciscushof voor in totaal 12 mln. overgenomen. De ontwikkelcombinatie is in 2014 ontbonden en voor beide partijen was de overname van de leningen door de gemeente het voordeligst. In 2014 is voor het eerst kasgeld geleend van een provincie. Dit is nu mogelijk geworden doordat diverse overheden hun treasurystatuut hebben aangepast om de gevolgen van het schatkistbankieren te beperken. De kasgeldlimiet is alleen in het 1^e kwartaal overschreden. Dit is voor een beperkte periode van twee kwartalen achter elkaar toegestaan.

Het beleid is er op gericht de rekening-courant met kasgeld te financieren, vanwege de lage rentestand. De lange geldleningen worden de komende jaren aangetrokken met rentevaste looptijden tussen 10 tot 15 jaar. Op deze manier wordt geprofiteerd van de lage rentestand op de langlopende leningen en wordt er toch een goede risicospreiding gehanteerd.

Kasgeldlimiet en -behoefte

De kasgeldlimiet is bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage. De basis was voor 2014 8,50% van € 66,37 mln. is € 5,641 mln.

Het kwartaalgemiddelde van de werkelijke kasgeldbehoefte dient in beginsel onder de limiet van enig jaar te blijven. De toezichthouder staat toe maximaal voor een periode van twee kwartalen de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2014 heeft er in één kwartaal achtereenvolgende overschrijding van de kasgeldlimiet plaats gevonden.

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Vershil
<u>OMVANG</u>	<i>Bedragen in € 1.000</i>		
1. Toegestane kasgeldlimiet			
a. in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	0
b. in een bedrag	5.641	5.641	0
2. Omvang vlottende korte schuld			
a. opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0	5.625	-5.625
b. schuld in rekening courant	0	0	0
c. gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	0	0	0
d. overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0	0
3. Vlottende middelen			
a. Uitgeleende gelden < 1 jaar	0	0	0
b. contante in kas	0	11	-11
c. tegoeden in rekening courant	0	1.877	-1.877
d. overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	0	0	0
4. Toets kasgeldlimiet			
a. totaal netto vlottende schuld	0	3.737	
b. toegestane kasgeldlimiet	5.641	5.641	
c. Ruimte c.q. overschrijding (a - b)	5.641	1.904	

Renterisiconorm

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente moet soms geld lenen om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Ook moeten investeringen gefinancierd worden. In korte tijd worden uitgaven gedaan, die over een veel langere periode worden afgeschreven.

Het doel van het treasurybeleid is om de rentekosten van dit financieren zo laag mogelijk te houden, de renteopbrengsten zo hoog mogelijk te doen zijn en daarbij zo weinig mogelijk risico's te lopen.

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico.

De norm is vastgesteld op 20% voor gemeenten. De gemeente Raalte heeft over 2014 een begrotingstotaal van € 66 mln., het maximale bedrag voor herfinanciering is dan € 13,2 mln. In 2014 is de gemeente ruim binnen dit bedrag gebleven. Onze herfinanciering was € 0,2 mln.

3.5. Bedrijfsvoering

Regionale samenwerking

Op 1 januari 2015 is in DOWR-verband de gezamenlijke Financiële Administratie (FA) van start gegaan. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord is dit de laatste gezamenlijke werkorganisatie. De door DOWR te realiseren structurele besparing van € 100.000 is met ingang van 2015 in de begroting verwerkt en wel op het onderdeel ICT (in 2014 een bedrag van € 50.000). Per saldo heeft in 2014 echter een overschrijding op de ICT plaatsgevonden van € 105.000 als gevolg van prijsverhogingen en uitbreidingen. Dit wordt gecompenseerd doordat Facilitair een grotere besparing dan verwacht (€110.000) heeft gerealiseerd.

Bij de zomernota zal worden gerapporteerd hoe de ingeboekte bezuiniging voor DOWR daadwerkelijk geëffectueerd kan worden. Hierbij worden ook de overige DOWR-percelen in ogenschouw genomen. Ook wordt dan bekeken of de taakstellingen in verband met het verdwijnen van de sport en brandweer gerealiseerd kunnen worden.

In het bestuurlijk overleg van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland is in september de meerjarenvizie 2014-2017 vastgesteld en in december is unaniem besloten om op alle Wabo-taken te gaan samenwerken. Een evaluatie van de netwerk RUD's heeft uitgewezen dat we in IJsselland de samenwerking goed hebben opgepakt en dat er voldoende potentie is voor doorontwikkeling.

In het wetsvoorstel 'Wet VTH' stelt de staatssecretaris dat voor 2018 de RUD samenwerking conform een WGR moet zijn geregeld. Aangezien we nu een netwerksamenwerking hebben op basis van een bestuursovereenkomst van 1 oktober 2012 zal hier binnen de RUD nog de nodige discussie over gevoerd worden.

Financieel beheer

In 2014 heeft uw raad, na een openbare aanbesteding, besloten om de accountantsdienstverlening voor de boekjaren 2014 t/m 2016 te gunnen aan Deloitte accountants. Deze aanbesteding heeft in DOWR-verband plaats gevonden zodat de DOWR-gemeenten nu met dezelfde accountant van doen hebben.

Door ontwikkelingen in het accountantsberoep heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn controle-aanpak in 2014 aangescherpt. Dit heeft voor de organisatie aanvullende controle werkzaamheden met zich meegebracht ten behoeve van jaarrekeningcontrole 2014. In de boardletter 2014 heeft de accountant dit nader toegelicht.

Ook geeft de accountant in de boardletter 2014 aan dat hij aandacht heeft besteed aan een aantal overkoepelende elementen die van belang zijn voor een adequate toekomstige bedrijfsvoering. Samenvattend constateert de accountant dat de organisatie de belangrijkste onderwerpen vanuit de bedrijfsvoering op de agenda heeft staan, hieraan voldoende aandacht besteedt en daarbij alert inspeelt op de externe en interne ontwikkelingen.

Interbestuurlijk toezicht, toezichtregime 2014

In het kader van het interbestuurlijk toezicht bepaalt de provincie jaarlijks het toezichtregime per gemeente. De provincie maakt hierbij gebruik van een informatiearrangement per toezichtdomein en stelt op basis van risicoanalyses een beoordelingskader op. Op basis van objectieve criteria geeft de provincie jaarlijks met een verkeerslichtkleur (groen-oranje-rood) aan welk toezichtarrangement van toepassing is.

Voor het jaar 2014 zag het toezichtregime er als volgt uit:

Toezichtsdomein	Toezichtbeeld naar kleur ("verkeerslicht"-model)
Financien	Oranje
Wabo	Groen
Wro	Groen
Archief	Groen
Wonen: huisvesting statushouders	Groen
Ruimtelijke ordening, inclusief natuur, externe veiligheid en water	Groen
Totaalbeeld	Groen

Voor het toezichtdomein financiën is in 2014 voor het eerst “oranje” gescoord. Dit hield verband met het feit dat de raad bij het vaststellen van de programmabegroting 2014 op programmaniveau nog geen besluiten had genomen tot invulling van de bezuinigingstaakstelling.

In de loop van 2014 heeft de raad wel een totaalpakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld (raad juli en november 2014). Dit pakket is opgenomen in de programmabegroting 2015 en meerjarenraming 2016-2018.

Personeel en Organisatie

Gelijktijdig met de start van DOWR-FA vindt een kleine interne reorganisatie plaats, waarbij het aantal teams op het terrein van bedrijfsvoering is verminderd van 3 naar 2. Hiermee is door bijbehorende vermindering in managementcapaciteit opnieuw een deel van de beoogde bezuiniging op overhead gerealiseerd.

Uit het eind 2014 gehouden medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) blijkt dat de scores overall verbeterd zijn ten opzichte van 2 jaar geleden: de algemene tevredenheid is gestegen van 6,5 naar 6,9, de betrokkenheid van 6,1 naar 6,9 en rolduidelijkheid van 5,9 naar 6,6. De uitkomsten van het MTO geven ook mogelijkheden tot verdere verbetering van onze medewerkertevredenheid.

Strategische Personeelsplanning is volop ingezet om de bezuinigingen conform planning te realiseren voor het boekjaar 2015, maar daarnaast ook om vooruit te kijken naar de inzet van het personeel op langere termijn. Belangrijk is om ook in de toekomst te blijven beschikken over personeel dat qua kwantiteit en kwaliteit past bij de eisen van die tijd. Met enkele medewerkers is overeenstemming bereikt over hun vertrek, hetgeen in 2014 heeft geleid tot een uitname uit het revolving fund van € 222.000.

Automatisering

Raalte is samen met Deventer en Olst-Wijhe lid geworden van de vereniging Dimpact. Diverse producten zijn inmiddels geïmplementeerd, waaronder een nieuw zaakstelsel (de zgn. E-suite) en enkele mogelijkheden voor burgers om elektronische diensten af te nemen. In 2015 zal het programma digitalisering verder worden vervolgd met als doel volledig digitaal werken per 1 juli 2016. Door diverse uitgaven waarover u eerder bent geïnformeerd heeft de ICT-reserve per 1 januari 2015 een saldo van € 481.000. Er ligt per eind van het jaar nog wel voor een bedrag van € 240.000 aan claims op deze reserve.

De control op ICT in DOWR-verband is in de loop van 2014 aanzienlijk verbeterd en daarmee de risico's op onverwachte uitgaven sterk verminderd.

Facilitaire dienstverlening

Audio-apparatuur is conform plan vervangen, of uitgebreid, zoals in de raadszaal om TV-opnamen mogelijk te maken. Als gevolg van technische problemen vinden de uitzendingen nog niet plaats, naar verwachting zijn deze problemen binnenkort opgelost en kunnen in de tweede kwartaal van 2015 de uitzendingen starten.

Communicatie

Eind 2014 is gewerkt aan een nieuwe website voor Raalte, die in december 2014 in de lucht is gegaan. De website is gebaseerd op zogenaamde toptaken, d.w.z. dat wat op de website wordt geplaatst vooral bepaald wordt door de behoeften en het zoekgedrag van burgers. Verder wordt sinds het najaar van 2014 aan de hand van het nieuwe systeem Coosto continu gemonitord hoe Raalte via social media in het nieuws komt en hierop ingespeeld. Tenslotte heeft het najaar een extern onderzoek plaatsgevonden naar de verbetermogelijkheden in de communicatie van de gemeente Raalte. De agendacommissie is inmiddels geïnformeerd over de resultaten van dat onderzoek. Het verbetertraject krijgt zijn vervolg in 2015.

3.6. Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Elke gemeente heeft in haar dagelijkse praktijk voor de uitvoering van een deel van haar beleid te maken met verbonden partijen. Zo ook de gemeente Raalte. We hebben ons in het verleden om verschillende redenen verbonden aan bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen en stichtingen, maar ook voor de toekomst zoeken we de samenwerking op voor uitvoering van de transities in de jeugdzorg, de participatiewet en uitbreiding van de Wmo.

In deze paragraaf geven we inzicht in de verschillende belangen van de gemeente in verbonden partijen. Bij bestuurlijk belang heeft de gemeente een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of stemrecht. Bij een financieel belang is de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijt in geval van faillissement van de verbonden partij en/of kunnen financiële problemen bij de verbonden partij verhaald worden op de gemeente. Voorbeelden van een financieel belang zijn een subsidierelatie, een afgesloten lening, een garantstelling en aandelenbezit.

Doordat van verschillende kanten steeds meer oog is voor deze vormen van samenwerking, is de afgelopen jaren de informatievoorziening verbeterd.

Beleid t.a.v. verbonden partijen

Beleidskaders zijn hierbij door de gemeenteraad vastgesteld in 2009 in de nota verbonden partijen. In de beleidsnota onderkennen we, dat het deelnemen aan een verbonden partij een middel is om gemeentelijke doelen te bereiken en taken uit te voeren. Aan verbonden partijen zitten voor- en nadelen. Mogelijke voordelen zijn op het gebied van efficiency, risicospreiding, kennisvoordeel, bestuurlijke kracht en effectiviteit. Daarnaast heeft het een katalysatorfunctie. Mogelijke nadelen zien we in de praktijk vooral gelegen in de combinatie van afstand (informatievoorziening en beïnvloeding) en de dubbele rol van de gemeente (klant/opdrachtgever en bestuurder/eigenaar).

Ons vastgestelde beleidskader in deze is: verbonden partijen worden slechts ingezet als de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvalt dan bij andere mogelijke instrumenten zoals zelf doen of uitbesteden.

Onderzoek rekenkamercommissie

Onze rekenkamercommissie heeft in 2014 het onderwerp “verbonden partijen” als onderzoeksthema gekozen en inmiddels een rapport hierover opgeleverd. De conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek zijn onlangs met de gemeenteraad besproken. Er wordt in 2015 een nieuwe beleidsnota verbonden partijen ter vaststelling aangeboden aan uw raad, waarin o.a. ingegaan wordt op het risicomanagement, de rol van de gemeenteraad, de informatievoorziening richting gemeenteraad en de uittredingsmogelijkheid van de gemeente ten aanzien van de verbonden partijen.

Indeling paragraaf

Voor de gemeenteraad is het van belang te weten hoeveel invloed hij kan uitoefenen op de verbonden partij, welk gemeentelijk beleid wordt uitgevoerd en welke risico's we lopen. We hebben onze verbonden partijen ingedeeld in vijf categorieën:

1. Deelnemingen met weinig bestuurlijk belang;
2. Deelneming met redelijk tot veel bestuurlijk belang;
3. Gemeenschappelijke regelingen;
4. Lidmaatschap van stichtingen en verenigingen;
5. Samenwerkingsverbanden met een bijzonder karakter; formeel gezien geen verbonden partij.

Inschatting risico

Per verbonden partij bekijken we wat het financieel belang van de gemeente is: de jaarlijkse dividendopbrengst, de gemeentelijke bijdrage of de te behalen bezuinigingstaakstelling en schatten we in welk mogelijk risico we lopen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet: laag (25%), gemiddeld (50%) of hoog (75%). Als we het mogelijk risico loslaten op de kans dat het zich voordoet, krijgen we het risicobedrag per verbonden partij. De totale risicobedragen nemen we mee in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ad 1. Deelnemingen met weinig bestuurlijk/financieel belang

Programma 7.2 Economie

Enexis Holding BV te 's Hertogenbosch	verschillende gemeenten en provincies
bestuurlijk belang	aandeelhouder met een belang van 0,0432%
financieel belang	Raalte bezit 64.662 aandelen, deze staan voor € 4.536 op de balans. In 2014 verwachtten we een dividend van € 45.000, uiteindelijk hebben we € 51.623 ontvangen.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Via deelname aan het netwerkbedrijf Enexis Holding BV waarborgen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van bepaalde essentiële voorzieningen en faciliteiten.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen bedraagt per 1 jan. 2014 bijna € 3,4 mld. En per 31 dec. 2014 € 3,5 mld. Het vreemd vermogen bedraagt zowel per 1 jan. 2014 als per 31 dec. 2014 € 2,9 mld. Het resultaat 2014 na belastingen bedraagt € 265,5 mln.
risico's verbonden partij	Enexis onderkent risico's op het gebied van veiligheid, slimme meters, ICT-omgeving, verandervermogen medewerkers, energiewet- en regelgeving. Enexis beoordeelt periodiek de bedrijfsrisico's en de impact ervan. Tegenover de risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen, welke zijn geborgd in de organisatie.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 5.100. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, gelet op de verslechterde economische omstandigheden. Daarmee komt het risico op € 2.550.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
ontwikkelingen	Het halfjaarbericht van Enexis in 2014 geeft aan, dat de winst over het eerste halfjaar is gestegen t.o.v. 2013. Enexis ziet hierin een bevestiging van de stabiliteit van de organisatie. Vanaf het boekjaar 2014 bedraagt het dividend over de planperiode maximaal 50% van de nettowinst uit normale bedrijfsvoering, waarbij een minimumdividend van jaarlijks € 100 mln. wordt nagestreefd.
	Eind 2014 hebben we een waarderingsoptinie van de aandelen Enexis ontvangen, op verzoek van enkele aandeelhouders. Deze waardering maakt het mogelijk om binnen de bestaande kring van aandeelhouders Enexis onderling aandelen te kopen respectievelijk te verkopen. De waarde bedraagt gemiddeld € 30,76. Elk jaar zal de waardering worden geactualiseerd en rond 1 juli beschikbaar komen. Gelet op het Raalter aandelenbezit zijn de aandelen bijna € 2 mln. waard. We hebben nog geen afweging gemaakt over een eventuele verkoop van de aandelen. De provincie Overijssel gaat onderzoeken of de aandelen van gemeenten in Enexis kunnen worden overgenomen.

Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2009 is het bedrijf Essent gesplitst in een apart netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Door die splitsing is Raalte automatisch aandeelhouder geworden van het netwerkbedrijf Enexis Holding BV. Het productie- en leveringsbedrijf is verkocht aan RWE, een Duits energiebedrijf. Door de wettelijke splitsing en de daarmee gepaard gaande transactiestructuur zijn verschillende

NV's en BV's opgericht. Deze worden in de komende jaren afgewikkeld en opgeheven. De gemeenteraad heeft in 2009 besloten, dat de eenmalige opbrengsten die daarbij beschikbaar komen, gestort zullen worden in de algemene bestemmingsreserve. Hieronder volgt per NV/BV relevante cijfers.

CBL vennootschap BV	per 1 jan. 2014	per 31 dec. 2014
eigen vermogen	\$9.877.738	\$9.810.998
vreemd vermogen	\$103.732	\$106.574
financieel resultaat 2013/2014	\$9.877.609	-\$66.740
waarde op de balans gemeente Raalte	€ 9	€ 9

Vordering op Enexis BV	per 1 jan. 2014	per 31 dec. 2014
eigen vermogen	€ 82.250	€ 65.628
vreemd vermogen	€ 862.176.944	€ 862.130.753
financieel resultaat 2013/2014	-€ 11.918	-€ 16.621
waarde op de balans gemeente Raalte	€ 9	€ 9

Verkoop Vennootschap BV	per 1 jan. 2014	per 31 dec. 2014
eigen vermogen	€ 347.336.890	€ 363.304.918
vreemd vermogen	€ 98.127.539	€ 79.968.164
financieel resultaat 2013/2014	-€ 62.097.725	€ 17.290.428
waarde op de balans gemeente Raalte	€ 9	€ 9

CSV Amsterdam BV	per 1 jan. 2014	per 31 dec. 2014
eigen vermogen	€ 52.387	€ 8.541
vreemd vermogen	€ 12.484	€ 36.057
financieel resultaat 2013/2014	-€ 14.095	-€ 43.846
waarde op de balans gemeente Raalte	€ 9	€ 9

Publiek belang	per 1 jan. 2014	per 31 dec. 2014
eigen vermogen	€ 1.616.680	€ 1.598.145
vreemd vermogen	€ 111.272	€ 107.847
financieel resultaat 2013/2014	-€ 18.114	-€ 18.535
waarde op de balans gemeente Raalte	€ 1	€ 1

Enexis Holding BV heeft aangegeven, dat CBL Vennootschap BV en Verkoop Vennootschap BV naar verwachting eind 2015 (mogelijk begin 2016) geliquideerd worden en het positieve liquidatiesaldo vrijvalt aan de aandeelhouders.

Programma 7.2 Economie

Vitens NV te Zwolle	provincies en gemeenten
bestuurlijk belang	aandeelhouder met een belang van 0,83%
financieel belang	Ons aandelenbezit is 41.696 stuks, met een balanswaarde van € 10.210. In 2014 hebben we € 100.000 geraamd als dividendopbrengst, in werkelijkheid hebben we € 114.413 ontvangen.
achtergesteld lening	We hebben een achtergestelde lening verstrekt, stand 2014 € 1.644.178. De jaarlijkse aflossing is € 182.687. Daarvan is € 59.956 renteopbrengst, waar een kapitaallast tegenover staat van € 55.537.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Zorgdragen voor een goede drinkwatervoorziening, waarbij duurzaamheid en innovatie een belangrijke rol spelen.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen heeft zich in 2013 ontwikkeld van € 386 mln. naar € 438 mln. Het solvabiliteitsratio is gestegen van 22,9 naar 25,6. Het bedrijfsresultaat is € 80,4 mln.
risico's verbonden partij	Vitens heeft de risico's geïdentificeerd die de bedrijfsdoelstellingen mogelijk in gevaar kunnen brengen. Vitens benoemt de volgende risico's: leidingnet, IT-toegang, arbeidskrachten en vakbekwaamheid, leiderschap, klantgerichtheid, waterkwaliteit en leveringszekerheid, wet- en regelgeving. Tegenover deze risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen, die geborgd zijn in de organisatie en regelmatig op de agenda staan van de Raad van commissarissen.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 11.300. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, gelet op de verslechterde economische omstandigheden. Daarmee komt het risico op € 5.650.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
ontwikkelingen	Over het jaar 2014 is nog geen berichtgeving geweest. Belangrijke speerpunten voor Vitens in de toekomst zijn stabiele tarieven, ambities op risicomangement versterken, continuïteit waarborgen door een buffer op te bouwen voor onverwachte omstandigheden en streven naar een dividend tussen de 40% en 75% van het nettoresultaat (2013: 40%).

Programma 7.2 Economie

Wadinko te Zwolle	Provincie Overijssel en verschillende gemeenten
bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 3,77%
financieel belang	We bezitten 90 aandelen tegen € 100 nominaal, balanswaarde € 9.000. In 2014 hebben we € 45.000 dividend geraamd en ook ontvangen. Dit is geen structureel dividend; uitkering is afhankelijk van de liquide middelen. Zie het kopje ontwikkelingen.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Via het participeren in Wadinko bevorderen we de bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid in Overijssel, Noord Oost Polder en Zuid West Drenthe.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	De nettowinst bedraagt in 2013 € 1,6 mln. Het eigen vermogen is in 2013 gedaald van € 55 mln. naar 54,3 mln. Het vreemd vermogen is gestegen van € 0,1 mln. naar € 1,3 mln.
risico's verbonden partij	Geheel in lijn met het Wadinko-besturingsmodel zijn de directies van de participaties primair verantwoordelijk voor een adequate beheersing van risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied. Wadinko houdt daar toezicht op, onder andere via periodieke rapportages van de participaties. Interne beheerssystemen binnen de participaties kennen hun beperkingen. Toch geven die Wadinko een redelijke mate van zekerheid dat Wadinko op de hoogte is en blijft van de mate waarin de strategische en operationele doelstellingen van Wadinko worden gerealiseerd bij de participaties, de in-en externe rapportage van Wadinko betrouwbaar zijn en de participaties zich houden aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 4.500. We gaan uit van een lage waarschijnlijkheid van 25%, gelet op de financiële positie van Wadinko. Daarmee komt het risico op € 1.125. Dit is een eenmalig risico, omdat de dividendopbrengst geen structureel karakter heeft.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
ontwikkelingen	De aandeelhouders bij Wadinko hebben besloten om voor de jaren 2013-2017 tot dividenduitkering over te gaan op basis van het resultaat 2012, de goede verwachtingen voor de komende jaren en de liquiditeitspositie.

Programma algemene dekkingsmiddelen

BNG te Den Haag	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut
bestuurlijk belang	aandeelhouder met een belang van 0,0465%
financieel belang	We hebben een aandelenbezit van 25.987 stuks tegen € 2,50 nominaal (balans 31 dec. 2014 € 64.968). De dividendopbrengst bedraagt 25% van de nettowinst. In 2014 hebben we een dividendopbrengst van € 30.450 geraamd, in werkelijkheid hebben we € 33.003 ontvangen (€ 1,27 per aandeel, was in 2013 € 1,49).
bijdragen aan gem. doelstellingen	In stand houden van een bank van en voor overheden en instellingen voor een maatschappelijk belang, en financieringsfunctie (duurzame belegging).

resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen van de BNG is in 2013 toegenomen met € 0,6 mld. tot ruim € 3,4 mld. De solvabiliteitsratio is 24% (was 22%). De BNG verstrekt geen begrotingscijfers.
risico's verbonden partij	Het risicobeheer is erop gericht om een redelijk rendement voor de aandeelhouders te combineren met het behouden van een excellente kredietwaardigheid (zgn. risk appetite). De BNG heeft een methodiek van het onderkennen van risico's (kredietrisico, marktrisico, operationeel risico, strategisch risico, liquiditeitsrisico) en beheersing daarvan via een monitoringssysteem. In 2013 is de BNG binnen de normen van de risk appetite gebleven.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico 10% van de dividendopbrengst, is € 3.300. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, gelet op de verslechterde economische omstandigheden. Daarmee komt het risico op € 1.650.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
Ontwikkelingen	Volgens het laatste halfjaarbericht van de BNG in 2014 is de winst weliswaar gestegen ten opzichte van de eerste helft van 2013, maar gezien alle onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2014. Op 9 maart 2015 publiceert de BNG het persbericht met de jaarcijfers 2014.

Resumé:

Je ziet bij verschillende verbonden partijen het streven naar, dan wel handhaven van stabiliteit en continuïteit, waarbij er meer aandacht is voor risicomanagement en daarmee verbetering van het weerstandsvermogen. Daarmee werken de verbonden partijen aan een toekomstbestendige organisatie. Hierdoor wordt op termijn de kans op daling van dividend voor de gemeente lager. Toch houden we daar nog wel rekening mee, gelet op de verslechterde economische omstandigheden. We gaan uit van een risicobedrag gebaseerd op een percentage, wat landelijk gezien vaak als een uitgangspunt wordt gehanteerd. Dat is 10% van de te ontvangen dividendumuitkering. We handhaven de gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%. Zie onderstaand tabel voor een totaaloverzicht in deze rubriek.

Organisatie	Ontvangen dividend		Risico (10%)		Kans	Risicobedrag	
						structureel	eenmalig
BNG	€	33.003	€	3.300	50%	€	1.650
Enexis	€	51.623	€	5.100	50%	€	2.550
Vitens	€	113.413	€	11.300	50%	€	5.650
Wadinko	€	45.000	€	4.500	25%	€	€ 1.125
Totaal	€	243.039	€	24.200		€ 9.850	€ 1.125

Ad 2. Deelnemingen met redelijk tot veel bestuurlijk/financieel belang

Programma 2.3 Sport

B.V. Sportbedrijf te Raalte	
bestuurlijk belang	Met ingang van 2015 is de gemeente aandeelhouder met een belang van 100%.
financieel belang	Het maatschappelijke kapitaal bedraagt € 150.000 en staat als zodanig vermeld op de balans. Het sportbedrijf ontvangt een bijdrage van de gemeente voor de exploitatie van sportaccommodaties, deze is voor 2015 vastgesteld op € 1.228.692. Daarnaast is er inventaris en inrichting om niet overgegaan naar het sportbedrijf.
dienstverleningsovereenkomst	In de rol van de gemeente als opdrachtgever van de BV heeft de gemeente overeenkomsten gesloten met de BV voor de uitvoering van de taken rond onderhoud, beheer, verhuur en exploitatie van de maatschappelijke voorzieningen.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Uitvoering geven aan het gemeentelijke sportbeleid.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Op de geprognoseerde balans van 2015 bestaat het eigen vermogen uit het startkapitaal van € 150.000. Er is geen vreemd vermogen.
risico's verbonden partij	De raming voor het eerste jaar van de BV heeft een behoorlijke mate van veiligheid. In de batenraming zijn het recreatieve zwemmen en diverse baten t.o.v. de begroting 2014 lager geraamd op basis van het feitelijk gerealiseerde bezoek van 2012. Aan de lastenkant zijn de risico's beperkt door ten aanzien van de personele raming uit te gaan van benodigde formatie en ten aanzien van de overige lasten op effectieve cijfers. Er is een risico van het niet halen van de door de gemeente opgelegde bezuinigingen van € 165.000. Het startkapitaal is buffer voor het opvangen van tegenvallers. Exploitatieoverschotten zullen worden toegevoegd aan de exploitatiereserve om daarmee weerstandsvermogen op te bouwen.
risico's gemeente	De op te richten organisatie gaat risicodragend ondernemen. Hieruit vloeit voort dat de nieuwe organisatie binnen de beschikbaar gestelde budgetten de opgedragen taken moet uitvoeren. De gemeentelijke bijdrage is € 1,2 mln. Risico op stijging van de bijdrage is 10% oftewel € 120.000. De bezuinigingstaakstelling is € 165.000. Risico op het niet volledig halen van de taakstelling is 10% oftewel € 16.500. Omdat er sprake is van voortzetting van een bestaande organisatie en een zekere mate van veilig ramen, hanteren we een lage waarschijnlijkheid van 25% en wordt daarmee het risicobedrag € 34.125 structureel.
beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling (jaar)stukken, dit vertaalt zich in ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast is het maatschappelijk tarievenbeleid voor de accommodaties aan de gemeenteraad.
ontwikkelingen	Het sportbedrijf is gestart per 1 januari 2015. Prestatieafspraken zijn gemaakt.

Programma 3.3 duurzame bescherming openbare ruimte

N.V. Rova Zwolle	diverse Nederlandse gemeenten
bestuurlijk belang	aandeelhouder met een belang van 6,3%
financieel belang	Raalte bezit 534 aandelen A tegen nominaal € 113,45, totaal € 60.580 op de balans vermeld.
achtergestelde lening	Raalte heeft met Rova een achtergestelde lening afgesloten met een hoogte van € 932.534, vrij van verplichting tot aflossing. Renteopbrengst 2015 € 74.603 (ook werkelijk 2013), met kapitaallast tegenover van € 35.091.
dienstverleningsovereenkomst	De raming voor de dienstverleningsovereenkomst bedraagt voor 2014 € 2,3 mln. De werkelijke uitgaven 2014 waren € 1,8 mln.
dividend	De jaarlijkse opbrengst: raming 2014 € 250.000; werkelijk € 251.274.
bijdragen aan gem. doelstellingen	uitvoering geven aan de gemeentelijke afvalzorgplicht
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Voor 2014 kent de Rova een begrotingsomzet van € 73,4 mln. waarbij ze een positief resultaat verwachten van € 3,2 mln. Er zit geen geprognoseerde balans bij de begroting 2014. De ontwikkeling van het eigen vermogen is in 2013 van € 22,3 mln. naar € 22,2 gegaan, het vreemd vermogen van € 27,1 mln. naar € 31,7 mln.
risico's verbonden partij	Rova loopt financiële risico's, ondernemersrisico's en juridische risico's. Voor de beheersing van de risico's treft Rova verschillende maatregelen: monitoring van de budgetten, periodieke plannen opstellen, controles uitvoeren, waar mogelijk een verzekering afsluiten, een voorziening treffen en pas in het laatste stadium aanpassing van de tarieven. Rova heeft eind 2013 een algemene reserve van € 19,9 mln. maar er wordt niet aangegeven dat dit als weerstandscapaciteit kan worden gebruikt.
risico's gemeente	Risico voor de gemeente is teruglopend dividend. Met ingang van 2015 is het dividend bijgesteld van € 250.000 naar € 187.000. Omdat we van een lagere opbrengst uitgaan schatten we de kans dat dividend minder wordt niet meer 50% maar 25%. Risicobedrag is dan 10% van € 187.000 x kans 25% is € 4.675 structureel. Dividend is met ingang van 2015 geen onderdeel meer van de tariefberekening afvalstoffenheffing. Dat betekent dat voor- of nadelen rechtstreeks ten gunste/ten laste van de gemeentelijke exploitatie komen.
	Jaarlijkse renteopbrengst achtergestelde lening: we schatten de kans laag in dat Rova de geldlening gaat aflossen. Er zijn daar geen signalen voor. Renteopbrengst minus kapitaallasten is € 39.500 x lage kans is 25% is € 9.875.
	Dienstverleningsovereenkomst: we schatten de kans dat de overeenkomst stijgt met meer dan gemiddeld laag in. 10% van de overeenkomst met een kans van 25% is € 57.500. Aangezien de dienstverleningsovereenkomst in de afvalstoffenheffing verwerkt wordt, is het voor de gemeente geen direct risico.
beheersingsmaatregel	We hebben geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken in de organisatie. We hebben oog voor de lastendruk van de burger.

ontwikkelingen	Vanaf 2015 hebben wij conform ons hoofdlijnenakkoord maatregelen genomen om tot een hoger percentage hergebruik van afval te komen. Drankenkartons en blik kunnen nu tegelijk met kunststof worden aangeboden. Daarnaast is de inzamelfrequentie aangepast. Deze maatregelen zijn ontwikkeld in nauwe samenspraak met NV Rova en gebaseerd op ervaringen bij omliggende gemeenten.
----------------	--

Programma 7.1 ruimte en wonen

Ontwikkel-combinatie Franciscushof VOF te Raalte	AM Grondbedrijf en gemeente Raalte
bestuurlijk belang	In 2014 is de samenwerking ontbonden, waardoor deze verbonden partij niet meer bestaat.
financieel belang	
bijdragen aan gem. doelstellingen	ontwikkeling locatie Franciscushof voor nieuwbouw
risico's gemeente	Alle risico's liggen nu bij de gemeente en worden meegenomen in de risicoparagraaf van de grondexploitaties (zie paragraaf grondbeleid).
beheersingsmaatregelen gemeente	
ontwikkelingen	

Resumé:

De B.V. Sportbedrijf is per 1 januari 2015 van start gegaan. Het op afstand zetten van het sportbedrijf brengt nieuwe risico's met zich mee. Het risicobedrag stellen we vast op structureel € 34.125 gebaseerd op de jaarlijkse exploitatiebijdrage van € 1,2 mln. en de aan de B.V. opgelegde bezuinigingstaakstelling van € 165.000.

Onze relatie met Rova bestaat uit drie onderdelen: aandelen met een jaarlijkse dividendopbrengst, een geldlening aan Rova en een dienstverleningsovereenkomst om aan onze gemeentelijke afvalzorgplicht te kunnen voldoen.

Omdat we jaarlijkse dividend met ingang van 2015 hebben verlaagd, hebben we het risicobedrag naar beneden bijgesteld en schatten we voor Rova het totale risico in op € 4.675.

Ad 3. Gemeenschappelijke regelingen

Programma 2 Brandweer en Veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle
financieel belang	jaarlijkse bijdrage in 2014 geraamd € 2.214.614. Bij de najaarsnota is deze bijdrage eenmalig naar beneden bijgesteld met € 209.537. Werkelijk betaald in 2014 € 2.214.614; de restitutie over 2014 van € 209.537 wordt geëffectueerd bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 van de VRIJ en hebben we opgenomen als nog te ontvangen.
bijdragen aan gem. doelstellingen	aanpak van risico's, rampen en crises volgens het wettelijk vastgelegde kwaliteitsniveau
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Het resultaat over 2013 bedroeg € 54.000 positief, veroorzaakt door incidentele baten en lasten. De veiligheidsregio heeft een begrotingsomzet in 2014 van € 8,8 mln. zonder begrotingssaldo. In de balans valt een eigen vermogen te lezen van € 810.000, groeiend naar € 1,5 mln. in 2017. Het vreemd vermogen bedraagt € 41,7 mln. en ontwikkelt zich tot € 37,4 mln. in 2017.
risico's verbonden partij	Als risico's benoemt de veiligheidsregio de mogelijke samenvoeging van meldkamers, ontwikkelingen witte meldkamer, landelijke bezuinigingen, ontwikkelingen binnen het regionaal brandmeldsysteem en de consequenties van de RUD's op de regio. De weerstandscapaciteit bedraagt € 166.000 en bestaat hoofdzakelijk uit eenmalige middelen. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. Bij een calamiteit kunnen dus de financiële gevolgen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden.
risico's gemeente	We benoemen hier als risico stijging van de jaarlijkse bijdrage bij het niet zelf op kunnen vangen door de veiligheidsrisico van structureel stijgende kosten en/of bezuinigingen. De regionalisatie en daarmee de start van de veiligheidsregio IJsselland is sinds 1 januari 2014 actief. Een jaar tijd is te kort om de risico's anders in te schatten dan de vorige keer. Ook laat het afgelopen jaar zien dat er veel veranderd is in de organisatie, maar dat er nu voor de aankomende jaren nog veel uitdagingen liggen voor deze nieuwe organisatie. Daarom handhaven we het risico op 10% stijging van de jaarlijkse bijdrage van € 2,2 mln. met een gemiddelde kans van 50%, is € 110.000.
beheersingsmaatregelen gemeente	We vinden een goede verstandhouding en nauwe contacten tussen veiligheidsregio en gemeente van groot belang. Daarom is er contact op verschillende niveaus via ambtelijk (financieel) overleg en bestuurlijk overleg. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken daarmee geborgd in de organisatie.

ontwikkelingen	Overgang van alle gemeentelijke brandweertaken naar de Veiligheidsregio is per 1 januari 2014 een feit geworden. Daarmee is de gemeente wat meer op afstand gezet en de beïnvloeding van het beleid verminderd. Als gevolg van deze takenoverdracht is de begroting van de veiligheidsregio gewijzigd en is de gemeentelijke bijdrage € 2,2 mln. (budgettair neutraal voor de gemeente). Door het betalen van dit instapbedrag, ontstaan structurele ontvlechtingskosten (achterblijvende overhead). Hiervoor heeft de gemeente maar ook de regio zichzelf een bezuinigingstaakstelling opgelegd, zie verder PPN 2014-2017. De veiligheidsregio gaat in de komende jaren een weerstandsvermogen opbouwen door het voeden van een algemene reserve. Het voornemen hierbij is om dit via het jaarlijks resultaat te bereiken en niet via een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten. In 2013 is dat maar op beperkte schaal gelukt.
----------------	--

GR Jeugdzorg (BVO) te Zwolle	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle en Raalte
financieel belang	De regeling is getroffen ter ondersteuning en uitvoering van de taken van de colleges in het kader van de Jeugdwet, in het bijzonder de inkoop van diensten in het kader van de specialistische jeugdzorg. De regeling heeft een looptijd van 2 jaar. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage aan de GR op basis van nog te bepalen bijdrageverordening. Met ingang van 2015 is onze bijdrage in de uitvoeringskosten van de GR € 79.334. Ons budget voor jeugdzorg wat via deze GR gaat lopen is € 5.845.000. Ons financieel belang komt neer op 5,27%.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Kostenvoordelen bij de inkoop van jeugdzorg. Daarnaast ook het waarborgen van continuïteit en kwaliteit.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Per 1 januari 2015 is de financiële huishouding van start gegaan. Het totale regionale budget voor uitvoering van de jeugdzorg binnen in deze GR bedraagt in 2015 € 111 mln. Het Raalter aandeel is € 5.845.000. De totale uitvoeringskosten van de GR bedragen € 1.505.581; onze bijdrage is € 79.334, gerelateerd aan ons aandeel in bovengenoemd uitvoeringsbudget. Het is niet de bedoeling dat de GR eigen vermogen en vreemd vermogen heeft. Elk voor- of nadeel wordt gelijk met de gemeenten verrekend.
risico's verbonden partij	De begrote uitvoeringskosten van de GR zijn € 1.505.581 op jaarbasis. Risico is stijging van de uitgaven. Omdat de GR geen weerstandsvermogen opbouwt zal direct afwenteling daarvan op de deelnemende gemeenten plaatsvinden.
risico's gemeente	We schatten het risico op extra uitgaven van de uitvoeringsorganisatie op 10% van de exploitatie. Gebaseerd op ons gemeentelijk aandeel zou dat voor 2 jaar € 16.000 zijn. Bij een lage waarschijnlijkheid dat de GR uit elkaar valt, bedraagt het risicobedrag gezien de korte looptijd en gerelateerd aan ons gemeentelijk aandeel € 4.000 eenmalig (25% van €16.000). De risico's voor de gemeente op het uitvoeringsbudget van € 5.845.000 worden benoemd bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in combinatie met de overige decentralisaties in het sociaal domein.
beheersingsmaatregelen gemeente	Er is geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast is er sprake van inhoudelijke monitoring. Daarover zijn afspraken gemaakt in de dienstverleningsovereenkomst.
ontwikkelingen	Deze GR is in 2014 door de gemeenteraad goedgekeurd en heeft vooralsnog een werking van 2 jaar. Eind 2015 vindt er een eerste evaluatie plaats.

Programma 6.1 Inkomen

Wezo Zwolle	De gemeenten Dalfsen, Hattem, Zwartewaterland, Zwolle en Raalte
bestuurlijk belang	Raalte heeft een bestuurlijk belang van 3,6%
financieel belang	We bezitten 85 van de 2.330 aandelen in de GR Wezo. De balanswaarde is € 84.857 zonder dividenduitkering. Op basis van ons aandelenbezit is onze bijdrage in de algemene kosten in de GR Wezo voor 2014 € 2.171.
bijdragen aan gem. doelstellingen	uitvoering geven aan de wet Sociale Werkvoorziening
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	De begrotingsomzet 2014 is € 29,7 mln. waarbij € 29,2 mln. gemoeid is met de personeelskosten WSW/BW. Volgens de geprognoseerde balans per 31 december 2014 is er geen eigen vermogen en bedraagt het vreemd vermogen € 8,1 mln. Elk voor- of nadelig exploitatieresultaat komt voor rekening van c.q. ten goede aan Wezo groep holding NV.
risico's verbonden partij	De GR Wezo heeft geen weerstandsvermogen. Binnen de NV dient eigenlijk weerstandsvermogen te zijn, maar is er niet. Elk tekort moet direct worden aangevuld door de deelnemende gemeenten. Om de continuïteit niet in gevaar te brengen, is voor het verwachte exploitatietekort 2014 door de gemeente Raalte een garantstelling afgegeven. Tekorten binnen de Wezo worden afgewikkeld via de egaliseringsreserve participatie.
risico's gemeente	Stijging jaarlijkse bijdrage als gevolg van het niet kunnen opvangen van de rijksbezuinigingen; deze rijksbezuinigingen lopen op tot ruim € 1 mln. per jaar op basis van een subsidiereductie van € 5.000 per eenheid; op dit moment subsidiereductie van € 2.000 is € 420.000. We schatten het risico hoog in (75%), daarom houden we nu rekening met een risicobedrag van € 315.000. Voor ontwikkelingen in het sociaal domein is in de meerjarenraming 2014-2017 € 200.000 structureel beschikbaar voor het opvangen van de gevolgen van de decentralisaties, zie ook de paragraaf weerstandsvermogen.
beheersingsmaatregelen gemeente	Ambtelijk en bestuurlijk overleg om de rijksbezuinigingen zo goed mogelijk op te vangen en onze jaarlijkse bijdrage en daarmee het risico te beperken, landelijke ontwikkelingen in de gaten houden.
ontwikkelingen	De gezamenlijke gemeenten hebben besloten om per 1 januari 2016 deze GR op te heffen. Zwolle heeft belangstelling om 100% aandeelhouder te worden.
	Daarnaast hebben we onderzocht wat de gevolgen zijn van herijking van de WSW in relatie tot de werkvoorzieningsschappen. Uw raad heeft het voornemen uitgesproken om de WSW met ingang van 2016 zelf vorm te gaan geven, deels binnen eigen organisatie en deels in een nog op te richten zelfstandig rechtspersoon.

Programma 6.2 Zorg

GGD IJsselland te Zwolle	de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle
financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan de GGD voor algemeen bestuur en volksgezondheid op basis van aantal inwoners, in 2014 geraamd € 489.561 en werkelijk € 491.030 . Raalte en Olst-Wijhe hebben te kennen gegeven met ingang van 1 januari 2012 de taken OGGZ en bemoeizorg te willen beëindigen. De gemeentelijke bijdragen voor deze taken worden in 4 jaar afgebouwd.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	inwoners met een gezond leefpatroon, uitvoering geven aan lokaal gezondheidsbeleid
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	De GGD IJsselland heeft een begrotingsomzet in 2014 van € 13,9 mln. zonder begrotingssaldo. Het weerstandsvermogen is € 313.215. Bij de begroting 2014 zit geen geprognoseerde balans. Op basis van de jaarrekening 2013 is het eigen vermogen eind 2013 € 1,36 mln. en het vreemd vermogen € 6,49 mln. In 2011 is binnen de GGD een bezuinigingstaakstelling afgesproken van in totaal € 710.000. De taakstelling is volledig in de gemeentelijke bijdrage 2014 verwerkt.
risico's verbonden partij	De GGD benoemt in de begroting 2014 risico's rond de huisvesting, sanering geluidslawaai, maatwerk JGZ, Halt, logopedie, publieke gezondheidszorg asielzoekers en beëindiging taken OGGZ en bemoeizorg. De weerstandscapaciteit bedraagt ruim € 313.000 en bestaat hoofdzakelijk uit eenmalige middelen. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. Bij een calamiteit kunnen dus de financiële gevolgen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden.
risico's gemeente	Druk op de jaarlijkse bijdrage door niet tijdig op kunnen vangen van de financiële gevolgen bij risico's dan wel extra stijging van uitgaven. We schatten het gemeentelijk risico in op 10% van de gemeentelijke bijdrage (€ 490.000) met een lage waarschijnlijkheid van 25% is € 12.250.
beheersingsmaatregelen gemeente	Naast borging in de organisatie van beoordeling van de (jaar)stukken is er geregeld portefeuillehoudersoverleg.
ontwikkelingen	Op basis van de najaarsnota verwacht de GGD over 2014 een voordelig saldo van € 67.000. Dit zal geen effect op de gemeentelijke bijdrage hebben. We gaan er van uit dat de GGD dit financieel voordeel gaat gebruiken om het weerstandsvermogen aan te vullen. Door wijzigingen in 2014 is de begrotingsomzet gestegen tot € 22 mln. De GGD heeft een lijn ingezet om het weerstandsvermogen te versterken. In de bestuursvergadering van december 2014 heeft het AB van de GGD besloten dat de bandbreedte van het weerstandsvermogen moet liggen tussen 1 en 1,4 keer de benodigde weerstandscapaciteit. Voor de GGD begroting 2015 wordt daarom uitgegaan van een weerstandscapaciteit die ligt tussen € 400.000 en € 560.000.

Programma 7.2 Economie

Recreatiegemeenschap Salland te Raalte	gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte
financieel belang	jaarlijkse bijdrage gebaseerd op aantal inwoners, raming 2014 € 80.784 (werkelijk 2014 € 67.935)
bijdragen aan gem. doelstellingen	in regionaal verband openluchtrecreatie stimuleren en voorzieningen toegankelijk en bereikbaar te houden.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	RGS heeft een begrotingsomzet in 2014 van € 456.000 met een voordelig saldo van € 25.000. De begroting 2014 bevat geen geprognoseerde balans. Op basis van de rekening 2013 is het eigen vermogen gegroeid van € 488.519 naar € 687.732, voornamelijk veroorzaakt door afkoopsom onderhoud door de provincie. Het vreemd vermogen is gestegen van € 749.913 naar € 993.969.
risico's verbonden partij	De subsidie van de provincie Overijssel van ca. € 70.000 is vervallen. Ter compensatie heeft RGS een afkoopsom ontvangen van 4 jaren onderhoudskosten. RGS heeft een algemene reserve van ruim € 237.000 als weerstandsvermogen. Dit is ca. 50% van de jaaromzet. Dat wordt als voldoende gezien. RGS kampt nu met een niet sluitende begroting en is bezig daar een oplossing voor te vinden. RGS laat in ieder geval zien te streven naar terugdringen van overhead: in 2014 is RGS verhuisd naar het gemeentehuis van Raalte. Dit bespaart in de huisvestingskosten.
risico's gemeente	Het enige directe financiële risico voor de gemeente is het afwentelen van de vervallen bijdrage van de provincie op de gemeente. Dat zou leiden tot verhoging van de gemeentelijke bijdrage van ca. € 16.000. Onze voorlopige indruk is dat RGS de weggefallen bijdrage op kan vangen door bezuinigingen door te voeren en door inzet van reserves. Daarom schatten we het risico op 50% (was 75%) en gaan we uit van een risicobedrag van € 8.000.
beheersingsmaatregelen gemeente	We hebben geregeld overleg met het bestuur om de inkomstenderving zoveel mogelijk zelf op te vangen. Daarnaast is de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.
ontwikkelingen	RGS heeft op verzoek van de drie gemeenten bezuinigingsmogelijkheden in kaart gebracht met als doelstelling de weggefallen bijdrage van de provincie op te vangen zodat gemeentelijke bijdragen gelijk blijven. In 2015 zal het DB van RGS hier verder over besluiten.

Resumé:

Doordat per 1 januari 2014 alle gemeentelijke taken zijn overgegaan naar de Veiligheidsregio IJsselland, wordt de gemeente wat meer op afstand gezet en is de beïnvloeding van het beleid verminderd. Omdat ook de gemeentelijke bijdrage vele malen hoger wordt, neemt het risico in omvang toe. We schatten het risico in op € 110.000.

De net opgerichte GR Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland heeft vooralsnog een looptijd van ca. 2 jaar. Slechts met de bedrijfsvoering is een relatief gering eenmalig risico gemoeid van € 16.000. Het risico op het uitvoeringsbudget jeugdzorg is een onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Binnen de Wezo blijft er sprake van financiële onzekerheid. Daarom hebben wij voor het verwachte exploitatietekort over 2014 een garantstelling afgegeven. Deze financiële instabiliteit en de ontwikkelingen in het sociale domein hebben uw raad doen besluiten de uitvoering van de Sociale werkvoorziening anders te gaan organiseren. Hiermee zal in de toekomst het financieel perspectief verbeterd worden. Voor nu handhaven we het risicobedrag van € 315.000.

GGD IJsselland gaat werken aan het beter op kunnen vangen van risico's door versterking van het weerstandsvermogen. We zien geen reden om het risicobedrag te verhogen. Daarom handhaven we een structureel risicobedrag van € 14.500.

Recreatiegemeenschap Salland werkt aan het structureel op kunnen vangen van de wegvallende subsidie van de provincie, zonder verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Enkele stappen zijn al genomen. In 2015 wordt er een vervolg aan gegeven. Omdat ze op de goede weg zijn en over een redelijk weerstandsvermogen beschikken, hebben we het risicobedrag naar beneden bijgesteld en bepaald op structureel € 8.000.

Ad 4. Lidmaatschap stichtingen en verenigingen

Stichting Overijsselse Ombudsman te Raalte	De gemeenten Almelo, Borne, Dalfsen, Haaksbergen, Hengelo, Oldenzaal, Olst-Wijhe, Rijssen-Holten, Raalte, Staphorst, Twenterand, Zwartewaterland en Zwolle. Verder GGD IJsselland, Regionaal Bedrijventerrein Twente, regio Twente, Soweco, Stadstoezicht Almelo, Veiligheidsregio IJsselland, Veiligheidsregio Twente.
financieel belang	Bijdrage in de algemene kosten van € 0,10 per inwoner. € 1.500 per behandelde klacht en € 200 kosten interventie klacht. Totale raming 2014 € 3.700, werkelijk € 3.649. Gezien de hoogte van de algemene reserve zijn de tarieven 2014 niet verhoogd.
bijdragen aan gem. doelstellingen	bijdrage leveren aan een open, eerlijke en correcte wijze van behandeling van een burger door een medewerker of bestuurder.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	De begroting 2014 laat een omzet zien van € 103.800 met een klein negatief saldo van € 159. De rekening 2013 sloot met een voordelig saldo van € 12.830. Eigen vermogen eind 2013 van € 96.000. Er is geen vreemd vermogen.
risico's verbonden partij	Door de stichting worden als risico benoemd stijging van uitgaven en extra uitgaven door ziekte personeel. Voor dergelijke risico's is een algemene reserve gevormd. Norm is € 50.000 terwijl er eind 2013 € 71.000 in zit. Daarnaast is een specifieke reserve voor vervanging personeel gevormd. M.a.w. de stichting heeft de risico's afdoende afgedekt.
risico's gemeente	Stijging jaarlijkse gemeentelijke bijdrage bij het niet zelf op kunnen vangen door de stichting van structureel stijgende kosten. Door de stichting zijn zelf voldoende maatregelen getroffen; mogelijk risico voor de gemeente schatten we in op nihil.
beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie ten aanzien van beoordeling (jaar)stukken
ontwikkelingen	geen bijzonderheden

Vereniging van Nederlandse Gemeenten	
financieel belang	Jaarlijkse contributie, voor 2014 geraamd € 47.105. Werkelijk 2014 € 46.258 Het kader voor contributiestijging is de ontwikkeling nominaal accres gemeentefonds, waarbij voor 2011-2014 rekening wordt gehouden met 2% korting t.o.v. de ontwikkeling van het nominaal accres gemeentefonds. Voor 2014 is besloten om eenmalig de nullijn te hanteren en de contributie ongewijzigd te laten, vanwege de crisis die ook de gemeenten zwaar treft.
bijdragen aan gem. doelstellingen	Belangenbehartiging van gemeenten (collectieve en individuele bijstand bij vervulling van bestuurszaken) en zijn personeel (arbeidsvoorwaarden).
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	De begrotingsomzet 2014 is ruim € 48 mln. en sloot met een tekort van € 400.000.
risico's verbonden partij	Geen informatie van bekend.
risico's gemeente	Mogelijk risico schatten we in op 10% van de gemeentelijke bijdrage met een gemiddelde waarschijnlijkheid, is € 2.350.
beheersingsmaatregelen gemeente	borging in de organisatie ten aanzien van beoordeling (jaar)stukken
ontwikkelingen	Met ingang van 2015 zal de contributie weer gekoppeld zijn aan het nominaal accres van het gemeentefonds, op basis van de "trap op - trap af" systematiek, zonder toepassing van kortingen.

Dimpact Enschede	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte gezamenlijk toegetreden in 2014, nog 31 andere gemeenten
financieel belang	De vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijke koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. Voor het lidmaatschap betaalt Raalte jaarlijks € 6.000. Voor afname van het basispakket beheer en ondersteuning, hosting en nieuwe ontwikkelingen betaalt DOWR € 3,12 per inwoner per jaar. Per 1 juni 2014 lopen de licentiekosten, hostingkosten en kosten site via Dimpact. Omdat 2014 het eerste jaar is, heeft DOWR eenmalige instapgelden betaald. De totale kosten waren in 2014 voor DOWR € 538.680. Op basis van de afgesproken verdeelsleutel komt € 129.283 voor rekening van Raalte (verantwoord in de rekening 2014 binnen de reguliere ICT kosten).
bijdragen aan gem. doelstellingen	Gezamenlijke inkoop ICT, kennisdeling, elektronische dienstverlening.
resultaat verbonden partij, eigen vermogen en vreemd vermogen	Nog geen informatie over ontvangen, geen informatie over aangetroffen op internet dan wel dossier.

risico's verbonden partij	Bij de afweging wel of geen lid te worden van deze vereniging zijn verschillende risico's onderkend zoals discontinuïteit en onvoldoende kwaliteit, maar daar staan verschillende beheersingsmaatregelen tegenover.
risico's gemeente	Mogelijk risico schatten we in op 10% van de lidmaatschapskosten, dat is € 600. Omdat bovengenoemde risico's bij impact als "kans middelgroot" worden aangeduid, gaan we uit van een gemiddelde waarschijnlijkheid (50%), daardoor risico eigenlijk te verwaarlozen. Mogelijke risico's bij de reguliere ICT kosten zijn onderdeel van de risico's benoemd bij DOWR.
beheersingsmaatregelen gemeente	In DOWR verband geregeld overleg; borging in de organisatie ten aanzien van beoordeling (jaar)stukken.
ontwikkelingen	In 2015 wordt het programma digitalisering verder vervolgd met als doel volledig digitaal werken per 1 juli 2016.

Resumé:

Voor de Stichting de Overijsselse Ombudsman schatten we het risico laag in; de stichting heeft voldoende weerstandsvermogen opgebouwd. Gelet op de lage jaarlijkse bijdrage is het risicobedrag nihil.

Omdat de V.N.G. voor de begroting 2014 de nullijn heeft gehanteerd voor de jaarlijkse bijdrage en omdat in 2015 het huidige contributiebeleid wordt herzien, hanteren we een risico van 10% van de jaarlijkse bijdrage met een gemiddelde waarschijnlijkheid. Dan komt het risicobedrag uit op € 2.000.

Dimpact is een vereniging waar we in 2014 lid van geworden zijn, gelijktijdig met Deventer en Olst-Wijhe. We gaan voorsnog uit van een risicobedrag van nihil.

Ad 5. Samenwerkingsverbanden met een bijzonder karakter

De gemeente Raalte werkt op verschillende terreinen samen met andere gemeenten of organisaties. Hierbij is formeel gezien geen sprake van een verbonden partij; er is geen bestuurlijk en financieel belang. Er is wel een vorm van samenwerking, veelal vastgelegd in een convenant of overeenkomst, waarbij de samenwerkingspartner bijvoorbeeld een maatschappelijke rol binnen de gemeente vervult.

DOWR

Onder deze categorie valt onder andere de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering tussen de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte. Het is formeel gezien geen verbonden partij; er is immers geen apart bestuursorgaan of organisatie. Er is wel een bestuursconvenant gesloten en een bedrijfsvoeringsraad ingesteld, bestaande uit de drie gemeentesecretarissen. Aangezien er een financieel belang is met een bepaald risico, willen we dit samenwerkingsverband niet onbenoemd laten.

DOWR	Deventer, Olst-Wijhe en Raalte
financieel belang	Inbreng eigen begroting voor de percelen waarvoor al een werkorganisatie operationeel is: voor ICT € 2,65 mln., voor belastingen € 0,6 mln., voor facilitaire zaken € 1 mln., voor inkoop € 0,05 mln., voor personeel en salarisadministratie (PSA) € 0,15 mln.

bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Samenwerking ten aanzien van de gemeentelijke bedrijfsvoering gericht op de 5 K's: Kwetsbaarheid, Kosten, Kennis, Kwaliteit en Kansen. Het gaat om de onderdelen: Informatie- en communicatietechnologie en documentaire informatieverzorging, gemeentebelastingen, Personeel- en salarisadministratie, facilitaire zaken, financiële administratie, inkoop en control. De nieuwe werkorganisaties zijn operationeel volgens het gastheermodel.
risico's gemeente	Financiële risico's ten aanzien van organisatie, sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht. We hanteren als uitgangspunt 10% van de begrotingsomvang is € 470.000. Aan de ene kant hebben we ten aanzien van de beheersingsmaatregelen enkele stappen vooruit gezet, zie hieronder. Aan andere kant lopen we op 2 percelen wat meer risico. Binnen de ICT is een aandachtspunt het aangekondigde vertrek van 2 van de 3 leidinggevenden, waardoor de organisatie in opbouw extra kwetsbaar is geworden. Binnen de PSA hebben 2 externe opdrachtgevers besloten hun administratie elders onder te brengen. Hierdoor vervalt een mogelijkheid om een deel van de vaste kosten te dekken en komt de sluitende businesscase onder druk te staan. Daarom handhaven we de kans dat een risico zich voordoet op een gemiddelde waarschijnlijkheid van 50%, totaal € 235.000 (€ 4,7 mln. x 10% x 50%).
beheersingsmaatregelen gemeente	Samenwerkingsvorm inbedden in de organisatie door vakinhoudelijke zaken bespreken in regiegroepen, periodieke rapportage aan de bedrijfsvoeringsraad, budgetaangelegenheden linken aan de P&C cyclus en deze komen ook op de agenda van de bedrijfsvoeringsraad. De besturing van de samenwerking heeft in 2014 meer vorm gegeven. Voor alle onderdelen is een Service Level Agreement afgesloten en hierover dient periodiek gerapporteerd te worden aan de bedrijfsvoeringsraad. Om de financiële control binnen DOWR te verbeteren is in 2014 gestart met het laten aansluiten van financieel adviseurs aan regiegroepen en bedrijfsvoeringsraad.
ontwikkelingen	Met ingang van 1 januari 2015 is de financiële administratie van start gegaan. Gastheer is de gemeente Deventer. Onze financiële inbreng is € 0,25 mln. via het leveren van een aantal fte's. Onlangs hebben binnen de 3 DOWR gemeenten de colleges van B&W ingestemd met de gemoderniseerde arbeidsvoorwaarden. Deze nieuwe arbeidsvoorwaarden gelden dus voor alle medewerkers van de 3 gemeenten en worden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 ingevoerd.

RUD

Het rijk heeft in de afgelopen jaren geconstateerd, dat de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht verbetering nodig heeft. Sinds 1 januari 2013 bestaat daarom de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland, bestaande uit elf Overijsselse gemeenten en de provincie. Het is een netwerkorganisatie op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, de zogenaamde Wabo-VTH-taken.

Regionale Uitvoeringsdienst	Provincie Overijssel en elf Overijsselse gemeenten binnen IJsselland
financieel belang	Omdat het een netwerkorganisatie is, ramen we in onze begroting voor 2014 voor de RUD een vaste bijdrage van ruim € 4.600 voor algemene kosten (coördinatie, informatie en sturing). Voor uitvoering van de VTH-taken wordt de bestaande fte ingezet op basis van landelijke normen en RUD afspraken. De uitvoering van bovenlokale specialistische taken wisselen we onderling uit. Onze gemeente is gastheer voor het kenniscentrum VTH voor complexe agrarische bedrijven.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Uitvoering van de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).
risico's gemeente	Aanpassing van de organisatievorm als gevolg van nieuwe wetgeving, zie ontwikkelingen. Omdat de waarschijnlijkheid toeneemt dat dit gaat gebeuren, gaan we de waarschijnlijkheid dat dit risico zich voordoet verhogen van 25% naar 50%. Aangezien de impact afhankelijk is van de eventuele nieuwe organisatievorm, handhaven we vooralsnog het risico op € 275.000. Bij een waarschijnlijkheid van 50% is het risicobedrag € 137.500 eenmalig. De vaste bijdrage aan de RUD komt ook meer onder druk te staan als er een nieuwe organisatievorm komt. Uitgaande van de jaarlijkse bijdrage van € 4.600 met een waarschijnlijkheid van 50% bedraagt het risicobedrag € 2.300 structureel.
Beheersingsmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling van de jaarplannen en jaarstukken, landelijke ontwikkelingen in de gaten houden.
ontwikkelingen	In 2015 gaat de VNG in samenwerking met de provincies (IPO) een verordening opstellen om de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken in het basispakket te borgen (met name milieutaken). De bevoegde gezagen kunnen dit ook voor de overige VTH-taken doen (met name bouwen). Basis hiervoor vormen de landelijke kwaliteitscriteria 2.1 van 7 september 2012.
	Er is nieuwe wetgeving in voorbereiding (Wet VTH) waardoor we de organisatievorm van onze netwerk RUD vanaf 2018 moeten aanpassen naar een WGR. De waarschijnlijkheidsfactor neemt dus vanaf 2018 toe. In de loop van 2015 komt hier meer duidelijkheid over.

Salland Wonen

Een samenwerkingsverband met een maatschappelijk belang is woningbouwcorporatie Salland Wonen. Salland Wonen verhuurt en beheert ongeveer 5.500 woningen in Olst-Wijhe en Raalte. Daarnaast levert Salland Wonen een bijdrage aan zorgcentra en maatschappelijk vastgoed.

Salland Wonen	plaats Raalte en Olst-Wijhe
financieel belang	We zijn niet rechtstreeks financieel aanspreekbaar. Zie verder risico's gemeente.
bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen	Door middel van een prestatieovereenkomst hebben de gemeente Raalte en Salland Wonen afspraken gemaakt over strategie en uitvoering van het woonbeleid. Hierin zijn afspraken gemaakt over de bereikbaarheid van de kernvoorraad, te bouwen nieuwbouwprojecten en duurzaamheidsdoelstellingen. Deze overeenkomst wordt door beide partijen als bindend gezien en zal er voor zorgen dat partijen partner in business zijn en blijven.
risico's verbonden partij	Salland Wonen onderkent risico's op het gebied van bedrijfsvoering ten aanzien van o.a. het verkoopbeleid van huurwoningen, het voorraadbeleid en het proces rond projecten. Daarnaast zien ze risico's bij de (financiële) huishouding. Tegenover deze risico's staan verschillende beheersingsmaatregelen. Daarnaast probeert Salland Wonen de risico's van externe factoren juist in te schatten en te verwerken in de meerjarenraming.
risico's gemeente	Het niet nakomen van de prestatieafspraken geeft een maatschappelijk risico voor de gemeente, dat is financieel niet zo aan te geven. De corporatie is op zich tot nu toe een financieel stabiele en gezonde organisatie gebleken.
	De gemeente heeft geen directe invloed of toezicht op de financiën van de corporatie. Het toezicht is op dit moment nog ondergebracht bij het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting. Daarnaast houdt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) de financiële positie van de corporatie in de gaten omdat zij borg staan voor veel investeringen van de corporatie. Het WSW heeft een eigen borgreserve én de bevoegdheid om bij corporaties te innen indien deze reserve onvoldoende blijkt te zijn. Mocht dit ook niet afdoende zijn (dus pas in derde instantie) dan zijn gemeenten en het rijk ieder voor 50% achtervang. Risico's van gegarandeerde geldleningen aan Salland Wonen zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Beheersingsmaatregelen gemeente	We monitoren ieder kwartaal de prestatieafspraken, er is 4x per jaar bestuurlijk overleg en minimaal 4x per jaar ambtelijk overleg. Daarnaast houden we de landelijke ontwikkelingen in de gaten.

ontwikkelingen	Er ligt op dit moment een wetvoorstel bij de eerste kamer waarin wordt voorgesteld dat zowel het financieel als het volkshuisvestelijk toezicht komt te vallen onder een onafhankelijke woonautoriteit die wordt ingericht volgens het inspectiemodel, met de minister als eindverantwoordelijke. Op dit moment is er één project waarbij de gemeente op basis van een samenwerkingsovereenkomst verbonden is aan Salland Wonen, te weten de herontwikkeling van de Horizonlocatie naar woningbouw. In de paragraaf grondbeleid is deze samenwerking opgenomen en het risico benoemd.
----------------	---

Resumé:

Binnen het samenwerkingsverband DOWR zien we een toename van het financieel risico, omdat ten opzichte van vorig jaar enkele percelen zijn toegevoegd (facilitaire zaken, inkoop en personeels- en salarisadministratie). Per 1 januari 2015 is DOWR FA van start gegaan.

De RUD is ontstaan, omdat het rijk vindt dat er een kwaliteitsverbetering moet plaatsvinden voor uitvoering van de VTH-taken. Binnen Overijssel is gekozen voor een netwerkorganisatie. Door de voorbereiding van de nieuwe wetgeving zullen we op termijn een andere organisatievorm op basis van de WGR krijgen. Omdat de waarschijnlijkheidsfactor toeneemt dat de netwerkorganisatie in de huidige vorm verdwijnt, verhogen we het risicobedrag naar eenmalig € 137.500 en structureel € 2.000.

De risico's bij Salland Wonen beperken zich tot maatschappelijke risico's. De gemeente heeft geen directe invloed of toezicht op de financiën van de corporatie. Het toezicht is ondergebracht bij het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting. Daarom hebben we geen direct financieel risico.

Tenslotte

Per verbonden partij hebben we een inschatting gemaakt van de mogelijke risico's en de kans dat het zich voordoet. Onzekere factoren zijn de ontwikkelingen op rijksniveau, waardoor niet duidelijk is hoe vooral de Wezo zich gaat ontwikkelen. Daarom zijn er nu stappen ondernomen om de WSW anders te gaan organiseren. Binnen de RUD zien we door toekomstige veranderingen in wetgeving stijging van risico's ontstaan. Door de start van het nieuwe sportbedrijf is helder welke risico's dat voor ons met zich meebrengt.

Door beheersingsmaatregelen proberen we de risico's te beperken. Als zich substantiële tegenvallers voordoen kunnen we een beroep doen op het weerstandsvermogen.

De laatste keer dat we uw raad hebben geïnformeerd over de risico's hebben we een globale inschatting gemaakt en, gelet op de niet volledige beïnvloedbaarheid van extra uitgaven, een onderscheid aangebracht van € 85.000 eenmalig en € 839.000 structureel.

Het geactualiseerde beeld is:

Organisatie	Bedrag	Risico	Risicobedrag eenmalig	Risicobedrag structureel
BNG	€ 3.300	50%		€ 1.650
Enexis	€ 5.100	50%		€ 2.550
Vitens	€ 11.300	50%		€ 5.650
Wadinko	€ 4.500	25%	€ 1.000	
Sportbedrijf BV i.o.	€ 136.500	25%		€ 34.125
Rova	€ 58.200	25%		€ 14.550

Organisatie	Bedrag	Risico	Risicobedrag eenmalig	Risicobedrag structureel
AM				€ -
VR IJsselland	€ 220.000	50%		€ 110.000
GR Jeugdzorg	€ 16.000	25%	€ 4.000	
Wezo	€ 420.000	75%		€ 315.000
GGD	€ 49.000	25%		€ 12.250
RGS	€ 16.000	50%		€ 8.000
Overijsselse Ombudsman	€ 1.000	25%		€ -
VNG	€ 4.700	50%		€ 2.350
Dimpact	€ 600	50%		€ 0
DOWR	€ 470.000	50%		€ 235.000
RUD	€ 279.600	50%	€ 137.500	€ 2.300
Salland Wonen	€ -			€ -
Totaal			€ 142.500	€ 743.425

We constateren wederom dat in de meeste gevallen de risico's een structureel effect hebben op onze begroting, waarbij een deel van de extra uitgaven slechts deels te beïnvloeden is.

Doordat we bij enkele verbonden partijen door actuele informatie een andere inschatting kunnen maken, zien we een stijging van de eenmalige risico's en een lichte daling van de structurele risico's. Als we ervan uitgaan dat als de structurele risico's in werkelijkheid leiden tot de getoonde nadelen en dat we een deel daarvan (50%) structureel binnen 4 jaar geleidelijk kunnen oplossen, dan verwachten we ten koste van het weerstandsvermogen de volgende bedragen te moeten opnemen voor de verbonden partijen:

Jaar	Eenmalig	Eenmalig vanuit structureel	Structureel
2015	€ 142.500	€ 372.000	€ 372.000
2016		€ 279.000	
2017		€ 186.000	
2018		€ 93.000	
Subtotaal	€ 142.500	€ 930.000	€ 372.000
		€ 142.500	
TOTAAL		€ 1.072.500	€ 372.000

Voor een totaaloverzicht van alle risico's verwijzen we naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.7. Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf grondbeleid komt elk jaar aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. De toelichting van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt de volgende onderdelen verplicht:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Grondbeleid

In 2013 is een nieuwe Nota Grondbeleid vastgesteld. Daarin zijn de volgende doelstellingen van het grondbeleid geformuleerd:

- het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en
- het voeren van regie op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit alles tegen een zo gunstig mogelijk financieel resultaat door (afspraken over) grondposities.

De gemeente kan hierin leidend zijn via actief grondbeleid (zelf aankopen en ontwikkelen) of de ontwikkeling overlaten aan private partijen, we spreken dan van faciliterend grondbeleid.

In de nota grondbeleid is gekozen voor faciliterend grondbeleid tenzij de markt projecten niet oppakt die maatschappelijk wel uitermate gewenst zijn. In dat geval wordt altijd vooraf per situatie de afweging gemaakt; gewenste ruimtelijke ontwikkeling versus (financieel) risico.

Realisatie doelstellingen

Het grondbeleid staat ten dienst van het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor voldoende aanbod van gronden voor woningen, bedrijven, groen en andere publieke/maatschappelijke voorzieningen en is daarmee ondersteunend aan begrotingsprogramma 7; ruimte, wonen en economie.

De hoofdreden om in de nieuwe nota voor faciliterend grondbeleid te kiezen is dat voor de komende jaren op de meeste locaties voldoende bouwgrond beschikbaar is voor de gemeentebrede bouwopgaaf (woningbouw en bedrijventerrein). Dit blijkt ook uit de recent vastgestelde structuurvisie en is afgestemd op de prestatieafspraken Wonen welke met de provincie Overijssel zijn gemaakt.

De focus ligt de komende jaren dan ook vooral op het optimaal benutten (zowel programmatisch als financieel) van de huidige grondportefeuille.

Ontwikkelingen

Woningbouw

In de loop van 2014 is er een toename van belangstellenden voor woningbouwkavels / nieuwbouwwoningen waarneembaar, vooral in het 2-onder-1-kap segment en rijenbouw. In de meeste kernen zien we dat de vraag naar bouwkavels weer aantrekt.

De toename van belangstelling heeft in 2014 nog niet direct geleid tot een (grote) toename van verkoop maar stemt na een aantal jaren van waarneembare crisis op de woningmarkt positief voor 2015.

Eind 2014 zijn er woonbijeenkomsten gehouden in de kernen, daar hebben we naast input voor de nieuwe woonvisie, ook informatie opgehaald voor de diverse uitgiftes, bijvoorbeeld is er behoefte aan een nieuwe uitgifte, welke types, prijsklasse en welke fasering.

Dit heeft concrete acties opgeleverd die, waar mogelijk samen met de plaatselijk belangen worden opgepakt. Maatwerk per kern, per uitgifte blijft uitgangspunt zodat we zoveel mogelijk blijven aansluiten op de marktvraag.

Ook initiatieven voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) komen nu van de grond. Zo is in Heeten in 2014 gestart met de bouw van een CPO project voor 8 woningen en zijn er op dit moment nieuwe initiatieven in Nieuw Heeten, Heeten en Laag Zuthem.

We zien dat de vraag naar duurdere kavels voor vrijstaande woningen nog steeds klein is en een blijvende vraag naar de goedkopere sector en dan vooral huurwoningen.

Voor de locatie Franciscushof blijft hierdoor risicovol omdat deze relatief grote locatie specifiek voor het hogere woningsegment is bedoeld (zie onderdeel risicomanagement).

Door het opleveren van een aantal grotere projecten (Schuilenburg, Sallandse Poort, de Haere in 2013 en Angeli Custodus in 2014) is er de afgelopen jaren een inhaalslag gemaakt met het bouwen van nieuwe huurwoningen. Daarnaast is er de afgelopen jaren een aantal projecten in de goedkopere/betaalbare koop (Sallandse Poort, Salland II, Almelosestraat) gerealiseerd.

De prestatieafspraken met de provincie zijn met 1 jaar verlengd en lopen nu tot en met 2015. De woningbouwaantallen zoals afgesproken met de provincie worden naar verwachting gehaald, vooral door de oplevering van de hierboven genoemde (grotere) projecten.

Bedrijven

De vraag naar bedrijfs- en kantorenkavels trekt daarentegen nog niet aan, de vraag is nagenoeg nihil. De verkoopprognoses hebben we dan ook behoudend ingezet. Toch blijft de voorraad gronden voor bedrijfskavels (vooral Zegge VII) risicovol voor het grondbedrijf (zie onderdeel risicomanagement).

Grondbedrijfsresultaat 2014

Algemeen

In de jaarrekening 2014 en de afzonderlijke grondexploitaties onderhanden werk zijn de volgende parameters /uitgangspunten gehanteerd:

• Rentepercentage boekwaarden	2,56%
• Rentepercentage nieuwe investeringen	3,80%
• Kostenstijging	1,50%
• Opbrengstenstijging	0,00%
• Verkoopprijs woningbouw per m2	residueel
• Verkoopprijs industriegrond per m2	€ 100

Het saldo van de lasten (grondaankopen, kosten bouwrijp maken, rente etc.), baten (grondverkoop, subsidies etc.) en mutaties in reserves en voorzieningen (o.a. winstnemingen) wordt bijgeschreven op de boekwaarden van de gronden. In totaal is de (bruto) boekwaarde in 2014 berekend op € 40,2 mln. Hiervan is € 4,3 mln. afgedekt door de voorziening verwachte verliezen. Ten opzichte van het dienstjaar 2013 is er sprake van een stijging van de boekwaarde met € 17,1 mln. Deze forse stijging wordt m.n. veroorzaakt door het in exploitatie nemen van complex Franciscushof als gevolg van de ontbinding van de samenwerking (de Vof) met AM Grondbedrijf.

Van de totale boekwaarde nemen de Zegge VII (€ 13,8 mln.) en het complex Franciscushof (€ 16,7 mln.) het grootste deel voor hun rekening. De overige complexen (in exploitatie en nog niet in exploitatie genomen) kennen een gezamenlijke boekwaarde van € 9,7 mln. Bij de exploitaties die een negatief eindresultaat kennen, is het te verwachten tekort afgedekt door de Voorziening te verwachten verliezen. Deze voorziening kent per 31-12-2014 een stand van € 4,3 mln. Hiermee rekening houdende is de netto boekwaarde € 35,9 mln.

Aan- en verkoop

In 2014 is het voormalig Timmermanshuis in Nieuw Heeten aangekocht (€ 1,00) en is de voormalige gymzaal in Nieuw Heeten overgegaan van de algemene dienst naar de grondexploitatie.

In totaal is in 2014 8.127 m2 (2013; 10.198 m2) bouwgrond verkocht. De verkoop van de kavels voor woningbouw heeft plaatsgevonden binnen de complexen:

- Franciscushof Raalte (5)
- Salland II Raalte (2)
- Oerland Broekland (1)
- Borgwijk Luttenberg (1)
- De Wörmink Mariënheem (3)
- De Veldegge Heeten (8)
- Kiezebos III (5)
- Meerleweg Raalte (1)

Binnen het complex Franciscushof zijn in 2014 in totaal 5 kavels verkocht, waarvan 2 na de ontbinding van de VOF Franciscushof (€ 0,4 mln.).

De verkoop van de gronden heeft in totaal ruim € 1,76 mln. (2013; € 1,6 mln.) opgeleverd.

In Kiezebos III zijn de kavels verkocht aan de ontwikkelaar (Salland Wonen).

Verkoop kavels

Onderstaand overzicht geeft de raming en werkelijke verkoop van bouwkavels in 2014 weer. In 2014 zijn geen bedrijfskavels verkocht. Dit geldt ook voor kantoor kavels.

Naam complex	2013 werkelijk	2014 raming	2014 verkocht	nog in optie
Onderhanden werk woningbouw				
16- Franciscushof *	1	15	5	2
47- Salland II fase 1	8	4	2	13
63- Keizer Nieuw Heeten	0	0	0	3
69- Oerland / Pereland Broekland	0	0	1	0
74- Borgwijk Luttenberg	2	1	1	2
76- Wörmink Mariënheem	4	0	3	1
78- de Veldegge Heeten	1	8	8	0
79- 't Broeck Broekland	0	0	0	0
84- de Kleine Hagen Laag Zuthem	0	1	0	6
88- Lierderholthuis	0	0	0	0
89- Kiezebos Heino / <i>ontwikkeling derden</i>	3	2	5	0
90- Meerleweg	0	1	1	0
totaal	19	32	26	27
Onderhanden werk kantoren				
46- Sallandse Poort kantoren	0	0	0	0
totaal	0	0	0	0
Naam complex	2013 werkelijk	2014 raming	2014 verkocht	nog in optie
Onderhanden werk bedrijventerrein				
72- de Zegge VI** / <i>ontwikkeling derden</i>	0	1	0	0
77- de Zegge VII	0	0	0	0
totaal	0	1	0	0
Totaal onderhanden werk	19	33	26	27

* raming Franciscushof o.b.v. GREX 2014 van de VOF Franciscushof

** niet gemeten in ha.

Toelichting

Bij het opstellen van de grondexploitatie van het complex Franciscushof is de kavelafzet naar beneden bijgesteld van 15 naar 4. In Salland II heeft in 2014 de kaveluitgifte van een 12-tal kavels plaatsgevonden. Hiervan zijn 11 kavels in optie genomen. De overige in optie zijnde kavels hebben betrekking op een eerdere kaveluitgifte.

Binnen het plan de Veldegge zijn 8 kavels verkocht waarbij de woningen gerealiseerd worden op basis van collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO).

In Laag Zuthem zijn de kavels binnen het plan de Kleine Hagen in 2014 in uitgifte gegaan. Hiervan zijn 6 kavels in optie genomen.

Resultaat rekening van baten en lasten 2014 grondexploitatie

De rekening van baten en lasten (bedrijfsresultaat) 2014 sluit met een **positief resultaat** van **€ 31.228** (2013: € 1.463.796).

Het bedrijfsresultaat is opgebouwd uit:

omschrijving	V/N	bedrag
tussentijdse winstneming div. complexen	V	€ 292.425
winstneming Meerleweg	V	€ 100.807
mutaties reserve verwachte verliezen	N	€ (1.790)
mutaties NIEGG	N	€ (39.919)
afwaardering gronden	N	€ (128.467)
algemene kosten (t.l.v. algemene reserve)	N	€ (191.827)
Totaal	V	€ 31.228

Winstneming diverse complexen

Conform de BBV-voorschriften is in 2014 een voorlopige winst genomen van € 292.425 (2013: € 90.571). Deze **voorlopige winstneming** vinden we terug binnen de volgende complexen:

- Keizer Nieuw Heeten € 23.476
- Oerland/Pereland Broekland € 149.066
- Kiezebos III Heino € 119.883

Van voorlopige winstneming is sprake als de aanwezige negatieve boekwaarde (= opbrengsten > kosten) hoger is dan de nog te verwachten kosten.

Naast deze voorlopige winstneming is het complex Meerleweg financieel afgerond. Het positief resultaat bedraagt € 100.807 en is gestort in de algemene reserve grondexploitatie.

Afwaardering gronden / boekwaarde

In de jaarrekening 2014 is de boekwaarde van de restkavel aan de Monumentstraat op nihil gesteld. Na realisatie van de Hospice blijft er een kleine restkavel over waarvan niet verwacht mag worden dat deze ontwikkeld gaat worden. Daarom is de boekwaarde van € 68.750 teruggebracht naar nul. Dit bedrag is ten laste gebracht van de algemene reserve grondexploitatie.

Aan de Heesweg te Raalte is enige jaren terug de grond van het voormalig overlaadstation verkocht. Destijds is verzuimd de verkoopprijs van dit perceel te corrigeren met de nog aanwezige boekwaarde. De correctie van de boekwaarde wordt in deze jaarrekening alsnog doorgevoerd. Een bedrag van € 59.717,48 komt ten laste van de algemene reserve grondexploitatie.

Mutaties voorziening verwachte verliezen

De voorziening verwachte verliezen is na de actualisatie van de grondexploitaties aangepast. De verliesgevende complexen zijn Sallandse Poort, de Zegge VII en de Kleine Hagen Laag Zuthem.

Binnen het complex Sallandse Poort zijn de gronden met een agrarische bestemming overgegaan naar complex 99 overige terreinen. Dit heeft een positief effect op de exploitatie van € 154.103. De actualisatie van de GREX van de Zegge VII en de Kleine Hagen laat dat de voorziene tekorten voor deze locaties oplopen met resp. € 152.022 en € 3.871.

Onderhanden werk (in exploitatie)

Boekwaarde 2014

De bruto boekwaarde op 31 december 2014 van het onderhanden werk is berekend op € 36,5 mln. Voor een drietal complexen waarvan het exploitatieresultaat negatief is, is een voorziening getroffen. Rekening houdende met deze voorziening van in totaal € 4,3 mln. bedraagt de netto boekwaarde per 31-12-2014 € 32,2 mln. Van deze boekwaarde nemen Franciscushof en Zegge VII in totaal ruim € 26,8 mln. voor hun rekening.

De boekwaarde is als volgt opgebouwd:

complex	omschrijving	31-12-2014	voorziening verwachte verliezen	netto boekwaarde
17	Franciscushof	€ 16.653.129		€ 16.653.129
46	Sallandse Poort	€ 866.854	€ 356.967	€ 509.887
47	Salland II	€ 834.126		€ 834.126
63	Keizer Nieuw Heeten	€ (86.000)		€ (86.000)
69	Broekland Oerland	€ (190.625)		€ (190.625)
71	de Zegge VI (fase 1 en 2)	€ 1.157.723		€ 1.157.723
74	Borgwijk Luttenberg	€ 80.773		€ 80.773
76	Wörmink Mariënheem	€ 122.596		€ 122.596
77	de Zegge VII	€ 13.870.873	€ 3.654.537	€ 10.216.336
78	Veldegge Heeten	€ 1.326.923		€ 1.326.923
79	t Broeck Broekland	€ 595.649		€ 595.649
84	Kleine Hagen Laag Zuthem	€ 747.836	€ 303.087	€ 444.749
88	Uitbreiding Lierderholthuis	€ 563.886		€ 563.886
89	Kiezebos III	€ -		€ -
91	Meerleweg	€ -		€ -
Totaal		€ 36.543.743	€ 4.314.591	€ 32.229.152

Toelichting op enkele complexen onderhanden werk

17- Franciscushof

In september 2014 is de VOF Franciscushof ontbonden en sindsdien is er sprake van een gemeentelijke grondexploitatie. AM Grondbedrijf is een uittreedvergoeding van in totaal € 2,3 mln. verschuldigd. Bij de aktepassering van de ontbinding is hiervan € 150.000 betaald. Het restant zal in 7 jaarlijkse termijnen van € 307.000 (laatste termijn € 308.000) betaald worden.

De nieuwe grondexploitatie is in december 2014 vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Gezien de hoge boekwaarde blijft het echter een complex waarin risico wordt gelopen. In 2014 zijn binnen dit complex 5 kavels verkocht.

47- Salland II

Na het vervallen van een bouwclaim zijn in 2014 14 kavels in uitgifte gegaan. Op het merendeel van deze kavels is inmiddels een optie genomen. In 2014 zijn 2 kavels verkocht en is de speelvoorziening binnen het plan gerealiseerd.

77- de Zegge VII

In 2013 is het bestemmingsplan de Zegge VII onherroepelijk geworden.

Naast het slopen van de opstallen zijn er aanzienlijke kosten gemaakt voor het saneren van de bodem. Omdat de gemeente niet alle gronden binnen het plangebied in eigendom heeft, is een exploitatieplan opgesteld, dat gelijktijdig met het bestemmingsplan is vastgesteld. Jaarlijks dient dit exploitatieplan geactualiseerd te worden voor het eerst in 2014.

In 2014 is de voorbereiding van de verkoop van ruim 4.000 m² gestart. De definitieve verkoop zal in 2015 plaatsvinden.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

De boekwaarde van de nog niet in exploitatie genomen gronden is per 31 december 2014 berekend op € 3,65 mln. en is als volgt opgebouwd:

complex	omschrijving		31-12-2014
72	de Zegge VI restgronden	€	73.650
73	Marissink Nieuw Heeten	€	121.300
78	de Veldegge Heeten restgronden	€	487.155
79	t Broeck Broekland restgronden	€	62.500
84	Laag Zuthem restgronden	€	68.458
88	Lierderholthuis restgronden	€	45.000
92	Burgemeesterskwartier Raalte	€	778.632
93	voorm. Hartkampschool	€	372.675
94	voorm. gymzaal Nieuw Heeten	€	52.774
99	overige terreinen	€	1.588.226
Totaal		€	3.650.370

Toelichting op enkele complexen

92 - Voormalige Horizonlocatie (BK-straat / Westdorplan)

In 2013 is het stedenbouwkundig plan vastgesteld voor de doelgroep senioren. Het plan omvat vrije kavels, levensloopbestendige woningen en huurappartementen. In 2014 is het ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht. Tegen het plan is een groot aantal zienswijzen ingediend. Naar aanleiding daarvan heeft veelvuldig overleg plaatsgevonden met omwonenden dat zal leiden tot aanpassing van de plannen. Dit heeft al geleid tot extra kosten.

De verwachting is dat het bestemmingsplan in 2015 vastgesteld kan worden.

93 – locatie voormalige Hartkampschool

In 2013 is de locatie voormalige Hartkampschool van de algemene dienst overgedragen aan de grondexploitatie. Het schoolgebouw is inmiddels gesloopt. De gymzaal is nog in gebruik tot 1-1-2016. De toekomstige bestemming van de locatie is woningbouw.

94 – Timmermanshuis en voormalige gymzaal Nieuw Heeten

In 2014 is na het realiseren van de MFA de Belte het Timmermanshuis in eigendom overgegaan naar de gemeente. Tevens is de boekwaarde van de voormalige gymzaal administratief overgegaan van de algemene dienst naar de grondexploitatie.

Het Timmermanshuis is inmiddels gesloopt. Over de toekomstige invulling van het terrein is nog geen beslissing genomen. De huidige bestemming is maatschappelijk en sport.

99 – Overige terreinen

Binnen het complex overige terreinen worden de percelen verantwoord die aangekocht zijn, maar die nog niet in exploitatie zijn genomen. Binnen dit complex staan ook de strategische aankopen en restgronden. Conform de BBV voorschriften zijn de boekwaarden van de percelen / opstallen getoetst aan c.q. afgewaardeerd naar de marktwaarde.

Prognose verwachte resultaten van de complexen in exploitatie

Rekening houdend met de ultimo 2015 vermoedelijk nog te besteden en nog te ontvangen bedragen worden de verwachte positieve exploitatie-uitkomsten van de in uitvoering zijnde complexen becijferd op netto € 6,3 mln. (startwaarde 1-1-15). Op eindwaarde is het netto resultaat berekend op € 9,4 mln.

Voor de negatieve exploitaties is een voorziening getroffen van in totaal € 4,3 mln.

nr.	omschrijving	V/N	Contante waarde 1-1-2014	eindwaarde	looptijd t/m
17	Franciscushof	V	€ 503.802	€ 849.226	2028
46	Sallandse Poort	N	€ -356.967	€ -463.458	2021
	<i>Af: voorziening</i>		€ 356.967	€ 463.458	
47	Salland II	V	€ 2.754.325	€ 4.309.068	2026
63	Keizer Nw. Heeten	V	€ 118.997	€ 128.212	2016
69	Broekland Oerland / Pereland	V	€ 441.046	€ 531.461	2019
71	de Zegge VI fase 1 en 2	V	€ 60.941	€ 85.249	2023
74	Borgwijk Luttenberg	V	€ 1.012.314	€ 1.416.092	2023
76	de Wörmink Mariënheem	V	€ 592.497	€ 828.824	2023
77	de Zegge VII	N	€ -3.654.537	€ -5.717.425	2026
	<i>Af: voorziening</i>		€ 3.654.537	€ 5.717.425	
78	de Veldegge fase 1	V	€ 329.542	€ 515.560	2026
79	t Broeck Broekland	V	€ 369.990	€ 578.840	2026
84	Kleine Hagen Laag Zuthem	N	€ -303.087	€ -408.457	2022
	<i>Af: voorziening</i>		€ 303.087	€ 408.457	
88	Lierderholthuis	V	€ 119.903	€ 194.714	2027
89	Kiezebos III **	V	-	-	2016
	Totaal	V	€ 6.303.357	€ 9.437.246	

** Kiezebos III; ontwikkeling en (financieel) risico bij Salland Wonen

De reservepositie

De grondexploitatie kent een reservepositie van in totaal € 8,1 mln.

Deze is als volgt opgebouwd:

Reservepositie grondexploitatie 31-12-2014		
algemene reserve:		
algemene reserve grondexploitatie	€	1.316.616
bestemmingsreserve:		
reserve bovenwijkse voorzieningen	€	1.582.029
reserve archeologie	€	-
reserve Franciscushof	€	709.460
reserve claims grondexploitatie	€	221.556
voorziening:		
voorziening te verwachten verliezen	€	4.314.591
TOTAAL	€	8.144.252

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 31-12-2014 een stand van € 1,3 mln. (2013; € 1,1 mln.). In 2014 is de reserve archeologie opgeheven en het saldo (€ 124.507) gestort in de algemene reserve grondexploitatie.

Op basis van onder andere de geactualiseerde grondexploitaties ziet het meerjaren-overzicht van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

	2014	2015	2016	2017	2018
Stand per 1-1	€ 1.115.648	€ 1.316.617	€ 1.354.533	€ 1.383.396	€ 1.387.981
Stortingen	€ 562.972	€ 312.915	€ 303.863	€ 279.585	€ 139.700
Onttrekkingen	€ 362.003	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000
Stand per 31-12	€ 1.316.617	€ 1.354.533	€ 1.383.396	€ 1.387.981	€ 1.252.681

De algemene reserve grondexploitatie maakt onderdeel uit van het totale weerstandsvermogen van de gemeente. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve kennen we de bestemmingsreserves.

De reserve bovenwijkse voorzieningen heeft op 31-12-2014 een stand van € 1,58 mln. Deze reserve wordt ingezet wanneer er sprake is van een bovenwijkse voorziening. In de Nota Bovenwijkse Voorzieningen is aangegeven wat hieronder valt.

In 2014 zijn de volgende beschikkingen over de reserve bovenwijkse voorzieningen gedaan:

• Waarschuings- en alarmeringssysteem Hoftheater	€	48.748
• Nijboersbrug Broekland	€	19.525
• brug Kleine Hagen Laag Zuthem	€	15.679
• Landrechtweg Raalte	€	30.236

Stortingen vonden plaats vanuit de volgende complexen:

• Franciscushof (VOF)	€	25.990
• Franciscushof (nieuw)	€	7.500
• Salland II	€	42.395
• De Zegge VII	€	19.068
• De Kleine Hagen Laag Zuthem	€	16.389

De reserve archeologie kent een stand van € 124.507. De reserve dient als dekking van toekomstige kosten i.v.m. archeologie. Omdat het grondbeleid veranderd is van actief naar passief en hierdoor geen grondaankopen meer te verwachten zijn, is in de najaarsnota bepaald dat de reserve archeologie opgeheven kan worden. Het saldo is gestort in de algemene reserve grondexploitatie.

Medio 2009 zijn de gronden Franciscushof overgedragen aan de Ontwikkelcombinatie Franciscushof VOF. Het totaal ontvangen bedrag van de VOF overtrof de aanwezige boekwaarde (€ 1,5 mln.). Het verschil is gestort in de reserve Franciscushof. Deze reserve heeft als doel de kosten die de gemeente nog gaat maken m.b.t. de ontwikkeling van het Franciscushof te dekken en evt. tegenvallers op te vangen. In 2014 is op basis hiervan een beschikking over deze reserve doorgevoerd van € 96.665. Deze kosten hebben betrekking op de periode van 1 januari tot 11 september (datum ontbinding VOF).

De stand per 31-12-2014 van de reserve Franciscushof is € 709.460. Na 11 september maken de gemeentelijke kosten onderdeel uit van de nieuwe grondexploitatie.

Met ingang van 2009 zijn de claims die op de algemene reserve grondexploitatie rusten, overgegaan naar een nieuwe reserve claims Grondexploitatie. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag. Per 31-12-2014 is er € 221.556 beschikbaar voor de te verwachten toekomstige uitgaven. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Reserve claims grondexploitatie	31-12-2014
aanleg oever Kiezebos II	€ 19.500
speelvoorziening Kiezebos II en III	€ 17.500
bijdrage vanuit Veldegge fase 1	€ 150.000
infrastructuur de Zegge VI	€ 34.556
totaal aan te verwachten claims	€ 221.556

Voorziening verwachte verliezen

Naast de algemene reserve grondexploitatie is er een voorziening voor verwachte verliezen. Deze voorziening heeft als doel de te verwachten verliezen binnen de grondexploitatie af te dekken.

De voorziening heeft een stand per 31-12-2014 van € 4,3 mln. en is gelijk aan het totaal van de negatieve exploitatieresultaten van de in exploitatie zijnde complexen Sallandse Poort (€ 0,35 mln.), de Zegge VII (€ 3,65 mln.) en de Kleine Hagen Laag Zuthem (€ 0,3 mln.).

Risico's

De huidige marktsituatie kenmerkt zich door een geringe afzet van bouw kavels. Op basis hiervan is in de afzonderlijke grondexploitaties rekening gehouden met een beperkte verkoop van kavels. Gezien de huidige exploitatieresultaten is er sprake van een beperkt risico voor de meeste complexen. De complexen met een negatief exploitatieresultaat en/of een hoge boekwaarde lopen het grootste risico. Een verslechtering van het negatieve exploitatieresultaat heeft bijvoorbeeld direct gevolg voor de algemene reserve grondexploitatie.

Daar waar sprake is van een hoge boekwaarde betekent een vertraging in de afzet aanzienlijk hogere rentelasten.

Risicovolle projecten

Franciscushof

Zoals al vermeld is het risico van de ontwikkeling van het complex Franciscushof volledig bij de gemeente komen te liggen. De grondexploitatie laat een positief resultaat zien. Op 31-12-2014 is er echter een boekwaarde van ruim € 16,6 mln. Wanneer de parameters (rente, kostenstijging e.d.) of het afzettempo veranderen heeft dit daarom grote gevolgen voor de exploitatie. Opgemerkt wordt nog wel dat binnen de grondexploitatie een buffer (risicovoorziening en post onvoorzien) is opgenomen van ruim € 2 mln.

De Zegge VII

Het bedrijventerrein de Zegge VII kent een uitgeefbare oppervlakte van 21,4 ha. Hiervan is 19,2 ha. door de gemeente uit te geven. Het restant van 2,2 ha. is in eigendom van een derde. De grondexploitatie laat een negatief resultaat zien op contante waarde van € 3,6 mln., waarvoor een voorziening getroffen is.

In de grondexploitatie is een uitgiftetempo opgenomen van 0,5 ha. in 2015, 1 ha. in 2016 en daarna 2 ha. per jaar. De afgelopen jaren is de vraag naar bedrijfskavels zeer laag geweest en er zijn op dit moment nog geen tekenen die duiden op herstel.

Omdat de (bruto) boekwaarde per 1-1-2015 13,8 mln. bedraagt, heeft bv. een vertraging in de uitgifte behoorlijke gevolgen voor de exploitatie. *Concreet: een jaar vertraging en hierdoor verlenging van de looptijd met 1 jaar, betekent een extra rentelast van circa € 500.000.*

Deze extra last betekent een hoger exploitatietekort en moet gehaald worden uit de algemene reserve grondexploitatie. De algemene reserve grondexploitatie is waarschijnlijk niet toereikend om dit op te vangen, waardoor een beroep moet worden gedaan op de algemene bestemmingsreserve (algemene dienst).

Sallandse Poort / kantoren

De exploitatie van de Sallandse Poort laat een negatief resultaat zien (CW € 356.967). Omdat de vraag naar kantorenkavels zeer beperkt / nihil is, moet op een bepaald moment de afweging gemaakt worden om de gronden af te waarderen.

De boekwaarde per 1-1-2015 is € 866.854. Hier staat een voorziening tegenover van € 356.967, Mocht afwaarderen aan de orde zijn dan is de maximale afwaardering daarom circa € 509.887. Dit bedrag komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitatie.

Risicobedrag

In de begroting 2014 is het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 5,75 mln. Vooral bij de verliesgevende complexen Sallandse Poort, de Kleine Hagen Laag Zuthem en de Zegge VII is er sprake van risico. Een verandering in de parameters (rente, kostenstijging, looptijd en opbrengsten) heeft een hoger nadelig exploitatieresultaat tot gevolg. Daarnaast is er binnen de complexen Franciscushof en de Zegge VII sprake van een hoge boekwaarde in combinatie met een groot uitgeefbaar gebied en lange looptijd. In hoeverre het totale perceel uitgegeven gaat worden is onzeker.

Het risicobedrag van € 5,75 mln. is als volgt opgebouwd:

Resumé	bedrag
woningbouw	€ 1.968.795
kantoren	€ 107.236
bedrijventerrein	€ 3.671.584
totaal	€ 5.747.614

Afgerond € 5.750.000.

Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico binnen de gemeente Raalte. Hiervoor wordt verwezen naar de Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing.

JAARREKENING

Hoofdstuk 4. Balans met toelichting

BALANS GEMEENTE RAALTE per 31 december 2014

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Vaste activa		
A. Materiële vaste activa	€ 89.317	€ 83.885
Investerings met een economisch nut:		
- gronden uitgegeven in erfpacht	€ -	€ -
- overige investeringen met economisch nut	€ 65.597	€ 78.521
Investerings, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	€ 20.071	€ -
Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	€ 3.649	€ 5.364
B. Financiële vaste activa	€ 15.115	€ 14.564
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	€ 384	€ 247
- gemeenschappelijke regelingen	€ -	€ -
- overige verbonden partijen	€ -	€ -
Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	€ 1.866	€ 1.949
- deelnemingen	€ 2.302	€ 2.485
- overige verbonden partijen	€ -	€ -
Overige langlopende leningen u/g	€ 9.188	€ 8.410
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	€ -	€ -
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 1.375	€ 1.473
Totaal vaste activa	€ 104.432	€ 98.449
Vlottende activa		
C. Voorraden	€ 35.879	€ 18.829
Grond- en hulpstoffen:		
a1 - Niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ 2.868	€ 2.682
a2 - overige grond- en hulpstoffen	€ 782	€ 541
b - Onderhanden werk: gronden in exploitatie	€ 32.229	€ 15.606
c - Gereed product en handelsgoederen		
d - Vooruitbetalingen		
D. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	€ 7.578	€ 7.747
- Vorderingen op openbare lichamen	€ 3.911	€ 5.004
- Verstrekte kasgeldleningen	€ -	€ -
- Overige vorderingen	€ 1.689	€ 2.743
- Schatkistbankieren	€ 1.979	€ -
E. Liquide middelen	€ 5.145	€ 5.144
- kassaldi	€ 14	€ 13
- banksaldi	€ 5.131	€ 5.131
F. Overlopende activa	€ 2.357	€ 468
Totaal vlottende activa	€ 50.960	€ 32.188
afrondding		€ 1-
Totaal - generaal	€ 155.391	€ 130.637

BALANS GEMEENTE RAALTE per 31 december 2014

PASSIVA	(bedragen x € 1.000)	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Vaste passiva			
G. Eigen vermogen	€ 59.200	€ 65.531	
- Algemene reserve	€ 17.634	€ 20.891	
- Bestemmingsreserves	€ 39.673	€ 47.512	
- gerealiseerd resultaat	€ 1.893	€ 2.872-	
H. Voorzieningen	€ 8.035	€ 3.940	
- voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 2.915	€ 2.912	
- voorzieningen ter egalisering van kosten	€ 750	€ 1.028	
- voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	€ 4.369	€ -	
I. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	€ 62.626	€ 35.696	
Obligatieleningen	€ -	€ -	
Onderhandse leningen van:			
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€ -	€ -	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 60.355	€ 33.545	
- binnenlandse bedrijven	€ -	€ -	
- overige binnenlandse sectoren	€ -	€ -	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	€ -	€ -	
- waarborgsommen	€ -	€ -	
- door derden belegde gelden	€ 2.271	€ 2.151	
Totaal vaste passiva	€ 129.861	€ 105.167	
Vlottende passiva			
J. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	€ 21.522	€ 22.155	
- kasgeldleningen	€ 9.000	€ 11.000	
- Bank- en giroaldi	€ 4.622	€ 5.188	
- overige schulden	€ 7.900	€ 5.967	
K. Overlopende passiva	€ 4.009	€ 3.316	
- nog te betalen bedragen	€ 2.940	€ 1.449	
- overige vooruitontvangen bedragen	€ 140	€ 64	
- van overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	€ 929	€ 1.803	
Totaal vlottende passiva	€ 25.531	€ 25.471	
afronding		€ 2-	
Totaal - generaal	€ 155.391	€ 130.637	
L. Gewaarborgde geldleningen en Garantstellingen	€ 157.916	€ 159.047	
	€ 2.518	€ 3.862	

4.2. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De programmarekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV vanaf 2004) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.

De activering van een investering gaat op basis van de verkrijgingsprijs (inkoopprijs en bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (aanschaffingskosten grond- en hulpstoffen en overige direct aan de vervaardiging toe te rekenen kosten).

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Een uitzondering daarop zijn de afschrijvingen op basis van annuïteiten waar een raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Op grond wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren onder andere voor:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Vervoermiddelen	5-10
Verkeer verbeterende maatregelen /aanleg rotondes	20
Automatisering	3-5

Voor een totaaloverzicht van de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de Nota afschrijvingsbeleid van 2008.

Balans

Vaste activa

1. Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn) bijvoorbeeld in de openbare ruimte zoals wegen, parken en water. Investerings in activa die geen opbrengsten genereren maar wel noodzakelijk zijn. Deze investerings komen bij voorkeur direct in zijn geheel ten laste van de exploitatie. Het is wel toegestaan om deze investerings te activeren maar daarbij moet de periode van activeren zo kort mogelijk zijn en gemaximeerd aan de levensduur van het actief.

Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven

Investerings die economisch nut opleveren (middelen genereren en/of verhandelbaar zijn) bijvoorbeeld in de openbare ruimte zoals parkeergarage, parkeerautomaten, erfpacht gronden en kunstgrasvelden.

2. Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Indien nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

1. Voorraden

Grondslagen waardering voorraden

De niet in exploitatie genomen (NIEGG) gronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs (aanschaffingskosten) van de gronden vermeerderd met de daaraan toe te rekenen kosten (rente en algemene beheerskosten).

Bij een lagere marktwaarde wordt voor het verschil afgewaardeerd of een voorziening gevormd ten laste van het resultaat en vervolgens via resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. Ook moet een voorziening worden gevormd wanneer het voornemen bestaat tot het in exploitatie nemen van bouwgronden, welke naar verwachting verliesgevend zal zijn.

De onderhanden werken (in exploitatie genomen bouwgronden) zijn gewaardeerd tegen de Vervaardigingskosten. Dit betreft de aanschaffingskosten van de gronden, de kosten van bouw- en woonrijp maken en de overige direct aan de vervaardiging toe te rekenen kosten, verminderd met de opbrengsten van grondverkoop, subsidies en bijdragen van derden. Bij de afwikkeling van complexen wordt het resultaat verrekend met de algemene reserve grondexploitatie. Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening gevormd ten laste van het resultaat en vervolgens via de resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve grondexploitatie. De voorzieningen worden in mindering gebracht op de voorraden.

Grondslagen resultaatbepaling

De baten en lasten zijn tegen nominale waarde zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De grondaan- en verkopen worden verantwoord in het jaar waarop de notariële akte is getransporteerd. De netto jaarlijkse rentelasten zijn via een systeem van renteomslagberekening ten laste van de exploitatie gebracht.

Bij de grondexploitaties vindt winstneming plaats op het moment dat de winst is gerealiseerd. Van 'winstneming' is bijv. sprake wanneer bij het opmaken van de jaarrekening er al meeropbrengsten zijn dan uitgaven en dat dit surplus meer is dan de nog te verwachten uitgaven. Voor verwachte verliezen is een voorziening gevormd ter hoogte van de verwachte verliezen.

2. Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3. Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

1. Eigen vermogen

Reserves zijn vermogensbestanddelen die zijn aan te merken als eigen vermogen en die bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden zijn. Het in bedrijfseconomische zin vrij besteedbaar zijn van de reserve wil zeggen dat tot het moment van daadwerkelijke aanwending er altijd voor gekozen kan worden om op basis van een politieke heroverweging de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

De reserves kunnen onverdeeld worden in:

Algemene reserves:

Dit zijn reserves met een algemeen karakter en daardoor vrij aanwendbaar, oftewel er is een vrij grote beleidsruimte. De rente wordt m.i.v. de begroting 2011 niet meer toegevoegd aan de reserves, maar wordt als rentebate opgenomen in de exploitatie. Uitzondering hierop is de rente van het weerstandsdeel van de algemene bestemmingsreserve en de rente van het weerstandsdeel van de bouwgrondexploitatie, evenals de rente van de reserve terugkoop zwembad.

De reserve weerstandsvermogen is destijds in 2012 bepaald op € 8.328.125 zijnde 12,5% van de omzet.

De algemene reserves worden veelal gevormd uit de exploitatiesaldi en ontvangsten met een incidenteel karakter.

Bestemmingsreserves:

Deze reserves zijn ingesteld voor de realisering van vooraf bepaalde doelen. De beleidsruimte van deze reserves is beperkt omdat er al sprake is van een bestemming (geoormerkt). Slechts bij heroverweging van beleid kan de bestemming van de reserve gewijzigd worden c.q. kan bepaald worden dat de reserve een algemeen karakter krijgt (algemene reserve).

2. Voorzieningen

Voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die apart zijn gezet met het oog op de lasten van verplichtingen en risico's die voorzienbaar zijn, waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is, maar het tijdstip van optreden onzeker is. Een voorziening is niet vrij besteedbaar.

Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting en/of het betreffende risico. Indien de verplichting of het risico niet te kwantificeren is dan dient hiervan melding te worden gemaakt in de risicoparagraaf.

Voorzieningen worden gerekend tot het vreemd vermogen en dienen dan ook afzonderlijk op de balans te worden verantwoord.

3. Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva zijn in een overzicht opgenomen de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente geborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.3 Toelichting op de balans

ACTIVA**VASTE ACTIVA**

Verloop van boekwaarden is als volgt:

	BW 31-12-2013	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2013	Investerings	Desinvesteringen	Afschr./aflos	Correctie BW	Voorziening	BW 31-12-2014	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2014
Materiële vaste activa	€ 83.885.572		€ 83.885.572	€ 10.185.296	€ 1.913.105	€ 2.840.443	€ -		€ 89.317.320	€ 663.205	€ 89.317.320
Financiële vaste activa	€ 14.910.798	€ 347.198	€ 14.563.600	€ 1.389.771	€ -	€ 522.174	€ -		€ 15.778.394	€ -	€ 15.115.189
Totaal	€ 98.796.370	€ 347.198	€ 98.449.172	€ 11.575.067	€ 1.913.105	€ 3.362.617	€ -	€ -	€ 105.095.714	€ 663.205	€ 104.432.509

Afschrijvingen zijn te splitsen in:

Afschrijvingen
Extra afschrijvingen/afwaarderingen/corr. boekw.
Eenmalige afschrijvingen
Aflossingen

	materieel	financieel	totaal
€	2.840.443	€ 97.832	€ 2.938.275
€	-	€ -	€ -
€	-	€ -	€ -
€	2.840.443	€ 424.342	€ 424.342
€	-	€ 522.174	€ 3.362.617

afschrijvingen / aflossingen /
afwaarderingen / correctie boekwaarde

Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de bijlage "Staat geactiveerde kapitaaluitgaven"

A. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	BW 31-12-2013
€	-
€	78.521.163
€	-
€	-
€	5.364.409
Totaal	€ 83.885.572

Investerings met een economisch nut:

- In erfpacht uitgegeven gronden
- Overige investeringen met een economisch nut
Investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

	BW 31-12-2014
€	-
€	65.596.946
€	20.070.907
€	3.649.467
Totaal	€ 89.317.320

De boekwaarde van de erfpachtgronden is in het boekjaar niet gemuteerd.

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	BW 31-12-2013	BBV wijziging	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Correctie BW	BW 31-12-2014
1) Specificatie overige investeringen met economisch nut							
Gronden en terreinen	€ 8.099.226	€ 330.525	€ 54.951	€ 178.558	€ -	€ -	€ 7.645.095
Woonruimten	€ 0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 0
Bedrijfsgebouwen	€ 44.136.391	€ 42.987	€ 8.796.351	€ 501.987	€ 1.002.796	€ 1.353.046	€ 52.738.018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 20.171.399	€ 19.957.795	€ 81.087	€ 81.087	€ 11.417	€ -	€ 202.187
Vervoermiddelen	€ 1.143.757	€ -	€ -	€ 788.257	€ 98.224	€ -	€ 257.276
Machines, apparaten en installaties	€ 1.002.264	€ 44.292	€ 329.299	€ 196.132	€ 191.560	€ -	€ 899.580
Overige materiële vaste activa	€ 3.588.297	€ 6.962	€ 325.904	€ 38.511	€ 268.192	€ -	€ 3.600.537
Software	€ 379.829	€ -	€ 150	€ -	€ 125.726	€ -	€ 254.253
Totaal	€ 78.521.163	€ 20.382.560	€ 9.587.743	€ 1.784.532	€ 1.697.915	€ 1.353.046	€ 65.596.946

Boekwaarde van de Brede School Raalte is overgeheveld van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

ACTIVA**VASTE ACTIVA**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen > € 50.000 staan in onderstaand overzicht vermeld

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed	Cumulatief t/m krediet
- Aanschaf tractor Massey Ferguson	€ 173.682	€ 184.105	€ 184.105
- Vervanging cirkelmaaier nr. 27	€ 95.560	€ 99.208	€ 99.208
- Brede school Raalte	€ 3.598.389	€ 2.689.251	€ 4.042.297
- Renovatie St. Nicolaasschool	€ 1.000.000	€ 809.938	€ 809.938
- Nieuwbouw Carmel College Salland	€ 11.149.600	€ 5.290.483	€ 5.300.883
- Kunstgrasveld Nieuw Heeten; toplaag	€ 120.000	€ 148.506	€ 148.506
- Kunstgrasveld Nieuw Heeten; ondergrond	€ 230.000	€ 163.039	€ 163.039
- Grond Trefpunt Heeten	€ 8.418.870	€ 54.951	€ 54.951
- Aanleg drukrieling buitengebied	€ 330.000	€ 173.650	€ 8.396.521
- Drainage ipv diepwells Heino zuid	€ 220.439	€ 56.628	€ 332.874
- Renovatie put/rieling Langkampweg	€ 280.000	€ 98.351	€ 187.114
- Vervangen rieling en afkoppelen Lemelerweg	€ 150.000	€ 143.625	€ 115.359
- Vervangen rieling Weseperweg			€ 157.704

Toelichting op enkele kredietoverschrijdingen in bovenstaande tabel

- 1) Overschrijding wordt veroorzaakt door de afname van een niet geraamde optie.
- 2) Overschrijding wordt negatief overgebracht naar 2015; in 2015 vindt de verrekening van btw compensatie plaats.
- 3) Grond nodig voor realisatie MFA Heeten, dit was bij de krediet aanvraag niet mee genomen.

Voor het verloop van de kredieten wordt verwezen naar het bijlagenboek onder 2c Overbrenging kapitaalcredieten.

2) Specificatie investeringen waarvoor ter beschrijving van de kosten een heffing kan worden geheven

Economisch nut:

Gronden en terreinen
Bedrijfsgebouwen
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
Machines, apparaten en installaties
Overige materiële vaste activa
Maatschappelijk nut:
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
Overige materiële vaste activa

	BW 31-12-2013	BBV wijziging	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Correctie BW	BW 31-12-2014
€	€	€	€	€	€	€	€
	330.525	42.987	-	-	4.396	-	330.525
	42.987	19.957.795	10.360	-	867.258	-	48.951
	€	€	€	€	€	€	€
	44.292	6.962	538.935	49.994	7.049	-	19.579.477
	€	€	€	€	€	€	€
	6.962	79.336	-	-	633	-	37.243
	€	€	€	€	€	€	€
	79.336	7.573	-	-	15.635	-	63.229
	€	€	€	€	€	€	€
	7.573		549.295	49.994	2.892	-	63.701
	€	€	€	€	€	€	€
	20.469.469	€	€	€	897.863	-	4.681
	€	€	€	€	€	€	€
Totaal	€	€	€	€	€	€	€
	20.469.469	549.295	549.295	49.994	897.863	-	20.070.907

Door een BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) wijziging dienen investeringen met een economisch nut die voor de gemeente inkomsten kunnen genereren, afzonderlijk in de balans vermeld te worden.

3) Specificatie investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut weer

De specificatie is als volgt:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
Overige materiële vaste activa

	BW 31-12-2013	BBV wijziging	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Correctie BW	BW 31-12-2014
€	€	€	€	€	€	€	€
	3.878.554	79.336	47.019	-	214.356	-	3.631.882
	€	€	€	€	€	€	€
	1.485.855	7.573	1.240	78.580	30.310	1.353.046	17.586
	€	€	€	€	€	€	€
	5.364.409	86.909	48.258	78.580	244.665	1.353.046	3.649.467
	€	€	€	€	€	€	€
Totaal	€	€	€	€	€	€	€

Toelichting afschrijvingstermijn:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken, deze is zeer divers; van 1 t/m 40 jaar.
Overige materiële vaste activa, deze is zeer divers; van 1 t/m 30 jaar.

ACTIVA**VASTE ACTIVA****B Financiële vaste activa**

De specificatie is als volgt:

- Kapitaalverstrekkingen aan:
- deelnemingen 1)
 - gemeenschappelijke regelingen
 - overige verbonden partijen
- Langlopende leningen aan:
- woningbouwcorporaties (via staat E)
 - deelnemingen 2)
 - overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen vlg 3)
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden 4)

Totaal**1) Specificatie kapitaalverstrekkingen deelnemingen**

- Aandelen BNG (25.987 stuks)
- Cumpreis aandelen NV Bouwfonds NG
- Aandelen NV ROVA
- Aandelen NV ROVA 2009
- Aandelen Enxetis
- Vordering op Enxetis B.V.
- Verkoop Vennootschap B.V.
- Altergo NV
- Altergo NV vordering 2016 1)
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
- CBL Vennootschap B.V.
- Claim Staat Vennootschap B.V.
- Aandelen Vitens (vm. WMO)
- Aandelen WEZO
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Wazo
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Sportbedrijf
- Aandelen Wadinko

BW 31-12-2013	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2013	Investerings	Desinvesteringen	aflos/afschr	Bijdr. van derden	BW 31-12-2014	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2014
€ 246.816	€	€ 246.816	€ 466.007	€	€ 12.630	€	€ 700.192	€	€ 384.185
€ -	€	€ -	€ -	€ 1	€	€ -	€ -	€	€ -
€ -	€	€ -	€ -	€	€	€ -	€ -	€	€ -
€ 1.948.811	€	€ 1.948.811	€ -	€	€ 82.987	€	€ 1.865.824	€	€ 1.865.824
€ 2.831.979	€ 347.198	€ 2.484.781	€ -	€	€ 182.687	€	€ 2.649.292	€ 347.198	€ 2.302.094
€ 8.410.118	€	€ 8.410.118	€ 923.764	€	€ 146.038	€	€ 9.187.844	€	€ 9.187.844
€ -	€	€ -	€ -	€	€	€ -	€ -	€	€ -
€ 1.473.075	€	€ 1.473.075	€ -	€	€ 97.832	€	€ 1.375.242	€	€ 1.375.242
€ 14.910.798	€ 347.198	€ 14.563.600	€ 1.389.771	€ 1	€ 522.174	€ -	€ 15.778.394	€ 663.205	€ 15.115.189

BW 31-12-2013	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2013	Investerings	Desinvesteringen	aflos/afschr	Bijdr. van derden	BW 31-12-2014	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2014
€ 64.968	€	€ 64.968	€	€	€ 12.629	€	€ 64.968	€	€ 64.968
€ 12.629	€	€ 12.629	€	€	€	€	€ 0	€	€ 0
€ 53.886	€	€ 53.886	€	€	€	€	€ 53.886	€	€ 53.886
€ 6.694	€	€ 6.694	€	€	€	€	€ 6.694	€	€ 6.694
€ 4.536	€	€ 4.536	€	€	€	€	€ 4.536	€	€ 4.536
€ 9	€	€ 9	€	€	€	€	€ 9	€	€ 9
€ 9	€	€ 9	€	€	€	€	€ 9	€	€ 9
€ 1	€	€ 1	€ 316.007	€ 1	€	€	€ 316.007	€	€ -
€ -	€	€ -	€	€	€	€	€ -	€	€ -
€ -	€	€ -	€	€	€	€	€ -	€	€ -
€ 9	€	€ 9	€	€	€	€	€ 9	€	€ 9
€ 10.210	€	€ 10.210	€	€	€	€	€ 10.210	€	€ 10.210
€ 54.000	€	€ 54.000	€	€	€	€	€ 54.000	€	€ 54.000
€ 30.857	€	€ 30.857	€ 150.000	€	€	€	€ 30.857	€	€ 30.857
€ 9.000	€	€ 9.000	€	€	€	€	€ 9.000	€	€ 150.000
€ 246.816	€ -	€ -	€ 466.007	€ 1	€ 12.630	€ -	€ 700.192	€ 316.007	€ 384.185

(1) Vordering op Altergo. In 2008 is een vaststellingsovereenkomst opgesteld tussen Essent 11 deelnemende gemeenten en de stedendriehoek. Deze overeenkomst behelst de terugbetaling van het commandair Kapitaal gesloten tussen Essent N.V. en Edon Groep B.V., 11 gemeenten en de regio stedendriehoek, waarbij tevens de STIVAM, VAMU C.V. en VAMU Beheer B.V. partij zijn. Essent is op 24 november 2014 gevraagd de gemaakte afspraken uit 2008 na te komen. Hierop is tot heden nog geen bevestigend antwoord ontvangen, omdat de ontvangst van € 316.000 nog niet zeker is voor deze post een voorziening opgenomen.

2) Specificatie langlopende leningen aan deelnemingen

- Achtergestelde lening Essent (vm Edon)
- Achtergestelde lening NV ROVA
- Achtergestelde lening Vitens
- Bijzonder Achtergestelde lening Larcom

BW 31-12-2013	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2013	Investerings	Desinvesteringen	aflos/afschr	Bijdr. van derden	BW 31-12-2014	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2014
€ 90.756	€	€ 90.756	€	€	€	€	€ 90.756	€	€ 90.756
€ 932.534	€	€ 932.534	€	€	€	€	€ 932.534	€	€ 932.534
€ 1.461.491	€	€ 1.461.491	€	€	€ 182.687	€	€ 1.278.804	€	€ 1.278.804
€ 347.198	€ 347.198	€ -	€	€	€	€	€ 347.198	€ 347.198	€ -
€ 2.831.979	€ 347.198	€ 2.484.781	€ -	€ -	€ 182.687	€ -	€ 2.649.292	€ 347.198	€ 2.302.094

ACTIVA**VASTE ACTIVA**

- 3) Spec. overige langlopende leningen:
- St. Beheer Coerden gem. Raalte
 - Geldlening stimuleringsfonds Bouwfonds NG
 - Geldleningen startfonds Volkshuisvesting
 - Duurzaamheidsleningen Volkshuisvesting
 - Geldlening Kulturhus Raalte Stim.f. Volksh.
 - Geldleningen gem. sportaccommodaties
 - Geldlening Regionale Brandweer
 - Geldlening sporthal Heeten
 - Tafeltennisvereniging Heino
 - Lening Volksuivereniging
 - Vordering op Vordering Enexis en verkoop Vennootschap

Totaal

	BW 31-12-2013	Investeringen	Desinvesteringen	aflos./afschr.	Bijdr. van derden	BW 31-12-2014
€	5.704.185	€	14.496			€ 5.704.185
€	563.135	€	174.905	€ 43.769		€ 577.630
€	683.866			€ 4.413		€ 815.002
€	55.669					€ 51.256
€	353.827	€	150.000	€ 72.918		€ 353.827
€	654.673	€	584.364	€ 14.191		€ 731.755
€	12.292	€		€ 2.500		€ 570.173
€	12.650			€ 7.624		€ 9.792
€	5.907			€ 623		€ 5.026
€	363.915					€ 5.284
€	8.410.118	€ 923.764	€ -	€ 146.038	€ -	€ 9.187.844

- 4) Spec. bijdragen aan activa in eigendom van derden

- Brandveiligheidsmaatregelen schoolgebouwen
- Bouw nieuw Horsthuis Broekland
- Gem. aandeel in activiteitencentrum Raalte
- Investeringskosten FRC gebouwen
- Investeringskosten diverse VO gebouwen
- Overigen

	BW 31-12-2013	Investeringen	Desinvesteringen	aflos./afschr.	Correctie BW	BW 31-12-2014
€	118.319			€ 23.025		€ 95.294
€	544.484			€ 18.120		€ 526.364
€	30.232			€ 6.006		€ 24.226
€	328.764			€ 16.438		€ 312.325
€	415.564			€ 27.099		€ 388.465
€	35.712			€ 7.143		€ 28.569
€	1.473.075	€ -	€ -	€ 97.832	€ -	€ 1.375.242

Mogelijk af te stoten vaste activa
Niet van toepassing.

ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

C Voorraden

De specificatie is als volgt:

Grond- en hulpstoffen:

- Niet in exploitatie genomen bouwgronden
 - Onderhanden werk, gronden in exploitatie

Totaal boekwaarde

Algemeen door voorziening verwacht verlies
 - Niet in exploitatie genomen bouwgronden
 - Onderhanden werk, gronden in exploitatie

Totaal balanswaarde

BV 31-12-2014	na correctie t.t.c.	BV 31-12-2013
€ 3.650.370	€ 3.459.441	€ 3.222.016
€ 36.543.743	€ 19.682.367	€ 19.618.892
€ 40.194.112	€ 23.141.808	€ 23.141.808
€ -	€ -	€ -
€ 4.314.591	€ 4.312.801	€ 4.312.801
€ 35.519.521	€ 18.529.007	€ 18.529.007

Niet in exploitatie genomen bouwgronden

Gronnen in contract:	Boekwaarde 01-01-2014	Stand voorz. 01-01-2014	Balanswaarde 01-01-2014	Overboeking na OHW	Balancewaarde 01-01 na herz.	Investeringen	Alwaardering	Des- investeringen	Mutaties in reserves	Mutaties in voorziening	Boekwaarde 31-12-2014	Stand voorz. 31-12-2014	Balancewaarde 31-12-2014	aantal m2	Balance- waarde per m2
13 Overige centrum	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ 73.650	€ 3.465		€ 1.830	€ 3.465	€ -	€ 73.650	€ -	€ -	0	0
72 de Zegge VI fase 2	€ 121.300	€ -	€ -	€ 121.300	€ 121.300	€ 3.066		€ -	€ 3.066	€ -	€ 121.300	€ -	€ 73.650	14.730	€ 5
75 Uitbreiding Nieuw Heelen	€ 487.155	€ -	€ -	€ 487.155	€ 487.155	€ 1.305		€ -	€ 1.305	€ -	€ 487.155	€ -	€ 487.155	24.260	€ 5
78 01 Veldsegg Heelen fase 2	€ 62.500	€ -	€ -	€ 62.500	€ 62.500	€ 1.600		€ -	€ 1.600	€ -	€ 62.500	€ -	€ 62.500	97.431	€ 5
79 1 Broeck NNEGG	€ 68.458	€ -	€ -	€ 68.458	€ 68.458	€ 1.973		€ -	€ 1.973	€ -	€ 68.458	€ -	€ 68.458	12.500	€ 5
84 Vonninbouwalocaties Laag Zuthem	€ 45.000	€ -	€ -	€ 45.000	€ 45.000	€ 1.288		€ -	€ 1.288	€ -	€ 45.000	€ -	€ 45.000	13.602	€ 5
88 Lundenholthuis NNEGG	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ 0	€ -		€ -	€ -	€ -	€ 0	€ -	€ 0	9.000	€ 5
90 Blankenfort IV	€ 645.873	€ -	€ -	€ 645.873	€ 645.873	€ 132.849		€ 90	€ 90	€ -	€ 778.632	€ -	€ 778.632	8.920	€ 87
92 locatie Horizon	€ 318.856	€ -	€ -	€ 318.856	€ 318.856	€ 59.819		€ -	€ -	€ -	€ 372.675	€ -	€ 372.675	5.200	€ 72
93 Hartkampschool	€ 1.400.124	€ -	€ -	€ 1.400.124	€ 1.400.124	€ 52.774		€ 51.652	€ 76.428	€ -	€ 52.774	€ -	€ 52.774	6.292	€ 8
94 vm gymzaal Nw Heelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.636.649	€ 147.408		€ 68.750	€ -	€ -	€ 1.588.226	€ -	€ 1.588.226	274.902	€ 6
99 Verspreid bezit	€ 3.222.916	€ -	€ -	€ 3.222.916	€ 3.459.441	€ 414.586		€ 55.272	€ 98.636	€ -	€ 3.850.370	€ -	€ 3.850.370	466.917	€ 8

NIEGG: Uitbreiding Nieuw Heelen, Veldsegg Heelen fase II, locatie Horizon, Hartkampschool en deel van verspreid bezit (€ 1.108.821) restgronden, overige complexen.
 Restgronden, overige complexen en deel van verspreid bezit (€ 479.605).

In exploitatie genomen bouwgronden

In exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 01-01-2014	Stand voorz. 01-01-2014	Balancewaarde 01-01-2014	Overboeking van NIEGG	Balancewaarde 01-01 na herz.	Investeringen	Alwaardering	Des- investeringen	Winst- Uitname	Storting in voorziening t.v. reserve	Boekwaarde 31-12-2014	Stand voorz. 31-12-2014	Balancewaarde 31-12-2014
Grondexploitatie:													
16 Franciscushof	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ 0	€ 221.488		€ 78.066	€ 145.413	€ -	€ 16.653.129	€ -	€ -
17 Franciscushof Nieuw	€ 1.071.647	€ 511.070	€ 560.577	€ 236.525	€ 324.057	€ 20.401.884		€ 3.748.736	€ -	€ 154.103	€ 866.854	€ 356.967	€ 505.887
46 Sallandse Poort	€ 841.588	€ -	€ 841.588	€ -	€ 841.588	€ 285.905		€ 291.367	€ -	€ -	€ 834.126	€ -	€ 834.126
47 Salland II	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ 0	€ -		€ -	€ -	€ -	€ 0	€ -	€ -
48 het Faan II / Overstigt	€ 115.000	€ -	€ -	€ 115.000	€ 115.000	€ 6.524		€ 1.000	€ 23.476	€ -	€ 86.000	€ -	€ 86.000
63 Keizer Nieuw Heelen	€ 210.002	€ -	€ -	€ 210.002	€ 210.002	€ 1.441		€ 131.130	€ 149.086	€ -	€ 100.635	€ -	€ 100.635
69 Broekland	€ 1.123.420	€ -	€ -	€ 1.123.420	€ 1.123.420	€ 43.698		€ 9.383	€ -	€ -	€ 1.157.725	€ -	€ 1.157.725
71 de Zegge VI fase 1	€ 215.715	€ -	€ -	€ 215.715	€ 215.715	€ 23.572		€ -	€ -	€ -	€ 80.772	€ -	€ 80.772
72 de Zegge VI fase 2	€ 301.103	€ -	€ -	€ 301.103	€ 301.103	€ 32.923		€ 211.430	€ -	€ -	€ 122.597	€ -	€ 122.597
74 Borgvijk Luitenberg	€ 13.424.427	€ 3.502.515	€ 9.921.912	€ -	€ 9.921.912	€ 458.613		€ 12.169	€ -	€ 152.022	€ 13.870.872	€ 3.654.537	€ 10.216.335
76 het Vormink Marijnheem	€ 1.530.699	€ -	€ -	€ 1.530.699	€ 1.530.699	€ 56.946		€ 260.722	€ -	€ -	€ 1.326.923	€ -	€ 1.326.923
77 de Zegge VII	€ 584.063	€ -	€ -	€ 584.063	€ 584.063	€ 21.194		€ 9.609	€ -	€ -	€ 596.648	€ -	€ 596.648
78 uitbreiding Veldsegg	€ 584.063	€ -	€ -	€ 584.063	€ 584.063	€ 279.269		€ 13.179	€ -	€ 3.871	€ 747.835	€ 303.037	€ 444.748
82 uitbreiding Broekland I Broeck	€ 547.152	€ -	€ -	€ 547.152	€ 547.152	€ 17.235		€ 500	€ -	€ -	€ 563.867	€ -	€ 563.867
84 uitbreiding Broeck Laag Zuthem	€ 0	€ -	€ -	€ 0	€ 0	€ 30.121		€ 170.004	€ 119.883	€ -	€ 0	€ -	€ -
86 uitbreiding Lundenholthuis	€ 117.335	€ -	€ -	€ 117.335	€ 117.335	€ 4.500		€ -	€ -	€ -	€ 1	€ -	€ -
89 Kiezebos III	€ 19.919.892	€ 4.312.801	€ 13.606.091	€ 236.625	€ 15.363.566	€ 21.918.875		€ 5.204.462	€ 147.012	€ 1.760	€ 39.645.316	€ 4.314.591	€ 32.929.152
91 Kleefseweg	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Totaal € 23.141.808 € 4.312.801 € 18.829.008 € 236.625 € 18.829.003 € 22.533.472 € 40.194.112 € 3.141.591 € 35.979.521

Het totale verwachte resultaat op eindwaarde is berekend op € 9,4 min. Het totaal van de nog te maken kosten bedraagt € 49,7 min en het totaal van de nog te verwachten opbrengsten bedraagt € 66,2 min.
 Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar het jaarverslag paragraaf Grondeexploitatie.

0

ACTIVA**VLOTTENDE ACTIVA****D. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar**

De specificatie is als volgt:

Vorderingen op openbare lichamen
Verstrekte kasgeldleningen
Overige vorderingen
Schatkistbankieren

Per 31-12-2014 nominaal	Voorziening oninbaarheid	In mindering op Debiteuren saldo	Per 31-12-2014 Gecorrigeerd	Per 31-12-2013 Gecorrigeerd
€ 3.086.778	-	€ 823.739-	€ 3.910.517	€ 5.003.783
€ -	-	-	-	-
€ 1.934.160	€ 245.603	€ -	€ 1.688.557	€ 2.743.419
€ 1.979.285	€ -	€ -	€ 1.979.285	€ -
€ 7.000.223	€ 245.603	€ 823.739-	€ 7.578.359	€ 7.747.202

Totaal

Specificatie van de overige vorderingen

Debiteuren algemeen
Debiteuren belastingen
Debiteuren Soza

Subtotaal debiteuren
Tussenrekening btw algemeen

Per 31-12-2014 nominaal	Voorziening oninbaarheid	In mindering op Debiteuren saldo	Per 31-12-2014 Gecorrigeerd	Per 31-12-2013 Gecorrigeerd
€ 1.184.996	€ 69.239	-	€ 1.115.756	€ 2.345.535
€ 306.981	€ 37.120	-	€ 269.861	€ 147.536
€ 442.184	€ 139.244	€ -	€ 302.940	€ 250.348
€ 1.934.160	€ 245.603	€ -	€ 1.688.557	€ 2.743.419
€ -	-	-	€ -	€ -
€ 1.934.160	€ 245.603	€ -	€ 1.688.557	€ 2.743.419

Totaal

De vorderingen uit hoofde van uitvoering van de wet BBZ ter grootte van € 591.455 is net als in voorgaande jaren niet op de balans opgenomen. In de gewijzigde Regeling financiering en verantwoording IOAW, IOAZ en Bbz 2004 is de macronorm voor ontvangsten in het kader van het Besluit Bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) voor 2013 tot en met 2015 vastgesteld op 54,9%. Gemeenten die meer ontvangsten genereren, mogen deze zelf houden. Hoewel dit een vordering is, is gezien het karakter van de vordering de inschatting dat voor de vordering een voorziening opgenomen zou moeten worden. Om deze reden is deze post niet opgenomen in de balans, Verantwoording als bate vindt plaats op het moment dat de aflossing daadwerkelijk ontvangen wordt.

Drempelbedrag Schatkistbankieren (SKB)

Onderstaande tabel geeft het gemiddelde kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer.

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury zijn de risico's in sterke mate beperkt door de verankering van het schatkistbankieren in de Wet Fido. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeven verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn middelen onder het drempelbedrag. Dit betreft 0,75% van het begrotingstotaal en is ingesteld om voldoende saldo aan te houden voor het dagelijks betalingsverkeer. Uit de onderstaande tabel valt af te leiden dat in het boekjaar 2014 het drempelbedrag niet overschreden is. Dit is ook onmogelijk doordat de gemeente bijna alle middelen bij de BNG heeft staan en wij gebruik maken van de afroom faciliteit van de BNG die rekening houdt met de limiet. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Financiering.

Drempelbedrag (SKB)	1e kwartaal 2014	2e kwartaal 2014	3e kwartaal 2014	4e kwartaal 2014
	Bedragen x € 1 mln.			
Drempelbedrag (0,75% van de begroting)	€ 498	€ 498	€ 498	€ 498
Gemiddeld saldo buiten 's Rijks schatkist	€ 473	€ 359	€ 420	€ 393
Ruimten binnen limiet (+) overschrijding (-)	€ 25	€ 139	€ 78	€ 105

ACTIVA**VLOTTENDE ACTIVA****E. Liquide middelen**

De liquide middelen betreffen:

	Per 31-12-2014
Kassaldi	€ 13.994
Banksaldi 1)	€ 5.130.856
Totaal	€ 5.144.850

1) Specificatie banksaldi

NL90 BNGH 0285.0671.84 Stichting Beheer Goederen
 NL25 RABO 0327.1000.95 Zwembad
 NL41 RABO 0130.4446.26 voorschotrek Participatie
 NL69 BNGH 0285.0632.94 Grondbedrijf
 Rabobank nr. 33.12.536.766 bedrijfsbonusrekening

F. Overlopende activa

De specificatie is als volgt:

Nog te ontvangen bedragen 1)
 Vooruitbetaalde bedragen 2)

Totaal

	Per 31-12-2014
€	2.305.079
€	52.163
€	2.357.242

1) Specificatie nog te ontvangen bedragen

Cafetariaplan; fietsenplan
 Voorschotten algemeen
 Kasbeheer Puza
 Diversen Soza
 Rijksbijdrage Soza
 Gem. personeel salarissen/loonheffing c.a.
 Ontvangsten BNG
 Belastingdienst, BTW zwembaden te vorderen
 Belastingdienst, BTW grondexploitatie te vorderen
 Belastingdienst, BCF te vorderen
 Veiligheidsregio, restitutie gem. bijdrage 2014
 Rova, eindafrekening 2014
 Gem. Raalte, nog niet gefactureerde begrafenisrechten
 Provincie Overijssel, kaveriul Boeterveld
 Belastingdienst, btw gemeente + de Mare voor gemeene rekening
 Provincie Overijssel, gebiedsproces Boeterveld
 Provincie Overijssel, praktijknetwerk evenwichtsbem.
Vervolg 1) Specificatie nog te ontvangen bedragen
 Provincie Overijssel, afrekening verkeersveiligheid 2014
 DOWR, diftar, toeristen- en forensenbelasting
 VVN, teveel subsidie 2014
 DOWR Belastingen
 Negatief onder de crediteuren

	Per 31-12-2013
€	13.279
€	5.130.787
€	5.144.066

	Per 31-12-2013
€	5.125.012
€	949
€	4.209
€	617
€	-
€	5.130.787

	Per 31-12-2013
€	451.222
€	17.000
€	468.222

	Per 31-12-2013
€	11.656
€	6.760
€	690
€	2.264
€	75.040
€	4.763
€	50
€	-
€	-
€	-
€	-
€	-
€	-
€	350.000
€	-
€	-
€	-
€	-
€	-
€	451.222

ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

2) Spec. Vooruitbetaalde bedragen

Huur aula Pleegste
Overeenkomst horeca
Workfast
Overige vooruitbetaald

	Per 31-12-2014
€	-
€	-
€	39.120
€	13.043
€	52.163

	Per 31-12-2013
€	9.000
€	8.000
€	-
€	-
€	17.000

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN**

De specificatie is als volgt:

	BW 31-12-2014		BW 31-12-2013	
	voor bestemming	na bestemming	voor bestemming	na bestemming
Algemene reserves:	€ 17.634.075	€ 19.527.110	€ 20.891.267	€ 18.018.822
Bestemmingsreserves:	€ 39.672.918	€ 39.672.918	€ 47.512.270	€ 47.512.270
Gerealiseerd resultaat	€ 1.893.035	€ -	€ 2.872.445	€ -
Totaal	€ 59.200.028	€ 59.200.028	€ 65.531.092	€ 65.531.092

	Boekwaarde 31-12-2013 voor resultaat bestemming	Rekenings- saldo 2013	Boekwaarde 31-12-2013 na bestemming	Toevoeging via 980		Onttrekking via 980		Mutaties binnen reserves via 980	Boekwaarde op 31-12-2014
				wegens rente	via exploitatie	via exploitatie	dekking kapitaallasten		
Algemene reserves:	€ 12.115.955	€ 2.872.445	€ 9.243.510	€ 263.259	€ 173.229	€ 2.595.535		€ 1.774.300	€ 8.595.504
902 alg bestemmingsreserve	€ 8.775.312		€ 8.775.312						€ 9.038.571
906 weerstandsvermogen									
Bestemmingsreserves:									
001 vastgoed	€ 16.591		€ 16.591		€ 15.659	€ 16.591			€ 0
002 frictiekosten personeel	€ 13.901		€ 13.901						€ 29.560
003 huisvesting ambtelijk apparaat	€ 15.705		€ 15.705				€ 5.429		€ 10.276
005 Pago-onderzoek	€ 79.717		€ 79.717		€ 19.010				€ 98.727
006 Strategisch personeelsbeleid	€ 285.532		€ 285.532		€ 266.367				€ 551.899
007 opleidingen personeel	€ -		€ -						€ -
012 dienstverlening	€ 67.075		€ 67.075		€ 14.538	€ 81.613			€ 0
014 revolving fund	€ 409.436		€ 409.436			€ 221.894			€ 187.542
209 uitvoering GVVp	€ 488.922		€ 488.922			€ 146.107			€ 342.815
212 jaarbudget wegen buiten beb kom	€ 60.279		€ 60.279			€ 1.625			€ 58.654
213 jaarbudget wegen bin beb kom	€ 240.500		€ 240.500		€ 52.076				€ 292.576
254 onderhoud bruggen en tunnels	€ 29.921		€ 29.921						€ 29.921
255 betaald parkeren	€ 420.971		€ 420.971		€ 409.834	€ 455.960			€ 374.845
306 reserve economisch beleid	€ 88.624		€ 88.624						€ 88.624
411 onderhoud onderwijsgebouwen alg.	€ 1.179.132		€ 1.179.132		€ 268.219	€ 115.874			€ 1.331.478
435 huisvestingsontw peuterspeelzaalwerk	€ 52.243		€ 52.243						€ 52.243
501 diensten wonen en zorg	€ 144.554		€ 144.554			€ 24.141			€ 120.413
507 herstructurering sportvelden	€ 113.803		€ 113.803			€ 100.800			€ 13.003
508 sportstimulering	€ 526.806		€ 526.806		€ 14.199	€ 104.343			€ 436.662
510 cofinanciering	€ 144.742		€ 144.742					€ 144.742	€ -
516 Kracht van Salland (Nw)	€ -		€ -		€ 32.828			€ 415.182	€ 448.010
550 culturele en/of beeldbepalende voorz.	€ 293.854		€ 293.854		€ 451	€ 37.200			€ 257.105
570 toeristisch beleid	€ 301		€ 301		€ 340				€ 641
574 onderhoud openbaar groen	€ 1.427		€ 1.427						€ 1.427
576 inwonersinitiatieven	€ 50.032		€ 50.032		€ 20.000	€ 7.802			€ 62.230
631 Sociale infrastructuur	€ 2.245.495		€ 2.245.495			€ 1.651.385			€ 594.110
663 egalisatie WWB	€ 1.500.001		€ 1.500.001		€ 351.628	€ 486.350			€ 1.365.278
664 reserve WMO	€ 852.316		€ 852.316		€ 1.224.485				€ 2.076.801
704 egalisatie afvalverwijdering	€ 1.117.966		€ 1.117.966		€ -	€ 68.331			€ 1.049.635
707 klimaatbeleid	€ 145.483		€ 145.483		€ 171.357	€ 5.322.015			€ 47.457
752 vervanging en renovatie riolering	€ 5.150.658		€ 5.150.658						€ 0

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN**

	Boekwaarde 31-12-2013 voor resultaat bestemming	Rekenings- saldo 2013	Boekwaarde 31-12-2013 na bestemming	Toevoeging via 980		Onttrekking via 980		Mutaties binnen reserves via 980	Boekwaarde op 31-12-2014
	€	€	€	wegens rente	via exploitatie	via exploitatie	dekking kapitaallasten	€	€
802 bovenwijkse voorzieningen	€ 1.540.936		€ 1.540.936	€ 46.228	€ 111.342	€ 116.481		€ 124.507	€ 1.582.024
803 grondexploitatie algemeen	€ 1.115.649		€ 1.115.649	€ 33.469	€ 559.785	€ 516.793			€ 1.316.616
804 spoorse doorsnijding Raalte Noord	€ 4.392.474		€ 4.392.474			€ 30.663		€ 124.507-	€ 4.361.812
810 archeologie (vanuit 830)	€ 124.507		€ 124.507						€ 0-
813 Franciscushof (vanuit 830)	€ 806.125		€ 806.125						€ 709.460
814 Claims bouwgrondexploitatie (830)	€ 266.684		€ 266.684		€ 687	€ 96.665			€ 221.556
815 Stedelijke vernieuwing	€ 372.000		€ 372.000		€ 653.000	€ 45.816			€ 1.002.557
816 Kracht van Salland Buiten	€ 47.500		€ 47.500		€ 17.128			€ 64.628-	€ -
851 ondern woonwagendplaatsen	€ 29.902		€ 29.902						€ 29.902
857 plattelandontwikkeling	€ 119.224		€ 119.224		€ 142.257	€ 55.669		€ 205.812-	€ 0
858 publiek private toeristische projecten	€ 25.000		€ 25.000						€ 25.000
905 hertaxatie/uitvoering wet WOZ	€ 150.000		€ 150.000						€ 150.000
914 ICT samenwerking	€ 523.794		€ 523.794		€ 87.551	€ 130.046			€ 481.299
916 reserve infrastructuur	€ 95.319		€ 95.319			€ 73.961			€ 21.358
920 gemeentelijke gebouwen	€ 550.772		€ 550.772		€ 286.017	€ 261.975			€ 574.814
921 welzijnsgebouwen	€ 990.061		€ 990.061		€ 231.487	€ 56.000			€ 1.165.548
922 sportgebouwen	€ 673.537		€ 673.537		€ 441.977	€ 160.065			€ 955.459
Gekoppelde reserves met bestemming:									€ -
008 gekoppelde reserve huisvesting	€ 7.179.741		€ 7.179.741			€ 224.367			€ -
009 gekoppelde reserve gemeentewerf	€ 634.436		€ 634.436			€ 27.705			€ 6.955.374
013 herhuisvesting ambt apparaat 2009	€ 687.771		€ 687.771			€ 40.011			€ 606.731
102 gekoppelde res kazerne Heeten	€ 224.058		€ 224.058			€ 224.058			€ 647.760
414 gekoppelde reserve nieuwbouw CCS	€ 3.011.072		€ 3.011.072			€ 91.245			€ -
427 gekoppelde reserve nieuwb Horizon	€ 474.528		€ 474.528			€ 14.380			€ 2.919.827
505 terugkoop zwembad	€ 4.285.517		€ 4.285.517	€ 128.566					€ 460.148
551 gekoppelde reserve Hoftheater	€ 691.580		€ 691.580			€ 17.290		€ -1.774.300	€ 4.414.083
564 Kunstgrasvelden	€ 1.781.568		€ 1.781.568						€ 674.290
915 BTW-compensatiefonds	€ 468.511		€ 468.511			€ 130.775			€ 7.268
951 vervangings-/en vernieuwingsreserve	€ 514.017		€ 514.017			€ 383.664			€ 337.736
afrondingsverschil	€ 1		€ 1						€ 130.363
	€ 68.403.537	€ 2.872.445-	€ 65.531.093	€ 471.522	€ 5.565.450	€ 14.255.642	€ 5.429	€ -	€ 57.306.994

De Algemene reserve dient als weerstandsvermogen voor onverwachte legenvallers, exclusief grondexploitatie (waarvoor een afzonderlijke algemene reserve aanwezig is). De Algemene reserve grondexploitatie dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van onverwachte uitvoeringsrisico's inzake exploitatie. Dit weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2014 € 1,3 miljoen (ultimo 2013 € 1,1 miljoen) of 3,7% (ultimo 2013 5,9%) van de boekwaarde van de voorraden grond.

Toelichting reserves**902 Algemene reserve**

In beginsel is dit een vrij aanwendbare reserve. De jaarlijkse rente wordt aan de reserve toegevoegd. Naast deze rente wordt vanaf 1985, ook het rekeningsaldo met de algemene bestemmings-reserve verrekend. Als minimale norm (weerstandsvermogen) is 12,5% van de omzet noodzakelijk.

906 Weerstandsvermogen

Buffer voor niet te kwantificeren risico's. Reserve om beter weerstand te monitoren.

001 Vastgoed

De reserve is bedoeld voor de bekostiging van de automatiseringsinvesteringen op het gebied van vastgoed.

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN****002 Friciekosten personeel**

De vermindering premieheffing ouderen (57+) is inmiddels vervallen, waarmee ook de jaarlijkse storting. Het huidige saldo van de reserve kan ingezet worden als dekking van kosten, welke gemaakt worden in verband met knelpunten binnen de ambtelijke organisatie.

003 Huisvesting ambtelijk apparaat

De reserve is gevormd om de ver-nieuwbouw van huisvesting van het ambtelijk apparaat (deels) op te kunnen vangen.

005 Pago onderzoek

Gemiddeld vindt eenmaal per 4 jaar een Pago onderzoek in het kader van de Arbo plaats.

06 Strategisch personeelsbeleid

Binnen de algemene dienst is ruim € 13.000 geraamd/gereserveerd voor de uitvoering van het seniorenbeleid. De niet aangewende middelen worden gestort in de reserve. De reserve dient voor het opvangen van de knelpunten die voortvloeien uit de veranderingen voor het personeel zoals de decentralisaties en bezuinigingen. Via Strategische Personeelsplanning (SPP) bereiden we de organisatie voor op duurzame inzetbaarheid en de noodzakelijke flexibiliteit.

007 Opleidingen personeel

Middelen geraamd in de begroting voor opleiding/her- en nascholing van personeel, welke niet ingezet worden in een bepaald dienstjaar worden gestort in de reserve.

008 gekoppelde reserve huisvesting

De verkoopopbrengst van het belastingkantoor Raalte en het gemeentehuis Heino is gebruikt om de kapitaallasten van het gemeentehuis te reduceren.

009 gekoppelde reserve gemeentewerf

De verkoopopbrengst van de gemeentewerf Heino is gebruikt om de kapitaallasten van de gemeentewerf Raalte te reduceren.

012 dienstverfening

De reserve is gevormd om de kosten voor uitvoering van het dienstverleningsprogramma op te kunnen vangen.

013 herhuisvesting ambtelijk apparaat

De reserve is gevormd om de aanpassing na nieuwbouw van huisvesting van het ambtelijk apparaat op te kunnen vangen.

014 revolving fund

De reserve is ingesteld voor maatregelen voor het verbeteren van de dienstverlening die samen gaan met het realiseren van een kostenbesparing.

102 Gekoppelde reserve nieuwbouw brandweerkazerne Heeten

De verkoopopbrengst van de oude brandweerkazerne wordt gebruikt om de kapitaallasten van de nieuwe kazerne te reduceren. In 2014 is de kazerne verkocht aan de Veiligheidsregio, waardoor de reserve kan komen te vervallen.

209 Uitvoering GVVP

Realiseren van GVVP projecten zoals genoemd in het door uw raad vastgestelde uitvoeringsprogramma.

212 Jaarbudget wegen buiten de bebouwde kom

Om schommelingen in de onderhoudskosten op te vangen is deze reserve gevormd (besluit raad december 2005). Hierbij is uitgegaan van 1 jaarbudget, zoals genoemd in het beheerplan.

213 Jaarbudget wegen binnen de bebouwde kom

Om schommelingen in de onderhoudskosten op te vangen is deze reserve gevormd (besluit raad december 2005). Hierbij is uitgegaan van 1 jaarbudget, zoals genoemd in het beheerplan.

254 Onderhoud bruggen en tunnels

De reserve is gevormd om schommelingen in de onderhouds uitgaven op te vangen. Als basis dient het meerjarenonderhoudsschema / beheerplan kunstwerken.

255 Betaald parkeren

Opvangen schommelingen in het uitgaven / inkomstenpatroon met betrekking tot de invoering van het betaald parkeren.

306 Economisch beleid

De reserve ten goede laten komen aan en te bestemmen voor werkgelegenheid/economie en dan met name voor activiteiten voor startende ondernemers.

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN****411 Onderhoud onderwysgebouwen algemeen**

Reserve der dekking van onderhoudskosten volgens de onderhoudsplanning.

414 gekoppelde reserve nieuwbouw Carmel

De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw unielocatie Carmel af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald, zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

427 gekoppelde reserve nieuwbouw Horizon

De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw Horizon af te kunnen dekken. De verkoopopbrengsten van gronden vm. Mavo zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

435 Huisvestingsonderzoek peuterspeelzalen

Voor de huisvesting van de peuterspeelzalen zijn extra middelen beschikbaar gesteld. In afwachting van de oplossingen van de huisvestingsproblematiek van enkele peuterspeelzalen worden de restantmiddelen gereserveerd en gestort in de reserve huisvestingsontwikkelingen peuterspeelzalen.

501 diensten wonen en zorg

De middelen van deze reserve worden -aanvullend op de provinciale bijdrage- ingezet voor de ontwikkeling van woonservicegebieden in de periode 2012 t/m 2014.

505 Terugkoop zwembad

Deze reserve is gevormd in 1994 bij instelling van de Stichting Beheer Goederen Raalte met de bedoeling om na 30 april 2004 het sportcomplex Tijenraan terug te kopen van de stichting. Op dit moment wordt onderzocht hoe het gebouw terug kan worden gekocht en/of de stichting in stand kan blijven om eventueel de buitensportaccommodaties hier in onder te brengen.

507 Herstructurering sportvelden

Deze reserve is gevormd voor de herstructurering van de sportaccommodaties.

508 Sportstimulering

Deze reserve is gevormd om een fonds te hebben als werkbudget van de sportconsulenten, waarbij de gelden worden gebruikt voor sportstimuleringsprojecten en als co-financiering bij aansluiting bij provinciale- en/of rijksregelingen. Tevens op verzoek van de Raad (uitvoeren motie).

510 Co-financiering

In de gemeentebegroting zijn vanaf 2007 middelen opgenomen voor de uitvoering van de regeling co-financiering. Doel van de regeling is om met relatief kleine bijdragen subsidies bij hogere overheden en fondsen mogelijk te maken. Het structurele budget voor cofinanciering is opgeheven a.g.v. een bezuinigingsmaatregel. Aanvragen volgens de regeling worden nog gefinancierd uit deze reserve zolang de middelen nog beschikbaar zijn. In 2014 is deze reserve samengevoegd in de nieuwe reserve 516 Kracht van Salland.

550 Culturele en/of beeldbepalende voorzieningen

Deze voormalige reserve kunst is i.h.k.v. de bezuinigingen herbenoemd en wordt nu met name ingezet voor het behoud van cultureel erfgoed (o.a. ligt een claim voor museum de Laarman op de reserve). Daarnaast worden de effecten van de (gefaseerde) bezuinigingen op cultuur via deze reserve voor enkele jaren (t/m 2016) in de exploitatie afgedekt.

551 Gekoppelde reserve hoftheater

De reserve is gevormd om de kosten van de ver-nieuwbouw hoftheater deels af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt.

564 Kunstgrasvelden (gekoppelde reserve)

De reserve is gevormd om de kapitaallasten van de kunstgrasvelden te reduceren.

570 Toeristisch beleid

De reserve is gevormd om toekomstige kosten i.v.m. het actualiseren en uitvoeren van het toeristisch beleid op te vangen.

574 Onderhoud openbaar groen

Reserve voor het opvangen van schommelingen in het vervangen van openbaar groen.

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN****576 Inwonersinitiatieven**

Het ondersteunen van nieuwe initiatieven van de bevolking die erop gericht zijn de gemeente economisch en/of sociaal vitaler te maken.

631 Sociale infrastructuur

Het doen van investeringen in multifunctionele accommodaties in de kernen, waarbij de MFA's in Lierderholthuis en Nieuwheeten als pilot dienen."

663 Egalisatiereserve Participatiewet

Egalisatie van alle - onder de Participatiewet vallende - inkomsten en uitgaven. Hiertoe kunnen worden gerekend: alle bijstandsuitkeringsmiddelen, sociale kredietverlening, sociale werkvoorziening en participatie middelen. Als uitgangspunt voor de dekking is in 2004 gekozen voor een consistente gedragslijn c.q. basis in de begroting voor het eigen gemeentelijk aandeel in de bijstandsuitgaven (met jaarlijkse indexatie). Hieraan is m.i.v. de najaarsnota 2013 en de jaarrekening 2013 de overige tot de toekomstige Participatiewet behorende middelen toe gevoegd. Hiermee wordt vooruitgelopen op de toekomstige Participatiewet.

664 reserve WMO

De reserve is gevormd van overschotten op de begrote middelen WMO 2013 en volgende jaren ter afdekking van de toekomstige tekorten c.q. financiële gevolgen van overgangmaatregelen bij de invoering van de nieuwe WMO per 01-01-2015.

704 Egalisatie afvalverwijdering

Deze reserve is/wordt o.a. gevormd met de dividendopbrengst van de aandelen ROVA boven de € 250.000 dan waarmee is gerekend bij de jaarlijkse bepaling van het basistarief van de afvalstoffenheffing. De middelen worden eventueel aangewend t.b.v. projecten in de sfeer van de afvalverwijdering (o.a. voor het uitzetten van kunststofcontainers).

707 klimaatbeleid

Deze reserve is gevormd om klimaatprojecten te ontwikkelen naar aanleiding van amendement van de raad.

Na 2013 zijn vrijwel alle kredieten binnen de reserve klimaatbeleid afgesloten. In 2013 heeft het college besloten een deel van de geplande projecten uit het klimaatbeleid niet door te laten gaan en de middelen daarvoor te reserveren voor cofinanciering voor duurzame leader projecten. Het restant van de reserve klimaatbeleid wat oer 31-12-2013 nog beschikbaar is op fci 8704018 is volledig bestemd voor al toegekende cofinanciering van duurzame leader projecten.

752 Vervanging en renovatie rioleringen

De reserve is gevormd om schommelingen in de kosten van vervanging / renovatie van riolering op te vangen; het moet gezien worden als een tariefsegalisatiereserve. In 2014 is op basis van de BBV voorschriften de reserve volledig overgeheveld naar de voorziening riolering 753.

802 Dorpsuitleg

De reserve is bestemd voor opvangen van kosten in verband met bovenwijkse (planoverschrijdende) voorzieningen (bv. bruggen, tunnels, ontsluitingswegen).

803 Grondexploitatie algemeen

Opvangen van tekorten binnen de grondexploitatie.

804 spoorse doornijding Raalte Noord

De reserve dient als dekking voor de kosten van de spoorse doornijding Raalte Noord.

813 Franciscushof

Uit deze reserve kunnen de nog te maken kosten die nog voor rekening van de gemeente Raalte komen, worden betaald.

814 Claims bouwgrondexploitatie

Met ingang van 2009 zijn de claims die op de algemene reserve grondexploitatie rusten, overgegaan naar deze reserve. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag.

815 Stedelijke vernieuwing

Het ondersteunen van herstructurering van woongebieden en het verminderen van de stagnatie in de woningbouw.

816 Kracht van Salland Buiten

De middelen van de reserve vloeien voort uit een aangenomen amendement bij de PPN 2013-2016 en zijn bestemd om in te zetten voor de uitwerking van een programma "De kracht van Salland" periode 2014-2020. Het gaat dan om ondersteuning van duurzaam platteland en het koppelen van eigen middelen aan Leader en PMJP-programma's.

851 Onderhoud woonwagendplaatsen

De reserve is bestemd voor de kostendekking van groot onderhoud aan de voorzieningen op de diverse woonwagendplaatsen. De administratie en beheer van de woonwagens en de standplaatsen worden verzorgd door de woningbouwvereniging.

PASSIVA**G. EIGEN VERMOGEN****857 Plattelandsontwikkeling**

Reserve is bestemd voor vitalisering en ontwikkeling van het platteland via het meerjarenprogramma plattelandsontwikkeling. In 2014 is de reserve opgeheven.

858 publiek private toeristische projecten

De vorming van de reserve vloeit voort uit de voorstellen voor nieuw beleid 2013 en de middelen zijn bestemd voor het aanjagen van publiek/private projecten die de bekendheid van Salland/Raalte vergroten.

905 Hertaxatie/uitvoering wet WOZ

Op grond van de Wet WOZ dient er om de vier jaar een hertaxatie plaats te vinden van het onroerend goed in de gemeente.

Ter dekking van eventuele bijkomende en meerkosten i.v.m. de hertaxatie en de uitvoering van de Wet WOZ is deze reserve ingesteld.

914 ICT samenwerking

Een eenmalige storting bestaande uit het ICT overschot bij de jaarrekeningen 2011 en 2012 inzake de niet bestede gereserveerde middelen.

916 Infrastructuur

De reserve is bestemd voor het doen van investeringen om het gebied van aanpassingen infrastructuur.

920 Gemeentelijke gebouwen

Reserve voor een planmatig onderhoud volgens beheersplan van gemeentelijke gebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw.

921 Welzijnsgebouwen

Reserve voor een planmatig onderhoud volgens beheersplan van welzijnsgebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw.

922 Sportgebouwen

Reserve voor een planmatig onderhoud volgens beheersplan van sportgebouwen voor een periode van 30 jaar. Deze is ontstaan door opheffing van een reserve per gebouw.

915 BTW-compensatiefonds

Opvangen financiële gevolgen als gevolg van invoering BTW-compensatiefonds.

951 Vervangings- en vernieuwingsreserve

De reserve is gevormd om toekomstige vervanging van roerende zaken mogelijk te maken. Als basis dient deze reserve om de afschrijvingen op te vangen.

PASSIVA

H. VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:

- 050 wachtgelden wethouders
- 051 pensioenen wethouders
- 308 Vordering Attero
- 509 wachtgelden muziekonderwijs
- 511 renovatie sportvelden
- 606 voorz achtergestelde lening Larcom
- 665 voorziening oninbare vorderingen SoZa
- 856 voorziening verwachte verliezen grondexpl.
- 954 oninbare vorderingen Financiën

Voorzieningen ter egalisering van kosten:

- 705 afvalverwijdering ter egalisering van kosten

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming

gebonden is:

- 753 vervanging riolering ter egalisering van kosten

BW 31-12-2013	Toevoegingen via exploitatie	Aanwendingen		Toevoeging vanuit reserves	BW 31-12-2014
		buiten exploitatie	via exploitatie		
€ 548.062	€ -	€ 167.742	€ 2.526		€ 377.793
€ 1.782.845	€ 161.841	€ 112.504			€ 1.832.182
€ -	€ 316.007				€ 316.007
€ 51.750	€ -		€ 16.871		€ 34.880
€ 529.057	€ 161.025	€ 19.884			€ 670.198
€ 347.198	€ -	€ -			€ 347.198
€ 121.439	€ 27.328	€ 9.523			€ 139.244
€ 4.312.798	€ 155.893		€ 154.103		€ 4.314.588
€ 82.485	€ 38.750		€ 14.876		€ 106.359
€ 1.028.174	€ -	€	€ 277.828		€ 750.346
€ -	€ 4.996.319	€ 626.896			€ 4.369.423
€ 8.803.807	€ 5.857.163	€ 936.548	€ 466.203	€ -	€ 13.258.218

BW 31-12-2013	Toevoegingen via exploitatie	Aanwendingen		Toevoeging vanuit reserves	BW 31-12-2014
		buiten exploitatie	via exploitatie		
€ 8.803.807	€ 5.857.163	€ 936.548	€ 466.203	€ -	€ 13.258.218
€ 4.312.798-	€ 155.893-	€ -	€ 154.103-	€ -	€ 4.314.588-
€ 121.439-	€ 27.328-	€ 9.523-	€ -	€ -	€ 139.244-
€ 82.485-	€ 38.750-	€ -	€ 14.876-	€ -	€ 106.359-
€ -	€ 316.007-	€ -	€ -	€ -	€ 316.007-
€ 347.198-	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 347.198-
€ 3.939.888	€ 5.319.185	€ 927.026	€ 297.225	€ -	€ 8.034.822

Totaal voorzieningen

In aftek gebracht op activa posten:

- voorz. Verwachte verliezen Grondexploitatie
- voorz. Oninbare vorderingen soza
- voorz. Oninbare vorderingen Financiën
- 308 Vordering Attero
- 606 voorz achtergestelde lening Larcom

Resteert aan voorzieningen

- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's
- Voorzieningen ter egalisering van kosten
- Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

€ 2.911.714	€ 322.866	€ 300.130	€ 19.397	€ -	€ 2.915.053
€ 1.028.174	€ -	€ -	€ 277.828	€ -	€ 750.346
€ -	€ 4.996.319	€ 626.896	€ -	€ -	€ 4.369.423
€ 3.939.888	€ 5.319.185	€ 927.026	€ 297.225	€ -	€ 8.034.822

PASSIVA**H. VOORZIENINGEN****Toelichting voorzieningen****050 Wachtgeldten wethouders**

Deze voorziening is gevormd om de wachtgeldten van voormalige wethouders op te kunnen vangen.

051 Pensioenen wethouders

De voorziening is gevormd om (toekomstige) pensioenverplichtingen te kunnen betalen.

308 Voorziening Attero

In 2008 is een vaststellingsovereenkomst opgemaakt tussen Essent 11 deelnemende gemeenten en de stedendriehoek. Deze overeenkomst behelst de terugbetaling van het commanditair Kapitaal gesloten tussen Essent N.V. en Edon Groep B.V., 11 gemeenten en de regio stedendriehoek, waarbij tevens de STIVAM, VAMIJ C.V. en VAMIJ Beheer B.V. partij zijn. Essent is op 24 november 2014 gevraagd de gemaakte afspraken uit 2008 na te komen. Hierop is tot heden nog geen bevestigend antwoord ontvangen, omdat de ontvangst van € 316.000 nog niet zeker is, is voor deze post een voorziening opgenomen.

509 Wachtgeldten muziekonderwijs

Deze voorziening is in 2006 gevormd teneinde de wachtgeldverplichtingen t.a.v. de muziekleerkrachten van de St. Muziekonderwijs Raalte te kunnen betalen.

Deze wachtgeldverplichtingen zijn ontstaan a.g.v. de reducering van de gemeentelijke subsidie aan de St. Muziekonderwijs Raalte.

511 renovatie sportvelden

Deze voorziening is/wordt gevormd door de egalisatie van de jaarlijks beschikbare middelen voor periodieke renovatie en vervangingen van sportvelden en randvoorzieningen

606 voorz achtergestelde lening Larcom

Uit de jaarrekening 2012 van Larcom blijkt dat het eigen vermogen negatief is. Ook blijkt uit die jaarrekening dat de gemeenten Hardenberg, Ommen en Dalfsen eerder al hebben afgezien van terugvordering en is hun deel van de BAGL toegevoegd aan het eigen vermogen dat anders negatiever zou zijn geweest. Het toekomstbeeld van Larcom is, mede gezien de bezuinigingen, zeer onzeker en waarbij het de vraag is of het solvabiliteitsvereiste voor de aflossing van de BAGL nog wel haalbaar is. Gezien deze feiten en onzekerheden wordt voorgesteld om een voorziening te vormen van € 347.198 voor het niet of niet volledig aflossen van de genoemde lening.

665 Oninbare vorderingen Soza

Met de invoering van de WWB (in 2004) is de terugbetalingsverplichting aan het rijk komen te vervallen m.b.t. de debiteurenvorderingen. De vrijval van het saldo is gestort in een voorziening oninbare vorderingen. De vorderingen worden nu direct geboekt als ontvangst in de algemene dienst. Afwikkelingen vinden plaats via het grootboek. Buiten invorderingstellingen en afboekingen van vorderingen gebeuren via de voorziening oninbare vorderingen.

705 Afvalverwijdering

De voorziening is gevormd om schommelingen in de uitgaven voor de afvalverwijdering op te vangen; het is een egalisatievoorziening.

753 Voorziening riolering

De voorziening is gevormd om schommelingen in de kosten van vervanging / renovatie van riolering op te vangen; het moet gezien worden als een tariefsegalisatievoorziening

856 Voorziening verwachte verliezen grondexploitaties

Voor exploitaties, welke sluiten met een negatief resultaat dient een voorziening getroffen te worden. Nadere toelichting zie paragraaf grondbeleid.

954 Oninbare vorderingen

Deze voorziening is gevormd omdat duidelijk is geworden, dat twee vorderingen naar alle waarschijnlijkheid niet kunnen worden geïnd.

PASSIVA**I. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar**

De specificatie is als volgt:

Obligatieleeningen

Onderhandse leningen van:

- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen
- binnenlandse bedrijven
- overige binnenlandse sectoren
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren

- door derden belegde gelden
- waarborgsommen

Totaal

Saldo 31-12-2013	Saldo 31-12-2014
€ -	€ -
€ -	€ -
€ 60.355.085	€ 60.355.085
€ -	€ -
€ -	€ -
€ -	€ -
€ 33.544.788	€ 33.544.788
€ -	€ -
€ -	€ -
€ -	€ -
€ 2.150.561	€ 2.150.561
€ -	€ -
€ 62.626.464	€ 62.626.464

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden:

	Saldo 31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2014
€ -	€ -	€ 26.999.999	€ 189.702	€ -
€ 33.544.788	€ 33.544.788	€ 120.819	€ -	€ 60.355.085
€ 2.150.561	€ 2.150.561	€ -	€ -	€ 2.271.379
€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
€ 35.695.348	€ 35.695.348	€ 27.120.818	€ 189.702	€ 62.626.464

Obligatieleeningen

Onderhandse leningen 1)

Door derden belegde gelden 2)

Waarborgsommen

Totaal saldo

1) Specificatie onderhandse leningen:

Verstrekker	%	Bedrag	Looptijd tot	Soort lening
NWB	3,07	€ 5.000.000	2028	fixe
NWB	3,14	€ 5.000.000	2029	fixe
BNG	2,47	€ 5.000.000	2024	fixe
BNG (1)	1,98	€ 5.000.000	2017	fixe
BNG (1)	3,06	€ 5.000.000	2022	fixe
		€ 25.000.000		

BNG 1) Deze leningen zijn overgenomen van de VOF Franciscushof die in 2014 is opgeheven. Overname van deze leningen was voordeliger dan gehele aflossing.

2) Spec. belegde gelden van derden

Stichting Beheer Goederen:

- Voorziening onderhoud sporthal/spelzaal
- Voorziening onderhoud zwembad

Totaal

Saldo 31-12-2013	Saldo 31-12-2014
€ -	€ 251.040
€ 223.814	€ 2.020.338
€ -	€ -
€ 1.926.747	€ 2.271.378
€ 2.150.561	€ 2.150.561

Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de bijlage "Staat van opgenomen geldleningen" in boek bijlagen.

De totale rentelasten op de onderhandse leningen bedroegen over 2014 € 918.728 (over 2013 € 781.936)

De totale rentelasten op de door derden belegde reserves bedroegen over 2014 € 0,00 (over 2013 € 0,00).

PASSIVA**VLOTTENDE PASSIVA****J. Kortlopende schulden**

De specificatie is als volgt:

Kasgeldleningen
Bank- en giroaldi 1)
Overige schulden 2)

Totaal**1) Specificatie bank- en giroaldi**

NL.. BNGH overige rekeningnummers
NL91 BNGH 0285.0926.77 Hoofdrekening
NL82 BNGH 0285.0805.20 Zwembad Tijenraan
NL69 BNGH 0285.0926.85 Belastingen

2) Specificatie overige schulden

Crediteuren algemeen
Correctieboekings crediteuren
Tussenrekeningen belastingontvangsten
Handbetalingen belastingen kas/bank/giro

Subtotaal crediteuren

Waarborgsommen korte termijn
Uitgaven ABW/THU

Totaal

Per 31-12-2014	Per 31-12-2013
€ 9.000.000	€ 11.000.000
€ 4.622.132	€ 5.188.145
€ 7.899.801	€ 5.967.337
€ 21.521.932	€ 22.155.482

Per 31-12-2014	Per 31-12-2013
€ 33	€ 30
€ 4.622.093	€ 5.188.090
€ 5	€ 5
€ 1	€ 20
€ 4.622.132	€ 5.188.145

Per 31-12-2014	Per 31-12-2013
€ 7.291.407	€ 5.582.296
€ 644	€ 272
€ 20	€ -
€ 7.292.071	€ 5.582.568
€ 3.405	€ 3.638
€ 604.325	€ 381.131
€ 7.899.801	€ 5.967.337

TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

VLOTTENDE PASSIVA

K. Overlopende passiva

De specificatie is als volgt:

Nog te betalen bedragen 1)
 Vooruit ontvangen bedragen 2)
 Vooruit ontvangen bedragen; specifiek best.doel 3)
 Middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is 4)

Totaal

Per 31-12-2014	correctie per 31-12-2013	correctie	Per 31-12-2013
€ 2.940.175	€	€	€ 1.449.177
€ 139.685	€ 63.560	€	€ 63.560
€ 923.391	€	€	€ 1.797.135
€ 5.991	€ 5.991	€	€ 5.991
€ 4.009.243	€ 69.551		€ 3.315.864

1) Specificatie nog te betalen bedragen

Gem. personeel salarissen/loonheffing c.a.
 Diversen ABW Loonheffing
 Kas- en afrondingsverschillen
 Ontvangsten nog nader te bestemmen
 Rijksbijdrage SoZa
 Suppletieaangifte BTW
 Suppletieaangifte BCF
 Bankkosten DOWR Belastingssamenwerking
 Accountantskosten 2014
 Gemeente Olst-Wijhe, bijdrage
 ICT Deventer
 Insituform BV 4e kw. 2014
 DOWR-I resultaat 2014
 Zorggroep periode 13
 Tijenraan, afrekening energie
 Carinova, periode 13 hulp in de huishouding
 Stichting Landschap Overijssel, afrekening
 Vluchtelingenwerk, budgetsubsidie 2014
 Vluchtelingenwerk, subsidie 2013
 Gemeentelijke Krediet Bank, extrapolatie schuldhelpverlening 2014
 Wezo Zwolle, oude WIW facturen
 Wezo Zwolle, indexering bijdrage rijk

Per 31-12-2014	Per 31-12-2013
€ 817.411	€ -
€ 120.701	€
€ 1	€ 4
€ 1.346	€ 2.121
€ 23.719	€
€	€ 13.582
€ 12.715	€ 9.952
€ 23.400	€ -
€ 11.330	€ -
€ 92.014	€
€ 10.000	€
€ 96.190	€
€ 27.000	€
€ 10.000	€
€ 141.938	€ 162.782
€	€ 31.666
€ 89.861	€ 88.534
€ 16.347	€
€ 42.575	€ 43.922
€ 15.000	€ 42.400
€ 77.998	€

PASSIVA**VLOTTENDE PASSIVA****K. Overlopende passiva****Vervolg 1) Specificatie nog te betalen bedragen**

Wezo Zwolle, inhuur personeel diversen
 Wezo diensten Zwolle, exploitatietekort
 WezoFLEX, nadelig exploitatie tekort 2012
 Sallcon B.V. exploitatietekort
 Gemeente Deventer, diverse verrekeningen
 Gemeente Kampem, kosten second opinion GGD/JGZ 2012
 Stichting de Kern Zwolle, 10% subsidie AMW
 Gemeente Zwolle, inburgering 2013
 Rente leningen zie staat E
 Diverse posten

Per 31-12-2014
€ -
€ 287.857
€ -
€ 200.000
€ -
€ 10.000
€ -
€ -
€ 728.771
€ 84.001
€ 2.940.175

Per 31-12-2013
€ 35.525
€ 81.384
€ -
€ 230.000
€ 267.634
€ 51.964
€ 24.918
€ 318.333
€ 44.459
€ 1.449.177

2) Specificatie vooruitontvangen bedragen

Salland Wonen; grondverkoop
 Rabobank; gift opening
 Veiligheidsregio IJsselland, 1e halfjaar
 Sportbedrijf, meerbadenskaarten prestatie nog leveren
 Diverse vooruitontvangen bedragen < € 10.000

Per 31-12-2014
€ 83.542
€ 38.088
€ 18.055
€ 139.685

Per 31-12-2013
€ 53.150
€ 10.000
€ 410
€ 63.560

PASSIVA**VLOTTENDE PASSIVA****K. Overlopende passiva****3) Specificatie vooruit ontvangen bedragen met spec doel
vervolg**

8.705.04.00 prov OV Transitie en transformatie jeugdzorg
 8.810.05.01 prov OV voorbereiding Hart van Heino
 8.811.02.00 Bouwbedr Jansman; Hof van Raalte
 8.811.06.00 Zozijn; Kempmaan Raalte
 8.801.99.01 kavelruil 1
 8.801.99.03 kavelruil 2
 PMJP 2007 t/m 2011

Netto saldo per 31-12-2013	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	In mindering op Debiteuren saldo	Netto saldo per 31-12-2014
€ -	€ 49.866			€ 49.866
€ -	€ 183.000		€ 36.600	€ 146.400
€ -	€ 10.395			€ 10.395
€ -	€ 11.135			€ 11.135
€ 46.357	€ 8.965			€ 55.322
€ 150.833		€ 86.370		€ 64.463
€ 796.098		€ 747.046		€ 49.052
€ 1.797.135	€ 440.662	€ 2.138.145	€ 823.739-	€ 923.391

**4) Specificatie middelen van derden waarvan de bestemming
gebonden is**

410 achterstandenbeleid

Totaal saldo

saldo per 31-12-2013	in mindering op debiteuren saldo	Netto saldo per 31-12-2013	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	saldo per 31-12-2014
€ 5.991	€ -	€ 5.991	€ -	€ -	€ 5.991
€ 5.991	€ -	€ 5.991	€ -	€ -	€ 5.991

TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

VLOTTENDE PASSIVA

L. Waarborgen en garanties

Waarborgen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt gespecificeerd worden:

Geïdneemer	Aard/ Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Restant 31-12-2013	Restant 31-12-2014
Woningstichting Salland Wonen	bouw/renovatie	€ 162.431.951	€ 147.483.580	€ 147.994.390
Woningstichting Salland Wonen	bouw/renovatie	€ 2.544.400	€ 2.923.423	€ 1.404.404
Stichting Zorggroep Raalte	bouw/renovatie	€ 165.103	€ 137.103	€ 122.197
Stichting Habion	bouw/renovatie	€ 7.300.000	€ 7.300.000	€ 7.300.000
Woonzorg Nederland	bouw/renovatie	€ 2.105.000	€ 1.203.000	€ 1.094.610
		€ 174.546.454	€ 159.047.106	€ 157.915.601

De gemeente Raalte staat voor een groot aantal leningen garant. Deze garantstellingen bestaan voor het grootste deel uit garantstellingen voor leningen van Salland Wonen. Het toezicht op deze garantstellingen is ondergebracht bij het WSW. De gemeente heeft via een raadsbesluit vooraf toestemming gegeven aan het WSW om leningen te garanderen. Hierdoor komt er geen afzonderlijk raadsbesluit bij nieuwe garanties meer.

De WSW garantstelling bestaat uit drie niveaus:

1. Het eigen vermogen van Salland Wonen.
2. Het vermogen van het WSW.
3. Achtervang door rijk en gemeenten ieder voor 50%. Deze achtervang bestaat uit het verstrekken van de renteloze leningen door het rijk en gemeenten.

TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

VLOTTENDE PASSIVA

L. Waarborgen en garanties

Garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Organisatie	Omschrijving	Garantiebedrag 31-12-2013	Garantiebedrag 31-12-2014
Stichting Zorggroep Raalte	nieuwbouw	€ 738.199	€ 626.851
St. Sporthal Heeten	bouw/renovatie	€ 232.329	€ 221.733
Woningbouwvereniging BWS (Salland Wonen)	ver-/nieuwbouw accommodatie	-	-
Rohda Raalte	bouw kleedkamer	€ 9.076	€ 70.000
Rohda Raalte	bouw/renovatie	€ 70.000	€ 70.000
Woningbouwvereniging Het Saalien	bouw/renovatie	€ 1.543.202	€ 1.543.202
Stichting Dorpshuis Heeten	Trefpunt	-	€ 75.000
Stichting Dorpshuis Liederholthuis	bouw MFA	-	€ 219.643
Stichting Hoftheater	vernieuwbouw	-	€ 150.000
Stichting De Colckhof	3 restauratiehypotheeken	€ 121.293	€ 112.205
Stichting Sportbelangen Luttenberg	bouw sporthal	€ 260.000	€ 230.000
Stichting het Horsthuis Broekland	nieuwbouw	€ 151.667	€ 140.834
Stichting Brede School Hoogerheyne	bouw brede school	€ 736.000	€ 672.000
		€ 3.861.767	€ 2.518.266

In 2014 is besloten de garantstelling van Saalien te laten vervallen. De woningbouwvereniging bestaat niet meer en de gemeente kan de afgegeven garantstelling niet meer onderbouwen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

Verplichting inzake personeel, voormalig personeel en bestuurders

Opgebouwde rechten vakantiegeld

De vakantiegeldverplichting aan de werknemers betreft de opgebouwde rechten over de periode juni (of latere datum van indiensttreding) t/m december. Deze verplichting betreft het opgebouwde recht, inclusief een opslag voor sociale lasten. Deze bedraagt € 858.549.

TOELICHTING OP DE BALANS

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

Verplichting inzake personeel, voormalig personeel en bestuurders

Opgebouwde rechten levenslooptoeslag

De levenslooptoeslagverplichting aan de werknemers betreft de opgebouwde rechten over de periode januari (of latere datum van diensttreding) t/m december. De opgebouwde rechten worden in december uitbetaald. Per 31 december bedraagt deze nihil.

Overlopende vakantiedagen

Voor de nog niet opgenomen vakantiedagen bestaat de verplichting aan de werknemers om alsnog - betaald - verlof te verlenen of om extra salaris uit te betalen zonder dat daar extra werkzaamheden tegenover staan.

Deze verplichting betreft het salarisniveau per balansdatum, inclusief een eventuele opslag voor sociale lasten.

Wachtgeldverplichtingen / WW verplichtingen

Als gevolg van in het verleden genomen ontslagbesluiten met wachtgeldgevolgen heeft de gemeente de verplichting om aan voormalige werknemers wachtgeld uit te keren, dan wel dient de gemeente aan het UWV de door hen aan de voormalige werknemers verstrekte werkloosheidsuitkeringen te vergoeden. De omvang van de wachtgeld- c.q. werkloosheidsverplichtingen bedraagt de per voormalige werknemer te betalen uitkering en de duur van die uitkeringen.

VERVOLG NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

Ontwikkelcombinatie Franciscushof V.O.F. te Nieuwegein

Medio 2009 zijn de gronden Franciscushof overgedragen aan de Ontwikkelcombinatie Franciscushof VOF. De VOF heeft een maximaal kredietlimiet van € 20 miljoen. Per 31-12-13 bestaat dit uit 2 opgenomen langlopende leningen van in totaal € 12 miljoen en voor het restant uit een kredietfaciliteit. De gemeente loopt hierover een risico van 50%. Medio 2014 is de VOF ontbonden en heeft de gemeente de leningen en de gronden van de VOF overgenomen.

Overzicht in 2014 (aangegane) meerjarige contracten > € 50.000

Leverancier	Levering van	Bedrag	Loopt tot
Personen vervoer IJsselstreek BV	Leerlingenvervoer	480.000	1-10-2016
Océ	Pinters	60.555	1-10-2015
Stichting Openbare Bibliotheek Raalte	Budgetsubsidie	780.555	31-12-2015
	Ovk		
	budgetsubsidie		
Stichting Hoftheater Raalte	Stichting Hof Theater	274.986	31-12-2015
Stichting Mantelzorgondersteuning en Vrijwillige Thuiszorg	Budgetsubsidie	109.681	31-12-2015
Stichting Vluchtelingenwerk Overijssel afdeling Raalte	Budgetsubsidie	89.861	31-12-2015
	Maatschappelijk Werk		
Stichting De Kern	Werk	555.853	31-12-2015
Stichting Peuterspeelzalen Raalte	Budgetsubsidie	519.255	31-12-2015
Landstede Welzijn Raalte	Opleiding en	369.375	31-12-2015
Provincie Overijssel	CVV vervoer	340.000	31-5-2015
Carinova	Zorg in natura	1.917.015	1-1-2014
Carinova	Service PGB	222.265	1-1-2014
	Jeugd		
Centrum Jeugd en Gezin	gezondheidszorg	610.009	31-12-2015
Welzorg	Hulpmiddelen	600.000	31-12-2017
	Woning		
Welzorg	aanpassing	80.000	31-8-2015
Totaal		€ 7.009.410	

Grondaankopen en bouwrijpmaken grondexploitatie

De verplichtingen grondaankopen en bouwrijpmaken betreffen:

Bouwrijpmaken:

Salland II
Franciscushof
de Kleine Hagen Laag Zuthem

Per 31-12-2014
€ -
€ 51.215
€ 153.828
€ 205.043

Per 31-12-2013
€ 4.346
€ 4.346

Korte toelichting op de balans per 31 december 2014

Activa balans		activa x € 1.000.000
Vaste activa		
Toename materiële vaste activa		5,4
Grote verschillen zijn o.a.:		
Aanschaf traktor Massey Ferguson	0,2	
Overdracht materieel aan de Veiligheidsregio	-1,0	
Overdracht brandweerkazerne Heeten aan Veiligheidsregio	-0,6	
Bouw brede school Raalte	2,7	
Renovatie St. Nicolaasschool	0,8	
Bouw Carmel College Salland	5,3	
Aanleg kunstgrasveld Nieuw Heeten	0,3	
Drainage ipv deepwells Heino Zuid	0,2	
Saldo overige: afschrijvingen/investeringen/desinvesteringen		
* afschrijvingen	-2,9	
* investeringen/desinvesteringen	0,4	
	5,4	
Toename financiële vaste activa		0,6
Deelnemingen:		
Verstrekken geldlening Regionale Brandweer Veiligheidsreg.	0,6	
Verstrekken geldlening sportaccommodaties	0,2	
Verstrekken geldleningen Startersfonds Volkshuisvesting	0,2	
Aandelenkapitaal Sportbedrijf	0,2	
Aflossing achtergestelde lening Vitens	-0,2	
Aflossing div. langlopende geldleningen	-0,1	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden; afschrijvingen	-0,1	
Saldo aantrekken/aflossen langlopende leningen	-0,1	
	0,6	
Vlottende activa		
Toename voorraden		17,0
Niet in exploitatie genomen gronden	0,2	
Onderhanden werken	16,8	
	17,0	
Vorderingen		
Afname uitzettingen korter dan 1 jaar		0,2-
Vorderingen openbare lichamen	-1,1	
Overige vorderingen/uitzettingen	-1,1	
Schatkistbankieren	2,0	
	-0,2	
Toename liquide middelen		0,0
Toename overlopende activa		1,9
Per saldo toename		24,8

Passiva balans		passiva x € 1.000.000
Eigen vermogen		
Afname reserves		6,3-
Grote verschillen zijn o.a.:		
Algemene bestemmingsreserve	-0,6	
Weerstandsvermogen	0,3	
Lokaal seniorenbeleid	0,3	
Revolving Fund	-0,2	
Onderhoud onderwijsgebouwen algemeen	0,2	
Kracht van Salland	0,4	
Sociale infrastructuur	-1,6	
Egalisatie WWB	-0,2	
Reserve WMO	1,2	
Vervanging en renovatie riolering	-5,2	
Grondexploitatie algemeen	0,2	
Stedelijke vernieuwing	0,6	
Welzijnsgebouwen	0,2	
Sportgebouwen	0,3	
Gekoppelde reserve huisvesting	-0,2	
Gekoppelde reserve kazerne Heeten	-0,2	
Kunstgrasvelden	-1,8	
Vervangings-/en vernieuwingsreserve	-0,4	
Saldo overige; toevoegingen/onttrekkingen	-1,5	
Nog te bestemmen resultaat	1,9	
Totaal	-6,3	
Voorzieningen		
Toename voorzieningen		4,1
Grote verschillen zijn o.a.:		
Wachtgelden wethouders	-0,2	
Nieuwe voorziening Vordering Attero	0,3	
Afvalverwijdering	-0,3	
Vervangen riolering	4,4	
Saldo overige; toevoegingen/onttrekkingen	-0,1	
	4,1	
Langlopende schulden		
Toename langlopende schulden		26,9
Aantrekken leningen	27,0	
Aflossing leningen	-0,1	
	26,9	
Viottende passiva		
Afname kortlopende schulden		0,6-
Kasgeldlening	-2,0	
Bank - en girosaldi	-0,5	
Schulden	1,9	
	-0,6	
Toename overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	1,5	0,7
Vooruit ontvangen bedragen	0,1	
Vooruit ontvangen bedragen; specifiek bestedingsdoel	-0,9	
Middelen derden waarvan de bestemming gebonden is	0,7	
Per saldo toename		24,8

Hoofdstuk 5. Overzicht van baten en lasten met toelichting

5.1 Overzicht van baten en lasten 2014

Omschrijving programma	Raming 2014 cfm. Programmabegroting			Raming 2014 na wijziging			Realisatie 2014			Realisatie 2013		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1	€ 354.432	€ 3.430.166	€ 3.075.734	€ 354.432	€ 3.487.073	€ 3.132.641	€ 384.911	€ 3.604.824	€ 3.219.913	€ 404.765	€ 3.971.380	€ 3.566.615
1.2	€ 476.846	€ 2.021.853	€ 1.545.007	€ 463.846	€ 2.136.855	€ 1.673.009	€ 590.354	€ 2.166.324	€ 1.575.970	€ 486.472	€ 2.337.621	€ 1.851.150
2.0	€ 90.318	€ 3.078.813	€ 2.988.495	€ 242.283	€ 2.979.836	€ 2.737.553	€ 278.006	€ 2.843.682	€ 2.565.676	€ 115.387	€ 2.834.281	€ 2.718.894
3.1	€ 668.481	€ 6.028.309	€ 5.359.828	€ 720.636	€ 6.896.141	€ 6.175.505	€ 820.852	€ 5.682.781	€ 4.842.129	€ 946.670	€ 6.302.462	€ 5.355.792
3.2	€ 65.968	€ 2.410.605	€ 2.344.637	€ 65.968	€ 2.416.971	€ 2.353.003	€ 96.610	€ 2.346.525	€ 2.249.915	€ 78.514	€ 2.261.705	€ 2.183.190
3.3	€ 6.720.775	€ 10.074.630	€ 3.353.855	€ 6.504.575	€ 13.093.534	€ 6.588.959	€ 6.200.049	€ 13.544.490	€ 7.344.441	€ 6.160.259	€ 8.173.791	€ 2.013.531
4.0	€ 157.449	€ 5.391.656	€ 5.234.207	€ 169.533	€ 7.471.360	€ 7.301.827	€ 166.578	€ 5.525.534	€ 5.358.955	€ 144.890	€ 4.457.899	€ 4.313.008
5.1	€ 1.339.709	€ 4.832.713	€ 3.493.004	€ 1.479.509	€ 6.044.107	€ 4.564.598	€ 1.253.565	€ 5.456.041	€ 4.202.477	€ 1.388.377	€ 5.868.457	€ 4.490.080
5.2	€ 26.082	€ 2.054.087	€ 2.028.005	€ 89.082	€ 4.527.061	€ 4.437.979	€ 159.503	€ 3.915.874	€ 3.756.371	€ 78.060	€ 4.159.168	€ 4.081.108
6.1	€ 10.319.482	€ 13.796.949	€ 3.477.467	€ 10.546.029	€ 14.384.291	€ 3.838.262	€ 10.826.161	€ 14.515.650	€ 3.689.489	€ 11.340.423	€ 14.376.756	€ 3.036.333
6.2	€ 642.206	€ 9.411.221	€ 8.769.015	€ 927.206	€ 10.542.891	€ 9.615.685	€ 1.142.368	€ 9.572.025	€ 8.429.657	€ 1.015.093	€ 9.218.362	€ 8.203.269
7.1	€ 4.254.445	€ 4.841.763	€ 587.338	€ 4.896.958	€ 5.461.497	€ 564.539	€ 24.533.860	€ 24.822.705	€ 288.845	€ 5.649.478	€ 4.875.754	€ 773.723
7.2	€ 289.347	€ 586.676	€ 297.329	€ 301.070	€ 1.066.778	€ 765.708	€ 318.825	€ 668.829	€ 350.004	€ 331.853	€ 963.233	€ 631.380
8.0	€ 228.081	€ 2.376.107	€ 2.148.026	€ 56.955	€ 727.929	€ 670.974	€ 155.331	€ 1.448.522	€ 1.603.853	€ 784.384	€ 329.326	€ 1.113.710
Sub-totaal programma's	€ 25.177.459	€ 85.583.354	€ 40.405.895	€ 26.704.172	€ 79.782.466	€ 53.078.294	€ 46.926.773	€ 93.196.761	€ 46.269.989	€ 28.924.626	€ 69.471.543	€ 40.546.917
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen:												
Lokale heffingen	€ 7.269.997	€ 609.144	€ 6.660.853	€ 7.151.497	€ 609.144	€ 6.542.353	€ 7.162.133	€ 6.711.911	€ 6.490.222	€ 6.597.183	€ 666.164	€ 6.031.019
Algemene uitkeringen	€ 31.451.350	-	€ 31.451.350	€ 31.370.484	-	€ 31.370.484	€ 31.640.177	-	€ 31.640.177	€ 30.326.092	-	€ 30.326.092
Saldo financieringsfunctie (cat. BBV 2.1)	€ 258.531	€ 2.358.819	€ 2.100.288	€ 258.531	€ 1.728.449	€ 1.469.918	€ 235.496	€ 1.658.738	€ 1.423.242	€ 270.736	€ 1.231.199	€ 960.464
Overige algemene dekkingsmiddelen	€ 2.467.634	€ 171.126	€ 2.296.508	€ 2.972.636	€ 127.471	€ 2.845.165	€ 3.615.755	€ 383.986	€ 3.231.769	€ 2.586.196	€ 32.279	€ 2.553.917
Onvoorziën	€ 187.985	€ 921.294	€ 733.309	-	€ 435.706	€ 435.706	-	-	-	-	-	-
Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen	€ 41.635.497	€ 4.060.383	€ 37.575.114	€ 41.753.148	€ 2.900.770	€ 38.852.378	€ 42.653.561	€ 2.714.635	€ 39.938.926	€ 39.880.206	€ 1.929.641	€ 37.950.565
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	€ 66.812.956	€ 69.643.737	€ 2.830.781	€ 68.457.320	€ 82.683.236	€ 14.225.916	€ 89.580.334	€ 95.911.397	€ 6.331.063	€ 68.804.832	€ 71.401.184	€ 2.596.352
toevoeging / onttrekking aan reserves:												
Programma 1.1	-	-	-	€ 51.536	-	€ 51.536	€ 33.581	-	€ 33.581	€ 183.362	-	€ 183.362
Programma 1.2	-	-	-	€ 20.000	-	€ 20.000	€ 9.813	-	€ 9.813	-	-	-
Programma 2	€ 58.755	-	€ 58.755	€ 484.907	-	€ 484.907	€ 446.785	-	€ 446.785	€ 73.508	-	€ 73.508
Programma 3.1	€ 454.714	€ 414.700	€ 40.014	€ 1.776.007	€ 414.700	€ 1.361.307	€ 897.576	€ 633.267	€ 264.309	€ 1.188.588	€ 771.026	€ 417.562
Programma 3.2	-	-	-	€ 30.063	-	€ 30.063	€ 20.639	-	€ 20.639	€ 75.324	-	€ 75.324
Programma 3.3	€ 1.388.262	-	€ 1.388.262	€ 4.799.534	-	€ 4.799.534	€ 5.568.592	-	€ 5.568.592	€ 384.304	€ 335.560	€ 48.744
Programma 4	€ 105.825	€ 268.219	€ 162.594	€ 2.324.296	€ 268.219	€ 2.056.077	€ 1.349.158	€ 268.219	€ 1.080.939	€ 439.680	€ 264.255	€ 175.425
Programma 5.1	€ 1.862.957	€ 2.158.145	€ 295.188	€ 2.984.317	€ 2.158.145	€ 826.172	€ 2.346.709	€ 2.172.344	€ 1.73.765	€ 938.188	€ 543.044	€ 395.144
Programma 5.2	€ 37.200	€ 232.278	€ 195.078	€ 2.419.921	€ 232.278	€ 2.187.643	€ 1.780.842	€ 232.278	€ 1.548.564	€ 2.810.111	€ 960.425	€ 1.849.686
Programma 6.1	€ 156.310	-	€ 156.310	€ 744.037	€ 655.000	€ 89.037	€ 550.421	€ 213.552	€ 336.869	€ 775.117	€ 688.687	€ 76.430
Programma 6.2	-	-	-	€ 831.960	-	€ 831.960	€ 226.171	€ 1.224.485	€ 988.315	€ 165.572	€ 852.316	€ 686.744
Programma 7.1	-	€ 71.915	€ 71.915	€ 529.245	€ 1.064.183	€ 534.938	€ 599.697	€ 1.197.835	€ 598.138	€ 426.269	€ 140.275	€ 285.994
Programma 7.2	-	-	-	€ 481.960	-	€ 481.960	€ 201.307	-	€ 201.307	€ 345.533	€ 25.000	€ 320.533
Bouwingrondeexploitatie	€ 687	-	€ 687	€ 37.687	€ 57.299	€ 19.612	€ 845.766	€ 796.321	€ 49.444	€ 4.652.083	€ 6.492.234	€ 1.840.151
Programma alg. dekk.	€ 577.282	€ 611.506	€ 34.224	€ 2.701.073	€ 1.140.803	€ 1.560.270	€ 1.718.231	€ 1.612.661	€ 105.570	€ 1.209.197	€ 2.709.458	€ 1.500.261
Sub-totaal mutaties reserves	€ 4.641.792	€ 3.756.763	€ 885.029	€ 20.216.543	€ 5.990.627	€ 14.225.916	€ 16.575.059	€ 8.350.962	€ 8.224.098	€ 13.516.186	€ 13.792.280	€ 276.093
Gerealiseerd resultaat	€ 71.454.748	€ 73.400.500	€ 1.945.752	€ 88.673.863	€ 88.673.863	€ -	€ 106.155.393	€ 104.262.358	€ 1.893.035	€ 82.321.019	€ 85.193.464	€ 2.872.445

5.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

5.2.1 Overzicht van baten en lasten in een vogelvlucht

Omschrijving	Bedrag		
Begrotingsresultaat 2014 primitief	N		€ -1.945.752
Resultaat voorjaarsnota 2014	V		€ 168.218
Resultaat najaarsnota 2014	V		€ 971.480
Begrotingsresultaat na NJN 2014	N		€ -806.054
Gerealiseerd resultaat	V	€ 1.893.035	
opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2015 in verband met "overlopende posten" van 2014 naar 2015 (zie hoofdstuk 6.3)	N	€ -2.069.690	
"Netto" rekeningsaldo 2014	N		€ -176.655
Gerealiseerd resultaat ten opzichte van begrotingsresultaat na NJN 2014	V		€ 629.399

	Progr.		Specificatie
Inkomsten:		€ 270.000	
Hogere algemene uitkering	8.0 V		€ 270.000
Uitgaven:		€ 359.399	
Hogere storting in voorziening pensioenen wethouders	1.1 N		€ -160.000
Verlaging bijdrage veiligheidsregio	2.0 V		€ 210.000
Minder kapitaallasten		V	€ 80.000
Uren buiten de exploitatie		V	€ 50.000
Voordeel op personele middelen	8.0 V		€ 280.000
Meer kosten DOWR ICT	8.0 N		€ -105.000
Minder kosten DOWR Facilitair	8.0 V		€ 110.000
Rentevoordeel	8.0 V		€ 325.000
BTW effect door lagere uitgaven verwerking afval		N	€ -80.000
BTW effect door lagere uitgaven riolering		N	€ -155.000
Vrijval 2 balansposten voorgaand jaar		V	€ 85.000
Onbenut deel onvoorzien		V	€ 90.000
Diverse verschillen		N	€ -370.601
Saldo			€ 629.399

Hogere algemene uitkering	Voordeel	€ 270.000
----------------------------------	-----------------	------------------

De laatste bijstelling van de raming van de algemene uitkering heeft bij de najaarsnota 2014 plaatsgevonden. Deze bijstelling was gebaseerd op de meicirculaire 2014. Nu bij het afsluiten van het jaar 2014 blijkt op basis van de decembercirculaire 2014 de uitkering voor de gemeente Raalte over het jaar 2014 € 214.000 hoger te zijn. Hierin is een bedrag van € 99.000 begrepen als extra middelen voor de koopkrachtontwikkeling voor de minimum inkomens. De aanvragen voor een bijdrage uit deze middelen worden voor het merendeel in het jaar 2015 verwacht. Om die reden wordt de raad voorgesteld deze extra middelen opnieuw uit het rekeningresultaat 2014 beschikbaar te stellen in het jaar 2015.

Daarnaast zijn de uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2013 en 2012 respectievelijk € 50.000 en € 3.000 hoger vastgesteld.

Storting pensioenvoorziening wethouders	Nadeel	€ 160.000
--	---------------	------------------

Elk jaar wordt bij het opmaken van de rekening door een gespecialiseerd bureau de berekening van de toekomstige pensioenen geactualiseerd. Deze berekening heeft geleid tot een storting van € 160.000.

Verlaging bijdrage Veiligheidsregio IJsselland	Voordeel	€ 210.000
---	-----------------	------------------

Bij de najaarsnota 2014 van de Veiligheidsregio is besloten dat een deel van het rekeningsaldo over 2014 zal worden bestemd voor een eenmalige restitutie van de gemeentelijke bijdragen aan de VRIJ. De bijdrage voor Raalte was in 2014 € 2.214.614; hiervan wordt naar evenredigheid € 209.537 terugbetaald.

Lagere kapitaallasten	Voordeel	€ 80.000
------------------------------	-----------------	-----------------

Het voordeel bestaat uit nog niet afgeronde investeringen waarop nog niet gestart is met afschrijven. Deze afschrijving was wel geraamd als uitgave in de begroting 2014. Een aantal objecten zijn in 2013 en 2014 afgeboekt omdat de waarde verloren is gegaan. Dit veroorzaakt een afwijking ten opzichte van de raming 2014.

Minder uren in de exploitatie	Voordeel	€ 50.000
--------------------------------------	-----------------	-----------------

Ten opzichte van de begroting 2014 is over heel 2014 voor een bedrag van € 250.000 aan uren extra ten laste van de exploitatie gebracht. Uren die niet konden worden toegerekend aan met name bouwgrondexploitatie en investeringsprojecten. Bij de voor- en najaarsnota was reeds een verwacht nadeel van in totaal € 300.000 ingeboekt. Achteraf is deze ingeschatte overschrijding te hoog gebleken, omdat ten onrechte geen rekening was gehouden met een doorgevoerde inkrimping van de formatie projectleiding. Deze inkrimping is inmiddels wel verwerkt. Hierdoor kan bij de jaarrekening 2014 een minder nadelig resultaat van € 50.000 worden gerealiseerd dan bij de najaarsnota 2014 was voorzien.

Voordeel op personele middelen	Voordeel	€ 280.000
---------------------------------------	-----------------	------------------

Op de personele kosten is een voordeel te zien van totaal € 280.000. Dit bedrag is samengesteld uit het saldo van niet ingezette salariskosten en inhuur derden. Ook is het positieve saldo van de uitkeringslasten voormalig personeel meegenomen en voordelen op de personele budgetten op de kostenplaats Advies.

ICT-kosten DOWR	Nadeel	€ 105.000
------------------------	---------------	------------------

Per saldo heeft in 2014 een overschrijding op de ICT plaatsgevonden van € 105.000 als gevolg van prijsverhogingen en uitbreidingen. Dit wordt gecompenseerd doordat Facilitair een grotere besparing dan verwacht heeft gerealiseerd.

Facilitaire kosten	Voordeel	€ 110.000
---------------------------	-----------------	------------------

Per saldo is er in 2014 een positief resultaat van € 110.000. Het voordeel is met name ontstaan door lagere printkosten en aankoop kantoorartikelen.

Rentevoordeel	Voordeel	€ 325.000
----------------------	-----------------	------------------

Dit voordeel is samengesteld uit een 3-tal elementen:

- Rente op kortlopende leningen en rekeningcourant.
In 2014 is voor de korte financiering zoveel mogelijk gebruik gemaakt van kasgeldleningen en zo min mogelijk van het duurdere rekening-courantkrediet. De rente op de kasgeldleningen is in 2014 extreem laag gebleven. Op een aantal momenten is deze rente zelfs negatief geworden. Hiervan hebben we in het afgelopen jaar zo optimaal mogelijk geprofiteerd.
- Rente op langlopende leningen.
De rente op de langlopende leningen is in 2014 verder gedaald. Dit veroorzaakt een voordeel ten opzichte van de begroting.
- Bespaarde rente op eigen middelen.
In de 2014 zijn niet alle geplande investeringen ook daadwerkelijk uitgevoerd en betaald. Een deel van deze investeringen wordt gedekt door onttrekkingen aan reserves en voorzieningen. Door dit uitstel heeft de gemeente langer gebruik kunnen maken van deze eigen middelen. Hierdoor was minder externe financiering noodzakelijk dan geraamd.

BTW-effect lagere uitgaven verwerking afval en riolering	Nadeel	€ 235.000
---	---------------	------------------

Bij de invoering van het BTW compensatiefonds per 1 januari 2003 is de Gemeentewet veranderd. Ten aanzien van kostendeckende heffingen treden gemeenten (meestal) op 'als overheid' en ontvangen zij de BTW op de uitgaven terug vanuit het BTW compensatiefonds. Boekhoudkundig behoort de BTW daardoor niet meer tot de lasten in de exploitatie. Hierdoor zou het tarief voor de burgers en bedrijven moeten dalen. Juist om dit effect tegen te gaan, omdat tegelijkertijd de bijdrage uit het Gemeentefonds aan gemeenten met eenzelfde bedrag is gedaald, is het gemeenten toegestaan de voor compensatie in aanmerking komende BTW (zowel over de exploitatie als over de investeringen) als last op te nemen bij de berekening van de tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. Omdat de gerealiseerde uitgaven, waarbij BTW van toepassing was, in 2014 zowel bij afval als bij riolering achterbleven bij de raming, was er een te hoge bijdrage aan de algemene middelen opgenomen. Deze tegenvallers worden hier weergegeven.

Vrijval twee balansposten vorig jaar	Voordeel	€ 85.000
---	-----------------	-----------------

Het betreffen hier in 2013 opgenomen verplichtingen met betrekking tot doorschuif-BTW van de regio IJsselland en een subsidieafrekening van het algemeen maatschappelijk werk. Doorschuif-BTW is compensabele BTW voor een interne levering die de afnemende organisatie (in dit geval de gemeente Raalte) in rekening gebracht krijgt door de aanleverende organisatie (in dit geval de Veiligheidsregio IJsselland). Deze verplichtingen hoefden niet geëffectueerd te worden en vallen om die reden vrij in de rekening 2014.

Onbenut deel onvoorzien	Voordeel	€ 90.000
--------------------------------	-----------------	-----------------

Was er na de najaarsnota nog € 67.000 beschikbaar voor Onvoorzien, in de afgelopen periode is dat aangegroeid tot ca. € 90.000. In paragraaf 5.4 wordt inzicht gegeven in de verschillende componenten die daartoe hebben bijgedragen.

5.2.2 Toelichting op de programma's

In dit hoofdstuk worden alle verschillen hoger dan € 20.000 toegelicht, waarbij wordt opgemerkt dat hierbij de apparaatskosten van de organisatie zijn uitgezonderd.

Binnen het onderdeel "Wat heeft het gekost" wordt het financieel resultaat 2014 per programma weergegeven. Naast het resultaat van 2014 zijn ook de resultaten van 2013 weergegeven.

Voor 2014 zijn de volgende programma's gedefinieerd:

Programma 1	Inwoner en bestuur
Programma 2	Brandweer en veiligheid
Programma 3	Openbare ruimte en verkeer
Programma 4	Onderwijs
Programma 5	Sport en Welzijn
Programma 6	Inkomen en Zorg
Programma 7	Ruimte, wonen en economie
Programma 8	Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Voorafgaand aan de verantwoording per programma wordt de recapitulatiestaat weergegeven, waarin de saldi van de verschillende programma's zijn af te lezen.

RECAPITULATIESTAAT

Prgr.	Omschrijving Programma	Saldo begroting 2014 na wijziging	Saldo rekening 2014	Saldo begroting - rek 2014
1.1	Inwoner en Bestuur	€ 3.132.641	€ 3.219.913	€ 87.272-
1.2	Dienstverlening	€ 1.673.009	€ 1.575.970	€ 97.039
2	Brandweer & Veiligheid	€ 2.737.553	€ 2.565.676	€ 171.877
3.1	Verkeer & Vervoer	€ 6.175.505	€ 4.842.129	€ 1.333.376
3.2	Openbaar groen	€ 2.353.003	€ 2.249.915	€ 103.088
3.3	Duurzame bescherming openbare ruimte	€ 6.588.959	€ 7.344.441	€ 755.482-
4	Onderwijs & Educatie	€ 7.301.827	€ 5.358.955	€ 1.942.872
5.1	Sport	€ 4.564.598	€ 4.202.477	€ 362.121
5.2	Welzijn	€ 4.437.979	€ 3.756.371	€ 681.608
6.1	Inkomen	€ 3.838.262	€ 3.689.489	€ 148.773
6.2	Zorg	€ 9.615.685	€ 8.429.657	€ 1.186.028
7.1	Wonen	€ 564.539	€ 288.845	€ 275.694
7.2	Bouwen	€ 765.708	€ 350.004	€ 415.704
8	Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	€ 39.523.352-	€ 41.542.779-	€ 2.019.427
8	Mutaties in reserves	€ 14.225.916-	€ 8.224.098-	€ 6.001.818-
	Saldo begroting / rekening:	€ -	€ 1.893.035-	€ 1.893.035
	Nadelig saldo 2014		€ 1.893.035	€ 1.893.035-
	Totaal	€ -	€ 0	€ -0

Programma 1.1

Inwoner en Bestuur

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 404.765	€ 384.911	€ 354.432	€ 354.432
Lasten	€ 3.971.380	€ 3.604.824	€ 3.487.073	€ 3.430.166
Saldo	€ 3.566.615	€ 3.219.913	€ 3.132.641	€ 3.075.734

Programma 1.1:

Lasten:

Totaal begroot	€ 3.487.073
Werkelijke uitgaven	€ 3.604.824-
Saldo	€ 117.751- nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 354.432
Werkelijke inkomsten	€ 384.911-
Saldo	€ 30.479- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **87.272-** nadelig

Verklaring verschil uitgaven

Meer kosten salarissen	€ 40.653-
Meer advieskosten met betrekking tot rechtsbescherming	€ 25.900-
Meer storting in voorziening pensioenen wethouders	€ 161.841-
Minder doorberekening diverse eenheden	€ 123.681
Meer doorberekening eenmalige investering naar exploitatie	€ 54.767-

Verklaring verschil inkomsten

Meer huuropbrengsten o.a. café Olde Wetering	€ 19.878-
--	-----------

Toelichting op de verschillen 2014

Meer kosten salarissen

Een groot deel van deze overschrijding heeft te maken met de wisseling van de wacht van de burgemeesters.

Meer advieskosten met betrekking tot rechtsbescherming

De werkelijke kosten zijn hoger geweest dan de oorspronkelijke raming met name als gevolg van niet voorziene uitgaven voor proces- en advocaatkosten van € 23.000 die voortvloeiden uit de rechtsgang met betrekking tot de aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2014.

Storting in voorziening pensioenen wethouders

Door een gespecialiseerd bureau zijn de berekeningen van de toekomstige pensioenen geactualiseerd. Dit heeft een hogere storting in de voorziening tot gevolg.

Meer doorberekening eenmalige investering naar exploitatie

Het betreft hier voornamelijk het groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen zoals het gemeentehuis, welzijnsgebouwen, brandweerkazernes e.d. In 2014 is er meer aan onderhoud besteed. Voor de dekking van de kosten wordt beschikt over de reserve groot onderhoud gebouwen.

Programma 1.2

Dienstverlening

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager R. Peeters

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 486.472	€ 590.354	€ 463.846	€ 476.846
Lasten	€ 2.337.621	€ 2.166.324	€ 2.136.855	€ 2.021.853
Saldo	€ 1.851.150	€ 1.575.970	€ 1.673.009	€ 1.545.007

Programma 1.2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 2.136.855
Werkelijke uitgaven	€ 2.166.324-
Saldo	€ 29.469- nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 463.846
Werkelijke inkomsten	€ 590.354-
Saldo	€ 126.508- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **97.039** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Meer afdrachten aan het rijk	€ 70.872-
Minder doorberekening eenmalige investering naar exploitatie	€ 29.813

Verklaring verschil inkomsten

Meer baten reisdocumenten	€ 105.956-
---------------------------	------------

Toelichting op de verschillen 2014

Meer afdrachten aan het rijk

Omdat er 6% meer paspoorten zijn verstrekt en 25% meer identiteitskaarten, is er meer uitgegeven voor de inkoop van deze documenten. Bij de inkomsten is dit effect ook duidelijk waar te nemen.

Minder doorberekening eenmalige investering naar exploitatie

Het betreft hier het krediet dat gevormd is voor het experiment met de tellingen bij verkiezingen. Een deel van dit krediet is nog over.

Meer baten reisdocumenten

Hierboven is al geschetst dat er fors meer reisdocumenten zijn verstrekt dan geraamd. Daardoor vallen de opbrengsten ook fors hoger uit.

Programma 2

Brandweer en Veiligheid

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Burgemeester Dadema
Eenheidsmanager R. Peeters

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 115.387	€ 278.006	€ 242.283	€ 90.318
Lasten	€ 2.834.281	€ 2.843.682	€ 2.979.836	€ 3.078.813
Saldo	€ 2.718.894	€ 2.565.676	€ 2.737.553	€ 2.988.495

Programma 2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 2.979.836
Werkelijke uitgaven	€ 2.843.682-
Saldo	€ 136.154 voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 242.283
Werkelijke inkomsten	€ 278.006-
Saldo	€ 35.723- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **171.878** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Minder kosten van derden o.a. rampenbestrijding en veiligheid	€ 24.757
Minder afdracht aan veiligheidsregio	€ 31.128
Minder doorberekening diverse eenheden	€ 24.733
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 38.122

Verklaring verschil inkomsten

Meer bijdrage van provincie in kader van integrale veiligheid	€ 31.849-
---	-----------

Toelichting op de verschillen 2014

Minder kosten van derden o.a. rampenbestrijding en veiligheid

Het budget van de rampenbestrijding is in 2014 niet volledig gebruikt als gevolg van minder opleidingen, oefeningen en trainingen in dat jaar. Eind 2014 is een oefenplan opgesteld voor de komende 18 maanden. De start van dit oefenplan is in 2015 gemaakt. Het reguliere budget voor de uitvoering van het integrale veiligheidsplan is niet volledig besteed in 2014 omdat in dat jaar voornamelijk de nadruk lag op het opstellen van het integraal veiligheidsbeleid 2015-2018.

Minder afdracht aan veiligheidsregio

Het betreft hier per saldo een afboeking van een opgenomen verplichting in 2013 van een verrekening met de Veiligheidsregio van zogenaamde doorschuif-BTW. Op basis van werkelijke cijfers is die geraamde verplichting te hoog geweest; dit voordeel komt in 2014 tot uitdrukking.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Het betreffen de niet volledig aangewende kredieten voor groot onderhoud brandweerkazernes en het opstellen van het integraal veiligheidsbeleid waarvoor de kosten in 2015 komen. Voor het groot onderhoud wordt beschikt over de desbetreffende reserve; die beschikking is in 2014 dus evenredig lager.

Meer bijdrage van de provincie in het kader van integrale veiligheid

Van de provincie is de afgelopen jaren een – niet geraamde - incidentele bijdrage ontvangen voor de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid van de gemeente. Van de activiteiten op dit terrein moet dan jaarlijks een verslag worden opgemaakt en daarmee verantwoording worden afgelegd aan de provincie.

Deelprogramma 3.1 Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 946.670	€ 820.652	€ 720.636	€ 668.481
Lasten	€ 6.302.462	€ 5.662.781	€ 6.896.141	€ 6.028.309
Saldo	€ 5.355.792	€ 4.842.129	€ 6.175.505	€ 5.359.828

Programma 3.1:

Lasten:

Totaal begroot	€ 6.896.141
Werkelijke uitgaven	€ 5.662.781-
Saldo	€ 1.233.360 voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 720.636
Werkelijke inkomsten	€ 820.652-
Saldo	€ 100.016- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: **€ 1.333.376 voordelig**

Verklaring verschil uitgaven

Meer energieverbruik openbare verlichting	€ 35.128-
Meer onderhoud	€ 28.562-
Meer herstelkosten / schades	€ 33.998-
Minder kosten inzameling afval wegen	€ 38.337
Minder eenmalige uitgaven verkeersregelininstallatie	€ 377.471
Meer doorberekening diverse eenheden	€ 32.766-
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 940.490

Verklaring verschil inkomsten

Hogere opbrengsten van derden:	
- wegen binnen bebouwde kom	€ 26.658-
- wegen buiten bebouwde kom	€ 41.671-
- openbare verlichting	€ 38.776-

Toelichting op de verschillen 2014

Meer stroomverbruik openbare verlichting

De overschrijding op de kosten stroomverbruik bedraagt iets meer dan € 35.000. Verwacht wordt dat door het vervangen van conventionele verlichting door led verlichting het stroomverbruik de komende jaren daalt. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat het geraamde budget voor 2015 voldoende is.

Meer onderhoud

Er is voor een bedrag van € 28.562 meer besteed aan het onderhoud van de wegen.

Meer herstelkosten / schades

Bedrag van € 34.000 betreft met name schade brugleuning Hagweg en vervangen lantaarnpalen ten gevolge van schade. Voor deze uitgaven is een vergoeding ontvangen die onder de inkomsten is verantwoord.

Minder kosten inzameling afval wegen

De verwerkingskosten veegafval wegen zijn € 38.000 lager dan begroot. Deze kosten zijn structureel lager dan begroot. In de begroting 2015 is het budget dan ook naar beneden bijgesteld van € 67.000 naar € 40.000.

Minder eenmalige uitgaven verkeersregelininstallatie

De gemeente draagt bij in de gekapitaliseerde onderhoud- en exploitatiekosten van de verkeersregelininstallaties voor een periode van 15 jaar. De bijdrage voor de gemeente aan de verkeersinstallaties kruispunten Blankenfoortsweg en Berkendijk (begroot op € 375.000) wordt in 2015 in rekening gebracht door Rijkswaterstaat.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Door het doorschuiven van (grote) investeringskredieten ontstaat een eenmalig voordeel van € 940.500. Betreft o.a. de projecten Hart van Heino, Onderhoud civieltechnische kunstwerken, Lemelerweg Luttenberg, Molenweg Heino en bijdrage N348.

Hogere opbrengst derden wegen binnen de bebouwde kom

Van de NEM (Nederlandse Energie Maatschappij) zijn nog inkomsten degeneratiekosten ontvangen en bij derden zijn schades in rekening gebracht voor de wegen. Het overschot is in de reserve wegen gestort.

Hogere opbrengst derden wegen buiten de bebouwde kom

Van de gemeente Dalfsen is een (eenmalige) bijdrage ontvangen van € 11.000 als bijdrage in de kosten aanpassen weg. Ook is hier de in rekening gebrachte schade brug Hagweg verantwoord.

Hogere opbrengsten openbare verlichting

Schade aan lantaarnpalen wordt (zoveel mogelijk) in rekening gebracht bij de veroorzaker of het Waarborgfonds.

Deelprogramma 3.2

Openbaar groen

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 78.514	€ 96.610	€ 65.968	€ 65.968
Lasten	€ 2.261.705	€ 2.346.525	€ 2.418.971	€ 2.410.605
Saldo	€ 2.183.190	€ 2.249.915	€ 2.353.003	€ 2.344.637

Programma 3.2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 2.418.971	
Werkelijke uitgaven	€ 2.346.525-	
Saldo	€ 72.446	voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 65.968	
Werkelijke inkomsten	€ 96.610-	
Saldo	€ 30.642-	voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **103.088** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Minder kosten materiaal openbaar groen	€ 23.772
Meer uitbestede werkzaamheden openbaar groen	€ 32.835-

Toelichting op de verschillen 2014

Samenstelling onderschrijding uitgaven

De totale onderschrijding ad € 72.000 (ca. 3% van het totale budget) is opgebouwd uit allerlei kleinere posten (meestal kleiner dan € 15.000). Het betreft dan mindere kosten voor inkoop van plantmateriaal, onderhoud afrasteringen e.d., duikers, speeltoestellen en inzet van ambtelijke ondersteuning. Ook niet gebruikte budgetten (€ 20.000) voor eenmalige investeringen maken hier onderdeel vanuit.

Samenstelling overschrijding inkomsten

De totale overschrijding van de inkomsten bedraagt € 31.000. Een opbrengst in het kader van Rood voor Rood ad € 17.000 was niet vooraf begroot. Het bedrag is in de reserve opgenomen in afwachting van te maken kosten.

Ook waren er niet geraamde schadeopbrengsten voor beschadigde bomen.

Deelprogramma 3.3

Duurzame bescherming openbare ruimte

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 6.160.259	€ 6.200.049	€ 6.504.575	€ 6.720.775
Lasten	€ 8.173.791	€ 13.544.490	€ 13.093.534	€ 10.074.630
Saldo	€ 2.013.531	€ 7.344.441	€ 6.588.959	€ 3.353.855

Programma 3.3

Lasten:

Totaal begroot	€ 13.093.534	
Werkelijke uitgaven	€ 13.544.490-	
Saldo	€ 450.956-	nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 6.504.575	
Werkelijke inkomsten	€ 6.200.049-	
Saldo	€ 304.526	nadelig

Totaal saldo lasten en baten: € **755.482-** nadelig

Verklaring verschil uitgaven

Stelpost tbv BTW riolering	€ 34.038
<i>Minder kosten diensten van derden:</i>	
Minder kosten onderhoud materieel riolering	€ 76.805
Minder kosten inzameling papier / afval	€ 159.361
Meer uitbestede werkzaamheden	€ 46.811-
Meer advieskosten riolering	€ 48.350-
Overheveling reserve riolering naar voorziening riolering	€ 1.062.318-
Minder kapitaallasten (m.n. uitgestelde investeringen riolering)	€ 59.920
Meer doorberekening diverse eenheden	€ 29.608-
Minder doorberekening eenmalige investeringen (uitgest riolering)	€ 350.132

Verklaring verschil inkomsten

Meer opbrengsten van derden riolering	€ 20.013-
Meer vergoedingen huisvuilinzameling	€ 175.733-
Minder beschikking over voorziening afvalverwijdering	€ 263.361
Minder opbrengst afvalstoffenheffing	€ 194.209
Minder baten rioolheffing	€ 50.590

Toelichting op de verschillen 2014

Diversen

De BTW van rioleringsinvesteringen wordt m.i.v. 2014 toegerekend aan de riolering. Bedrag van € 34.000 wordt via totaalberekening toegerekend aan de riolering.

Minder kosten onderhoud materieel riolering

Er is € 77.000 minder uitgegeven aan onderhoudskosten(regulier onderhoud en storingen) riolering.

Met name het aantal storingen was minder dan waar rekening mee was gehouden. Ook is een factuur van WGS van € 28.000 op advieskosten verantwoord waar het onderhoud betreft. De onderschrijding wordt verrekend met de reserve riolering.

Minder kosten inzameling papier / afval

Bij de najaarsnota is het begrote bedrag met € 225.000 naar beneden bijgesteld. De minderkosten van € 159.000 worden verrekend met de voorziening afvalverwijdering.

Voor de inzameling van huishoudelijk afval worden voorschotten betaald aan ROVA. Na afloop van het jaar vindt een afrekening plaats op basis van de werkelijke kosten. In de loop van 2014 is het voorschot van de inzameling naar beneden bijgesteld; in de najaarsnota is dat grotendeels budgettair vertaald. Over 2014 wordt een positieve afrekening verwacht van € 53.000. Dit is ongeveer 2 % van de geraamde kosten; zie ook de mutatie van de voorziening afvalverwijdering.

Meer uitbestede werkzaamheden

Het onderhoud van de begraafplaatsen en het grafdelven laat een overschrijding zien van € 47.000. Hier is vacaturegeld van het team Beheer en Onderhoud ingezet voor externe inhuur. Op begrotingsbasis is geen wijziging gemaakt waardoor een onderschrijding op de kosten vacaturegelden ontstaat en een overschrijding op de begraafplaatsen. Voor het product begraafplaatsen is dat budgettair neutraal.

Meer advieskosten riolering

Bij de najaarsnota is budget met € 31.000 verlaagd tot € 34.000. De overschrijding is ontstaan door een factuur van WGS van € 28.000 die op de post onderhoud geboekt had moeten worden.

De overschrijding wordt verrekend met de reserve riolering.

Overheveling reserve riolering naar voorziening riolering

Conform voorschriften BBV hebben we de reserve riolering opgeheven en het saldo in de bestaande voorziening riolering gestort.

Minder kapitaallasten riolering

Doordat niet alle investeringen zijn uitgevoerd in 2013 ontstond er een voordeel op de kapitaallasten in 2014.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Door het doorschuiven van (grote) investeringskredieten ontstaat een eenmalig voordeel van € 350.132. Betreft o.a. riolerings- en duurzaamheidsprojecten.

Meer vergoedingen huisvuilinzameling

Er is € 176.000 meer ontvangen. In de begroting is een vergoeding geraamd voor de gescheiden inzameling van verpakkingsafval zoals kunststof. De instellingen Nedvang en het Afvalfonds houden zich bezig met de ingezamelde hoeveelheden en de bijbehorende vergoedingen aan de gemeenten. Die afrekeningen vinden na afloop van het jaar plaats. In 2014 is er nog een behoorlijke afrekening geweest over 2013. Die afrekening wikkelt zich per saldo ook af via de voorziening afvalverwijdering.

Minder beschikken over voorziening afvalverwijdering

Er is € 263.000 minder beschikt over de voorziening. De kosten en baten van de afvalverwijdering zijn budgettair neutraal in de exploitatie opgenomen. De kosten van huisvuilinzameling worden via een voorgerecalculeerd tarief voor de afvalstoffenheffing in rekening gebracht bij de burger. Bij de nacalculatie worden de voor- en nadelen verrekend met de voorziening afvalverwijdering. Op begrotingsbasis was een beschikking over de voorziening geraamd. Nu het resultaat in 2014 van per saldo lagere kosten en baten positief is, heeft er op rekeningbasis een lagere beschikking plaatsgevonden.

Minder opbrengst afvalstoffenheffing

De opbrengst afvalstoffenheffing is in werkelijkheid € 194.000 lager dan begroot. Het verschil wordt veroorzaakt doordat er feitelijk minder afval is aangeboden dan begroot. Het vastrecht is immers licht gestegen, echter de ledigingen dalen fors. Deze dalende lijn van aanbiedingen is in 2013 reeds ingezet. De begrote opbrengst voor 2014 was vooralsnog hierop niet aangepast. Dit komt omdat de afrekening voor de ledigingen na afloop van het jaar 2014 wordt verzonden en de tarieven voor het jaar daarna al zijn vastgesteld. De consequenties van de gerealiseerde opbrengst 2013 zijn in de begroting en de tarieven afvalstoffenheffing van 2015 meegenomen.

Minder baten rioolheffing

De opbrengst riolering is € 50.500 lager dan het begrote bedrag van € 2.876.000. De lagere opbrengst is veroorzaakt doordat het aantal te heffen objecten lager was dan waar rekening mee is gehouden. Grootste verschil hierbij is een te hoge inschatting van het aantal nieuwbouwobjecten.

Programma 4

Onderwijs

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 144.890	€ 166.578	€ 169.533	€ 157.449
Lasten	€ 4.457.899	€ 5.525.534	€ 7.471.360	€ 5.391.656
Saldo	€ 4.313.008	€ 5.358.955	€ 7.301.827	€ 5.234.207

Programma 4:

Lasten:

Totaal begroot	€ 7.471.360
Werkelijke uitgaven	€ 5.525.534-
Saldo	€ 1.945.826 voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 169.533
Werkelijke inkomsten	€ 166.578-
Saldo	€ 2.955 nadelig

Totaal saldo lasten en baten: € **1.942.872** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Gereserveerde middelen leerplicht niet ingezet	€ 42.000
Minder sociale verstrekkingen leerlingenvervoer	€ 37.162
Meer subsidie verstrekt in kader van uitvoering leerplicht	€ 56.501-
Minder kosten vergoedingen onderwijs aan sport	€ 30.549
Minder kapitaallasten	€ 52.494
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 1.842.901

Toelichting op de verschillen 2014

Gereserveerde middelen leerplicht niet ingezet

Deze gereserveerde middelen hebben een relatie met de hogere lasten van de uitvoering van de leerplicht van € 56.000. Die geraamde middelen van € 42.000 zijn daarvoor ingezet.

Minder kosten leerlingenvervoer

De kosten van het leerlingenvervoer in 2014 zijn binnen het oorspronkelijk geraamde budget gebleven van € 650.000 inclusief een bezuiniging van € 7.500. Dit is onder andere een gevolg van het verminderde aantal aanvragen. Die bezuiniging is dus eveneens gerealiseerd.

Minder kosten vergoedingen onderwijs aan sport

Het betreft in dit geval de interne doorberekening van de kosten van het gebruik van de gymzalen. De lagere kosten zijn enerzijds een gevolg van het minder aantal groepen van de scholen en anderzijds dat deze groepen meer gebruik maken van private sportaccommodaties.

Lagere kapitaallasten

De lagere kapitaallasten hebben betrekking op de nieuwbouw van schoolgebouwen voor het basisonderwijs en hebben een eenmalig effect in 2014. Het betreft hier met name de kapitaallasten van de St. Nicolaasschool in Lierderholthuis die in 2014 nog niet in gebruik was genomen.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

De investeringen die in 2014 niet of niet volledig zijn uitgevoerd hebben met name betrekking op groot onderhoud aan schoolgebouwen van circa € 0,6 mln. en voor een ander deel van circa € 1,2 mln. op de kosten van het Carmelcollege in verband met de vernieuwbouw. Deze kosten worden in 2015 gedeclareerd. Voor het groot onderhoud wordt beschikt over de desbetreffende reserve; die beschikking is in 2014 dus evenredig lager.

Programma 5.1.

Sport

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 1.388.377	€ 1.253.565	€ 1.479.509	€ 1.339.709
Lasten	€ 5.868.457	€ 5.456.041	€ 6.044.107	€ 4.832.713
Saldo	€ 4.480.080	€ 4.202.477	€ 4.564.598	€ 3.493.004

Programma 5.1:

Lasten:

Totaal begroot	€ 6.044.107
Werkelijke uitgaven	€ 5.456.041-
Saldo	€ 588.066 voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 1.479.509
Werkelijke inkomsten	€ 1.253.565-
Saldo	€ 225.944 nadelig

Totaal saldo lasten en baten: € **362.121** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Stelpost i.v.m. heroverweging niet ingeleverd	€ 42.110-
Minder inhuur personeel van derden combinatiefunctionarissen	€ 184.240
<i>Kosten van derden:</i>	
Meer kosten materiaalverbruik sportgebouwen	€ 39.951-
Minder kosten materiaalverbruik (renovatie) sportterreinen	€ 63.071
Minder kosten dagelijks onderhoud gebouwen sport	€ 62.791
Minder onderhoud door derden sportterreinen	€ 21.400
Minder uitbestede werkzaamheden renovatie sportterreinen	€ 84.469
Minder uitbetaalde subsidies	€ 35.990
Hogere storting in voorziening renovatie sportterreinen	€ 147.697-
Meer kapitaallasten	€ 33.521-
Minder bijdrage in huisvestingskosten sportcentrum	€ 34.522
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 370.550

Verklaring verschil inkomsten

Minder rentebaten (stimuleringsfonds)	€ 22.460
Minder vergoeding voor personeel combinatiefunctionarissen	€ 167.459
Minder huuropbrengst sportaccommodaties / zwembaden	€ 71.122
Meer opbrengsten van derden sportaccommodaties / zwembaden	€ 25.605-

Toelichting op de verschillen 2014

Stelpost heroverweging

Deze stelpost maakt onderdeel uit van de totale bezuiniging ad. € 399.000 op de sportbegroting. Bij de najaarsnota 2014 is al aangekondigd dat een bedrag van € 120.000 niet kon worden gerealiseerd. Deze stelpost moet daarom in relatie worden gezien met de meeropbrengsten als gevolg van de tariefsverhoging van de zwembadtarieven.

Minder inhuur personeel van derden combinatiefuncties

In 2014 zijn minder combinatiefunctionarissen in dienst genomen dan bij de begroting was voorzien (werkelijk 5 fte t.o.v. 8,3 fte geraamd.) De mindere loonkosten houden daarmee verband.

De rijksbijdrage, welke 40% van de loonkosten bedraagt, is sedert 2013 gebaseerd op 8,3 fte. Deze lagere raming moet in relatie worden gezien met de lagere vergoeding (€ 167.459) die wordt ontvangen van derden die gebruik maken van de inzet van de combinatiefunctionarissen.

Het uiteindelijke resultaat op de combinatiefuncties wordt onttrokken aan de reserve "sportstimulering en combinatiefuncties".

Meer kosten materiaalverbruik sportgebouwen

Jaarlijks wordt een gemiddeld bedrag geraamd voor de vervanging van (inrichtings-) materialen in de diverse accommodaties. In 2014 zijn binnen enkele accommodaties de verouderde inrichtingsmaterialen vervangen. Deze vervanging hield mede verband met de overdracht als gevolg van de verzelfstandiging van het Sportbedrijf.

Minder kosten materiaalverbruik sportterreinen

Ook hier wordt jaarlijks op basis van een gemiddelde vervanging een bedrag begroot. Op grond van een vervangingsschema en de daadwerkelijke staat van onderhoud vindt vervanging plaats. De hogere of lagere werkelijke kosten worden via de voorziening "onderhoud sportterreinen" geëgaliseerd.

Minder kosten dagelijks onderhoud gebouwen sport

De onderhoudskosten voor de sportgebouwen worden geraamd op basis van het onderhoud beheerplan sportgebouwen. Dit beheerplan vormt eveneens basis voor de jaarlijkse storting in de reserve onderhoud gebouwen. Voor het dagelijks onderhoud wordt een gemiddeld jaarlijks bedrag geraamd. In verband met de voorgenomen nieuwbouw van het sportcentrum Tijenraan wordt uitsluitend het allernoodzakelijkst onderhoud uitgevoerd.

Onderhoud derden sportterreinen

In de afgelopen zomer is wat minder terreinonderhoud uitbesteed. Daarnaast is i.v.m. de aanleg van een kunstgrasveld in Nieuw Heeten ook daar slechts beperkt terreinonderhoud gedaan.

Minder uitbestede werkzaamheden renovatie onderhoud

De lagere uitgaven houden verband met de aanleg van steeds meer kunstgrasvelden en daardoor minder noodzaak tot renovatie van de natuurgrasvelden. Ook deze middelen worden via de voorziening "onderhoud sportterreinen" geëgaliseerd. Daarnaast zijn in 2014 de onderhoud-beheerplannen voor de buitensport geactualiseerd.

Minder uitbetaalde subsidies

Zowel in de waarderingssubsidie als in de sportstimuleringsubsidie vallen de werkelijke kosten lager dan geraamd. Het aantal aanvragen i.h.k.v. de sportstimulering zijn in 2014 49 gedaald t.o.v. 2013 (67 aanvragen). Het is niet geheel duidelijk of de verenigingen als gevolg van de voorgenomen bezuinigingen wat behoudender geweest zijn in het aanvragen.

Hogere storting in voorziening renovatie sportvelden

De uitgaven voor zowel het materialen verbruik als de renovatie van de sportterreinen zijn achtergebleven bij de ramingen. Zoals bij deze posten aangegeven worden de uitgaven van die posten geëgaliseerd via de voorziening "onderhoud sportterreinen".

Minder bijdrage in huisvestingskosten sportcentrum Tijenraan

De gebouw en exploitatie gerelateerde kosten van het sportcentrum Tijenraan welke niet direct aan de functie zwembad of sporthal zijn toe te wijzen zijn via een verdeelsleutel toegerekend aan de functie. De lagere doorberekening wordt met name veroorzaakt door een lager energieverbruik, waterverbruik en lagere belastingen.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Deze lagere doorberekening is een gevolg van het doorlopen in 2015 van een aantal investeringsprojecten welke in het afgelopen jaar zijn gestart. Dit betreffen o.a. de voorbereidingskosten van de nieuwbouw Tijenraan (€ 40.000), de herinrichting van sportpark Tijenraan (€ 30.000), de invulling van de energie-beperkende maatregelen (€ 50.000) in de diverse sportaccommodaties. Ook de laatste fase van de herinrichting van sportpark Ramele (hockey- en atletiekvereniging) (€ 27.000) en de aanleg van multifunctionele veldjes (€ 43.000) zijn investeringsprojecten die nog doorlopen in 2015. Daarnaast is een groot deel van de voorgenomen planmatige onderhoudswerkzaamheden (€ 170.000) in de diverse sportaccommodaties niet in 2014 uitgevoerd. Voor een groot deel houdt dit verband met de toekomstige nieuwbouw van het sportcentrum Tijenraan.

Minder rentebaten

De lagere rentebaten houden verband met de geraamde rente-inkomsten m.b.t. de sportstimuleringsleningen. De hierop ontvangen rente wordt niet meer t.g.v. de exploitatie gebracht maar wordt vanaf 2014 toegevoegd (revolveert) aan het saldo van de uitstaande leningenportefeuille bij de Svn, waardoor de middelen (zowel rente als aflossing) opnieuw kunnen worden ingezet voor het doel van de sportstimuleringsleningen.

Minder vergoeding voor personeel combinatiefunctionarissen

Zoals hier boven is aangegeven houden deze lagere inkomsten verband met de lagere uitgaven zoals bij de uitgavenpost is aangegeven. Immers in 2014 werden minder combinatiefunctionarissen ingezet dan bij de begroting werd voorzien.

Minder huuropbrengsten sportaccommodaties/zwembaden

De verhuur aan de verenigingen is aanzienlijk (18%) achtergebleven bij de begroting. In nagenoeg alle accommodaties zien we een lichte daling van het gebruik. Ruim de helft van het lagere gebruik wordt echter veroorzaakt door de achterblijvende verhuur van de bewegingsruimte Multimovez. Hier zien we al jaren een achterblijvende verhuur. Ook het verenigingsgebruik van zwembad Tijenraan laat een lagere opbrengst zien. Daarnaast zien we in alle accommodaties wel een wat hogere opbrengst in het particuliere en doelgroepen gebruik (€ 25.605).

Meer opbrengsten van derden sportaccommodaties en zwembaden

De opbrengst uit het particulier gebruik en de doelgroepen in de diverse accommodaties ligt wat boven de raming. Daartegenover staat een afnemende opbrengst uit het verenigingsgebruik.

Deelprogramma 5.2 Welzijn

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 78.060	€ 159.503	€ 89.082	€ 26.082
Lasten	€ 4.159.168	€ 3.915.874	€ 4.527.061	€ 2.054.087
Saldo	€ 4.081.108	€ 3.756.371	€ 4.437.979	€ 2.028.005

Programma 5.2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 4.527.061	
Werkelijke uitgaven	€ 3.915.874-	
Saldo	€ 611.187	voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 89.082	
Werkelijke inkomsten	€ 159.503-	
Saldo	€ 70.421-	voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **681.608** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Minder onderhoud gemeenschapscentrum de Joetse	€ 23.500
Minder advieskosten archeologie	€ 27.370
Minder verstrekte subsidies / afdrachten aan overheid	€ 25.432
Meer kapitaallasten Hoftheater	€ 28.340-
Meer doorberekening diverse eenheden	€ 49.617-
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 610.760

Verklaring verschil inkomsten

Meer huur ontvangen van Joetse	€ 21.042-
Hogere inkomensoverdrachten Cultuur	€ 39.756-

Toelichting op de verschillen 2014

Minder onderhoud gemeenschapcentrum de Joetse

Er is wel groot onderhoud gepleegd, maar de kosten zijn verantwoord op het desbetreffende krediet. De kosten worden overigens gedekt door een beschikking over de desbetreffende reserve groot onderhoud welzijnsgebouwen.

Minder advieskosten archeologie

Het budget voor externe adviezen ten behoeve archeologie is in 2014 nauwelijks aangesproken. Er zijn nagenoeg geen onderzoeken geweest.

Minder verstrekte subsidies/afdrachten overheid

Per saldo zijn er minder subsidies/bijdragen verstrekt voor sociaal cultureel werk en culturele instellingen.

Meer kapitaallasten Hoftheater

De hogere lasten zijn een gevolg van het feit dat de bijdrage van de provincie ten behoeve de nieuwbouw in 2013 niet ten gunste van het krediet kon worden gebracht. Die bijdrage is gestort in een gekoppelde reserve Hoftheater waarover jaarlijks wordt beschikt voor het afschrijvingsdeel. Per saldo blijft de hogere rentelast wel een nadeel voor de exploitatie.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Het betreffen binnen dit programma investeringen die niet dan wel deels in 2014 zijn gestart en een doorloop hebben naar 2015. Die investeringen hebben met name betrekking op multifunctionele accommodaties in enkele kernen m.n. Lierderholthuis en Heeten.

Meer huurontvangst van de Joetse

In 2014 is er een niet geraamde, incidentele huuropbrengst geweest van zorginstelling Zozijn. Deze stichting heeft tijdelijke huisvesting nodig als gevolg van vernieuwbouw van de locatie in Raalte-Noord.

Hogere inkomensoverdrachten cultuur

Het betreft hier de ontvangst van niet geraamde subsidies (afrekeningen) van de provincie met betrekking tot de inzet van de cultuurmakelaar, week van de amateurkunst en cultuureducatie primair onderwijs 2014 en de afwikkeling daarvan met de provincie uit voorgaande jaren op basis van een bezwaarschrift.

Deelprogramma 6.1 Inkomen

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder van Loevezijn
Eenheidsmanager R. Peeters

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 11.340.423	€ 10.826.161	€ 10.546.029	€ 10.319.482
Lasten	€ 14.376.756	€ 14.515.650	€ 14.384.291	€ 13.796.949
Saldo	€ 3.036.333	€ 3.689.489	€ 3.838.262	€ 3.477.467

Programma 6.1:

Lasten:

Totaal begroot	€ 14.384.291	
Werkelijke uitgaven	€ 14.515.650-	
Saldo	€ 131.359-	nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 10.546.029	
Werkelijke inkomsten	€ 10.826.161-	
Saldo	€ 280.132-	voordelig

Totaal saldo lasten en baten: **€ 148.773 voordelig**

Verklaring verschil uitgaven

Minder overige kosten van derden participatiefonds	€ 42.532
Minder subsidies o.a. peuterspeelzaalwerk en kinderopvang	€ 75.210
Meer uitkeringen WWB	€ 45.890-
Minder uitkeringen bijzondere bijstand	€ 47.397
Minder sociale verstrekkingen in natura bijzondere bijstand	€ 22.446
Meer inkomensoverdrachten aan overheid WSW	€ 28.482-
Minder inkomensoverdrachten aan overheid participatiefonds	€ 23.053
Hogere storting in voorziening oninbare vorderingen	€ 27.328-
Meer doorberekening diverse eenheden	€ 246.167-

Verklaring verschil inkomsten

Meer inkomensoverdrachten van het rijk	
* WWB inkomensdeel	€ 58.195-
* WSW	€ 24.708-
Meer baten m.b.t vergoeding en verhaal sociale uitkeringen:	
* WWB inkomensdeel	€ 23.586-
* Bijzondere bijstand	€ 33.469-
Meer overige inkomensoverdrachten overheid participatiefonds	€ 139.863-

Toelichting op de verschillen 2014

Minder overige kosten van derden participatiefonds

Door de inzet van het werkgeverspunt zijn minder cliënten op een traject gezet t.l.v. het participatiebudget.

Minder subsidie o.a. peuterspeelzaalwerk en kinderopvang

Een deel van de uitgaven van de kinderopvang konden worden beperkt door deze kosten t.l.v. de participatiebudget te brengen. Het gaat hierbij om mensen die in het kader van het volgen van een traject kinderopvang nodig zijn.

Meer en minder uitgaven WWB, bijzondere bijstand, participatiefonds en WSW

De beperkte over- en onderschrijdingen op deze producten worden geëgaliseerd binnen de egalisatiereserve Participatie.

Hogere storting in de voorziening oninbare vorderingen soza

Met de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden is ook het uitstaande debiteurensaldo gegroeid. Op basis van hiervoor gehanteerde uitgangspunten wordt ingeschat dat daarmee ook een hoger bedrag als oninbaar moet worden aangemerkt. Hiertoe wordt een hogere storting (€ 27.328) gedaan in de voorziening oninbare vorderingen.

Meer en minder inkomsten WWB, participatie en WSW

Bij de tussentijdse rapportages zijn de rijksbijdragen reeds bijgesteld t.o.v. de primitieve begroting 2014. De werkelijke rijksbijdragen m.b.t. de WWB, participatie en WSW wijken per saldo dan ook nagenoeg niet meer af van de raming. Het saldo tussen begroting en wekelijkheid wordt geëgaliseerd via de reserve participatie.

Meer baten m.b.t. het verhaal van sociale uitkeringen.

De verhaalsinkomsten zijn beperkt hoger dan geraamd. Deze toename moet in relatie worden gezien met de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Meer overige inkomensoverdrachten overheid participatie

De niet bestede rijksmiddelen t.b.v. de participatie (het werkdeel) mogen jaarlijks voor een deel worden gereserveerd voor toekomstige jaren. Vanuit het jaar 2013 is een bedrag van € 139.863 doorgeschoven naar het jaar 2014.

Deelprogramma 6.2 Zorg

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Hiemstra en Wethouder Niens
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 1.015.093	€ 1.142.368	€ 927.206	€ 642.206
Lasten	€ 9.218.362	€ 9.572.025	€ 10.542.891	€ 9.411.221
Saldo	€ 8.203.269	€ 8.429.657	€ 9.615.685	€ 8.769.015

Programma 6.2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 10.542.891
Werkelijke uitgaven	€ 9.572.025-
Saldo	€ 970.866 voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 927.206
Werkelijke inkomsten	€ 1.142.368-
Saldo	€ 215.162- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **1.186.028** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Minder sociale verstrekkingen in natura aan personen	€ 315.041
Minder inkomensoverdrachten aan overheid	€ 106.275
<i>Minder overige inkomensoverdrachten:</i>	
* Vrijwilligersbeleid	€ 44.037
* Volksgezondheid	€ 66.414
* Zorg- en hulpverlening	€ 67.458
Meer doorberekening diverse eenheden	€ 336.640-
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 663.931

Verklaring verschil inkomsten

Meer baten individuele voorzieningen Wmo	€ 101.939-
Meer baten sociale kredietverlening	€ 40.000-
Meer baten individuele voorzieningen gehandicapten	€ 77.279-

Toelichting op de verschillen 2014

Minder sociale verstrekkingen in natura aan personen

In 2014 werd aanzienlijk minder uitgegeven aan individuele Wmo-voorzieningen. In totaal gaat het om een bedrag van bijna € 900.000 minder uitgaven in 2014. Bij de voor- en najaarsnota 2014 werden hierop al geanticipeerd door tot een bedrag van € 500.000 af te ramen en toe te voegen aan de Wmo-reserve. Nu bij de jaarrekening blijkt dat het beroep op deze voorzieningen nog ruim € 300.000 lager uitvalt dan bij de najaarsnota 2014 voorzien. Deze lagere uitgaven doen zich bij alle Wmo-voorzieningen (Huishoudelijke hulp, rolstoelen, individueel vervoer en woonvoorzieningen) voor.

Wat hiervan de reden is, is wat moeilijk in te schatten, maar is zeker ook een gevolg van de gewijzigde benaderings- / werkwijze (de kanteling) van het verzoek om een voorziening. De niet bestede middelen worden in 2014 toegevoegd aan de reserve Wmo.

Minder inkomstenoverdrachten aan overheid

Het betreft hier de uitgaven voor het collectief vervoer welke door de Provincie Overijssel wordt uitgevoerd. Bij de tussentijdse rapportage in 2014 werd een bedrag van € 130.000 aan het budget toegevoegd. Nu blijkt dat destijds de inschatting te negatief is geweest en ruim € 100.000 minder is uitgegeven. De niet bestede middelen worden in 2014 toegevoegd aan de reserve Wmo.

Minder inkomstenoverdrachten (vrijwilligersbeleid)

Het betreft hier met name het budget voor maatschappelijke stages. In 2014 is dit budget niet aangewend, echter bij de vaststelling van de rekening 2014 wordt voorgesteld om een deel van dit budget over te hevelen naar 2015. Er zijn in dat kader in 2014 nog verplichtingen aangegaan met de Landstede voor een project dat in 2015 wordt uitgevoerd.

Minder inkomstenoverdrachten (volksgezondheid)

De lagere lasten hebben betrekking op het budget voor volksgezondheid en is een gevolg van de uitvoering van het plan gezondheidsbeleid dat zich over meerdere jaren uitstrekt. Hiervoor is jaarlijks een budget beschikbaar gesteld waarbij de in enig jaar niet ingezette middelen worden overgeheveld naar het volgende jaar. Bij de vaststelling van voorgaande rekeningen is steeds besloten om het restant van het budget over te brengen naar volgende jaren gedurende de planperiode. Deze middelen moeten mede worden gezien als co-financiering in relatie met het beschikbare krediet van € 155.000 voor het project Raalte Gezond waarvoor een subsidie is verleend via ZonMW. Dit krediet is inmiddels volledig aangewend; de subsidieafrekening en verantwoording zullen in 2015 plaatsvinden. Bij de vaststelling van de rekening 2014 wordt voorgesteld om het niet bestede exploitatiebudget van 2014 van circa € 65.000 over te brengen naar 2015 en zo nodig te betrekken bij de afrekening van het project.

Minder overige inkomstenoverdrachten (zorg- en hulpverlening)

De lagere kosten hebben betrekking op een eenmalige meevaller van de subsidieafrekening 2013 van het algemeen maatschappelijk werk. Een nog opgenomen verplichting in de rekening 2013 hoefde niet geëffectueerd te worden en valt om die reden vrij in de rekening 2014.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Het betreffen hier de navolgende kredieten die worden gedekt uit daarvoor beschikbare eenmalige middelen in de exploitatie o.a. vanuit de algemene uitkering (invoeringsbudgetten decentralisaties)

- Ontwikkeling woonservicegebieden;
- Pilot focusgemeente m.b.t. drie decentralisaties;
- Invoering decentralisatie jeugdzorg;
- Project decentralisatie begeleiding AWBZ

Meer baten individuele voorzieningen Wmo

Burgers die een beroep doen op een individuele voorziening in het kader van de Wmo worden financieel beoordeeld of zij in staat zijn een eigen bijdrage te betalen. Deze eigen bijdrage wordt berekend en geïncasseerd door het CAK. De gemeente heeft geen invloed op de hoogte van de vastgestelde eigen bijdragen. De vastgestelde eigen bijdragen over 2014 zijn aanzienlijk hoger dan geraamd. Bij de tussentijdse rapportages is de raming al met € 250.000 verhoogd. Nu bij het afsluiten van het jaar 2014 vallen de bijdragen nog hoger uit (huishoudelijke hulp € 102.000 en gehandicapten voorzieningen € 77.000) dan bij de tussentijdse rapportages voorzien. De meeropbrengsten worden toegevoegd aan de reserve Wmo.

Meer baten sociale kredietverlening

Het betreft hier een bijdrage vanuit het participatiebudget in de kosten van de sociale kredietverlening. Het gaat daarbij om mensen die vanuit een uitkerings- en integratiesituatie zitten in een schuldhulpverleningstraject zitten.

Deelprogramma 7.1. Ruimte en wonen

Portefeuillehouders
Programmacoördinator

Wethouder Wagenmans
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 5.649.478	€ 24.533.860	€ 4.896.958	€ 4.254.445
Lasten	€ 4.875.754	€ 24.822.705	€ 5.461.497	€ 4.841.783
Saldo	€ 773.723-	€ 288.845	€ 564.539	€ 587.338

Programma 7.1:

Lasten:

Totaal begroot	€ 5.461.497
Werkelijke uitgaven	€ 24.822.705-
Saldo	€ 19.361.208- nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 4.896.958
Werkelijke inkomsten	€ 24.533.860-
Saldo	€ 19.636.902- voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **275.694** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Bijdrage inrichting landelijk gebied	€ 52.049
Minder advieskosten	€ 85.781
Minder inkomensoverdrachten	€ 27.183
Minder kapitaallasten	€ 41.912
Meer kosten bouwgrondexploitatie (incl. apparaatskosten)	€ 19.718.260-
Minder doorberekening eenmalige investeringen excl. bouwgrond	€ 142.589

Verklaring verschil inkomsten

Meer inkomsten bouwgrondexploitatie / balansmutaties	€ 19.649.204-
--	---------------

Toelichting op de verschillen 2014

Bijdrage inrichting landelijk gebied

De bijdrage inrichting landelijk gebied Olst - Wesepe wordt in 2015 in rekening gebracht.

Minder advieskosten

Met name op het product bestemmingsplannen is minder beroep gedaan op externe deskundigen. In 2015 wordt in het kader van de bezuinigingen € 25.000 op budget gekort.

Minder inkomensoverdrachten

Tot en met 2013 werd € 25.000 ingezet als dekking voor het programma plattelandsontwikkeling. In 2014 is geen beroep op de middelen gedaan.

Minder kapitaallasten

Bij het opstellen van de begroting wordt bij de berekening van de kapitaallasten uitgegaan van een verwachte stand per 1 januari van het begrotingsjaar. Door (extra) uitnamen van middelen uit het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting van het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten voor starterleningen en leningen sportaccommodaties in 2013 is de werkelijke stand per 1 januari 2014 lager waardoor ook de werkelijk berekende kapitaallasten 2014 lager zijn dan begroot.

Meer kosten bouwgrondexploitatie

De mutaties grondexploitatie worden verrekend met de reserve en hebben geen invloed op het rekeningresultaat. Hierbij wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid (Paragraaf 3.7).

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Door het doorschuiven van investeringskredieten ontstaat een eenmalig voordeel. Het gaat hier met name om projecten Blekkerhoek en Basisregistratie Grootschalige Topografie.

Meer inkomsten bouwgrondexploitatie

De mutaties grondexploitatie worden verrekend met de reserve en hebben geen invloed op het rekeningresultaat. Hierbij wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid (Paragraaf 3.7).

Deelprogramma 7.2. Economie

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder van Loevezijn
Eenheidsmanager A. Nijman

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 331.853	€ 318.825	€ 301.070	€ 289.347
Lasten	€ 963.233	€ 668.829	€ 1.066.778	€ 586.676
Saldo	€ 631.380	€ 350.004	€ 765.708	€ 297.329

Programma 7.2:

Lasten:

Totaal begroot	€ 1.066.778	
Werkelijke uitgaven	€ 668.829-	
Saldo	€ 397.949	voordelig

Baten:

Totaal begroot	€ 301.070	
Werkelijke inkomsten	€ 318.825-	
Saldo	€ 17.755-	voordelig

Totaal saldo lasten en baten: € **415.704** voordelig

Verklaring verschil uitgaven

Minder inkomensoverdrachten aan overheid recreatie	€ 42.049
Minder doorberekening diverse eenheden	€ 30.741
Minder doorberekening eenmalige investeringen	€ 291.980

Toelichting op de verschillen 2014

Eenmalige uitgaven openlucht recreatie niet ingezet

Die middelen hebben voor een deel betrekking op lagere lasten van de recreatiegemeenschap Salland als gevolg van (compensabele) doorschuif-BTW. Een ander deel van de niet ingezette middelen betreft het eenmalige budget van € 25.000 voor fiets- en wandelpaden. In 2014 is dit budget niet volledig aangewend. Bij de vaststelling van de rekening 2014 wordt voorgesteld het restant-budget over te hevelen naar 2015.

Minder doorberekening eenmalige investeringen

Betreft het nog of niet volledig uitvoeren van projecten als aanleg glasvezel en duurzame versterking bedrijventerrein de Zegge.

Programma 8

Financiering en alg dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder
Programmacoördinator

Wethouder Niens
R. Peeters

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 40.664.590	€ 42.808.892	€ 41.696.193	€ 41.407.416
Lasten	€ 1.600.315	€ 1.266.113	€ 2.172.841	€ 1.684.276
Saldo	€ 39.064.275-	€ 41.542.779-	€ 39.523.352-	€ 39.723.140-

	<i>Realisatie 2013</i>	<i>Realisatie 2014</i>	<i>Raming 2014 na wijziging</i>	<i>Raming 2014 volgens progr begroting</i>
Baten	€ 13.516.186	€ 16.575.059	€ 20.216.543	€ 4.641.792
Lasten	€ 13.792.280	€ 8.350.962	€ 5.990.627	€ 3.756.763
Saldo	€ 276.093	€ 8.224.098-	€ 14.225.916-	€ 885.029-

Programma 8:

Lasten:

Totaal begroot	€ 8.163.468	
Werkelijke uitgaven	€ 9.617.075-	
Saldo	€ 1.453.607-	nadelig

Baten:

Totaal begroot	€ 61.912.736	
Werkelijke inkomsten	€ 59.383.951-	
Saldo	€ 2.528.785	nadelig

Totaal saldo lasten en baten:	€ 3.982.391-	nadelig
--------------------------------------	---------------------	----------------

Verklaring verschil uitgaven

Onvoorziene uitgaven	€	89.073
Veiligheidsregio en Btw riolering	€	346.633
Meer incidentele baten en lasten (o.a. betaling Hospice)	€	29.265-
Rente en afschrijving terug te ramen n.a.v. investeringen	€	52.571
Stelpost heroverweging	€	71.900
Storting in voorziening oninbare vorderingen	€	38.749-
Meer renteresultaat	€	327.698-
Storting in voorziening vordering Attero	€	316.007-
Minder nadelige saldi kostenplaatsen	€	1.118.002
Meer mutaties in reserves (excl. Bouwgrondexploitatie)	€	1.621.312-
Minder mutaties in reserves bouwgrondexploitatie	€	739.022-
Enmalige overboeking krediet naar 922	€	35.714-

Verklaring verschil inkomsten

Minder renteopbrengst uitgestelde leningen	€	24.328
Meer opbrengst van Stichting beheer goederen (gestort in reserve)	€	186.698-
Minder opbrengst OZB	€	43.138
Meer opbrengst toeristenbelasting	€	42.147-
Meer algemene uitkering / spec uitkering	€	269.693-
Meer bespaarde rente	€	75.677-
Vordering Attero 2016	€	316.007-
Meer incidentele baten (BTW compensatiefonds en PMJP)	€	280.076-
Minder mutaties in reserves (excl. Bouwgrondexploitatie)	€	4.449.562
Meer mutaties in reserves bouwgrondexploitatie	€	808.079-

Toelichting op de verschillen 2014

Voor nadere toelichting op dit programma verwijzen we u naar de paragraaf grondbeleid 3.7, paragraaf 5.1 analyse op hoofdlijnen en de paragraaf 5.3 financiering en algemene dekkingsmiddelen.

5.2.3 Wet normering Topinkomens

Het normenkader rondom de ‘Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna :WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. Voor het opmaken van de jaarrekening is in lijn met de mededeling van de minister van BZK d.d. 12 februari 2014, gepubliceerd in de Staatscourant d.d. 18 februari 2014, de Aanpassingswet WNT wel als onderdeel van het normenkader gehanteerd. Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen heeft de gemeente Raalte gebruik gemaakt van de mogelijkheid die paragraaf 6 van de Beleidsregels toepassing WNT biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van de Beleidsregels toepassing WNT (inclusief de wijziging van paragraaf 6 volgens besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 maart 2014, nr. 2014-0000142706 kán en hoeft de gemeente Raalte niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de WNT (inclusief verwerking Aanpassingswet WNT).”

Naam organisatie:	Gemeente Raalte	Gemeente Raalte	Gemeente Raalte
Functie:	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aard van functie:	Topfunctionaris	Topfunctionaris	Topfunctionaris
Naam:	E.T. Halman	K. Cornelissen	J.B. Zijlstra
Beloning	€ 28.034	€ 42.640	€ 81.219
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	€ 279	€ 6	€ 776
Werkgeversdeel van voorzieningen en beloningen betaalbaar op termijn	€ 3.630	€ 7.461	€ 13.119
Datum aanvang dienstverband in boekjaar	n.v.t.	1-7-2014	n.v.t.
Datum einde dienstverband in boekjaar	1-4-2014	n.v.t.	n.v.t.
Omvang dienstverband	1,0 fte	1,0 fte	1,0 fte
Interim	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Motivering overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

5.3 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder

Wethouder Hiemstra

Lokale middelen

Lokale middelen die niet bestedings gebonden zijn	Realisatie 2014	Raming 2014 na wijziging	Raming 2014 voor wijziging excl. nieuw beleid	Incidenteel gerealiseerd in 2014
Onroerendezaakbelasting	€ 6.778.070	€ 6.821.208	€ 6.468.021	€ -
Toeristenbelasting	€ 189.147	€ 147.000	€ 123.765	€ -
Forensenbelasting	€ 100.697	€ 83.531	€ 65.531	€ -
Baat- en bouwgrondbelasting	€ 2.812	€ 2.851	€ 2.851	€ -
Precario rechten	€ 25.137	€ 14.665	€ 11.165	€ -
	€ 7.095.863	€ 7.069.255	€ 6.671.333	€ -

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Algemene uitkering

Het afgelopen jaar heeft de financiële verhouding tussen het Rijk en de gemeenten in het teken gestaan van de verdere vertaling van de voorgenomen maatregelen waartoe het kabinet Rutte 2 bij zijn aantreden in 2012 heeft besloten. Dit heeft geleid tot een forse negatieve bijstelling van de algemene uitkering voor de komende jaren. Daarnaast is in het jaar 2014 inzicht ontstaan in de budgetten die de gemeente vanaf 2015 mag verwachten voor de uitvoering van de nieuwe taken in het kader van het sociaal domein. Tenslotte zijn de financiële consequenties vanaf 2015 van de eerste fase van het groot onderhoud van het gemeentefonds duidelijk geworden.

Deze bezuinigingen hebben geleid tot forse kortingen op de algemene uitkering in de komende jaren. De accressen voor de jaren 2015 t/m 2018 zijn aanzienlijk verlaagd. Het accres over 2014 viel daarentegen nog positief uit als gevolg van een aantal pieken in de infrastructurele projecten bij de rijksoverheid. Voor de gemeente Raalte heeft deze lager geraamde algemene uitkering geleid tot een bezuinigings-taakstelling van € 2,5 mln., welke bij het nieuwe collegeprogramma is vertaald in de begroting 2015-2018.

De decentralisatie-uitkeringen die vanaf 2015 beschikbaar zullen komen voor de nieuwe taken in het sociaal domein zijn bij de mei- en septembercirculaire 2014 bekend gemaakt. Een nadere bijstelling zal nog plaatsvinden bij de meicirculaire 2015. De budgetten 2015 zijn nog gebaseerd op historische uitgaven. Vanaf 2016 zal verdeling plaatsvinden op basis van meer objectieve verdeelmaatstaven.

De eerste indicaties met betrekking tot deze objectieve verdeelsystematiek zijn bij de september-circulaire gegeven. Voor de decentralisatie uitkering Wmo zal dit naar verwachting negatieve gevolgen hebben.

De financiële consequenties van de eerste fase groot onderhoud van het gemeentefonds hebben er toe geleid dat de algemene uitkering vanaf 2015 ruim € 300.000 lager zal zijn. In het jaar 2015 wordt de gemeente daarin gecompenseerd tot een bedrag van € 160.000. De effecten van de geplande 2^e fase vanaf 2016 zal bij de meicirculaire 2015 bekend worden gemaakt.

In het afgelopen jaar zijn de eerste ervaringen opgedaan met het schatkistbankieren. Doordat de huidige marktrente (kasgeldleningen) extreem laag is en op geparkeerde overschotten via de schatkist nog enige rentevergoeding wordt ontvangen heeft dit geen negatief financieel effect. Wel vraagt dit een wat intensievere invulling van de treasury functie en brengt deze vorm van financieren wel wat extra administratieve werkzaamheden met zich mee.

Resultaat Algemene Uitkering 2014

De primitieve begroting 2014 was voor wat de raming van de algemene uitkering betreft gebaseerd op de meicirculaire 2013. In de voorjaarsnota 2014 is de bijgestelde raming voor het jaar 2014 op basis van de septembercirculaire 2013 en de decembercirculaire 2013 vertaald in de begroting 2015. De accresontwikkeling en de ontwikkeling van de uitkeringsbasis leverden per saldo een negatief resultaat op van bijna € 400.000. Wel werden voor enkele taken (intensivering armoede- en schuldbeleid € 65.000 en voor provinciale taken VTH € 109.000) middelen toegevoegd aan de algemene uitkering. De extra middelen zijn voor de betreffende taken al als dekking voor de uitvoering van de betreffende taken ingezet.

Bij de meicirculaire 2014 had de accresontwikkeling en de ontwikkeling in de uitkeringsbasis per saldo weinig invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Wel werd de integratie-uitkering als gevolg van indexatie ruim € 75.000 hoger vastgesteld. Per saldo betekende dit een positieve bijstelling bij de najaarsnota 2014 van de AU tot een bedrag van € 100.000. Daarnaast werd ten behoeve van de invoering van de decentralisatie Jeugdzorg een bedrag van € 88.000 aan de AU toegevoegd. Dit bedrag is in 2014 voor dat doel ingezet.

Uiteindelijk is over het uitkeringsjaar 2014 daadwerkelijk (na uitwerking van de decembercirculaire 2014) een bedrag van € 31,6 mln. aan algemene uitkering van het rijk ontvangen. Hierin is tot een bedrag van bijna € 5 mln. aan integratie- en decentralisatie-uitkeringen opgenomen, waaronder ruim € 3,68 mln. structureel ten behoeve van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (W.M.O.), € 0,74 mln. structureel ten behoeve van de Centra voor Jeugd en Gezin (C.J.G.), € 0,16 mln. structureel ten behoeve van combinatiefuncties, € 0,10 mln. Ten behoeve van versterking peuterspeelzalen, 0,1 mln. voor koopkracht tegemoetkoming en € 0,09 mln. eenmalig uitkering als vergoeding voor de invoeringskosten Jeugdzorg.

De werkelijk ontvangen algemene uitkering uit het gemeentefonds in 2014 laat het volgende beeld zien:

Uitkeringsjaar 2014 (decembercirculaire 2014)	€	31.520.319
Nadere bijstelling via decembercirculaire 2014	€	27.533
Uitkeringsjaar 2013	€	89.415
Uitkeringsjaar 2012	€	2.910
Totale ontvangsten 2014	€	31.640.177
Geraamd in 2014	€	31.371.484
Voordelig resultaat	€	268.693

Het voordelige verschil tussen de raming bij de najaarsnota 2014 en de uiteindelijk ontvangen uitkering over het uitkeringsjaar 2014 (decembercircularre 2014 + nadere bijstelling in 2015) bedraagt dus € 268.693

Dit voordelig resultaat is een gevolg van de bijstellingen van de uitkering na de najaarsnota 2014 als gevolg van een verhoging van het accres 2014 en een toevoeging van extra middelen voor koopkracht tegemoetkoming ad € 99.000 en de nabetalingen en correctie over de jaren 2012 en 2013.

Resultaat algemene uitkering 2012 en 2013

Over het uitkeringsjaar 2012 is in 2014 nog een bedrag ontvangen van € 2.910, terwijl over het uitkeringsjaar 2012 nog een bedrag werd ontvangen van € 89.414. Deze nabetalingen waren nagenoeg geheel het gevolg van de bijstelling van de uitkeringfactor als gevolg van de hogere accressen over deze jaren en een bijstelling van de uitkeringsbasis (aantallen en matstaven).

Decembercircularre 2014

Met de mei- en de septembercircularre vindt jaarlijks de besluitvorming over het gemeentefonds op rijksniveau plaats. In de decembercircularre wordt indien nodig een bijstelling van de uitkering over het betreffende begrotingsjaar gegeven.

Met de decembercircularre 2014 is de uitkering over het uitkeringsjaar 2012 definitief vastgesteld op € 31.907.187 (inclusief € 4.369.395 decentralisatie en integratieuitkeringen) Daarnaast is in deze circularre de technische bijstelling over de uitkeringsjaren 2013 en 2014 opgenomen. De resultaten hiervan zijn meegenomen in het bovenstaande resultaat voor de jaarrekening 2014.

Dividend

In de jaarrekening 2014 zijn de volgende dividendbetalingen verantwoord.

Dividend	Realisatie 2014	Raming 2014 na wijziging	Raming 2014 voor wijziging excl. nieuw beleid	Incidenteel gerealiseerd in 2014
Bank Nederlandse Gemeenten	€ 33.003	€ 30.450	€ 30.450	
Wadinko	€ 45.000	€ 45.000	€ -	
Vitens	€ 51.623	€ 106.723	€ 100.000	
Attero	€ 111	€ -	€ -	
Enexis	€ 113.413	€ 45.000	€ 45.000	
Rova	€ 251.274	€ 250.000	€ 250.000	
	€ 494.425	€ 477.173	€ 425.450	€ -

Saldo financieringsfunctie

Financieringsfunctie	Realisatie 2014	Raming 2014 na wijziging	Raming 2014 voor wijziging excl. Nieuw beleid	Incidenteel gerealiseerd in 2014
betaalde en ontvangen rente	€ 1.423.242	€ 1.469.918	€ 2.100.288	€ -

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

5.4 Onvoorzien

In de primitieve begroting 2014 is een post voor onvoorziene structurele en incidentele uitgaven opgenomen van € 100.000. Aan het eind van het jaar is er € 89.073 overhouden. In het begrotingsjaar 2014 zijn de volgende wijzigingen ten laste / ten gunste van de posten onvoorzien structureel en eenmalig gebracht.

Wijz. Nr.	Onderwerp	Vastgesteld d.d.	Bedrag
	Post onvoorzien / structureel	07-11-13	€ 50.000
500	555-2013 gevonden en verloren voorwerpen	28-05-13	€ 1.595-
502	overgang brandweer naar regio	03-12-13	€ 2.500-
516	verlagen tarief rijbewijzen 2014 naar aanleiding van aanpassen legesverordening	10-12-13	€ 13.000-
	Stand 31-12-2014		€ 32.905

Wijz. Nr.	Onderwerp	Vastgesteld d.d.	Bedrag
	Post onvoorzien / eenmalig	07-11-13	€ 50.000
544	Inruilopbrengst tractoren	nvt	€ 50.668
551	Start nieuwe woonvisie	17-06-14	€ 16.000-
577	Inruilopbrengst maaimachine	n.v.t.	€ 16.500
583	Aanschaf afvalbakken	16-12-14	€ 45.000-
	Stand 31-12-2014		€ 56.168

5.5 Overzicht incidentele baten en lasten

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. De commissie BBV geeft hiervoor geen aanbevelingen of richtlijnen alleen een toelichting op de regelgeving. Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen.

Incidentele baten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Vershil realisatie -/- raming
Programma 2	€ 31.849	€ -	€ 31.849
Programma 5.2	€ 47.207	€ 26.165	€ 21.042
Programma 5.2	€ 47.756	€ 8.000	€ 39.756
Programma 8.0	€ 173.229	€ 191.740	€ 18.511-
Programma 8.0	€ 78.000	€ 78.000	€ -
Programma 8.0	€ 67.608	€ 67.608	€ -
Programma 8.0	€ 150.788	€ 150.788	€ -
Programma 8.0	€ 120.500	€ -	€ 120.500
Programma 8.0	€ 142.250	€ -	€ 142.250
Programma 8.0	€ 316.007	€ -	€ 316.007
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	€ 1.175.194	€ 522.301	€ 652.893
Resultaat na bestemming:			
Programma 8.0	€ 120.500	€ -	€ 120.500
Programma 8.0	€ 142.250	€ -	€ 142.250
Programma 8.0	€ 173.229	€ 191.740	€ 18.511-
Gerealiseerd resultaat	€ 739.215	€ 330.561	€ 408.654

Toelichting op de baten 2014:

In 2014 hebben we de volgende incidentele baten ontvangen:

- Programma 2: Incidentele bijdrage van de provincie in het kader van integrale veiligheid € 31.849 (niet geraamd). De gemeente maakt zo mogelijk gebruik van de desbetreffende subsidieregeling van de provincie. Via een verslag wordt hierover achteraf financiële en inhoudelijke verantwoording afgelegd
- Programma 4: (niets te melden)
- Programma 5.2: De geraamde huuropbrengst van gemeenschapscentrum De Joetse is deels incidenteel hoger als gevolg van extra verhuur aan een zorginstelling die moest voorzien in een tijdelijke huisvesting door een vernieuwbouw van de huidige accommodatie. (raming € 26.165 en werkelijk € 47.207)
- Programma 5.2: Binnen het beleidsterrein cultuur zijn niet geraamde, incidentele subsidies (afrekeningen) ontvangen van de provincie met betrekking tot de inzet van de cultuurmakelaar, week van de amateurkunst en cultuureducatie primair onderwijs 2014 en de afwikkeling daarvan met de provincie uit voorgaande jaren op basis van een bezwaarschrift. (Raming € 8.000 en werkelijk € 47.756)
- Programma 8.0: verkoop grond Zozijn € 173.229.
- Programma 8.0: inruil machines Beheer & Onderhoud € 78.000.
- Programma 8.0: verkoop aandelen Attero € 67.608.

- Programma 8.0: verkoop TAS Heino en Luttenberg aan Veiligheidsregio € 150.788.
- Programma 8.0: Dit betreft een BTW teruggave over 2008/2009 van re-integratie trajecten € 120.500. Deze middelen zijn gestort in de reserve participatie.
- Programma 8.0: Dit betreft de afwikkeling van het PmJP programma € 142.250. Deze middelen zijn toegevoegd aan de reserve Kracht van Salland.
- Programma 8.0: vordering op Attero 2016 € 316.007. Er is een voorziening Attero getroffen voor deze vordering.

Incidentele lasten	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar na wijziging	Verschil realisatie - /- raming
Programma 2	€ 209.537-	€ 209.537-	€ -
Programma 2	€ 37.128-	€ -	€ 37.128-
Programma 3.1	€ -	€ 375.000	€ 375.000-
Programma 3.1	€ 59.922	€ 172.000	€ 112.078-
Programma 3.2	€ 112.000	€ 112.000	€ -
Programma 4	€ 138.238	€ 916.000	€ 777.762-
Programma 4	€ -	€ 90.000	€ 90.000-
Programma 5.2	€ -	€ 12.500	€ 12.500-
Programma 6.2	€ 51.964	€ -	€ 51.964
Programma 7.2	€ 16.905	€ 25.000	€ 8.095-
Programma 7.2	€ 7.070	€ 100.000	€ 92.930-
Programma 8.0	€ 316.007	€ -	€ 316.007
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	€ 455.441	€ 1.592.963	€ 1.137.522-
Resultaat na bestemming:			
			€ -
Gerealiseerd resultaat	€ 455.441	€ 1.592.963	€ -1.137.522

Toelichting op de lasten 2014:

In 2014 hebben we de volgende incidentele lasten gehad:

- Programma 2: Bij de najaarsnota 2014 van de Veiligheidsregio IJsselland is besloten dat een deel van het rekeningsaldo over dat jaar zal worden bestemd voor een eenmalige restitutie van de gemeentelijke bijdragen aan de VRIJ. Voor Raalte betekent dat een teruggave van € 209.537 (raming € 209.537)
- Programma 2: In 2014 is een opgenomen verplichting uit 2013 met betrekking tot doorschuif-BTW van de regio eenmalig vrijgevallen in 2014 met per saldo een bedrag van € 37.128. dit was niet geraamd.
- Programma 3.1: bijdrage aan provincie voor het vervangen van een verkeersregelinstallatie.
- Programma 3.1: Onderhoud civieltechnische kunstwerken.
- Programma 3.2: Tijdelijk extra budget openbaar groen.
- Programma 4: Voor tijdelijke huisvesting van het Carmelcollege tijdens de nieuwbouw zijn eenmalige middelen beschikbaar gesteld. In 2014 zijn die middelen niet volledig ingezet en het restant wordt overgeheveld naar 2015. (raming € 916.000 besteding € 138.238)

- Programma 4: Voor de binnenklimaatvoorzieningen en co-financiering subsidies Brede school en spelzaal in Raalte-dorp is een eenmalig budget van € 90.000 geraamd. Die middelen zijn in 2014 niet ingezet en worden overgeheveld naar 2015.
- Programma 5.2: In 2014 zijn eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor het organiseren van een beursvloer voor het leggen van maatschappelijke contacten en dergelijke. Deze beurs wordt in 2015 gehouden en om die reden wordt het budget overgeheveld naar 2015.
- Programma 6.2: De lagere lasten hebben betrekking op een eenmalige meevaller van de subsidieafrekening 2013 van het algemeen maatschappelijk werk. Een nog opgenomen verplichting in de rekening 2013 hoefde niet geëffectueerd te worden en valt om die reden vrij in de rekening 2014.
- Programma 7.2: Van het eenmalige budget van € 25.000 voor projecten recreatie en toerisme w.o. fiets- en wandelpaden is een deel in 2014 niet voor dat doel aangewend. Het restant wordt overgeheveld naar 2015.
- Programma 7.2: In 2014 is een eenmalig budget beschikbaar gesteld van € 100.000 voor de uitvoering van het programma Raalte Duurzaam 2050 periode 2014-2018. Dit budget is in 2014 gedeeltelijk toegedeeld aan deelprojecten zoals opstellen beleidsplan verlichting, bewust verlichten en agrarische verlichting. Deze projecten worden in 2015 ter hand genomen om die reden worden de restant-middelen overgeheveld naar 2015 (raming € 100.000 werkelijk € 7.070).
- Programma 8.0: IN 2014 is er een vordering op Attero vastgelegd. In het verleden hebben we bijgedragen in voorfinanciering van bouw van een verbrandingsoven van VAM (later Essent Milieu; en nu Attero). Volgens overeenkomst hebben we recht op € 316.007, uiterlijk 1 juli 2016. Aangezien dit onzeker is, is voor deze vordering een voorziening getroffen.

5.6. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid.

Analyse begrotingsafwijkingen

Hiervoor is al per programma en voor de algemene dekkingsmiddelen ingegaan op de verschillen tussen de realisaties en de begrotingscijfers voor en na de wijziging. Bij dit totaaloverzicht wordt geen verdere aanvulling gegeven.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de toelichting op de programmarekening moet volgens het BBV een analyse worden gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. De verplichte analyse is ook te gebruiken voor een analyse op het gebied van de begrotingsrechtmatigheid. Hiervoor wordt dan ook verwezen naar het onderstaande totaaloverzicht en de toelichting bij de diverse programma's.

Op grond van artikel 189, lid 3 gemeentewet zijn in principe alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Ten aanzien hiervan wordt het volgende vermeld:

De overschrijdingen van de lasten zijn beoordeeld op programmaniveau en daarbij zijn betrokken de bijbehorende baten van die programma's.

Bij de totale afweging van de relevantie van de begrotingsoverschrijdingen is het oordeel dat die overschrijdingen alle door middel van vaststelling door de raad van de programmarekening zijn geautoriseerd.

In onderstaand overzicht ziet u per programma de begrotingsafwijking en de daarbij aangegeven verklaring.

Programma	Bedrag	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
1.1	€ 117.751-	Bedrijfsvoering: storting voorziening	x	
1.2	€ 29.469-	Bedrijfsvoering: meer afdrachten aan het rijk	x	
3.3	€ 450.956-	BBV; overheveling reserve naar voorziening	x	
6.1	€ 131.359-	Bedrijfsvoering: meer kosten doorberekening uren	x	
7.1	€ 19.361.208-	Bedrijfsvoering: overname boekwaarde Franciscushof VOF	x	

Begrotingsrechtmatigheid

Bedragen x € / 000	Ramming 2014 na wijziging			Realisatie 2014			Begrotingsafwijking 2014			Waarvan onrechtmatig		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1	€ 354	€ 3.487	€ 3.133	€ 385	€ 3.605	€ 3.220	€ 30	€ 118	€ 87	€	€	€
1.2	€ 464	€ 2.137	€ 1.673	€ 590	€ 2.166	€ 1.576	€ 127	€ 29	€ 97	€	€	€
2.0	€ 242	€ 2.980	€ 2.738	€ 278	€ 2.844	€ 2.566	€ 36	€ 136	€ 172	€	€	€
3.1	€ 721	€ 6.896	€ 6.176	€ 821	€ 5.663	€ 4.842	€ 100	€ 1.233	€ 1.333	€	€	€
3.2	€ 66	€ 2.419	€ 2.353	€ 97	€ 2.347	€ 2.250	€ 31	€ 72	€ 103	€	€	€
3.3	€ 6.505	€ 13.094	€ 6.589	€ 6.200	€ 13.544	€ 7.344	€ 305	€ 451	€ 755	€	€	€
4.0	€ 170	€ 7.471	€ 7.302	€ 167	€ 5.526	€ 5.359	€ 3	€ 1.946	€ 1.943	€	€	€
5.1	€ 1.480	€ 6.044	€ 4.565	€ 1.254	€ 5.456	€ 4.202	€ 226	€ 588	€ 362	€	€	€
5.2	€ 89	€ 4.527	€ 4.438	€ 160	€ 3.916	€ 3.756	€ 70	€ 611	€ 682	€	€	€
6.1	€ 10.546	€ 14.384	€ 3.838	€ 10.826	€ 14.516	€ 3.689	€ 280	€ 131	€ 149	€	€	€
6.2	€ 927	€ 10.543	€ 9.616	€ 1.142	€ 9.572	€ 8.430	€ 215	€ 971	€ 1.186	€	€	€
7.1	€ 4.897	€ 5.461	€ 565	€ 24.534	€ 24.823	€ 289	€ 19.637	€ 19.361	€ 276	€	€	€
7.2	€ 301	€ 1.067	€ 766	€ 319	€ 669	€ 350	€ 18	€ 398	€ 416	€	€	€
8.0	€ 57	€ 728	€ 671	€ 155	€ 1.449	€ 1.604	€ 212	€ 721	€ 933	€	€	€
Sub-totaal programma's	€ 26.704	€ 79.782	€ 53.078	€ 46.927	€ 93.197	€ 46.270	€ 20.223	€ 13.414	€ 6.808	€	€	€
Omschr. alg dekk midd:												
Lokale heffingen	€ 7.151	€ 609	€ 6.542	€ 7.162	€ 672	€ 6.490	€ 11	€ 63	€ 52	€	€	€
Algemene uitkeringen	€ 31.370	€ -	€ 31.370	€ 31.640	€ -	€ 31.640	€ 270	€ -	€ 270	€	€	€
Saldo financ.-functie	€ 259	€ 1.728	€ 1.470	€ 235	€ 1.659	€ 1.423	€ 23	€ 70	€ 47	€	€	€
Saldo compensabele BTW + uitkering BTW	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€	€	€
Overige alg dekk midd	€ 2.973	€ 127	€ 2.845	€ 3.616	€ 384	€ 3.232	€ 643	€ 257	€ 387	€	€	€
Onvoorzien (904)	€ -	€ 436	€ 436	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 436	€ 436	€	€	€
Sub-totaal alg dekk midd	€ 41.753	€ 2.901	€ 38.852	€ 42.654	€ 2.715	€ 39.939	€ 900	€ 186	€ 1.087	€	€	€
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	€ 68.457	€ 82.683	€ 14.226	€ 89.580	€ 95.911	€ 6.331	€ 21.423	€ 13.228	€ 7.895	€	€	€
Toev. / ontr. reserves:												
1.1	€ 52	€ -	€ 52	€ 34	€ -	€ 34	€ 18	€ -	€ 18	€	€	€
1.2	€ 20	€ -	€ 20	€ 10	€ -	€ 10	€ 30	€ -	€ 30	€	€	€
2.0	€ 485	€ -	€ 485	€ 447	€ -	€ 447	€ 38	€ -	€ 38	€	€	€
3.1	€ 1.776	€ 415	€ 1.361	€ 898	€ 633	€ 264	€ 878	€ 219	€ 1.097	€	€	€
3.2	€ 30	€ -	€ 30	€ 21	€ -	€ 21	€ 9	€ -	€ 9	€	€	€
3.3	€ 4.800	€ -	€ 4.800	€ 5.569	€ -	€ 5.569	€ 769	€ -	€ 769	€	€	€
4.0	€ 2.324	€ 268	€ 2.056	€ 1.349	€ 268	€ 1.081	€ 975	€ -	€ 975	€	€	€
5.1	€ 2.984	€ 2.158	€ 826	€ 2.346	€ 2.172	€ 174	€ 638	€ 14	€ 652	€	€	€
5.2	€ 2.420	€ 232	€ 2.188	€ 1.781	€ 232	€ 1.549	€ 639	€ -	€ 639	€	€	€
6.1	€ 744	€ 655	€ 89	€ 550	€ 214	€ 337	€ 194	€ 441	€ 248	€	€	€
6.2	€ 832	€ -	€ 832	€ 226	€ 1.224	€ 998	€ 606	€ 1.224	€ 1.830	€	€	€
7.1	€ 528	€ 1.064	€ 535	€ 600	€ 1.198	€ 598	€ 70	€ 134	€ 63	€	€	€
7.2	€ 482	€ -	€ 482	€ 201	€ -	€ 201	€ 281	€ -	€ 281	€	€	€
Programma 8	€ 38	€ 57	€ 20	€ 846	€ 796	€ 49	€ 808	€ 739	€ 69	€	€	€
Grondexploitatie	€ 2.701	€ 1.141	€ 1.560	€ 1.718	€ 1.613	€ 106	€ 983	€ 472	€ 1.455	€	€	€
Sub-totaal mut reserves	€ 20.217	€ 5.991	€ 14.226	€ 16.575	€ 8.351	€ 8.224	€ 3.641	€ 2.360	€ 6.002	€	€	€
Gerealiseerd resultaat	€ 88.674	€ 88.674	€ -	€ 106.155	€ 104.262	€ 1.893	€ 17.482	€ 15.588	€ 1.893	€	€	€

Hoofdstuk 6. Bijlagen

6.1. Verschillen overzicht rekening 2013 – 2014	222
6.2. Verschillen overzicht begroting 2014 – rekening 2014	224
6.3. Overzicht niet aangewende kredieten / budgetten 2014 overbrengen naar 2015	226
6.4. Sisa-overzicht	228
6.5 Investeren Met Gemeenten – overzicht	230
6.6 Format egalisatiereserve Zorg	231
6.7 Format Attero	232

beleid	omschrijving	Rekening 2013				Rekening 2014				Saldo rekening 2014 t.o.v. rekening 2013			
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo		Uitgaven	Inkomsten	Saldo		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
001	Bestuursorganen	€ 628.939	€ -	€ 628.939		€ 648.824	€ 2.526	€ 646.097,69		€ -19.885	€ 2.526	€ -17.159	
002	Bestuursondersteuning college van B&W	€ 1.878.819	€ 47.395	€ 1.831.424		€ 1.463.386	€ 28.383	€ 1.435.003,01		€ 415.434	€ -19.013	€ 396.421	
005	Bestuurlijke samenwerking	€ 393.220	€ 160.169	€ 233.051		€ 377.203	€ 161.184	€ 216.019,04		€ 16.017	€ 1.015	€ 17.032	
006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	€ 1.070.402	€ 197.201	€ 873.201		€ 1.115.612	€ 192.818	€ 922.793,72		€ -45.210	€ -4.383	€ -49.593	
	PROGRAMMA 1.1	€ 3.971.380	€ 404.765	€ 3.566.615		€ 3.604.824	€ 384.911	€ 3.219.913		€ 366.556	€ -19.855	€ 346.701	
003	Burgerzaken	€ 2.168.738	€ -	€ 2.168.738		€ 1.900.748	€ 450	€ 1.900.297,67		€ 267.991	€ 450	€ 268.441	
004	Baten Secretariële zaken	€ 168.883	€ 486.472	€ -317.588		€ 265.576	€ 589.904	€ -324.328,08		€ -96.693	€ 103.432	€ 6.740	
	PROGRAMMA 1.2	€ 2.337.621	€ 486.472	€ 1.851.150		€ 2.166.324	€ 590.354	€ 1.575.970		€ 171.298	€ 103.882	€ 275.180	
120	Brandweer en rampen- bestrijding	€ 2.071.913	€ 46.138	€ 2.025.775		€ 2.192.158	€ 188.978	€ 2.003.180		€ -120.245	€ 142.840	€ 22.595	
140	Openbare orde en veiligheid	€ 762.368	€ 69.249	€ 693.118		€ 651.524	€ 89.028	€ 562.496		€ 110.844	€ 19.779	€ 130.622	
160	Explosieven	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	
	PROGRAMMA 2.0	€ 2.834.281	€ 115.387	€ 2.718.894		€ 2.843.682	€ 278.006	€ 2.565.676		€ -9.401	€ 162.619	€ 153.217	
210	Wegen, straten en pleinen	€ 4.494.393	€ 358.099	€ 4.136.294		€ 4.151.039	€ 351.351	€ 3.799.687		€ 343.354	€ -6.747	€ 336.607	
211	Verkeersmaatregel te land	€ 1.376.565	€ 169.040	€ 1.207.525		€ 1.080.369	€ 59.424	€ 1.020.935		€ 296.206	€ -109.616	€ 186.590	
214	Parkeren	€ 431.504	€ 431.504	€ -		€ 431.383	€ -	€ 431.383		€ 121	€ -	€ 121	
215	Baten parkeerbelasting	€ -	€ 419.531	€ -419.531		€ -	€ 409.877	€ -409.877		€ -	€ -9.855	€ -9.855	
	PROGRAMMA 3.1	€ 6.302.462	€ 946.670	€ 5.355.792		€ 5.662.781	€ 820.652	€ 4.842.129		€ 639.681	€ -126.018	€ 513.663	
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	€ 2.261.705	€ 78.514	€ 2.183.190		€ 2.346.525	€ 96.610	€ 2.249.915		€ -84.820	€ 18.095	€ -66.725	
	PROGRAMMA 3.2	€ 2.261.705	€ 78.514	€ 2.183.190		€ 2.346.525	€ 96.610	€ 2.249.915		€ -84.820	€ 18.095	€ -66.725	
721	Afvalverwijdering en -verwerking	€ 2.286.750	€ 936.254	€ 1.350.496		€ 2.563.844	€ 1.119.290	€ 1.444.354		€ -276.895	€ 183.036	€ -93.859	
722	Riolering (gecombineerd)	€ 2.711.140	€ 29.678	€ 2.681.463		€ 7.715.906	€ 46.461	€ 7.669.445		€ -5.004.765	€ 16.783	€ -4.987.982	
723	Milieubeheer	€ 2.778.466	€ 100.533	€ 2.677.932		€ 2.940.918	€ 79.425	€ 2.861.493		€ -162.452	€ -21.108	€ -183.560	
724	Lijkbezorging	€ 397.435	€ -	€ 397.435		€ 324.022	€ -	€ 324.022		€ 73.413	€ -	€ 73.413	
725	Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ -	€ 1.940.592	€ -1.940.592		€ -	€ 1.934.437	€ -1.934.437		€ -	€ -6.155	€ -6.155	
726	Baten noodheffing (gecombineerd)	€ -	€ 2.930.085	€ -2.930.085		€ -	€ 2.825.516	€ -2.825.516		€ -	€ -104.569	€ -104.569	
732	Baten begraaftplaatsrechten	€ -	€ 223.117	€ -223.117		€ -	€ 194.920	€ -194.920		€ -	€ -28.198	€ -28.198	
	PROGRAMMA 3.3	€ 8.173.791	€ 6.160.259	€ 2.013.531		€ 13.544.490	€ 6.200.049	€ 7.344.441		€ -5.370.699	€ 39.789	€ -5.330.910	
420	Openbaar basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting	€ 3.679	€ -	€ 3.679		€ 25.222	€ -	€ 25.222		€ -21.542	€ -	€ -21.542	
421	Openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 794.860	€ 1.169	€ 793.691		€ 841.050	€ 313	€ 840.737		€ -46.190	€ -856	€ -47.046	
423	Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 1.075.433	€ 4.734	€ 1.070.699		€ 957.395	€ 7.956	€ 949.439		€ 118.038	€ 3.222	€ 121.260	
433	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, onderwijshuisvesting	€ 243.469	€ -	€ 243.469		€ 239.784	€ -	€ 239.784		€ 3.685	€ -	€ 3.685	
443	Bijzonder voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting	€ 1.116.118	€ -	€ 1.116.118		€ 2.154.549	€ -	€ 2.154.549		€ -1.038.431	€ -	€ -1.038.431	
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	€ 1.224.340	€ 138.988	€ 1.085.352		€ 1.307.535	€ 158.310	€ 1.149.225		€ -83.195	€ 19.322	€ -63.873	
	PROGRAMMA 4.0	€ 4.457.899	€ 144.890	€ 4.313.008		€ 5.525.534	€ 166.578	€ 5.358.955		€ -1.067.635	€ 21.688	€ -1.045.947	
530	Sport	€ 4.772.568	€ 1.319.614	€ 3.452.954		€ 4.326.547	€ 1.186.278	€ 3.140.269		€ 446.021	€ -133.338	€ 312.685	
531	Groene sportvelden en terreinen	€ 1.095.889	€ 68.763	€ 1.027.126		€ 1.129.495	€ 67.287	€ 1.062.208		€ -33.605	€ -1.477	€ -35.082	
	PROGRAMMA 5.1	€ 5.868.457	€ 1.388.377	€ 4.480.080		€ 5.456.041	€ 1.253.565	€ 4.202.477		€ 412.416	€ -134.813	€ 277.604	

beleid	omschrijving	Rekening 2013				Rekening 2014				Saldo rekening 2014 t.o.v. rekening 2013			
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
510	Openbaar bibliotheekwerk	€ 847.176	€ -	€ 847.176	€ 799.360	€ -	€ 799.360	€ 47.815	€ -	€ 47.815	€ -	€ -	€ 47.815
511	Vormings- en ontwikkelings-werk	€ 31.879	€ 9.382	€ 22.497	€ 22.021	€ 16.871	€ 5.150	€ 9.858	€ 7.489	€ 17.347	€ 7.489	€ -	€ 17.347
540	Kunst	€ 1.787.312	€ 25.433	€ 1.761.879	€ 2.351.527	€ 90.926	€ 2.260.600	€ -564.215	€ 65.493	€ -498.722	€ -564.215	€ 65.493	€ -498.722
541	Oudheidkunde / musea	€ 24.831	€ -	€ 24.831	€ 17.875	€ 38	€ 17.837	€ 6.957	€ 38	€ 6.994	€ 6.957	€ 38	€ 6.994
580	Overige recr voorzieningen	€ 61.311	€ 7.673	€ 53.638	€ 56.001	€ -402	€ 56.403	€ 5.309	€ -8.075	€ -2.766	€ 5.309	€ -8.075	€ -2.766
630	Sociaal Cultureel Werk	€ 1.406.661	€ 35.573	€ 1.371.088	€ 669.090	€ 52.072	€ 617.019	€ 737.570	€ 16.499	€ 754.069	€ 737.570	€ 16.499	€ 754.069
	PROGRAMMA 5.2	€ 4.159.168	€ 78.060	€ 4.081.108	€ 3.915.874	€ 159.503	€ 3.756.371	€ 243.294	€ 81.443	€ 324.737	€ 243.294	€ 81.443	€ 324.737
610	Bijstandsverlening	€ 4.954.492	€ 5.177.676	€ -223.184	€ 5.849.553	€ 4.857.156	€ 992.397	€ -895.081	€ -320.520	€ -1.215.581	€ -895.081	€ -320.520	€ -1.215.581
611	Werkgelegenheid	€ 7.112.108	€ 5.374.845	€ 1.737.263	€ 6.234.603	€ 5.257.917	€ 976.686	€ 877.506	€ -116.928	€ 760.578	€ 877.506	€ -116.928	€ 760.578
613	Overige sociale	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
614	zekerheidsregelingen	€ 940.514	€ 41.191	€ 899.323	€ 1.121.497	€ 65.656	€ 1.055.841	€ -130.983	€ 24.465	€ -156.518	€ -130.983	€ 24.465	€ -156.518
623	Gemeentelijk minimaalbeleid	€ 663.923	€ 685.622	€ -21.699	€ 594.466	€ 587.707	€ 6.759	€ 69.457	€ -97.915	€ -28.458	€ 69.457	€ -97.915	€ -28.458
650	Participatiebudget	€ 705.719	€ 61.088	€ 644.630	€ 715.531	€ 57.724	€ 667.807	€ -9.813	€ -3.364	€ -13.177	€ -9.813	€ -3.364	€ -13.177
	PROGRAMMA 6.1	€ 14.376.756	€ 11.340.423	€ 3.036.333	€ 14.515.650	€ 10.826.161	€ 3.689.489	€ -138.894	€ -514.262	€ -653.156	€ -138.894	€ -514.262	€ -653.156
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 1.622.005	€ 43.810	€ 1.578.195	€ 1.650.619	€ 43.900	€ 1.606.719	€ -28.614	€ 90	€ -28.524	€ -28.614	€ 90	€ -28.524
622	Huishoudelijke verzorging	€ 4.511.100	€ 815.951	€ 3.695.150	€ 5.028.406	€ 909.023	€ 4.119.383	€ -517.305	€ 93.072	€ -424.233	€ -517.305	€ 93.072	€ -424.233
652	Voorzieningen gehandicapten	€ 1.677.039	€ 152.464	€ 1.524.574	€ 1.240.036	€ 187.223	€ 1.052.813	€ 437.002	€ 34.759	€ 471.761	€ 437.002	€ 34.759	€ 471.761
714	Openbare gezondheidszorg	€ 602.265	€ -	€ 602.265	€ 669.003	€ -	€ 669.003	€ -66.738	€ -	€ -66.738	€ -66.738	€ -	€ -66.738
715	Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	€ 780.873	€ 2.868	€ 778.005	€ 906.277	€ 2.222	€ 904.055	€ -125.405	€ -646	€ -126.051	€ -125.405	€ -646	€ -126.051
716	Centra voor jeugd en gezin (onderdeel WMO)	€ 25.081	€ -	€ 25.081	€ 77.684	€ -	€ 77.684	€ -52.603	€ -	€ -52.603	€ -52.603	€ -	€ -52.603
	PROGRAMMA 6.2	€ 9.218.362	€ 1.015.093	€ 8.203.269	€ 9.572.025	€ 1.142.368	€ 8.429.657	€ -353.663	€ 127.275	€ -226.388	€ -353.663	€ 127.275	€ -226.388
810	Ruimtelijke ordening	€ 1.041.921	€ 38.208	€ 1.003.714	€ 1.040.970	€ 34.387	€ 1.006.582	€ 952	€ -3.820	€ -2.869	€ 952	€ -3.820	€ -2.869
821	Stads- en dorpsvernieuwing	€ 486.696	€ 75.894	€ 410.802	€ 193.227	€ 725.430	€ -532.202	€ 293.469	€ 649.536	€ 943.004	€ 293.469	€ 649.536	€ 943.004
822	Overige volkshuisvesting	€ 286.873	€ 45.794	€ 241.079	€ 609.020	€ 42.061	€ 566.959	€ -322.147	€ -3.733	€ -325.880	€ -322.147	€ -3.733	€ -325.880
823	Bouwvergunningen	€ -	€ 589.167	€ -589.167	€ -	€ 801.939	€ -801.939	€ -	€ 212.771	€ 212.771	€ -	€ 212.771	€ 212.771
830	Bougrondexploitatie	€ 3.060.264	€ 4.900.415	€ -1.840.151	€ 22.979.488	€ 22.930.044	€ 49.444	€ -19.919.225	€ 18.029.629	€ -1.889.596	€ -19.919.225	€ 18.029.629	€ -1.889.596
	PROGRAMMA 7.1	€ 4.875.754	€ 5.649.478	€ -773.723	€ 24.822.705	€ 24.533.860	€ 288.845	€ -19.946.951	€ 18.884.382	€ -1.062.568	€ -19.946.951	€ 18.884.382	€ -1.062.568
310	Handel en ambacht	€ 765.418	€ 48.961	€ 716.457	€ 584.203	€ 59.790	€ 524.413	€ 181.215	€ 10.829	€ 192.044	€ 181.215	€ 10.829	€ 192.044
311	Baten marktgelden	€ -	€ 85.185	€ -85.185	€ -	€ 93.887	€ -93.887	€ -	€ 8.703	€ 8.703	€ -	€ 8.703	€ 8.703
330	Nutsbedrijven	€ 197.815	€ 197.707	€ 108	€ 84.626	€ 165.147	€ -80.521	€ 113.188	€ -32.560	€ 80.629	€ 113.188	€ -32.560	€ 80.629
	PROGRAMMA 7.2	€ 963.233	€ 331.853	€ 631.380	€ 668.829	€ 318.925	€ 350.004	€ 294.404	€ -13.028	€ 281.376	€ 294.404	€ -13.028	€ 281.376
911	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
913	Overige financiële middelen	€ -	€ 697.296	€ -697.296	€ -322.302	€ 33.003	€ -355.305	€ 322.302	€ -664.292	€ -341.991	€ 322.302	€ -664.292	€ -341.991
914	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	€ 171.126	€ 2.564.997	€ -2.393.871	€ 171.126	€ 2.730.010	€ -2.558.884	€ -	€ 165.013	€ 165.013	€ -	€ 165.013	€ 165.013
921	Algemene uitkeringen	€ -	€ 30.326.092	€ -30.326.092	€ -	€ 31.640.177	€ -31.640.177	€ -	€ 1.314.085	€ 1.314.085	€ -	€ 1.314.085	€ 1.314.085
922	Algemene baten en lasten	€ 32.279	€ 379.023	€ -346.744	€ 383.886	€ 1.243.569	€ -859.583	€ -351.708	€ 864.547	€ 512.839	€ -351.708	€ 864.547	€ 512.839
930	Uitvoering Wet WOZ	€ 528.701	€ -	€ 528.701	€ 528.544	€ -	€ 528.544	€ 157	€ -	€ 157	€ 157	€ -	€ 157
931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	€ -	€ 954.793	€ -954.793	€ -	€ 1.018.396	€ -1.018.396	€ -	€ 63.604	€ 63.604	€ -	€ 63.604	€ 63.604
932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	€ -	€ 5.390.842	€ -5.390.842	€ -	€ 5.759.674	€ -5.759.674	€ -	€ 368.832	€ 368.832	€ -	€ 368.832	€ 368.832
934	Baten Baatbelasting	€ -	€ 2.812	€ -2.812	€ -	€ 2.812	€ -2.812	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
935	Baten forsenbelasting	€ -	€ 74.667	€ -74.667	€ -	€ 100.897	€ -100.897	€ -	€ 26.030	€ 26.030	€ -	€ 26.030	€ 26.030
936	Baten toeristenbelasting	€ -	€ 126.166	€ -126.166	€ -	€ 189.147	€ -189.147	€ -	€ 62.980	€ 62.980	€ -	€ 62.980	€ 62.980
939	Baten precario rechten	€ -	€ 16.766	€ -16.766	€ -	€ 25.137	€ -25.137	€ -	€ 8.371	€ 8.371	€ -	€ 8.371	€ 8.371
940	Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	€ 137.463	€ 131.136	€ 6.326	€ 143.367	€ 66.269	€ 77.098	€ -5.904	€ -64.867	€ -70.771	€ -5.904	€ -64.867	€ -70.771
960	Saldo van kostenplaatsen	€ 730.747	€ -	€ 730.747	€ 361.392	€ -	€ 361.392	€ 369.355	€ -	€ 369.355	€ 369.355	€ -	€ 369.355
980	Mutaties in reserves	€ 13.792.280	€ 13.516.186	€ 276.093	€ 8.350.962	€ 16.575.059	€ -8.224.098	€ 5.441.318	€ 3.058.873	€ 8.500.191	€ 5.441.318	€ 3.058.873	€ 8.500.191
	PROGRAMMA 8.0	€ 15.392.595	€ 54.190.777	€ -38.788.182	€ 9.617.075	€ 59.383.951	€ -49.766.877	€ 5.775.520	€ 5.203.175	€ 10.978.695	€ 5.775.520	€ 5.203.175	€ 10.978.695
	TOTAAL RESUME	€ 85.193.464	€ 82.321.019	€ 2.872.445	€ 104.262.358	€ 106.155.393	€ -1.893.035	€ -19.068.895	€ 23.834.374	€ 4.765.480	€ -19.068.895	€ 23.834.374	€ 4.765.480

beleid	Omschrijving	Begroting 2014				Rekening 2014				Saldo rekening 2014 t.o.v. begroting 2014			
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo		Uitgaven	Inkomsten	Saldo		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	
001	Bestuursorganen	€ 421.911	€ -	€ 421.911		€ 648.024	€ 2.526	€ 646.098		€ -226.713	€ 2.526	€ -224.187	
002	Bestuursondersteuning college van B&W	€ 1.583.407	€ 12.485	€ 1.570.922		€ 1.463.386	€ 28.383	€ 1.435.003		€ 120.021	€ 15.898	€ 135.919	
005	Bestuurlijke samenwerking	€ 390.386	€ 152.250	€ 238.136		€ 377.203	€ 161.184	€ 216.019		€ 13.183	€ 8.934	€ 22.117	
006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamerfunctie	€ 1.091.369	€ 189.697	€ 901.672		€ 1.115.612	€ 192.818	€ 922.794		€ -24.243	€ 3.121	€ -21.122	
	PROGRAMMA 1.1	€ 3.487.073	€ 354.432	€ 3.132.641		€ 3.604.824	€ 384.911	€ 3.219.913		€ -117.751	€ 30.479	€ -87.272	
003	Burgerzaken	€ 1.941.085	€ -	€ 1.941.085		€ 1.900.748	€ 450	€ 1.900.298		€ 40.337	€ 450	€ 40.787	
004	Baten Secretariates burgerzaken	€ 195.770	€ 463.846	€ -268.076		€ 265.576	€ 589.904	€ -324.328		€ -69.806	€ 126.058	€ 56.252	
	PROGRAMMA 1.2	€ 2.136.855	€ 463.846	€ 1.673.009		€ 2.166.324	€ 590.354	€ 1.575.970		€ -29.469	€ 126.508	€ 97.039	
120	Brandweer en rampenbestrijding	€ 2.283.182	€ 197.005	€ 2.086.177		€ 2.192.158	€ 188.978	€ 2.003.180		€ 91.024	€ -8.027	€ 82.997	
140	Openbare orde en veiligheid	€ 696.654	€ 45.278	€ 651.376		€ 651.524	€ 89.028	€ 562.496		€ 45.130	€ 43.750	€ 88.880	
160	Explosieven	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	
	PROGRAMMA 2.0	€ 2.979.836	€ 242.283	€ 2.737.553		€ 2.843.682	€ 278.006	€ 2.565.676		€ 136.154	€ 35.723	€ 171.877	
210	Wegen, straten en pleinen	€ 5.055.864	€ 246.448	€ 4.809.416		€ 4.151.039	€ 351.351	€ 3.799.687		€ 904.825	€ 104.903	€ 1.009.729	
211	Verkeersmaatregel te land	€ 1.400.487	€ 59.488	€ 1.340.999		€ 1.080.359	€ 59.424	€ 1.020.935		€ 320.128	€ -64	€ 320.064	
214	Parkeren	€ 439.790	€ -	€ 439.790		€ 431.383	€ -	€ 431.383		€ 8.407	€ -	€ 8.407	
215	Baten parkeerbelasting	€ -	€ 414.700	€ -414.700		€ -	€ 409.877	€ -409.877		€ -	€ -4.823	€ -4.823	
	PROGRAMMA 3.1	€ 6.896.141	€ 720.636	€ 6.175.505		€ 5.862.781	€ 820.652	€ 4.842.129		€ 1.233.360	€ 100.016	€ 1.333.376	
560	Openbaar groen en openluchtcreatie	€ 2.418.971	€ 65.968	€ 2.353.003		€ 2.346.525	€ 96.610	€ 2.249.915		€ 72.446	€ 30.642	€ 103.088	
	PROGRAMMA 3.2	€ 2.418.971	€ 65.968	€ 2.353.003		€ 2.346.525	€ 96.610	€ 2.249.915		€ 72.446	€ 30.642	€ 103.088	
721	Afvalverwijdering en -verwerking	€ 2.780.604	€ 1.204.552	€ 1.576.042		€ 2.563.644	€ 1.119.290	€ 1.443.354		€ 216.960	€ -85.272	€ 131.688	
722	Riolering (gecombineerd)	€ 6.906.064	€ 16.462	€ 6.889.602		€ 7.715.906	€ 46.461	€ 7.669.445		€ -809.842	€ 29.999	€ -779.843	
723	Milieubeheer	€ 3.091.293	€ 78.800	€ 3.012.493		€ 2.940.918	€ 79.425	€ 2.861.493		€ 150.375	€ 625	€ 151.001	
724	Lijkbezorging	€ 315.573	€ -	€ 315.573		€ 324.022	€ -	€ 324.022		€ -8.449	€ -	€ -8.449	
725	Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ -	€ 2.128.646	€ -2.128.646		€ -	€ 1.934.437	€ -1.934.437		€ -	€ -194.209	€ -194.209	
726	Baten rioolheffing (gecombineerd)	€ -	€ 2.876.105	€ -2.876.105		€ -	€ 2.825.516	€ -2.825.516		€ -	€ -50.589	€ -50.589	
732	Baten begraafplaatsrechten	€ -	€ 200.000	€ -200.000		€ -	€ 194.920	€ -194.920		€ -	€ -5.080	€ -5.080	
	PROGRAMMA 3.3	€ 13.093.534	€ 6.504.575	€ 6.588.959		€ 13.544.490	€ 6.200.049	€ 7.344.441		€ -450.956	€ -304.526	€ -755.482	
420	Openbaar basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting	€ 25.680	€ -	€ 25.680		€ 25.222	€ -	€ 25.222		€ 458	€ -	€ 458	
421	Openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 1.497.303	€ 1.680	€ 1.495.623		€ 841.050	€ 313	€ 840.737		€ 656.253	€ -1.367	€ 654.886	
423	Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvesting	€ 1.026.879	€ 4.778	€ 1.022.101		€ 957.395	€ 7.956	€ 949.439		€ 69.484	€ 3.178	€ 72.662	
433	Bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, onderwijshuisvesting	€ 241.859	€ -	€ 241.859		€ 239.784	€ -	€ 239.784		€ 2.075	€ -	€ 2.075	
443	Bijzonder voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting	€ 3.336.675	€ -	€ 3.336.675		€ 2.154.549	€ -	€ 2.154.549		€ 1.182.126	€ -	€ 1.182.126	
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	€ 1.342.964	€ 163.075	€ 1.179.889		€ 1.307.535	€ 158.310	€ 1.149.225		€ 35.429	€ -4.765	€ 30.664	
	PROGRAMMA 4.0	€ 7.471.360	€ 169.533	€ 7.301.827		€ 5.525.534	€ 166.578	€ 5.358.955		€ 1.945.826	€ -2.955	€ 1.942.872	
530	Sport	€ 4.888.879	€ 1.407.190	€ 3.481.689		€ 4.326.547	€ 1.186.278	€ 3.140.269		€ 562.332	€ -220.912	€ 341.420	
531	Groene sportvelden en terreinen	€ 1.155.228	€ 72.319	€ 1.082.909		€ 1.129.495	€ 67.287	€ 1.062.208		€ 25.737	€ -5.032	€ 20.701	
	PROGRAMMA 5.1	€ 6.044.107	€ 1.479.509	€ 4.564.598		€ 5.456.041	€ 1.253.565	€ 4.202.477		€ 588.066	€ -225.944	€ 362.121	

beleid	Omschrijving	Begroting 2014			Rekening 2014			Saldo rekening 2014 t.o.v. begroting 2014		
		Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
510	Openbaar bibliotheekwerk	€ 799.360	€ -	€ 799.360	€ 799.360	€ -	€ 799.360	€ -	€ -	€ -0
511	Vormings- en ontwikkelings-werk	€ 10.171	€ 5.000	€ 5.171	€ 22.021	€ 16.871	€ 5.150	€ -11.850	€ 11.871	€ 21
540	Kunst	€ 2.882.878	€ 49.000	€ 2.833.878	€ 2.351.527	€ 90.926	€ 2.260.600	€ 531.351	€ 41.926	€ 573.278
541	Oudheidkunde / musea	€ 48.053	€ -	€ 48.053	€ 17.875	€ 38	€ 17.837	€ 30.178	€ 38	€ 30.216
580	Overige recr voorzieningen	€ 51.748	€ 2.988	€ 48.760	€ 56.001	€ -402	€ 56.403	€ -4.253	€ -3.390	€ -7.643
630	Sociaal Cultureel Werk	€ 734.851	€ 32.094	€ 702.757	€ 669.090	€ 52.072	€ 617.019	€ 65.761	€ 19.978	€ 85.738
	PROGRAMMA 5.2	€ 4.527.061	€ 89.082	€ 4.437.979	€ 3.915.874	€ 159.503	€ 3.756.371	€ 611.187	€ 70.421	€ 681.608
610	Bijstandsverlening	€ 5.600.441	€ 4.791.753	€ 808.688	€ 5.849.553	€ 4.857.156	€ 992.397	€ -249.112	€ 65.403	€ -183.709
611	Werkgelegenheid	€ 6.162.743	€ 5.233.209	€ 929.534	€ 6.234.603	€ 5.257.917	€ 976.686	€ -71.860	€ 24.708	€ -47.152
613	Overige sociale zekerheidsregelingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
614	Gemeentelijke minimabeleid	€ 1.125.017	€ 32.427	€ 1.092.590	€ 1.121.497	€ 65.656	€ 1.055.841	€ 3.520	€ 33.229	€ 36.749
623	Participatiebudget	€ 674.467	€ 444.575	€ 229.892	€ 594.466	€ 587.707	€ 6.759	€ 80.001	€ 143.132	€ 223.133
650	Kinderopvang	€ 821.623	€ 44.065	€ 777.558	€ 715.531	€ 57.724	€ 657.807	€ 106.092	€ 13.659	€ 119.751
	PROGRAMMA 6.1	€ 14.384.291	€ 10.546.029	€ 3.838.262	€ 14.515.650	€ 10.826.161	€ 3.689.489	€ -131.359	€ 280.132	€ 148.773
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	€ 2.103.803	€ -	€ 2.103.803	€ 1.650.619	€ 43.900	€ 1.606.719	€ 453.184	€ 43.900	€ 497.084
622	Huishoudelijke verzorging	€ 5.271.701	€ 805.811	€ 4.465.890	€ 5.028.406	€ 909.023	€ 4.119.383	€ 243.295	€ 103.212	€ 348.507
652	Voorzieningen gehandicapten	€ 1.485.000	€ 121.395	€ 1.363.605	€ 1.240.036	€ 187.223	€ 1.052.813	€ 244.964	€ 65.828	€ 310.792
714	Openbare gezondheidszorg	€ 750.173	€ -	€ 750.173	€ 669.003	€ -	€ 669.003	€ 81.170	€ -	€ 81.170
715	Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	€ 885.354	€ -	€ 885.354	€ 906.277	€ 2.222	€ 904.055	€ -20.923	€ 2.222	€ -18.701
716	Centra voor jeugd en gezin (onderdeel WMO)	€ 46.860	€ -	€ 46.860	€ 77.684	€ -	€ 77.684	€ -30.824	€ -	€ -30.824
	PROGRAMMA 6.2	€ 10.542.891	€ 927.206	€ 9.615.685	€ 9.572.025	€ 1.142.368	€ 8.429.657	€ 970.866	€ 215.162	€ 1.186.028
810	Ruimtelijke ordening	€ 1.099.131	€ 35.995	€ 1.063.136	€ 1.040.970	€ 34.387	€ 1.006.582	€ 58.161	€ -1.608	€ 56.554
821	Stads- en dorpsvernieuwing	€ 296.803	€ 723.546	€ -426.743	€ 193.227	€ 725.430	€ -532.202	€ 103.576	€ 1.884	€ 105.459
822	Overige volkshuisvesting	€ 804.335	€ 45.930	€ 758.405	€ 609.020	€ 42.061	€ 566.959	€ 195.315	€ -3.869	€ 191.446
823	Bouwvergunningen	€ -	€ 810.647	€ -810.647	€ -	€ 801.939	€ -801.939	€ -	€ -8.708	€ -8.708
830	Bougrondexploitatie	€ 3.261.228	€ 3.280.840	€ -19.612	€ 22.979.488	€ 22.930.044	€ 49.444	€ -19.718.260	€ 19.649.204	€ -69.056
	PROGRAMMA 7.1	€ 5.461.497	€ 4.896.958	€ 564.539	€ 24.822.705	€ 24.533.860	€ 288.845	€ -19.361.208	€ 19.636.902	€ 275.694
310	Handel en ambacht	€ 926.578	€ 50.000	€ 876.578	€ 584.203	€ 59.790	€ 524.413	€ 342.375	€ 9.790	€ 352.165
311	Baten marktgelden	€ -	€ 99.347	€ -99.347	€ -	€ 93.887	€ -93.887	€ -	€ -5.460	€ -5.460
330	Nutsbedrijven	€ 140.200	€ 151.723	€ -11.523	€ 84.626	€ 165.147	€ -80.521	€ 55.574	€ 13.424	€ 68.998
	PROGRAMMA 7.2	€ 1.066.778	€ 301.070	€ 765.708	€ 668.829	€ 318.825	€ 350.004	€ 397.949	€ 17.755	€ 415.704
911	Gedelingen en uitzettingen korter dan 1 jaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
913	Overige financiële middelen	€ -850.000	€ 30.450	€ -880.450	€ -322.302	€ 33.003	€ -355.305	€ -327.698	€ 2.553	€ -325.145
914	Gedelingen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	€ 171.126	€ 2.467.635	€ -2.296.509	€ 171.126	€ 2.730.010	€ -2.558.884	€ 0	€ 262.375	€ 262.375
921	Algemene uitkeringen	€ -	€ 31.370.484	€ -31.370.484	€ -	€ 31.640.177	€ -31.640.177	€ -	€ 269.693	€ 269.693
922	Algemene baten en lasten	€ 563.177	€ 676.127	€ -112.950	€ 383.986	€ 1.243.569	€ -859.583	€ 179.191	€ 567.442	€ 746.633
930	Uitvoering Wet WOZ	€ 517.824	€ -	€ 517.824	€ 528.544	€ -	€ 528.544	€ -10.720	€ -	€ -10.720
931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	€ -	€ 979.633	€ -979.633	€ -	€ 1.018.396	€ -1.018.396	€ -	€ 38.763	€ 38.763
932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	€ -	€ 5.841.575	€ -5.841.575	€ -	€ 5.759.674	€ -5.759.674	€ -	€ -81.901	€ -81.901
934	Baten Baatbelasting	€ -	€ 2.851	€ -2.851	€ -	€ 2.812	€ -2.812	€ -	€ -39	€ -39
935	Baten forensenbelasting	€ -	€ 83.531	€ -83.531	€ -	€ 100.697	€ -100.697	€ -	€ 17.166	€ 17.166
936	Baten toerenbelasting	€ -	€ 147.000	€ -147.000	€ -	€ 189.147	€ -189.147	€ -	€ 42.147	€ 42.147
939	Baten precario rechten	€ -	€ 14.665	€ -14.665	€ -	€ 25.137	€ -25.137	€ -	€ 10.472	€ 10.472
940	Lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	€ 91.320	€ 82.242	€ 9.078	€ 143.367	€ 66.269	€ 77.098	€ -52.047	€ -15.973	€ -68.020
960	Saldo van kostenplaatsen	€ 1.479.394	€ -	€ 1.479.394	€ 361.392	€ -	€ 361.392	€ 1.118.002	€ -	€ 1.118.002
980	Mutaties in reserves	€ 5.990.627	€ 20.216.543	€ -14.225.916	€ 8.350.962	€ 16.575.059	€ -8.224.098	€ -2.360.335	€ -3.641.484	€ -6.001.818
	PROGRAMMA 8.0	€ 8.163.468	€ 61.912.736	€ -53.749.268	€ 9.617.075	€ 59.383.951	€ -49.766.877	€ -1.453.607	€ -2.528.785	€ -3.982.391
	TOTAAL RESUME	€ 88.673.863	€ 88.673.863	€ -	€ 104.262.358	€ 106.155.393	€ -1.893.035	€ -15.588.495	€ 17.481.530	€ 1.893.035

Overzicht niet aangewende kredieten / budgetten overbrengen naar volgend dienstjaar

Investerings die in 2014 eenmalig ten laste van exploitatie waren gedekt, die overgebracht moeten worden naar 2015

bedrag	betreft	dekking	via wijz
€ 86.572	80500100 individueel loopbaanbudget 2014 restant	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 112.078	82550400 onderhoud vicietechnische kunstwerken	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 22.000	82100700 aanschaf afvalbakken	eenm dekking	583 - 2014
€ 777.762	84544202 tijd huisvestingskosten CCS ivm nieuwbouw	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 137.179	88100400 basisregistratie grootschalige topografie	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 90.000	84543501 binnenklimaat brede school	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 47.930	87040719 Raalte duurzaam 2050 uitv 2014-2016	eenmalige dekking begr	2e wijz 2014
€ 4.636	88111100 dekking onderzoek kostenverhaal initiatieven derden	eenm dekking	564 - 2014
€ 126.957	86080100 NJN stelpost decentralisaties toevoegen aan krediet	eenm dekking	11e wijz 2014
€ 10.000	87040720 Agrarische verlichting ihkv bewust verlichten	eenm dekking	582e wijz 2014
€ 10.000	87040721 Beleidsplan verlichten ihkv bewust verlicht	eenm dekking	582e wijz 2014
€ 2.387	80503000 Dvl lct ondersteuning	tlv res dienstverlening = nihil	
€ 1.427.501			

Eenmalige posten 2014 (o.a. tlv eenm middelen) vallen vrij in 2014; in 2015 tlv Alg bestemmingsreserve ramen

bedrag	betreft	via wijz
€ 38.400	Inrichting landelijk gebied Oist-Wesepe	2e wijz 2014
€ 375.000	bijdrage aan provincie voor VRI	2e wijz 2014
€ 12.500	beursvloer 2014	2e wijz 2014
€ 425.900		

Stelposten algemene uitkering overhevelen naar 2015

€ 55.400	combinatiefuncties	6922101
€ 99.531	koopkrachtontwikkeling	6922101
€ 154.931		

Structurele posten eenmalig overhevelen naar 2015

€ 29.201	restant-budget recreatie en toerisme te besteden in 2015 vlg beleidsplan R&T	6310301-442500
€ 4.000	restant budget kunstvoorziening i.v.m. realisatie ve kunstwerk in 2015	6540301-434389
€ 17.500	restant budget maatschappelijke stages t.b.v. project vd Landstede 2014-2015	6620204-442500
€ 10.657	medewerkerstevredenheidsonderzoek	
€ 61.358		

Overzicht niet aangewende kredieten / budgetten overbrengen naar volgend dienstjaar

Eenmalige uitgaven 2014 die afgedekt werden door een beschikking over een bestemmingsreserve			
bedrag	betreft	dekking	via wijz
€ 13.649	Inrichting landelijk gebied Olst-Wesepe	ABR	8e wijz 2014
€ 65.508	volksgezondheid uitvoering beleidsplan Gezondheid (zie 87050100)	ABR	8e wijz 2014
€ 8.095	openlucht recreatie projecten	ABR	2e wijz 2014
€ 1.198	Bijdrage Plaatselijk Belang 6620203	res Inwonersinitiatieven	
€ 19.500	REK 2013: 6830299 Kiezebos II natuurvriendelijke oever vanuit 2012	res claims GB	
€ 17.500	REK 2013: 6830189 Kiezebos II en III aanpassing speel-groenvoorziening 2012	res claims GB	
€ 9.813	80030100 verkiezingen	ABR	
€ 135.263			
Totaal		€	2.204.953
t/v alg best res in 2014 rek saldo		€	2.069.690
t/v div reserves oa ABR		€	135.263

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 2 januari 2015						
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 166 eerste lid WVC)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04
		Gemeenten	€ 0	€ 0	€ 79.672	€ 7.752
I&M	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1 Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doorsnijdingen Gemeenten	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is)	Aantal afgeronde projecten (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee	
			Afspraak	Realisatie		
			Aard controle R Indicatornummer: E26 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E26 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E26 / 03	
			1	0	Nee	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			1 2012/0017321	€ 58.602	€ 57.598	
			2 2012/0041959	€ 32.022	€ 162.802	
			3 2014/0017226	€ 43.922	€ 14.641	
			4			
			5			
			6			
			7			
			8			
			9			
			10			
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Eindverantwoording Ja/Nee
			1 2012/0017321	€ 63.116	€ 63.116	Ja
			2 2012/0041959	€ 90.000	€ 220.780	Ja
			3 2014/0017226	€ 81.838	€ 26.274	Ja
			4			
			5			
			6			
			7			
			8			
			9			
			10			
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2 eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
			Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02		
			0,00	Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1)	Hieronder per regel één gemeente/code uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	inclusief deel openbaar lichaam
			1 60177 Raalte	268,25	5,92	
			2			
			3			
			4			
			5			
			6			
			7			
			8			
			9			
			10			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 2 januari 2015						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WvB gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Wet werk en bijstand (WvB)	1.1 Wet werk en bijstand (WvB)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Rijk) 2004	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04
			€ 36.603	€ 16.000	€ 3.320	€ 91.078
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08		
			€ 0	€ 0	Ja	Ja
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Hel aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen	Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07
			Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01			
			312			
			Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05
			€ 496.187	€ 49.901	€ 2.517	€ 0
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)
			Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07
			Ja	Ja	Ja	Ja

2014	Beschikkingnummer provincie	Project afgerond / eindverantwoord ing ja-nee	In de verleningsbeschikking opgenomen subsidie voor dit project	Besteed tlv provinciale middelen jaar X (conform baten/lasten-stelsel)	Besteed tlv gemeentelijke middelen jaar X (conform baten/lasten-stelsel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar X (conform baten/lasten-stelsel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijke middelen t/m jaar X (conform baten/lasten-stelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op een van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Subsidie externe veiligheid MEVO II	2014/0048710 & 2011/0098584	nee	€ 31.849	€ 31.849	€ 7.542	€ 128.634	€ 28.724	2014	Inclusief MEVO2
IMG 77: Duurzame versterking De Zegge	2011/0234317	nee	€ 150.000	€ 73.892	€ 150.249	€ 150.000	€ 480.052	2014	Beschikkingnummer: 2011/ 0185394 (IIO) In 2014 is € 76.357 besteed tlv IIO gelden. Hiermee komen cumulatieve bestedingen op € 330.050.

Reserve		Egalisatiereserve Zorg						
Nummer	664							
Portefeuillehouder:	Wethouder Hiemstra							
Budgethouder:	E. Hoekstra							
Soort reserve:	Bestemmingsreserve							
Doelstelling:	Reservering van overschotten op de begrote middelen WMO HH, WMO gehandicapten voorzieningen, WMO begeleiding/dagbesteding (nieuwe WMO-taken) en de nieuwe Jeugdwet dit ter afdekking van de toekomstige tekorten cq financiële gevolgen van overgangsmaatregelen en uitvoering van de klassieke WMO, de nieuwe WMO en de Jeugdwet vanaf 1-1-2015							
Ontstaan:	in 2013 (najaarsnota 2013)							
Duur van de reserve:	niet bepaald							
Bodem / plafond:	Uitgangspunt is om ongeveer 25% van het huidige WMO en Jeugdbudget aan te houden. Dit is € 3.500.000.							
Financiën:	2013		2014		2015		2016	
Stand per 01-01		€	852.316	€	2.076.801	€	1.076.801	
Rentetoevoeging								
Vermeerderingen	€	852.316	€	1.224.485		€	-	
Over van 662								
Verminderingen				€	1.000.000	€	500.000	
Stand per 31-12	€	852.316	€	2.076.801	€	1.076.801	€	576.801
Rentetoevoeging:	Vanaf 2011 wordt er geen rente meer toegevoegd aan deze reserve.							
Vermeerderingen / verminderingen:								
Onderhoudsplan en/of claims:								
	2017		2018		2019		2020	
Stand per 01-01	€	576.801	€	76.801	€	-	€	-
Rentetoevoeging								
Vermeerderingen								
Verminderingen	€	500.000	€	76.801				
afromen								
Stand per 31-12	€	76.801	€	-	€	-	€	-
Advies:								

Reserve	Voorz op vordering Attero
----------------	----------------------------------

Nummer 308
Portefeuillehouder: Wethouder Niens
Budgethouder: M. Luikens

Soort: Voorziening

Doelstelling: Deze voorziening is gevormd, doordat we in het verleden aan Essent NV hebben bijgedragen in een voorfinanciering van bouw van een verbrandingsoven van VAM (later Essent Milieu). Volgens overeenkomst hebben we recht op € 316.007, uiterlijk 1 juli 2016. Aangezien dit onzeker is, parkeren we de opbrengst in deze voorziening.

Ontstaan: 2014

Duur van de voorziening Zodra duidelijkheid is over de vordering die in 2016 vervalt, kan deze voorziening komen te vervallen.

Bodem / plafond: € 316.007

Financiën:	2014	2015	2016	2017
Stand per 01-01	€ -	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007
Rentetoevoeging	€ -	€ -	€ -	€ -
Vermeerderingen	€ 316.007	€ -	€ -	€ -
Verminderingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Stand per 31-12	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007

Rentetoevoeging: Er wordt geen rente toegevoegd aan een voorziening.

Vermeerderingen: Er vindt geen jaarlijkse vermeerdering plaats.

Verminderingen: Er vindt geen jaarlijkse vermindering plaats.

Onderhoudsplan en/of claims: Er liggen nog geen claims op deze voorziening.

	2018	2019	2020	2021
Stand per 01-01	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007
Rentetoevoeging	€ -	€ -	€ -	€ -
Vermeerderingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Verminderingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Stand per 31-12	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007	€ 316.007

Advies:

Hoofdstuk 7. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Raalte

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2014 van de gemeente Raalte gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten 2014 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage en de IMG (Investeren met gemeenten)-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het d.d. 29 januari 2015 door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn met het normenkader na de vaststelling door het college van B&W op 29 januari 2015 ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie opgenomen in het controleprotocol. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Raalte een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 20 mei 2015

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. D.O. Meeuwissen RA

Afsluiting

Inleiding

Met de programmarekening 2014 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financieel beheer het afgelopen jaar. Bij de presentatie en analyse van de rekeningsgegevens is de regelgeving volgens het BBV toegepast.

Verklaring College van Burgemeester en Wethouders

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte verklaren, dat de programma-rekening hen op 21 april 2015 is aangeboden en op 24 april 2015 is overgelegd aan de raad en op 13 mei in het gemeentehuis gedurende 14 dagen ter inzage is gelegd en algemeen verkrijgbaar is gesteld.

Raalte, 21 april 2015.

Burgemeester en wethouders van Raalte,
De secretaris,

de burgemeester,

K.M. Cornelissen

M. Dadema

RAADSBSLUIT

RAADSVERGADERING : 28 mei 2015

ZAAKNUMMER : 8838

GERELATEERDE ZAAK :

De raad van de gemeente Raalte,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 21 april 2015

Besluit:

1. De programmarekening 2014, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2014 vast te stellen.
2. Het rekeningresultaat 2014 van € 1.893.035 te storten in de algemene bestemmingsreserve.
3. Gelijktijdig met de bestemming van het voordeling rekeningresultaat 2014 te besluiten tot de volgende wijziging van de begroting 2014:
 - a. Eenmalige investeringen voor een totaalbedrag van € 1.427.501 opnieuw te ramen op de desbetreffende beheerproducten en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve, ter dekking van de eenmalige afschrijving in 2014.
 - b. Eenmalige posten voor een totaalbedrag van € 425.900 opnieuw te ramen op de desbetreffende beheerproducten en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve.
 - c. Stelposten algemene uitkering voor een specifiek doel tot een totaalbedrag van € 154.931 opnieuw te ramen en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve.
 - d. Structurele posten voor een bepaald doel tot een totaalbedrag van € 61.358 opnieuw te ramen en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve.
 - e. Een bedrag van € 135.263 voor in 2014 niet uitgegeven gelden die werden afgedekt door een beschikking over een bestemmingsreserve, in 2015 opnieuw te ramen en deze bedragen te onttrekken aan deze bestemmingsreserves.
 - f. Het positief "overloop-resultaat" 2014 op personele middelen ad € 280.000 toevoegen aan de reserve Strategische Personeels Planning (SPP).
4. De egalisatiereserve WMO omvormen tot de egalisatiereserve Zorg, waarbij de reikwijdte zich uitstrekt tot zowel de WMO als de jeugdhulp. Het maximum plafond van deze reserve te bepalen op 25% van de totale budgetomvang WMO/ jeugdhulp, zijnde een bedrag van circa € 3,5 mln.
5. Een voorziening vormen voor de vordering op Attero.

Aldus besloten in de vergadering van 28 mei 2015.

de griffier
Jan Bouke Zijlstra

de voorzitter
Martijn Dadema

